ځوانانو ته

قیمتي تحفه

Download from:aghalibrary.com

انتساب 10

د کتاب د لیکلو وجه او سبب 11

ابتدائي خبرى 20

کله کله داسی هم اوشي 42

د غصې نه ځان ساته 49

د غصه ور وستو نه هم پرهیز کوه 52

قصه 57

غصه مه کوه 60

د خپلې ښځې سره ښه سلوک کول 66

کله نا کله د خپلې بي بي سره لوبې کول 71

لطیفه 75

ته څومره ښه ئي ؟ 75

قصه ! 82

د خپلې کور ودانې د ناز خبرې برداشت کړه 89

د ښځې دپاره 93

سوچ اوکړه ! 94

فکر اوکړئ! 96

لږ غور اوکړئ! 99

کورودانې له تحفه ورکوه 101

غور اوکړه! 104

د مزیدار ژوند تیرولو اُصول 108

خپلې کورودانې باندې تنقید مه کوه 116

کورودانې له وخت ورکوه 118

،،،په خپلې کور ودانې تنقید مه کوه ،،، 131

د کور ودانې رشته دارانو سره ښه سلوک کول 135

د عمر فرق اوپیژنه 141

جنسي تعلقات 146

په یو خادر کې 157

په یو لوخي کې 158

بي بي ښکلول 159

خوشبو استعمالول 162

د خپلې کورودانې سره نرمي کول 166

واقعه 170

ښائسه اخلاق چلول 174

صبر کوه 180

واقعه 183

د خپلې کور ودانې غلطي معاف کول 192

خپله کورودانه به څنګه پوهه کوې ؟ 195

د راز حفاظت 201

د عدل او انصاف نه کار اخستل 205

مثالي خاوند 213

د خپلې کورودانې تربیت کول 216

په خاوند باندې د ښځې حقوق 222

کور ته داخلیدو په وخت کې خندل 233

کورودانې له پیغور مه ورکوه 238

همیشه دپاره رشتیا وایه 242

خپله وعده پوره کوه 247

ناشکري مه کوه 250

خپله غلطي منه 258

په کور ودانې د طاقت نه زیات بوج مه اچوه 260

د واده نه مخکې کورودانه یو نظر کتل 262

د کورودانې سره مشوره کول 268

خپله زنانه به د منکراتو نه ساتې 271

کوردانې ته ځان ښائسته کول 290

د کورودانې په کارونو کې دلچسپي اخله 294

یوسړی خپل سخر ته خط او لیکل 299

ځوانه دا هم واوره 300

په خپل قسمت باندې را ضي شه 302

ایا ته خوشحالي غواړې ؟ 305

د کورودانې سره مینه کوه 308

مثبت سوچ کوه منفی سوچ مکوه 319

د خبرو کولو طریقه یاده کړه 323

خیر دے که ښځه دې ښائسته نوي 331

د واده د شپې آداب 335

د واده دویمه شپه 345

د کوروالي دعاء 349

د کوروالي اجر 350

د کوروالي وخت 351

د جمعې په شپه کوروالی 352

دوباره کوروالي نه مخکې غسل کول 353

د غسل جنابت مسنون طریقه 354

د کوروالي او د شپې خبرې خلقو ته کول 357

بله دا اووایه 360

یوه مشوره 364

بعض ضروري نصیحتونه 364

د الله تعالی په وعدو باندې یقین ساته 366

د بچو تربیت به څنګه وې 369

خو یاد ساته 371

بعض مهم سوالات او د هغې جوابات 376

د نن دور نوجوان او د هغه ذمه دارياني 429

بعض هغه کارونه چې اسلام مونږه د هغې نه منع کړي یود بدل نکاح389

د حیض په حالت کې جماع کول 391

حق مهر نه ورکول 393

د ښځې په دبر کې جماع کول 396

خلقو ته د کوروالي (جماع) خبرې کول 398

په دوو ۲ ښځو کې عدل نه کول 399

میرج کول 401

مشهوره خبره 402

نکاح شغار 404

بعض هغه کارونه چې هغه جائز دي 405

حامله زنانه او پئ ورکونکې سره کوروالی کول 407

درمضان په شپو کې کوروالی کول 409

د ښځې اوخاوند د صلح دپاره دروغ ویل 409

طلاق ورکول 410

دسپینو زرو ګوتمه اچول 412

د ښځې حق مهر اخستل 413

یو ځای غسل کول 414

دوه یا درې ښځې کول 414

د مرګ نه پس یو بل له غسل ورکول 415

د روژې په حالت کې یو بل ښکلول 416

بعض هغه کارونه چې هغه ناجائز او حرام دي 417

زنا کارې ښځې سره واده کول 421

تصویران ویستل او فلم جوړول 423

زنانو له میراث نه ورکول 424

تعویذونه کول 425

ساتلی شوي ماشوم شرعي څه حیثیت دی ؟ 427

مصادر ومراجع 464

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

المكتبة الدعوة السلفية

انتساب

زه د خپل کتاب ترون خپل ګران او مشفق والد محترم صاحب او کشر تره ګل شريف خان په نوم کوم د چا چې په ما باندې بې شميره احسانات دي او زما په تربيت کې د هغوي کردار لکه د نمر پشان واضح دی .

اظهار تشکر

کومو مخلصینو مسلمانانو ورونو چې د دې کتاب په نشر کولو کې مونږ سره څه قسم تعاون کړے وي نو مونږ د هغوي دپاره د لوي الله رب العالمین نه دعاګانې غواړو چې الله تعالی دې د هغوي په عمر ، مال ، او اولاد کې برکت واچوي او د هغوي ټولې پریشانیانې دې حل کړي .

آمین ثم آمین .

ابو حذیفه حبیب الله حیدر

03471000881

تقریظ

فضیلة الشیخ مولانا عبد القیوم حقاني صاحب

الحمد لحضرة الجلالة والصلاة والسلام علی خاتم الرسالة

نوجوان د هر قوم دپاره اثاثه وي د دوي د اصلاح اثرات پوره قوم محسوسه وي او د دوي د بې لارې کیدو نقصان ټول قوم ته رسي د دې وجې نه د نوجوانانو تربیت ، د هغوي کردار سازي ، او شخصیت سازئ دپاره علماؤ په هر زمان او مکان کې کوشش کړے دے او دابه د هغوي خصوصي موضوع وه ، په دې سلسله کې زمونږ محترم دوست ابو حذیفه حبیب الله حیدر صاحب په پښتو ژبه کې انتهائي نفیس ، او مزیدار کتاب ،، ځوانانو ته قیمتي تحفه ،، په نوم سره مرتب کړې ده چې په دې کې هغوي د ځوانانو دپاره د خوشګوار زندګئ رهنما اصول ، د حسن اخلاق کرشمې ، د مثالي خاوند د جوړیدو طریقې ، د مثبت سوچ خپلولو هدایات ، د پریشانیانو نه د بچ کیدو تدابیر نهایت په سلکي انداز کې جمع کړي دي د معلوماتو فراخي ، او د مضمون انفرادیت لوستونکے (قاري) مجبوره وي دیته چې کتاب اخره پورې اولولي ، او د عمل په میدان کې د هر قسم مشکلاتو او مصائبو مقابله په احسن انداز کې اوکړي .

دا کتاب نوجوان نسل خصوصاً د نوي واده کونکو (زنانو او سړو)

دپاره به يوه ښکلې تحفه وي او د مولانا حبيب الله حيدر مدَّ ظلهم علمي ، ادبي ، تصنيفي کوشش دپاره د ،، بنياد د کانړي ،، کردار ادا کوي .

دا کتاب د هر نوجوان سړي او زنانه دپاره ضرورت علمي ، ديني او فقهي مسائل ، او د عمل موثر وسيله ده ، ا نداز د ليکلو دعوتي او اصلاحي او د پښتو ژبې او ادب يو عظيم تحفه ده ، زما يقين دے که مؤلف مزيد محنت اوکړي نو د مستقبل عظيم اديب ، او مصنف جوړې دے شي او د امت دپاره به د رشد او هدايت لار ښودونکے ثابت شي .

(مولانا) عبد القيوم حقاني صدر القاسم اکيډمي ، جامعة ابو هريره خالق اباد نوشهره خيبر پختونخوا .

١١ شوال ١٤٣٨ھ/ ٦-جولائي ســـ ٢٠١٧ .

د کتاب د لیکلو وجه او سبب

یو ورځ د مابنام مونځ نه پس زه د مسجد نه اووتم نو یو نوجوان زما سره میلاؤ شو او د حال احوال تپوس کولو نه پس هغه راته اوویل چې مولانا صاحب (اګر چې زه مولانا نه یم بلکې زه طالب العلم یم) ستاسو نه یو تپوس کول غواړم په شرط د دې که تاسو ئې بده نه ګنړئ ؟نو ما ورته اووئیل چې تپوس اوکړه که جواب زما په ذهن کې وي نو زه به تا سو ته جواب درکړم او که زما په ذهن کې نه وو نو زه به کتاب اوګورم یا به د بل عالم نه تپوس اوکړم نو نوجوان راته اووئیل : چې سبا زما واده دے نو دا راته او وایه چې آیا د شریعت مطهره نه مونږ ته په دې باب کې څه رهنمائي میلاویدے شي لکه څرنګه رهنمائي چې د حج ، زکاة ، روژه عمره ، معاملات ، اخستل او خرڅول وغیره کې میلاویږي ؟

د کامیاب او مثالي ژوند تیره ولو دپاره بعضې اصولي آداب راته بیان کړه او هغه کوم اسباب دي چې د هغې په اختیارولو باندې به زما ژوند مزیدار او د سکون نه ډک شي آیا د رسول الله ﷺ زندګئ نه مونږ ته څه رهنمائي میلاویدے شي ؟ د واده څه آداب راته بیان کړه؟

نو ما هغه ته اوکتل او مسکے شوم نو هغه راته اووئیل : دا ولې مسکے شوې ؟ نو ما ورته اووئیل : چې تا سو خو اووئیل : زه د یوې

خبرې تپوس کوم او تاسو خو د سوالاتو بکس او بوجئ کولاؤه کړه بهر حال ما هغوي ته اووئیل : آؤ ! الحمد لله دا زمونږ د شریعت خصوصیت دے چې څرنګه هغې د زندګئ په نورو معاملاتو کې زمونږ رهنمائي کړې ده نو په باب د واده کې ئې هم زمونږ داسې رهنمائي کړې ده او رسول الله ﷺ د کورنئ زندګئ ډیر مثالونه زمونږ مخې ته پراته دي او د مزیدار ژوند تیرولو دپاره هم ډیر اصو ل دي لیکن دا هر څه خو اوس په دې مختصر وخت کې نه شي بیانیدلے البته زه به تاته یوه یوه خبره اوکړم صرف د اشارې په طور باندې او په هغه وخت کې چې زما په ذهن کې څه خبرې وې نو بعضې ضروري ضروري خبرې مې ورته بیان کړې .

چې کله کور ته راغلم نو ځان سره مې سوچ اوکړو چې ولې نه په پښتو ژبه کې داسې یو کتاب اولیکم چې د دې ټولو سوالونو جوابونه په کې موجود وي .

داسې کتاب چې د هغې په لوستلو سره په یو مسلمان نوجوان کې تبدیلیاني راشي د هغې زندګي د خوند او مزونه ډکه شي .

یو داسې کتاب چې د هغې په لوستلو سره نوجوان د مایوسئ ژوند ته الوداع اووائي او د مزو او لذتونو نه ډک ژوند ته هر کلے اووائي :

یو داسې کتاب د هغې د لوستلو نه پس نوجوان د نوي ژوند شروعات اوکړي .

یو داسې کتاب چې د هغې د کتلو نه پس نوجوان د نفرت ، بغض ، حسد ، کنځلو ، پیغورونو، بخل ، اسرا ف ، خیانت ، دروغو ، بې ځایه غصه کیدو ، سختي کولو ، او د کورودانې ، وهلو ټکولو ، وغیره نه ناخبره شي.

او د دې مذکوره او د نورو خامیانو او کوتاهیانو نه په سختئ سره ځان منع کړي .

یو داسې کتاب چې د دهغې د مطالعه نه پس د انسان نه خپل رب او د هغه رسول ﷺ او کورودانه راضي شي .

یو داسې کتاب چې د هغې د لوستلو نه پس د انسان د زړه نه بې محبتي ، نفرت ، عداوت او د ظلم انتقام سوچ او خیال راتلل کډه اوکړي .

یو داسې کتاب چې هغې باندې د عمل کولو په وجه د شیطان ملا ماتیږي او د

ښځې او خاوند متعلق د هغې جوړ کړي پلانو نه او ارادې په خاورو کې میلاویږي .

دا کتاب : د الله تعالی په فضل او توفیق سره د قرآن ، حدیث او د اقوالو د أئمو یوه خزانه ده .

د تجرباتو نچوړ دے .

د مایوسئ په دریاب کې د امیدونو یوه کیشتئ ده .

په ظلمت او تیارو کې بلیدونکې یوه ډیوه ده .
د ښکلي ژوند تیرولو دپاره یو کوشش دے .
ستاسو په ژوند کې د انقلاب راوستلو دپاره یو جدوجهد دے .
عامو مسلمانانو او خصوصاً د نوجوانانو دپاره یوه ډالئ ، تحفه او د هغوي په ژوند کې تبدیلي راوستلو دپاره یوه ذریعه ده .
الله تعالی دې اوکړي چې د دې په لوستلو سره ستاسو په ژوند کې بدلون راشي .
او تاسو ته حقیقي خوشحالي در اورسیږي .
زما شریک هم سفر چې کله زنانو ته قیمتي تحفه په نوم کتاب اولیکلو نو زمونږ د توقع نه زیات الله تعالی هغې کتاب ته شرف قبولیت ورکړو او هغه کتاب الله تعالی د ډیرو زنانو دپاره د هدایت سبب اوګرځولو او په انتهائي مختصر وخت کې دهغې درې ایډیشنې چهاپ شوې او اوس هم مسلسل د هغې د چهاپ کولو دپاره بار بار اصرار کیږي فللّه الحمد په دې کې زمونږ څه کمال نه دے بلکې دا د الله تعالی فضل او احسان دے چې مونږ ئې صرف مشاهده او تصور کولے شو او چې د الله تعالی هر څومره شکر اداء کړو نو کم دے .
د هغې کتاب په بایک سائډ (روستنئ حصه) باندې ما د دې کتاب نوم ورکړے وو لیکن د لیکلو اردہ مې في الحال نه وه خو بار بار د

خلقو مطالبې کولو نه پس ما سره څه خاص عذر نه وو نو د الله تعالی نوم مې واخستلو او قلم مې اوچت کړو او د کتاب لیکلو اغاز مې اوکړو او نن الحمد لله هغه کتاب ستاسو په لاس کې دے او زه د الله تعالی نه نا امید ساتم چې د دې کتاب په وجه به ستاسو تنده ماته شي .

دا کتاب اصل کې د هغه ملګري د سوالونو کافي شافي جواب دے د چا د تپوسونو جواب چې زما په ذِمه قرض هم وو او فرض هم وو .

او زه ان شاء الله په یقین سره دا خبره کوم چې کومه زنانه زنانو ته قیمتي تحفه په نوم کتاب اولولي او نوجوان زلمي دا کتاب اولو لي نو هغوئ به د اختلافاتو او جنګ جګړو نه په امن شي او د دې فاني دنیا عارضي ژوند به په اطمینان او خوشحالئ سره تیر کړي .

په دې کتاب کې څومره ښه خبرې دي هغه د الله تعالی د طرف نه دي او چې کومې غلطیانې دي نو هغه زما او د شیطان د طرف نه دي .

الله رب العزت دې دا کتاب د نوجوان نسل دپاره د هدایت ذریعه اوګرځوي او زما دپاره زما مور او پلار دپاره صدقه جاریه اوګرځوي .

که دې کتاب کې تاسو ته څه غلطي په نظر راشي نو مونږ خبر کړئ چې دویم ایډیشن کې د هغې اصلاح اوشي .

ستاسو د دعاګانو طلبګار ابو حذیفه حبیب الله حیدر

موبائل نمبر : **03471000881**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ابتدائي خبرى

إِنَّ الحَمْدَ لله ، نَحْمَدُهُ ونَسْتَعِينُهُ ، ونَسْتَغفرُهُ ، وَنَعوذُ باللهِ مِنْ شُرورِ أَنفسِنا ، وَمِنْ سَيِّئاتِ أَعْمَالنا ، مَن يَهدِهِ اللهُ فلا مُضِلَّ له ، ومَن يُضلِل فَلاَ هاديَ لَه ، وَأَشْهَدُ أَن لا إِلهَ إِلَّا اللهُ وَحَدهُ لا شَرِيكَ لَه ، وَأَشْهَدُ أَن مُحَمّدا عَبْدهُ وَرَسُولُه .

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ}[1]

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا} [2]

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيداً يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيماً}[3]

---

[1] [آل عمران: 102]

[2] [النساء: 1]

[3] [الأحزاب: 70 – 71]

أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله وسلم) وَشَرَّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ، وَكُلَّ ضَلاَلَةٍ فِي النَّارِ.

حمد او ثنا الله تعالی هغه ذات لره ده چا چې د عفت او پاکدامنئ په ژوند تیرولو د جنت وعده کړې ده .

او درود او سلام په محمد عربي ﷺ باندې چا چې د جائز خواهشاتو پوره کولو دپاره مونږ ته د نکاح کولو ترغیب راکړے دے .

محترمو لوستونکو !

زنانه زمونږ د معاشرې یوه اهم ستن ده د نسل انساني بقاء دپاره د عفت او پاکدامنئ ژوند تیرولو دپاره او د خانداني نظام کامیابئ دپاره د زنانه او نارینه وجود الله رب العزت د یو بل دپاره لازم او ملزوم ګرځولے دے او دا یو ښکاره حقیقت دے چې سړے د ژوند په هره لمحه کې زنانه ته ضرورت لري او د زنانه نه بغیر د سړي ژوند نیمګړے وي اګر که سړے مالداره وي ، هوښیار ، تجربه کار ، عهده دار، بلکې بادشاه ولې نه وي خو هغه د هغه وخته پورې آرام او سکون زندګي نشي تیرولے تر څو پورې ئې چې واده نه وي کړے .

هاں ! که د واده نه بغیر هغه په ناجائز طریقې سره خپل شهوت پوره کوي نو د الله تعالی په نیزد هغه مجرم دے او د قیامت په ورځ به د سختو عذابونو سره مخامخ شي .

زنانه فطري او عقلي طور سره کمزوري وي لیکن بیا هم هغه مشکل مشکل کارونه کوي .

مثلاً : همیشه دپاره روټئ ، سالن پخول کپړې وینځل ، د کور صفائي کول، د خاوند خدمتونه کول ، د بچو ګندګي او میتیازې صفاء کول ، د د هغوي تربیت کول ، د شپې بار بار د هغوي دپاره پاڅیدل او د هغوي دپاره خپل مزیدار خوب خرابول او داسې نور بې شماره کارونه چې سړے د هغې تصور هم نه شي کولے .

او که بالفرض زنانه دا کارونه د یو میاشت دپاره خپل خاوند ته حواله کړي نو خاوند به دومره تنګ شي چې د الله تعالی نه به د ځان دپاره د مرګ سوالونه شروع کړي او د ژوند نه به داسې نا اومیده شي لکه شیطان چې د جنت نه نا ا ومیده شوے دے .

زنانه حپل فطري کمزورئ ، عقلي نقص ، او د تجربې د کمي په بنیاد د ژوند په اهمو فیصلو کې د سړي سرپرستئ ته محتاجه وي .

خاص طور باندې د نکاح نه روستو زنانه د خاوند توجو ته زیات ضرورت لري .

زنانه د سړي کور سنبالونکي ، د هغه شریک حیات ، د هغه د اولاد مور ، د هغه د زړه سکون ، د هغه د رازونو حفاظت کونکې ده .

اسلام ځکه محبت کونکې زنانه لره ترجیح ورکړې ده او د هغې سره ئې په واده کولو حکم کړے دے او هغې ته ئې د دنیا بهترین متاع ویلے دے . نبي علیه السلام فرمائي :

إِنَّ الدُّنْيَا كُلَّهَا مَتَاعٌ، وَخَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ[1]

محترم ځوانه !

هغه به کومه داسې خبره وي چې اسلام په کې زمونږ راهنمائي نه وي کړې ؟

الحمد لله د ژوند په هر مورِ کې اسلام زمونږ رهنمائي کړې ده چې چا واده نه وي کړے نو د هغه دپاره ئې د ژوند اصول وضع کړي دي او چې چا واده کړے وي نو د هغه دپاره ئې هم د ژوند تیرولو اصول ، آداب او طریقه ښودلې ده د دې دپاره چې هغه د ژوند په تیرولو کې اغیارو ته محتاج نه شي او د یهودو ، نصاراوو او نورو غیر مسلمو رڼوند تقلید شروع نه کړي.

نو د دې وجې نه الله رب العزت فرمائي :

[1]مسند الإمام أحمد بن حنبل 6567 وأخرجه النسائي69/6 في النكاح: باب المرأة الصالحة، وأخرجه مسلم 1467 في الرضاع: باب خير متاع الدنيا المرأة الصالحة

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا [1]

﴿ترجمه﴾ : نن ورځ ما ستاسو دپاره ستاسو دين پوره کړو او په تاسو باندې مې خپل نعمت پوره کړو او ستاسو دپاره مې دين اسلام خوښ کړو.

او نبي ﷺ فرمائي :

أَيُّهَا النَّاسُ لَيْسَ مِنْ شَيْءٍ يُقَرِّبُكُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَيُبَاعِدُكُمْ مِنَ النَّارِ إِلَّا قَدْ أَمَرْتُكُمْ بِهِ وَلَيْسَ شَيْءٌ يُقَرِّبُكُمْ مِنَ النَّارِ وَيُبَاعِدُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ إِلَّا قَدْ نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ [2]

حاصل دا دے چې هر هغه عمل او کار چې د هغې په کولو باندې تاسو

جنت ته داخليږئ نو ما تاسو ته د هغې په کولو امر کړے دے او هر هغه کار چې د هغې په کولو تاسو جهنم ته داخليږئ نو ما تاسو د هغې نه منع کړي ئي .

[1] [المائدة:3]

[2] شرح السنة بَابُ التَّوَكُّلِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ 4111

لکه څرنګه چې د نورو عباداتو **مثلاً** : حج ، روژه ، زکات ، عمره ، صدقه ، تجارت ، دعوت ، جهاد ، توحید ، معاملات وغیره مسائل او احکام په قرآن او حدیث کې شته .

نو الحمد لله داسې د واده احکام مسائل او کورنۍ زندګي کې مخې ته راتلونکي سوالات او د هغې جوابات هم په قرآن او سنت کې موجود دي او پکار دي چې هر نوجوان زلمے دې د دې خبرو نه ځان خبر کړي ځکه چې مستقبلکې هغه د دې حالاتو سره مخامخ کیدو والا دے .

هر نوجوان دا غواړي چې د واده نه پس دې زما ژوند مثالي شي او زه دې د آرام او سکون زندګي تیره کړم .

په کورني ژوند کې دې ماته هیڅ قسم خفګان تکلیف پریشاني اونه رسیږي .

او دا یو ښکاره حقیقت دے چې کله د یو انسان کورنۍ زندګي په آرام او سکون وي نو هغه په صحیح معنو کې د الله تعالی عبادت او بندګي کولے شي .

د حقوق الله سره سره حقوق العباد هم په احسن طریقې سره اداء کولے شي .

مونځ ، روژه ، تلاوت ، اذکار ، تهجد ، دعوت ، جهاد ، امر بالمعروف ، نهي عن المنکر ، درس ، تدریس ، ډیوټي ، او تجارت مقصد دا چې هر کار او عبادت انسان په توجو ، اطمینان او شوق سره کولے شي .

خو که چرته الله تعالی دې نه کړي د کور ماحول د انسان ښه نه وي نو هیڅ قسم کار او عبادت په صحیح طریقې سره نه شي کولے او دا د الله تعالی د کمال او عظمت نشاني ده چې هغه د سړي او ښځې دواړو یو بل ته کشش او رغبت پیدا کړے دے د یو بل دپاره په زړه کې محبت او شفقت لري لکه الله تعالی فرمائي :

وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً [1]

او د دې کشش په وجه سړے د ښځې او ښځه د سړي طرف ته میلان ساتي او هم د دې رغبت او میلان په وجه په زمکه کې اول فساد پیدا شو د آدم علیه السلام په اولاد کې او په زمکه اولنۍ وینه تویه شوه .

چې کله ښځه او سړے د دوه ۲ ګواهانو په موجوګۍ کې او د ولي په اجازت په عوض د حق مهر سره د ایجاب او قبولوالي اقرار اوکړي نو دیني نقطه نظر سره دواړه ښځه او خاوند شي .

[1] الروم آية (21) .

بیا که ښځه او خاوند د شریعت په رنا کې د یو بل حقوق اوپیژني او د هغه حقوقو خیال اوساتي نو د محبت به داسې فضاء قائمه شي چې یوائې ښځه او خاند نه بلکې په اولاد او خاندان هم د هغې ښه اثرات پریوځي او د کور ماحول او فضاء داسې معطر شي چې د خاندان او د کور هر کس او فرد د هغې خوشبوئي محسوسه وي او الله تعالی دې نه کړي که د ښځې او خاوند خپل مینځ کې تعلقات خراب وي د یو بل د حقوقو خیال نه ساتي او هر یو خپل انانیت او ضد راواخلي نو شیطان ته بیا موقع میلاؤ شي هغه بیا خپل کوشش او محنت شروع کړي او د هغه وخته پورې نه روسته کیږي تر څو چې د دوئ زندګي ئې د زهرو نه ډکه کړي نه وي او د دې عارضي ژوند محبت ئې په نفرت . نرمي ئې په سختي ، صبر ئې په غصه ، وفاء ئې په بې وفائي ، خیر خواهي ئې په بد خواهي ، اخلاق ئې په بد اخلاقئ او سکون ئې په جنګ جګړو بدل کړي نه وي .

او هغه ته خپل مقصد کې کامیابي هغه وخت ښکاري چې کله هغه ښځه او خاوند همیشه دپاره د یو بل نه جدا کړي او په دې خبره د نبي ﷺ هغه حدیث ګواه دے فرمائي :

حاصل د هغې دا دے چې ابلیس خپل بچي د دنیا هر ګوټ ته اولیږي او ماښام ترینه تپوس کوي چې تاسو څه څه کارونه او کړل ؟

هر يو ورته خپله کار ګوزاري بيان کړي .

څوک ورته وائي ما په فلاني باندې دروغ اوويل :

څوک ورته وائي : ما په فلاني زنا اوکړه .

څوک ورته وائي : ما په فلاني شراب اوڅکل .

څوک ورته وائي : ما په فلاني حرام مال اوخوړلو .

څوک ورته وائي : ما په فلاني ګاني بجانې واوريدلې .

څوک ورته وائي : ما فلاني ته په زړه کې وسوسه واچوله نو هغه مونځ اونه کړو وغيره وغيره .

نو ابليس ورته اووائي : تاسو هيڅ څه کار نه دے کړے ځکه چې د دې ګناهونو کونکي به په اخلاص سره توبه الله تعالى ته اوباسي نو الله تعالى به ئې معاف کړي .

نو يو پکې راشي هغه ورته اووائي : ما د فلانکئ ښځې او خاوند په مينځ کې جدائي

راوستله (يعنى د طلاق په وجه د يو بل نه جدا شو) نو ابليس هغه خپل بچے ځان ته رانزدې کړي او ورته اووائي : ته زما ښه بچے ئې .

د حديث مکمل الفاظ په حاشيه کې اوګوره[1]

[1] عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " إِنَّ إِبْلِيسَ يَضَعُ عَرْشَهُ عَلَى الْمَاءِ، ثُمَّ يَبْعَثُ سَرَايَاهُ، فَأَدْنَاهُمْ مِنْهُ مَنْزِلَةً أَعْظَمُهُمْ فِتْنَةً، يَجِيءُ أَحَدُهُمْ فَيَقُولُ: فَعَلْتُ

يعنى ښه كار دې كړے ځكه چې ښځه او خاوند يو ځل د يو بل نه جدا شي نو بيا اكثر هميشه دپاره جدا وي .

او چې كله د ښځې او خاوند په خپل مينځ كې بې اتفاقي راشي نو يواځې د

هغې دواړو نه بلكې د اولاد زندګي هم تباه كيږي او هغې ته دنيوي زندګي بيا د جهنم نه كمه نه ښكاري .

ځكه ذهني سكون ، راحت او اطمينان د هغې د ژوند نه كډه اوكړي هغې بيا داسې ژوند تيروي لكه انسان چې په سكر وتو ولاړ وي يا په ازغو كې ولاړ وي او د دې مشاهده به تاسو په خپل چم او ګاونډ كې د بعضو كورونو كړي وي او نن سبا په هر كور كې د دغه دوه؟ حالتونو سره خلق مخامخ وي .

١ ـ يا انتهائي د خوشحالئ سره .

٢ ـ يا انتهائي د پريشانئ او خفګان سره .

او بيا په دې دواړو كې اولنے حالت د ډيرو كمو خلقو وي ليكن د بعضو كمزوريانو په وجه د دې دويم حالت سره هر دريم او څلورم

كَذَا وَكَذَا، فَيَقُولُ: مَا صَنَعْتَ شَيْئًا، قَالَ ثُمَّ يَجِيءُ أَحَدُهُمْ فَيَقُولُ: مَا تَرَكْتُهُ حَتَّى فَرَّقْتُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ امْرَأَتِهِ، قَالَ: فَيُدْنِيهِ مِنْهُ وَيَقُولُ: نِعْمَ أَنْتَ .

صحيح مسلم بَابُ تَحْرِيشِ الشَّيْطَانِ وَبَعْثِهِ سَرَايَاهُ لِفِتْنَةِ النَّاسِ وَأَنَّ مَعَ كُلِّ إِنْسَانٍ قَرِينًا رقم الحديث 2813

کور مخامخ وي په یو کور کې به سځه او خاوند اوسیږي لیکن که سځه مشرق ته ګوري نو خاوند به مغرب ته ګوري که سځه د پیغور ورکولو غشي چلوي نو خاوند هم ډنډه او لوَړ په زمکه نه ګډي .

که سځه کټ جدا کړي نو خاوند ورته کور کلے او وطن پریږدي او د ځلورو او پنځو کالو د مسافرئ دپاره بل وطن ته غاړه ورکړي .

که سځه یوه خبره د خاوند د طبیعت خلاف اوکړي نو خاوند ورته پنځوس ۵۰ کوي .

که سځه یوه غلطي اوکړي نو خاوند په طلاق ورکولو کې یو مینټ صبر

کول هم د خپل ځان دپاره نقصان او بیغیرتي ګڼړي .

د واده په ابتدائي ورځو کې د یو بل دپاره خپل تن من دهن (مال ژوند او سر) قربانولو وعدې کونکې بیا د یو بل په ژوند ستومانه شي .

د یو بل نه د مرګه پورې د نه جدا کیدو عهد کونکي .

نو بیا د مرګه پورې د یو بل نه د ژوند لارې جدا کړي .

د وفاء او محبت دعوی کونکي .

بیا د محبت لفظ نه نفرت شروع کړي .

د یو بل په غم غمژن کیدونکي زړونه .

بیا د یو بل په غم باندې خوشحالیدو کې دزړه سکون لټوي .

د یو بل ښائسته ښائسته نومونه اخستونکي .

بیا د یو بل نوم اخستلونه الرجي کوي .

د یو بل په کتلو نه مړیدونکي .

بیا د یو بل په نه لیدلو خوشحاله وي .

د یو بل دپاره خیرخواهي لټونکي .

بیا د خیر خواهئ لفظ نه ناخبره شي .

د ګلاب ګوزار په یو بل نه کونکي .

بیا د ژبي غشي په یو بل چلوي .

د خوند او د راحت په خوب نه مړیدنونکي .

بیا د ذهني ټینشن ختمولو دپاره د ګولئ په خوړلو کې ذهني سکون لټوي .

د یو بل نه بغیر روټئ نه خوړونکي .

بیا په یو لوخي کې روټئ سالن خوړلو ته نه تیاریږي .

د یو بل په آواز اوریدلو خوشحالیدونکي .

بیا د یو بل اواز اوریدل د ځان دپاره د ټوپک ډز ګڼړي .

زه به مختصر دا اووایم چې د یو بل د جسم نه راحت حاصلونکي وي .

بیا د یو بل سُوري (سایه) نه ځان ساتي .

او په دې کې قصور د اسلام نه وي بلکې د اسلام نه اعراض کولو او د ځان نه پوهه کولو په وجه هغوئ د داسې حالاتو سره مخامخ شي.

نو که چرته هغوئ د اسلام مطالعه اوکړي او د یو بل د حقوقو نه د خبریدلو نه پس د هغې خیال اوساتي نو د تل دپاره به د خوشحالئ ، آرام، او اطمینان داسې زندګي تیره کړي چې دنیا به ګوته په خوله ورته حیرانه پاتې شي .

خو لیکن زمونږ بد قسمتي دا ده چې مونږ د اسلام هغه کارونه ، مسائل ، احکام او خبرې وغیره خوښوو چې کوم زمونږ د مرضئ مطابق وي او چې کوم کار په کې زمونږ د مرضئ مطابق نه وي نو هغه مونږ ته هسې ګپ شپ ښکاري بلکې غیر ضروري ښکاري .

بعضې په مونږ کې خودساخته غیرت او حیاء کوي چې یره جي فلانکے کار زه نشم کولے هغه خو زما د مرضئ خلاف دے یره جي داسې کار زما ضمیر نه مني **مثلاً** : چا ته داسې ویل چې زما لور ده او زه ئې تاله درکول

غواړم ته ماته صالح او پرهیزګار ښکاري .

یا چاته داسې ویل چې زه غواړم چې ستا خور یا لور ماته واده شي خو په شرط د دې چې هغه به یو نظر زه ګورم (وینم) ځکه چې دا د نبي علیه السلام حکم او سنت عمل دے نو کیدے شي چې تا به

لا خبره نه وي ختمه کړې او د جامې (خُلې) دوه ۲ يا درې ۳ غاښونو نه به محروم شوے ئې .

يا څوک ورته داسې اووائي : چې فلانکي ځائ کې د زنانو مدرسه ده

خپله لور ، خور ، ښځه ، وغيره هلته ورليږه چې قرآن ، حديث ايزده کړي.

نو دا به اووائي چې داسې کار نه شي کيدے ځکه چې دا زما د غيرت خلاف کار دے.

نو د داسې خلقو منظر کشي قرآن کريم په داسې الفاظو سره کوي .

وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ[1]

﴿ترجمه﴾ : کله چې اوويلے شي د ې ته چې د الله تعالى نه اويريږه نو اونيسي ده لره غيرت په ګناه باندې نو کافي دے هغه لره جهنم او خامخا ډير بد ځائ دے چې تيار کړے شوے دے .

نو دې خبرې ته ګورئ لږ سوچ پکار دے چې دا حکم د چا دے؟

د هغه نبي نه به لا زيات غيرتي څوک په دنيا کې وي څه ؟

نه ! بالکل نشته او يقيناً چې نشته .

[1] سورة البقرة ٢٠٦

نو بیا ځا ن د هغه نه ولې مخکې کوې ؟
یا دا خبره کول چې دا خو زما ضمیر نه مني چې زه په ښځه باندې سلام واچوم .
یا زه د هغې سره مشوره اوکړم .
یا زه د هغې خبره اومنم .
یا زه د هغې ناز برداشت کړم .
نو محترمه ځوانه !
دا غیرت د ښپو لاندې کړه .
داسې غیرت او ضمیر دې په سیند لاهو شي .
بلکه زه خو وایم چې دا غیرت نه دے بلکه د محمد علیه السلام په دین باندې اعتراض کول دي .
دا د هغه د حکم بې قدري ده .
دا خواهش پرستي ده .
الله تعالی دې زمونږ په حال رحم اوکړي . !!آمین !!
دا کوم کتاب چې ستاسو په لا س دے نو دا هم ما په دې نیت اولیکلو چې هر نوجوان زلمے دې دا کتاب د عمل په نیت اوګوري او په دې کې چې کوم اصول بیان کړے شوي دي نو د هغې مطابق دې خپله زندګي برابر کړي او په حقیقي معنو کې دې د ژوند نه خوند واخلي بعض خبرې د حیاء سره تعلق ساتي نو انسان ئې په ممبر باندې

نه شی کولے نو که په
کتاب کې هم اونه لیکلے شي نو ډیر خلق به په تیاره کې پاتې شي.
بلکې بعض وخت به داسې غلطي او جرم اوکړے شي چې د الله تعالی د لعنت مستحق کیدو سره به د جهنم هم خوراک او خشاک او ګرځي .
بعضې خبرې ډیرې حساس او نازکه دي کیدے شي چې ستاسو په طبعیت ګراني پریوځي خو لیکن باربار مې مخې ته دا آیت راځي

وَاللّٰهُ لَا يَسْتَحْيِۦ مِنَ الْحَقِّ ط[1]

او نبي علیه السلام باره کې راځي چې هغه د پیغلې جینئ نه زیات حیاء کونکے وو.[2]
بیا هم د نبي علیه السلام د ژوند یوه یوه خبره زمونږ مخې ته ده او دا زمونږ د دین خصوصیت دے .
نو د حیاء د وجې نه بعض ځایونو کې مې د تفصیل او تصریح په ځای داسې لیکلې چې عقلمند لره اشاره کافي ده .

[1] الاحزاب ﴿٥٣﴾

[2] عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذْرَاءِ فِي خِدْرِهَا، وَكَانَ إِذَا رَأَى شَيْئًا يَكْرَهُهُ عَرَفْنَا ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ»
صحيح مسلم 2320

چې کوم سړي لره الله تعالی ښائسته ، صالحه ، فرمنبرداره ، امانت داره ، رازداره ، خوش اخلاقه ، صبرناکه ، دینداره ، حیاء ناکه ، وفاء کونکې او مینه کو نکې ښځه ورکړي وي نو هغه دې د الله تعالی شکر اوباسي او د دې نعمت په بدله کې دې د الله تعالی ډیره بندګي کوي .

او چاته چې د دې برعکس زنانه میلاؤ شي نو نا امیده او بې صبره کیږي دې نه بلکه دا کتاب دې د عمل په نیت باربار اوګوري او دې بیان کړے شوي اصولو مطابق دې خپله رویّه جوړه کړي ان شاء الله د ژوند په خوږوالي به نه مړیږي په دنیا کې به د راحت او سکون زندګي تیره کړي او په آخرت کې به هم د مظلوم مخلوق (زنانه) له طرفه په ده باندې څه نه وي نو امید دے چې الله تعالی ورسره هم نرمي اوکړي .

ان شاء الله په دې کتاب کې به ستا د ډیرو سوالاتو جوابات تا ته میلاؤ شي .

نو خپله ئې هم لوله او دوست لره هم د لوستلو ترغیب ورکوه خاصکر هغه ملګرے چې هغه د نوي ژوند ابتداء کولو والا وي نو هغه لره د واده نه ۲۰ یا ۲۵ ورځې مخکې په تحفه کې ورکړه چې فائده ترینه واخلي.

په آخره چې زه د خپل ګران او محترم ورور ابو ادریس امین الله

حفظه الله شکریه اداء کوم چې زما په یو ټلیفون باندې ده د خپلو ګټو مصروفیاتو باوجود ډیر په شوق او محنت سره د دې کتاب کمپوزنګ اوکړو او د خپل محترم اُستاذ فضیلة الشیخ ابو معاویه عبد العزیز دیروي حفظه الله هم شکرګزار یم چا چې د دې د نظر ثاني دپاره خپل قیمتي وخت اوویستلو فجزاهم الله خیراً .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

دين اسلام يو كامل مكمل دين دے داسې څه خبره به نه وي چې انسانان هغې ته ضرورت لري او الله تعالى او د هغه رسول عليه السلام هغه مونږ ته نه وي واضحه كړې د بيت الله نه واخله تر بيت الخلاء پورې هره مسئله ئې بيان كړې ده د مزيدار او مثالي ژوند تيرولو دپاره او د يو بهترين معاشرې د قيام دپاره شرعي نكاح كول ضروري دي د دې په وجه باندې انسان د ډيرو آفتونو او فسادونو نه محفوظ كيږي .

يو مؤمن او مسلمان به سه ژوند څرنګه تيروي او د هغې دپاره څه اصول او ضوابط دي ؟

د مزيدار ژوند دپاره كوم اسباب دي ؟

د مزيدارژوند دپاره څه څه كول ضروري وي ؟

نو الحمد لله قرآن ، حديث په دې باب كې زمونږ پوره رهنمائي كړې ده .

نارينه او زنانه د يو بل سره لازم ملزوم دي او د دې اندازه د دې آيت كريمه نه لګيږي الله تعالى فرمائي :

زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوٰتِ مِنَ النِّسَآءِ [1]

«ترجمه» : ښائسته کړے شوے دے خلقو ته محبت د زنانو سره .

او نبي عليه السلام د زنانو ذات سره د خپل شفقت او محبت اظهار په دې

الفاظو سره کړے دے

حُبِّبَ إِلَيَّ النِّسَاءُ، وَالطِّيبُ، وَجُعِلَ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ [2]

«ترجمه» : ماته زنانه محبوبې کړے شوي دي او زما د سترګو يخوالے په مونځ کې اچولے شوے دے .

مقصد دا دے چې زما په فطرت کې د زنانو سره محبت اچولے شوے دے .

نبي عليه السلام هميشه د زنانو سره د حسن سلوک او احسان کولو تاکيد کړے دے لکه نبي عليه السلام فرمائي :

«أَلَا وَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا» [3]

نبي عليه السلام په خپل آخرني وصيت کې هم د زنانو سره د نيکئ کولو تاکيد کړے دے لکه فرمائي :

---

[1] ال عمران ﴿١٤﴾

[2] عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ...
مسند الإمام أحمد بن حنبل إسناده حسن 12293

[3] صحيح مسلم 1468

«الصَّلَاةَ، وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ»[1]

«ترجمه» : د مونځ او د هغه زنانو چې ستاسو په ملکیت کې دي حفاظت کوئ.

د انسان اعلی کردار معیار دا دے چې هغه د خپل اهل وعیال سره حسن سلوک کوي.

د زنانه فلاح او ترقي او د هغې د حقوقو حفاظت او ضمانت صرف په اسلام کې دے.

د رسول الله علیه السلام تعلیم د زنانو دپاره رحمت دے ښځه د سړي او سړے د ښځې دپاره لباس ګرځولے شوے دے (په قرآن کریم کې)

اګر چې د دواړو جنسونه ، انداز او عادات ، پسند او نا پسند ، طبیعتونه وغیره مختلف وي لیکن بیا هم دواړه د یو بل دپاره لازم او ملزوم دي د یو سکون د بل سره پیوست وي دا دواړه د دهائي باوجود ۲ اکائي ۱ وي لکه الله تعالی فرمائي :

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ [2]

[1] سنن ابن ماجه 1625 إسناده صحيح

[2] [الروم: 21]

«ترجمه» : او بعض د نښو د قدرت د الله تعالى نه دا دي چې ستاسو دپاره ئې ستاسو د جنس نه جوړې پيدا کړي دي دې دپاره چې تاسو د هغې نه سکون حاصل کړئ او ستاسو په مينځ کې ئې مينه اچولې ده يقيناً په دې کې د الله تعالى د قدرت نښي دي د هغه قوم دپاره چې سوچ فکر کوي .

ښځه خاوند ته ضرورت لري او خاوند ښځې ته ضرورت لري ځکه رسول الله عليه السلام فرمائي :

«يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ، مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغَضُّ
لِلْبَصَرِ، وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ»[1]

«ترجمه» : اے ! د نوجوانانو جماعته ! تاسو کې چې څوک د واده طاقت لري نو هغه دې ځانله واده اوکړي ځکه چې د واده په وجه باندې د انسان د نظر او شرمګاه حفاظت کيږي .

[1] عَنْ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ..... وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ، فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ».
صحيح مسلم 1400

کله کله داسی هم اوشي

د واده نه مخکې انسان ته دا محسوسیږي چې ګڼې زما او زما د کورودانې عادات ، خوښه او ناخوښه وغیره یو شان وي لیکن د واده نه پس هر څه د یو بل نه جدا جدا وي .

رنګ ، باډي ، پسند ناپسند ، عادات وغیره .

نو بیا کله نا کله انسان د زندګئ نه دومره نا امیده شي چې هغه دا سوچ کوي چې ما د دې ښځې سره د واده په وجه ځان غرق کړو او ځان مې په زنځیرونو اوترلو .

نو که چرته معامله هم داسې وي لکه څرنګه چې ذکر شوه نو همت مه بیله ځکه ته خپله کورنئ زندګي بهتر کولے شې خو د هغې نه مخکې دا ضروري ده چې ته د مایوسئ په اصل خبره باندې ځان پوهه کړې .

۱ ـ کله نا کله د کور مسائلو د وجه نه داسې حالت پیش کیږي .

مثلاً : د بچو د پرورش په وجه .

۲ ـ د مالي تنګئ په وجه .

۳ ـ د خوښې او سخر د بې ځایه تنقید په وجه .

٤ ـ په کور کې د بعض کسانو د بد اخلاقئ په وجه .

٥ ـ کله نا کله د ښځې او خاوند د عدم مساوات په وجه .

مثلاً : ښځه ډاکټره وي او خاوند نه وي ډاکټر .

ښځه ټیچره وي او خاوند نه وي بلکې یو عام دکاندار وي .
ښځې m.a کړي وي او خاوند اَنْ پړه وي .
ښځه د مدرسې نه فارغه وي او خاوند جاهل وي .
ښځه په رنګ کې ښکلې وي او خاوند ښائسته نه وي .
ښځه مال داره وي او خاوند غریب وي .
ښځې سره ډیګریانې وي او خاوند غریب مزدور کار وي .
ښځه د اوچت خاندان سره تعلق ساتي او خاوند د معمولي خاندان سره تعلق ساتي .
او کله نا کله خاوند کې دا خوبیانې موجود وي لیکن ښځې کې نه وي موجود نو د دې په وجه بیا هره ورځ په کور کې لانډې ، جګړې ، شر ، پیغورونه ، وهل او ټکول شروع شي .
دا کومې خبرې چې بره ذکر شوې نو دا د واده نه مخکې ښځې او خاوند ته
معمولي ښکاري لیکن د واده نه پس بیا د دې برداشت کول یو بل دپاره
ناممکن وي .
چې کله ښځه او خاوند یو بل ته په سخته لهجه کې خبرې کوي .
زړه دردونکي پیغورونه یو بل لره ورکوي .
او هر وخت د یو بل سره اختلافات لري .

یو بل ته سپکې سپورې وائي .
نو د دې په نتیجه کې کله نا کله الله تعالی دې نکړي درې ۳ کارونه کیږي .
۱ ـ یا خاوند خودکشي او کړي یا ښځه خودکشي اوکړي .
۲ ـ یا خاوند ښځې له طلاق ورکړي یا ښځه د خاند نه د نجات دپاره خلع واخلي .
۳ ـ یا خاوند د نورو ښځو سره تعلق او ګډ شپ جوړ کړي یا ښځه د خاوند نه تنګه شي او نا مَحرمَه سړو سره پټه یارانه شروع کړي .
نو دا درې ۳ واړه صورتونه د تباهئ دي .
کله نا کله داسې هم اوشي چې سړے د خپلو خیالاتو په دنیا کې ورننوتلے وي او هغه په مستقبل کې د خپلې ښځې جوړیدونکي په باره کې قسماقسم سوچونه او فکرونه کوي چې د واده نه پس به زه داسې زندګي تیروم او زما به داسې فرمنبرداره ښځه وي
داسې به د هغې رنګ وي داسې به د هغې ځواني وي .
داسې به د هغې اخلاق وي داسې به ئې عادات وغیره وي .
داسې قناعت پسنده به وي .
زما په یو اواز به لبیک ویونکي وي زما په معمولي اشاره به د هر څه نه تیره وي .
لیکن چې کله هغه واده اوکړي نو د هغې د سترګو مخې ته رڼا شي

چې واه ! دا څه اوشو دا خو هسې ما دومره اميدونه لرل دا خو زه د خيالاتو په دنيا کې اوسيدم .

نو دا هر څه ورته بيا خوب معلوميږي نو هغه بيا د زندګئ نه نا اميده شي او قسما قسم سوچونه کوي او د ښځې په باره کې منفي او اُلټه سوچونه کوي .

د ښځې خوبيانې هم بيا نظر انداز کوي او د هغې ښه صفتونه هم ورته هيڅ څه نه ښکاري .

حالانکه نبي عليه السلام فرمائي :

«لَا يَفْرَكْ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً، إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخر»[1]

«ترجمه» : مؤمن سړے دې د مؤمنې ښځې سره بغض نه ساتي که د خپلې ښځې يو عادت ئې خوښ نه وي نو بل عادت به ئې خوښ شي.

که خاوند د ښځې سره همدردي نه ساتي يا ښځه د خاوند سره همدردي نه ساتي نو دې سره به د دواړو په ميڅ کې نفرت پيدا شي او الله تعالى سړي ته حکم کړے دے چې هغه دې د خپلې ښځې سره ښه سلوک کوي لکه الله تعالى فرمائي :

وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئاً

[1] عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:..... أَوْ قَالَ: «غَيْرُهُ»، صحيح مسلم بَابُ الْوَصِيَّةِ بِالنِّسَاءِ 1469

وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْراً كَثِيراً[1]

﴿ترجمه﴾ : د دوئ سره په ښه طريقه ژوند تيروئ که هغه ستاسو خوښې نه وي نو کيدے شي ستاسو يو شے خوښ نه وي او الله تعالى په هغه شي کې ډير خير اچولے وي .

يعنى که ستا ښځه ښائسته نه وي تعليم يافته نه وي نو کيديشي هغه کفايت شعاره وي د کور په کارونو ښه پوهيږي .

د تنګئ او غربت په حالت کې به د خاوند نه فضول مطالبې نه کوي خاوند به نه تنګوي او مجبوروي به ئې هم نه .

د دې وجې نه د هغې چې کومې خوبيانې دي نو هغه مخې ته کيږده او هغه خاميانې نظر انداز کړه کورني معاملات د مفاهمت نه بغير نه چليږي او مفاهمت دا دے چې د هغې خاميانې نظر انداز که او د هغې خوبيانې تلاش کړه .

د واده نه مخکې د هر خاوند دا خواهش وي چې زه دې خپلې ښځې سره کينم د هغې سره دې خبرې اوکړم د هغې په لاسونو کې لاسونه ورکړم او د هغې د لاس روتې اوخرم او د هغې سره چرته چکر اووهم .

ليکن د واده نه پس همدغه ښځه د خاوند په سترګو کې حقيره وي

[1] سورة النساء: 19.

د هغې سره کیناستل ورلره خوند نه ورکوي د هغې د لاس روټئ ورلره مزه نه ورکوي او خاوند نه غواړي چې د هغې سره لس ۱۰ منټه یو ځائ کیني دا ولې ؟

د دې دوه ۲ وجې دي ۱ ـ ښځه بد اخلاقه وي ۲ ـ یا خاوند بد اخلاقه او بې صبره وی .

نو په دواړو کې د برداشت قوت نه وي او چې کله په انسان کې د برداشت قوت وي نو دې سره کورنئ جهګړې اکثر ختمیږي او چې کوم انسان کې د برداشت صفت وي نو هغه کس کورنې معاملات په ښه طریقې سره چلولے شي او د کور نه بهر هم د هغې زندګي کامیابه وي .

د بدئ جواب په بدئ باندې هر څوک ورکولے شي د سپکو سپورو په جواب کې سپکې سپورې ویل څه کمال نه دے .

کمال خو دا دے چې انسان د ا زغو جواب په ګلونو باندې ورکړي د هغې میوداړې ونې په شان شه چې خلق ئې په کاڼو ولي او هغه جواب کې میوه ورکوي .

میوداړې ونې ته هر څوک متوجه وي او ازغي دارې ونې له څوک هیڅ څه اهمیت نه ورکوي .

د زخمونو باوجود خندل دا اصل زندګي ده .

دا دنیا د حادثاتو دنیا ده دلته همیشه ناموافق حالات پیش کیږي په

موجوده حالاتو کې هغه کس کامیاب دے چې د اوچت همت والا وي چې څوک د ناخوشګوار حالاتو مقابله کولے شي.

د غصې نه ځان ساته

د خپلې کورودانې د احساساتو نه ځان خبروه د غصی نه ځان ساته کله کله د هغې خبره صحيح هم وي ليکن خاوند پرې نه وي پوهه شوے او هغه ورته بې ځايه غصه کوي حالانکې د ښځې دا اراده نه وي چې خاوند دې ماته غصه شي بعض وخت خبره هم څه خبره نه وي ليکن خاوند ترې د انا مسئله جوړه کړي نو د غصې د وجې نه خپله زندګي خو هسې هم عذاب شي ليکن د ښځې زندګي هم تباه او بر باد کړي .

بعض وخت خبره طلاقو ته اورسيږي د مثال په طور باندې ستا کورودانې په وخت باندې روټئ تياره نه کړه يا د سحر مانځه نه پس اوده شوه او په وخت پا نه ځيدله او چائ لګ ليټ شي بس په دې خبره په کور کې طوفان جوړ شي حالانکه د دې برعکس د نبي عليه السلام طرز عمل ته اوګورئ سيده عائشة رضي الله عنها فرمائي : چې يو کرت نبي عليه السلام کور ته داخل شو او تپوس ئې اوکړو :

«يَا عَائِشَةُ، هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ؟» قَالَتْ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ، مَا عِنْدَنَا شَيْءٌ قَالَ: «فَإِنِّي صَائِمٌ» قَالَتْ: فَخَرَجَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُهْدِيَتْ لَنَا هَدِيَّةٌ - أَوْ جَاءَنَا زَوْرٌ - قَالَتْ: فَلَمَّا رَجَعَ

رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ، أُهْدِيَتْ لَنَا هَدِيَّةٌ - أَوْ جَاءَنَا زَوْرٌ - وَقَدْ خَبَأْتُ لَكَ شَيْئًا، قَالَ: «مَا هُوَ؟» قُلْتُ: حَيْسٌ، قَالَ: «هَاتِيهِ» فَجِئْتُ بِهِ فَأَكَلَ»[1]

حاصل دا دے ايا تاسو سره په کور کې دخوراک څه شته ؟ نو مونږ جواب ورکړو چې يارسول الله څه نه شته نو نبي عليه السلام اووئيل : صحيح ده زه به نن روژه اونيسم بيا په دويمه ورځ زمونږ خواله راغے نو مونږ ورته اوويل چې مونږ له چا حيس (کجورو ، غوړو ، او پنير نه جوړه شوې حلوه) هديه په طور رالېږلې ده نو نبي عليه السلام اووئيل : چې ما ته اوښائي ما د سحر نه روژه نيولې ده (يعنی څه مې نه دي خوړلي) .

دا نفلي روژه وه دا هغه وخت کيدے شي چې انسان د سحر نه نه څه خوړلي وي او نه ئې څه څکلي وي .

نبي عليه السلام ته ناشته او خوراک ميلاؤ نه شو نو هغه جذباتي نه شو او نه غصه شو بلکې په صبر اوشکر سره ئې د روژې نيت اوکړو نبي عليه السلام د ناشتې متبادل دروژې په شکل کې اومونډلو مونږ

[1] صحيح مسلم بَابُ جَوَازِ صَوْمِ النَّافِلَةِ بِنِيَّةٍ مِنَ النَّهَارِ قَبْلَ الزَّوَالِ، وَجَوَازِ فِطْرِ الصَّائِمِ نَفْلًا مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ 1154

هم داسې په معمولي خبرو باندې د غصه کیدلو په ځائ د هغې متبادل تلاش کولے شو.

زه یو داسې ملګرے پیژنم چې د هغې ښځې هغې دپاره ناشته نه تیارولو لیکن هغې ملګري د دې مسئله دا حل را اوویستلو چې په کور کې منړې **apple** کیښودې هغه به هر سحر دوه منې خوړې او یو ګلاس پیئ به ئې څکلې نو بیا هغې زنانه په ناشتې تیارولو نه مجبوروله ښځې ته چې کله د دې خبرې پته اولګیدله نو هغې به ماسپخین د هغې د راتلو نه مخکې روټئ تیار کړې وه او د هغې وخته پورې به ئې روټئ له ګوتې نه وروړې تر څو پورې چې به خاوند نه وو راغلے او د هغې سره به په روټئ کې نه وو شریک شوے د زنانه په بعضو غلطیانو باندې دغصې کولو په ځائ د هغې مناسب حل تلا ش کول پکار دي یو داسې حل چې هغه د زنانو دپاره اساني پیدا کوي دې سره به ښځه نوره هم تا ته نزدې شي .

د غصه ور وستو نه هم پرهیز کوه

بعض کسان چې غصه شي نو بیا ځان سره ګوریږي او ښځې لره پیغورونه ورکوي او داسې خبرې کوي چې په زوره باندې ښځه غصه کول غواړي او داسې داسې خبرې کوي چې د ښځې زړه ته په هغې سره درد رسیږي او هغې د غصه کولو سبب وي د داسې خبرو نه دوه قسمه نقصانات جوړیږي.

۱ ـ دې سره د ښځې زړه ته دکهـ درد رسیږي .

۲ ـ بعض وخت د کورودانې د خولې نه هم داسې خبرې اوځي چې هغه انتهائي زړه دردونکي او تباه کُن وي نو د دې سره بیا هر وخت په کور کې تو تو میاں میاں شروع شي .

بیا هر وخت چغې سورې ګلے شکوی ژړا او خفګان ددې کور مقدر شي.

غصه وروستل د غصه کولو نه زیاته خطرناکه ده .

د ښښتې جواب په کاڼي سره ورکول د یو مسلمان شان نه دے مسلمان لره د ازغي جواب په ګل سره ورکول پکار دے .

راشئ ! د غصې متعلق بعض فرامین واورو نبي علیه السلام حکیم الامة وو د هغې په فرامینو باندې عمل کولو په وجه باندې کورونه د خوشحالئ نه ډکیږي .

عبد الله بن عمر رضی الله عنه فرمائي : چې رسول الله علیه السلام

فرمائيلي دي :

«مَا مِنْ جُرْعَةٍ أَعْظَمُ أَجْرًا عِنْدَ اللَّهِ، مِنْ جُرْعَةِ غَيْظٍ كَظَمَهَا عَبْدٌ ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ»[1]

حاصل دا دے چې چا د الله تعالی دپاره غصه تیره کړه نو د ده نه بل بهتر کس اجر په اعتبار سره نشته .

یو بل حدیث کې راځي سهل بن معاویة رضي الله عنه فرمائي : چې رسول الله علیه السلام فرمائیلي دي :

«مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْفِذَهُ، دَعَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى رُءُوسِ الْخَلَائِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُخَيِّرَهُ اللَّهُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ مَا شَاءَ»[2]

«ترجمه» : چا چې خپله غصه تیره کړه او دا قادر وو په نافذ کولو د هغې باندې نو الله تعالی به ئې د قیامت په ورځ د ټولو خلقو مخامخ را اوغواړي تر دې چې اختیار به ورله ورکړي چې د کومې حورې سره نکاح کوې نو تا ته اجازه ده .

د غصه د تیرولو مقصد دا نه دے چې انسان دې هغه کس سره (چا

---

[1] عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ..
ابن ماجة بَابُ الْحِلْمِ 4189

[2] عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ..
سنن ابي داود بَابُ مَنْ كَظَمَ غَيْظًا 4777 حسن

چې غصه کړے دے) په زړه کې بغض او حسد او کینه اولري بلکه غصه تیرول په اصل کې دا وي چې د انسان زړه د بغض او حسد نه بالکل پاک

صاف شي الله تعالی د مسلمانانو صفت په داسې الفاظو سره کوي

وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ [1]

«ترجمه» : کله چې دوئ غصه شي نو خپله غصه تیروي .

او نبي علیه السلام د غوصې تیرولو داسې طریقه ښودلې هغه فرمائي :

«إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ فَإِنْ ذَهَبَ عَنْهُ الْغَضَبُ وَإِلَّا فَلْيَضْطَجِعْ»[2]

«ترجمه» : کله چې تاسو کې یو کس غصه شو او ولاړ وو نو هغه دې کیني نو که غصه ترینه لاړه ټیک ده که لا نه ړه ترینه نو بیا دې څملي .

همدا رنګه امام بخاري رحمه الله یو حدیث نقل کړے رسول الله علیه السلام فرمائي:

---

[1] (الشورى:37)

[2] عَنْ أَبِي ذَرٍّ، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَنَا:.... ، سنن أبي داود بَابُ مَا يُقَالُ عِنْدَ الْغَضَبِ صحيح 4782

چې په وخت د غصه کې به أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ [1] وائي نو غصه به دې ختمه شي .

نبي عيه السلام خپل يو صحابي ته درې ۳ ځله داسې وصيت اوکړو «لاَ تَغْضَبْ»[2]

يعنى مه غصه کيږه مه غصه کيږه مه غصه کيږه .

حديث کې دي نبي عليه السلام فرمائي :

درې شيان نجات ورکونکي دي .

۱ ـ الله تعالى نه په پته او ښکاره يريدل .

۲ ـ په مالدارئ او غريبئ کې يو شان خرچه کول .

۳ ـ د غصې په حالت کې د عدل نه کار اخستل .

او درې شيان هلاکونکي دي ۱ ـ حسد کول ۲ – خواهشات زياتيدل .

۳ ـ تکبر کول .

عمر رضي الله عنه فرمائي :

په تاسو کې بختور او خوش نصيب کس هغه دے چې هغه د طمع ،

---

[1] صحيح البخاري بَابُ الحَذَرِ مِنَ الغَضَبِ 6115

[2] عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَوْصِنِي، قَالَ: «لاَ تَغْضَبْ» فَرَدَّدَ مِرَارًا، قَالَ: «لاَ تَغْضَبْ»

صحيح البخاري بَابُ الحَذَرِ مِنَ الغَضَبِ 6116

خواهش ، او د غصې نه ځان اوساتي .

علي رضي الله عنه فرمائي :

د غصې ابتداء لیونتوب دے او انتهاء ئې پښیماني ده .

عثمان رضي الله عنه فرمائي :

په تاسو کې هغه څوک ډیر بهتر دے چې د غصې په حالت کې د صبر نه

کار اخلي او غوره صبر هغه دے چې د غصې په وخت کې اوکړے شي .

عبد الله بن مسعود رضي الله عنه فرمائي :

د یو کس صبر د غصې په وخت کې او امانتدارې د لالچ او د غربت په وخت کې معلومیږي .

د یو کس صبر تر هغه وخته پورې نه شي معلومیدلے تر څو چې غصه شوے نه وي .

عروه بن زبیر رضي الله عنه فرمائي :

داؤد علیه السلام ته امر شوے وو چې اے ! داوده د ډیرې غصې نه ځان ساته ځکه چې ډیره غصه د انسان زړه فاسده وي .

جعفر بن محمد رحمه الله فرمائي :

غصه د هر شر چابي ده .

قصه

پخوانو امتونو کې يو سړے وو يو ورځ ډير غصه شو نو درې ۳ پاڼې ئې اوليکلې او هره پاڼه ئې يو يو سړي ته ورکړه اولني سړي ته ئې اوويل : کله چې زما غصه زياتيږي نو دا پاڼه ماته راکوه په هغه پاڼه کې ئې ليکلي وو د الله بنده لږه ګزاره کوه چرته ته او چرته غصه ؟

ته خو څه الله نه ئې بلکې انسان او بشر ئې کيدے شي چې د غصې په وجه خپل ځان تباه کړې .

دويم : کس ته ئې اوويل : کله چې مې غصه سړه شوه نو دا پاڼه راکړه .

په هغه پاڼه کې ئې ليکلي وو

«اِرْحَمْ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمْكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ»

«ترجمه» : د زمکې په مخلوق رحم کوه نو آسمان والا به په تا باندې رحم اوکړي .

او دريم : کس ته ئې اوويل : کله چې زما غصه ختمه شوه نو دا پاڼه ما ته راکړه .

په هغې کې ئې ليکلي وو خلقو ته د الله تعالى کتاب ورښايه د خلقو

حالات یواځې د الله تعالی په کتاب بدلیږي .[1]

لقمان حکیم رحمه الله به ویل :

درې کسان په درې ځایونو کې پیژندل کیږي .

۱ ـ صبر ناک د غصې په وخت کې .

۲ ـ بهادر او زړور د جنګ په وخت کې .

۳ ـ دوست د مصیبت په وخت کې .

احنف ابن قیس فرمائي :

که د چا سره دوستي کول غواړې نو اول هغه غصه کړه که انصاف ئې درسره اوکړو نو دوستي ورسره اوکړه ګڼې ځان ترینه اوساته .

په انجیل کې لیکلي دي :

اے ! د ادم ځویه کله چې ته غصه شوې نو ما رایادوه او کله چې زه غصه شوم نو تا به یادوم او د هلاکیدونکو سره به دې نه هلاکوم .

---

[1] وقال المعتمر بن سليمان كان رجل ممن كان قبلكم يغضب فيشتد غضبه فكتب صحائف وأعطى كل صحيفة رجلاً وقال للأول إذا غضبت فأعطني هذه وقال للثاني إذا سكن بعض غضبي فأعطني هذه وقال للثالث إذا ذهب غضبي فأعطني هذه فاشتد غضبه يوماً فأعطى الصحيفة الأولى فإذا فيها ما أنت وهذا الغضب إنك لست بإله إنما أنت بشر يوشك أن يأكل بعضك بعضاً فسكن بعض غضبه فأعطي الثانية فإذا فيها ارحم من في الأرض يرحمك من في السماء فأعطي الثالثة فإذا فيها خذ الناس بحق الله فإنه لا يصلهم إلا ذلك .

إحياء علوم الدين كتاب ذم الغضب والحقد والحسد ۳\ 175

ابراهيم بن ادهم رحمه الله فرمائي :

كله چې عقل ته غصه ورداخل شي نو تقوى ترينه كډه كوي .

نو د هغه چا به څه حال وي چې نه عقل لري او نه په كې تقوى وي او غصه ورداخل شي .

د يو طبيب نه چا تپوس اوكړو چې حكيم په څه پيژندل كيږي هغه جواب وركړو .

١ – چې په خپله رأي ميَن نه وي .

٢ ـ په كارونو كې تكلف نه كوي .

٣ ـ غصه تيرونكے وي .

٤ ـ تكبر نه كوي .

او دا خبره ئې هم اوفرمائله ستا غصه بايد د دوه ٢ حالاتو په مينځ كې وي نه به ډيره سخته وي او نه به ډيره كمزوري وي ځكه د غصې ډير سختوالے د ځناورو صفت دے او د غصې ډير كمزوروالې د ماشومانو د خويونو نه دے .

ارسطو چې دا يو فلسفي دے فرمائي :

غصه خو څه ګران كار نه دے خو د غصې دپاره مناسب ځائ ، وخت ، اندازه ، هدف او طريقه پيژندل ګران دي .

ابن قيس فرمائي :

د غصې نه ځان اوساته دا دې د عذرونو ذلت ته راكاږي .

يو حكيم فرمائي :

غصه ناک کس د زهرو نه ډک وي .

دغصې پرېښودلو سره انسان ته راحت ميلاويږي او غصه داسې شے دے چې تا ډير زر په خپل زنځير ترلے شي .

لکه يو شاعر فرمائي :

لاَ يَحْمِلُ الْحِقْدَ مَنْ تَعْلُو بِهِ الرُّتَبُ ... وَلاَ يَنَالُ الْعُلاَ مَنْ طَبْعُهُ الْغَضَبُ [1]

«ترجمه» : چې څوک خپله د لوړې مرتبې خاوند وي نو هغه کينه نه لري او د چا په طبيعت کې چې ډيره غصه وي نو هغه لوړو مرتبو ته نشې رسيدلے .

غصه مه کوه

ځکه چې هر څه مخکې نه په تقدير کې ليکل شوي دي اوس ستا په غصه هيڅ هم نه کيږي .

مه غصه کيږه : ځکه غصه ناک کس د نشه ئي مثال لري چې په خوله څه ورشي هغه وائي او د مجلس ټول ملګري ترينه تنګ وي .

[1] موسوعة الأخلاق الإسلامية ٢\249 موسوعة الرقائق والأدب
لياسر بن أحمد بن محمود بن أحمد بن أبي الحمد الكويس الحمداني
لا تغضب لأبي أحمد، محمد بن أحمد بن محمد العماري

مه غصه کیږه : ځکه غصه ډیر صورتونه لري چې زیاتره ئې په چغو ، کنځلو، وهلو ، او په بیغورونو بدلیږي .

مه غصه کیږه : ځکه په غصه نه وران کار جوړیدے شي او نه پرې مات لوخے روغولے شې .

مه غصه کیږه : که یو کس درسره زیاتے اوکړي تو بل به درسره ښه اوکړي .

مه غصه کیږه : ځکه ته انسان ئې که یو ځل درنه کار وران شوے وي نو په سلګونو ځله به دې ښه کارونه هم کړي وي .

مه غصه کیږه : ځکه هر انسان تیروځي .

مه غصه کیږه : ځکه ستا په غلطئ کې به کیدے شي ستا خیر وي .

مه غصه کیږه : ځکه که یوسف علیه السلام زندان ته نه وے تلے نو د مصر بادشاه به نه وے جوړ شوے .

مه غصه کیږه : ځکه که نبي علیه السلام یتیم نه وے او د علاقې نه نوے شړلے شوے نو د ټولو انسانانو سردار به نه ګرځیدلے.

مه غصه کیږه : ځکه که یونس علیه السلام د ماهي په خیټه کې نه وے پاتې شوے نو د ده په لاس به ۱۰۰۰۰۰ نه زیات خلق نه وے مسلمانان شوي.

مه غصه کیږه : ځکه که ایوب علیه السلام صبر نه وے کړے نو د ټولو غم زپلو امام به نه وے جوړ شوے .

مه غصه کیږه : ځکه که ابراهیم علیه السلام په امتحان باندې صبر نه وے کړے نو مونږ به په خپلو اولادونو باندې قرباني کولے .

مه غصه کیږه : ځکه که امام احمد بن حنبل رحمه الله په جیل کې په وهلو باندې صبر نه وے کړے نو ټول مسلمانان به بې لارې شوي وے.

مه غصه کیږه : د خلقو د غلطیانو دپاره بهانې اولټوه .

مه غصه کیږه : او د ځان سره دا عهد اوکړه چې زه به هیچا ته ، په هیڅ ځائ کې ، په هیڅ وخت کې نه غصه کیږم .

مه غصه کیږه : او هیچا ته موقع مه ورکوه چې تا غصه کړي .

مه غصه کیږه : د خلقو بدیانې هیرې او نیکیانې رایادې کړه .

مه غصه کیږه : کیدے شي الله تعالی دې د هرې تنګستیا نه پراخئ ته اوباسي .

مه غصه کیږه : که ته پلار ئې نو ځامن به دې له تا څخه د ژوند چل ایزده کړي .

مه غصه کیږه : او همیشه دا فکر کوه چې زه به د محبت یو باغ جوړیږم او د نرمئ غر او د صبر سمندر به جوړیږم .

مه غصه کیږه : غصه د یوې شړې دشتې مثال لري چې غصه ناک سړے په کې یوازې ژوند تیروي .

مه غصه کیږه : غصه ناک سړے نه د چا سره مینه کوي او نه ورسره څوک مینه کوي .

مه غصه کیږه : ځکه د غصه په وخت کې انسان ته شین آسمان تور ښکاري .

مه غصه کیږه : ځکه د غصې په وخت کې سړي ته ښکلې ښځه بدرنګه ښکاري .

مه غصه کیږه : ځکه د غصې په وخت کې پراخه دنیا په انسان تنګه شي .

مه غصه کیږه : ځکه د غصه په وخت کې د انسان حواس (عقل) کار پریږدي .

مه غصه کیږه : ځکه چې غصه دې د آرام ژوند ته نه پریږدي .

مه غصه کیږه : ځکه اسلام د غصې څخه ځان ساتلو امر کړے دے .

مه غصه کیږه: ځکه چې همدا غصه ده چې د دې د وجې نه جیلونه جوړ شوي دي د مرګ اسباب جوړ شوي دپهانسئ کولو دپاره پرې زورند شوي ، توري چلولے شي د جنګونو اورونه بل شوي ، او سرونه پرې کړے شوي دي او کورونه برباد شوي دي .

مه غصه کيږه: ځکه ته مؤمن ئي او مؤمن دروند خوي لري .

مه غصه کيږه: ځکه د نبي عليه السلام ملا زخمي شوې وه ، مخ ئي وينې شوے وو غاښونه ئي مات شوي وو او هم هغه مهربان نبي عليه السلام نه وو غصه شوے بلکې د قوم دپاره ئي داسې د شفقت دعاء غوښتلې وه

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي إِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ» [1]

مه غصه کيږه : ځکه غصې سره به دې د ژوند خوږوالے ختم شي ، منظم ژوند به دې غير منظم شي .

مه غصه کيږه : او که غصه درشي نو تيره ئي کړه ځکه د غصې تيره ونکو صفت الله تعالى په قرآن کريم کې کړے دے فرمائي :

وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ [2]

مه غصه کيږه : ځکه په غصې سره کيدے شي ستا ټول خپلوان او ملګري او دوستان ستا دشمنان اوګرځي .

مه غصه کيږه : ځکه ټولې پريشانيانې هميشه دپاره نه وي او کيدے شي د غصې په وجه داسې پريشانيانې رامينځ ته شي چې د تل لپاره باقي وي .

---

[1] مسند الإمام أحمد بن حنبل 4203

[2] [آل عمران: 134]

مه غصه کیږه : ځکه د مخ ۵۰ \ فیصده ښکلا د غصې د وجې نه ختمیږي .

مه غصه کیږه : ځکه د عمر اوږدوالے او روغتیا د غصې په نشتوالي کې ده .

مه غصه کیږه : ځکه غصه بدن داسې سیزي له اور چې لرګي سیزي .

مه غصه کیږه : او که کله غصه درغله نو ټوله په یو وخت مه رانښکاره کوه .

مه غصه کیږه : که د چا په یو غلطئ باندې غصه شوې نو خپلې بې شماره غلطیانې، کوتاهیانې وغیره رامخې ته کړه .

محترمو لوستونکو

ما د غصه باره کې ډیر اقوال ځکه دلته راوړل چې غالباً د غصې په وجه باندې هر قسم فتنه ، فساد ، جهګړې ، دشمنیانې ، خفګانونه ، قتلونه ، د ښځې او خاوند تر مینځ جُدائي . طلاق ، خلع ، بې محبتي ، ګِلې شکوی ، غیبتونه ، چغلیانې ، تعصب ، تکبر ، تعلقات خرابیدل ، وغیره دا ټول د غصې د وجې نه پیدا کیږي بلکې زه به په مختصرو الفاظو کې داسې اووایم چې د هر شر چابي غصه ده ځکه چې د دې غصې د وجې نه کورني مشکلات ، د ښځو وهل ، د ځامنو وهل ، ردې بدې ، کنځلې ، مرګونه ، تاوانونه ، تخریب ، هلاکت ،

وغیره پیدا کیږي بلکې د دې غصې په وجه خلقو خپل مور ، پلار، رونړه ، خویندې او خپلوان وژلي دي .

هاں ! د الله تعالی د حکمونو د ماتیدلو په وخت کې غصه کول روا او جائز دي او په دې باندې نبي علیه السلام هم غصه کیدو .

د غصې د نقصاناتو متعلق ډیر ایاتونه حدیثونه ، اقوال د سلفو ، واقعات

وغیره دي لیکن زه هغه نه ذکر کوم ځکه بیا رانه خپله موضوع پاتې

کیږي خو مختصر دا چې خاوند دې ښځې ته بې ځایه نه غصه کیږي .

د خپلې ښځې سره ښه سلوک کول

د خپلې کور وداني سره مینه کول د مثالي ژوند دپاره انتهائي ضروري دي او دا تجربه شوې خبره ده چې کله د خاوند او ښځې یو بل سره د زړه مینه وي نو هغه که په خیمه کې ،کچه کور کې په زړو کپړو ، کې هم ژوند تیروي نو خوشحاله وي د ژوند په خوږوالي باندې نه مړیږي او د دې بر عکس که یوه فیملي (ښځه او خاوند) ته د دنیا هر قسم سهولیات موجود وي **مثلاً** : ګاړي ، بنګلې ، پلازې ، قسماقسم خوراکونه ، قیمتي کپړې رنګ په رنګ فرنیچرې

، د ګرمئ نه د بچاؤ اسباب د يخنئ نه د بچاؤ اسباب ، دولت وغيره .
خو چې کله د ښځې او خاوند خپل مينځ کې اختلافات ، خفګان ، بې اتفاقي ، پيغورونه ، بې محبتي ، وي نو يقين اوکړئ چې دا ټول نعمتونه بيا هيڅ حيثيت نه لري .
د دې وجې نه خاوند له پکار ده چې د خپلې ښځې سره خوش اخلاقي او محبت مظاهره کوي .
خپله کورودانې او اهل وعيال خوشحاله ساتل هم نبوي منهج دے لکه ابو هريره رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي :
«إِنَّ مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَأَلْطَفُهُمْ بِأَهْلِهِ» [1]
«ترجمه» : کامل ايمان والا هغه سړے دے چې اخلاق ئې ښکلي وي او په تاسو کې بهترين خلق هغه دي چې د خپلو بيبيانو په حق کې ښه وي .
بل حديث کې دي عائشه رضى الله عنها فرمائي : چې رسول الله عليه السلام فرمائيلي دي :

[1] عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ..
سنن الترمذي بَابُ مَا جَاءَ فِي اسْتِكْمَالِ الإِيمَانِ وَزِيَادَتِهِ وَنُقْصَانِهِ 2612 [حكم الألباني] : ضعيف

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ، وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي»[1]

«ترجمه» : تاسو کې بهتر کس هغه دے چې هغه د خپل کورواالاؤ سره ښه وي او زه د خپل کورواالاؤ سره په حسن سلوک کې د ټولونه ښه یم.

بلکې په یو روایت کې داسې راځي

«لَقَدْ طَافَ بِآلِ مُحَمَّدٍ نِسَاءٌ كَثِيرٌ يَشْكُونَ أَزْوَاجَهُنَّ لَيْسَ أُولَئِكَ بِخِيَارِكُمْ»[2]

«ترجمه» : نن د محمد صلی الله علیه وسلم کورواالاؤ ته ۷۰ زنانو د خپلو خاوندانو شکایتونه کړي دي زه تاسو ته ویل غواړم چې د کومو خلقو شکایت راغلے دے هغه ښه خلق نه دي .

یو بل حدیث کې دي ابو هریره رضی الله عنه فرمائي : چې رسول الله علیه السلام فرمائیلي دي :

«مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَاليَوْمِ الآخر فَلاَ يُؤْذِي جَارَهُ،وَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا، فَإِنَّهُنَّ خُلِقْنَ مِنْ ضِلَعٍ، وَإِنَّ أَعْوَجَ شَيْءٍ فِي الضِّلَعِ

---

[1] عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: ....
سنن ابن ماجه بَابُ حُسْنِ مُعَاشَرَةِ النِّسَاءِ صحيح 1977

[2] عَنْ إِيَاسِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي ذُبَابٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ...«لَقَدْ طَافَ بِآلِ مُحَمَّدٍ نِسَاءٌ كَثِيرٌ يَشْكُونَ أَزْوَاجَهُنَّ لَيْسَ أُولَئِكَ بِخِيَارِكُمْ»
سنن أبي داود بَابٌ فِي ضَرْبِ النِّسَاءِ صحيح 2146

أَعْلاَهُ، فَإِنْ ذَهَبْتَ تُقِيمُهُ كَسَرْتَهُ، وَإِنْ تَرَكْتَهُ لَمْ يَزَلْ أَعْوَجَ، فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا»[1]

«ترجمه» : څوک چې په الله تعالى او په ورځ د آخرت ايمان لري نو هغه دې خپل ګاونډيانو له ضرر نه ورکوي او زه تاسو ته وصيت کوم چې د خپلو زنانو سره نيکي احسان او ښه سلوک کوئ ځکه چې زنانه د پوښتئ نه پيدا دي او په پوښتو کې کږه پښتئ هغه بره نئ وي نو که ته هغه سيده کول غواړې نو هغه به ماته شي نو زه تاسو ته وصيت کوم چې د خپلو زنانو سره خيګړه کوئ .

نبي عليه السلام په څومره ښکلي انداز سره د زنانو او د سړو فرق بيان

کړے دے او دا تخليقي فرق د زنانو حسن هم دے که يو سړے زنانه سيده کول غواړي نو د سيده کيدو په ځائ به ئې ماته کړي يعنې خبره به طلاقو او جدائي ته ورسيږي او حالات به نور هم خراب شي .

هاں ! په زنانو کې ډيرې کمزورياني دي او دا د هغوي په فطرت کې اچول شوي دي نو دا به داسې قبلوې لکه څرنګه چې د ګلاب ګل

[1] عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ...
صحيح البخاري بَابُ الوَصَاةِ بِالنِّسَاءِ 5185

سره اَزغي قبلول وي .
که يو مالي يو لاکهـ کرته کوشش اوکړي چې داسې ګل اوکري چې د هغې سره ازغي نه وي نو دا ممکن نه ده که د ګلاب خوشبوي مو خوښه وي نو ازغي به ورسره هم قبلوئ او که ديته نه ئې تيار نو بيا د ګلاب نوم هم په خوله مه اخلئ .
نبي دعليه السلام د زنانو متعلق څلور خبرې بيان کړي دي .
١ ـ لعن طعن کونکي وي .
٢ ـ د خاوند ناشکري کوي .
٣ ـ په دين او عقل کې ئې نقصان وي .
٤ ـ کوشش کوي چې د سړو په عقل غالبه راشي .[1]
نو دا څلور شيان د زانانو فطري کمزورياني دي نو د دې وجې نه سړي له پکار دي چې هغه دې په حکمت سره د خپلې کورودانې اصلاح کوي .
ليکن دا خبره ياد ساتل پکار ده چې دا ټولې غلطياني په يو ورځ او يو
وخت کې نه اوځي بلکې په قلاره قلاره به اوځي .
که زنانه درله څه پيغور درکړي نو دا د هغې فطری کمزوري اوګڼړه د زنانه د بدن سره يو تريخ (کړوا) ازغے دے د ګلاب په شان

[1] صحيح البخاري بَابُ تَرْكِ الحَائِضِ الصَّوْمَ ٣٠٤

برداشت کول غواړي .

کله نا کله د خپلې بې بې سره لوبې کول

خاوند له پکار دي چې په مناسب وخت او مناسب ځای کې د خپلې کورودانې د خوشحالئ دپاره څه شرعي او جائز تفريح انتظام اوکړي او دا د امام الانبياء محمد عربي صلى الله عليه وسلم سنت دي لکه حديث کې راځي :

عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّهَا كَانَتْ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ قَالَتْ: فَسَابَقْتُهُ فَسَبَقْتُهُ عَلَى رِجْلَيَّ، فَلَمَّا حَمَلْتُ اللَّحْمَ سَابَقْتُهُ فَسَبَقَنِي فَقَالَ: «هَذِهِ بِتِلْكَ السَّبْقَةِ»[1]

«ترجمه» : عائشة رضي الله عنها فرمائي : چې زه د نبي عليه السلام سره په سفر کې اومه نو نبي عليه السلام ماته اوويل راځه دواړه په منډه کې مقابله اوکړو نو مونږ مقابله اوکړه او زه د نبي عليه السلام نه مخکې شوم څه وخت بعد بيا په سفر لاړو نو بيا مونږ مقابله اوکړه او په دغه وخت کې زه څورب (غټه) شوې ووم نو نبي عليه السلام زمانه مقابله اوګټله نو نبي عليه السلام ما ته اووئيل : دا ستا د مخکې منډې په بدل شو مخکې ځل تا ګټلې وه اوس ما اوګټله.

[1] سنن أبي داود بَابٌ فِي السَّبَقِ عَلَى الرِّجْلِ 2578 صحيح

دا رنګه په یو حدیث کې دي چې یو ځل په مسجد نبوي کې حبشو ټریننګ کولو نو نبي علیه السلام عائشه رضي الله عنها خپل شا ته اودروله او هغې تماشه کوله .[1]

د خاوند دپاره دا ضروري دي چې د خپلې کور ودانې سره ښه اخلاق استعمال کړي د هغې په سختو خبرو او د ناشکرئ په الفاظو باندې صبر کول پکار دي نو داسې لوبې چې شریعت کې د هغې ممانعت نه وي نو هغه په کور کې کولے شي البته د کور نه بهر بغیر د پردې نه هره لوبه د زنانه دپاره حرامه ده او دا خو ډیر د بې غیرتئ او بې شرمئ خبره ده لکه نن سبا بعض فحاش زنانه د کرکټ فټ بال ، هاکې ، ټینس ، تیراکي ، جمناسیټک ، کراټې ، د منډې مقابلې وغیره کوي یا ئې د تماشو دپاره ګراونډونو ، سټیډمونو ته ځي .

هسې مونږ له سو چ پکار دے چې نبي علیه السلام دنیا ته د یو عظیم مقصد دپاره راغلے وو د ټول امت اصلاح ، تربیت او خیرخواهي لټول د هغه په سر وو هغه منډو وهلو ته اوزګار نه وو لیکن بیا هم هغې د خپلو ټولو مصروفیاتو باوجود د عائشه رضي

---

[1] عن عَائِشَةَ، قَالَتْ: «لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا عَلَى بَابِ حُجْرَتِي وَالحَبَشَةُ يَلْعَبُونَ فِي المَسْجِدِ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتُرُنِي بِرِدَائِهِ، أَنْظُرُ إِلَى لَعِبِهِمْ» صحيح البخاري بَابُ أَصْحَابِ الحِرَابِ فِي المَسْجِدِ 454

وأخرجه مسلم في صلاة العيدين باب الرخصة في اللعب الذي لا معصية فيه رقم 892

الله عنها سره منډه وهلې ده صرف د هغې د لجوئي (زړه خوشحالولو) دپاره نو د دې نه معلوميږي چې ښځې سره کله نا کله لوبې کول محمدي صلى الله عليه وسلم سنت دي د هغې وجه دا ده چې هغه ټول عمر په کور کې ناسته وي نو د هغې نه قيدي مه جوړوه چې ټول عمر ئې په کور کې غريبه ورَسْتَه کړي بلکې کله کله هغه په سفر بوزه د خپلوانو کره مور پلار کره يا هسې تاريخي ځايونو ته د مکمل پردې په حالت کې چکر له بوزه دې سره به د هغې تسلي کيږي هغه به بُور کيږي نه او د مينې محبت فضاء به بر قراره وي په کور کې به تو تو مياں مياں جنګ جهګړې به ډيره حده پورې کنټرول شي او يا به ختمې شي بعض خاوندان بې ځايه سختي کوي ښځه د مور پلار کور ته نه پريږي رونړه خويندو ، رشته دارانو ، غم ، خادي ، وغيره د هر څه نه بنده کړي وي او دومره بد اخلاقي کوي چې ښځه د هغې په مخکې جائز خبره هم نه شي کولے د خاوند سره کيناستے نه شي د هغې مخې ته روټئ نه شي خوړلے نو ستا څه خيال دے دا زنانه به د کور په دې جابرانه ماحول کې د خوشحالئ زندګي تيره کړي ؟؟؟

چې نه خاوند د ښځې سره مينه کوي او نه ښځه د هغې سره د هغې بد اخلاقئ په وجه مينه کوي .

نو زما په خيال د دې خو داسې مثال دے لکه طوطي چې په پنجره

کې بند کړي یا یو مرغئ چې پنجره کې بند کړے شي که ته هغې مرغئ ته په پنجره ې شهد ، اوغوړي ، بسکټ ، ملائي وغیره هم ورکوي خو چې کله ته پنجره کولاؤ کړې نو هغه مرغئ به اَنْ پنْ کې ستا د لاس نه اوځي ستا شهد ، (ګبین) ملائي ، او بسکټ وغیره ته هغه نه حصاریږي دا هر څه به تاته پریږدي او اوبه تختي .

نو همدارنګه که قیدي زنا نه ستا سره محبت کوي هم نو هغه به داسې محبت وي لکه د یو قیدي محبت چې جیلر سره وي .

بعض تنګ نظره خلق شریعت یو څو مخصوصو مسئلو پورې محدود ګڼي هغه صرف خپل حق پیژني او د بل حق نه خبر نه وي هغه د خپلې تنګ نظرئ په وجه خپله کورودانې دومره تنګه کړي چې هغه د دین نه متنفره شي هغه په زړه کې وائي که دا اسلام وي نو دې اسلام نه زما تو به .

د خاوند بې ځایه سختئ او تنګ نظرئ سره بعض وخت د یوې مسلمانې زنانه دنیا هم تباه شي او آخرت ئې هم په نقصان کې وي د هغې وجه دا ده چې بعض خاوندان ظاهري طور باندې تقوی دار ښکاري خو لیکن هغه ته د شریعت علم نه وي نو په دیني لحاظ سره چې کله جهالت او تقوی یو ځائ شي نو تنګ نظري پیدا شي او دا یقیني خبره ده .

لطیفه

بعض خلقو کې دا خبره مشهوره ده چې یو سړے په تبلیغ تلے وو چې کله د تبلیغ نه واپس شو نو په خپلې ښځې ئې راباندې کړل او هغه ئې وهله نو چا ترینه تپوس اوکړو چې امیر صاحب دا ولې وهې ؟

نو هغه اوویل : چې دا ږیره ولې نه پریږدي ؟

نو خلقو ورته اوویل : چې امیر صاحب د زنانو ږیره خو نه راځي نو امیر صاحب اوویل چې خا نو بیا خو دې کم ازکم اراده اوکړي چې که راشي نو نه به ئې خروم .

او داسې مثالونه ما ته بې شماره معلوم دي چې د جهالت په وجه باندې خپلې بې بیانې وهې ټکوي او د جهالت په وجه باندې په خلقو فتوی لګوي چې فلانکے فاسق دے فلانکے فاجر دے فلانکے منافق دے نو داسې نه دي کول پکار .

ته څومره ښه ئې ؟

هر انسان په صفت او تعریف خوشحالیږي که ته د خپلې کورودانې زړه ګټل غواړې نو د هغې تعریف کوه هغه سړے څومره لوي بدبخته دے چې د بازاري او پردو ښځو په صفت کولو کې د زمکې او آسمان قلابې میلاووي چې فلانکي ځائ کې داسې ښکلې ښځه وه؟ داسې رنګ ئې وو ؟

داسې باډي ئې وه ؟

داسې پوزه ئې وه ؟

داسې مخ ئې وو ؟

داسې انداز ئې وو ؟

لیکن د خپلې کورودانې په باره کې ئې ژبه چاړئ شي د هغې دپاره د محبت الفاظ د خُلې نه ویستل داسې مشکل شي ورته لکه د کارګل غر ته ختل .

دا تجربه شوې خبره ده چې د چا صفت کیږي نو د هغې په زړه کې دا خبره راځي چې د دې تعریف کونکي په زړه کې زما قدر دے .

نو په هر کار کې په کورودانې تنقید کول مناسب نه دے که ته غواړې چې ښځه ستا

صفت اوکړي او ستا سره مینه اوکړي نو ته د هغې تعریف کوه نو دې سره به د هغې په زړه کې ستا محبت سیوا شي او چې د یو کس د بل کس سره مینه وي نو د هغې هرې خبرې منلو ته تیار وي .

هغه (ښځه) خپله غلامه نوکره مه ګڼړه بلکې

هغه ستا دوسته ده .

هغه ستا خیر خواه ده .

هغه ستا رازداره ده .

هغه ستا د ژوند اهمه ستن ده .

هغې ته ته د کور کار دپاره داسې لهجه مه استعمالوه لکه سړے چې نوکر ته استعمالوي بلکې په داسې لهجه کې ورته خبره کوه لکه خپل خصوصي ملګري ته چې ئې کوې .

زنانه فطري طور باندې دنرم زړه والا وي په معمولي تعريف هم دومره ډيره خوشحاليږي چې جامو کې نه ځايږي .

او کله چې د هغې نه کمې کوتاهئ اوشي نو هغه په داسې انداز پوهه کړه چې هغه عبرت واخلي ستا د خبرو نه او هغه دا محسوسه نه کړي چې دا ما ته حکم کوي بلکې دا محسوسه کړي چې زما خير خواه ماله ښه مشوره راکړه .

بعض خلق په معمولي غلطيانو باندې په کور کې قيامت جوړ کړي

مثلا : کورودانې په سالن کې مالګه يامرچکے په زيات مقدار کې واچول يا ئې کم واچول يا ترينه غوړي زيات شول يا ترينه کم شول يا ترينه روټئ معمولي اوسوزي نو خاوند د غصې د لاسه ټول کور په سر راواخلي او په غصه کې کورودانې ته ردې بدې هم وائي کنځلې هم کوي بے عزتي ورلره هم کوي پيغورونه ورته هم ورکوي بلکې بعض وخت د هغې وهلو ته هم تيار شي دا څومره د بد قسمتئ خبره ده ايا ستا په دې ردو بدو ويلو ، کنځلو کولو ، پيغورونو ورکولو به هغه خوشحاله شي ؟

د هغې زړه ته به اطمينان اورسيږي ؟

ایا دومره خبرو اوریدو باوجود به هغه ستا سره روټئ په شریکه اوخوري؟

ایا دې سره به ستا قدر او عزت د هغې په زړه کې سیوا شي ؟

نا ! هیڅ کله نا! چیرې هم نا ! بالکل نا !

بلکې د هغې زړه ته په دې خبرو سره درد اورسیږي هغه به غمژنه او پریشانه شي او کیدے شي د دې خفګان په وجه د هغې نه بل څه کار هم وران شي هغه کورو دانې چا چې هر وخت ستا دپاره قسماقسم خوراکونه تیار کړي دي مزیدار ذائقې والا ترکاریانې پخې کړي که چرته یو ورځ هغې نه غلطي اوشي نو ته به آسمان په سر راخلې ؟

د هغې په سوونو ۱۰۰ خوبیانې تا په یو منټ کې د خپو لاندې کړې ؟ داسې خو ستا نه هم د ورځې بې شماره غلطیانې کیږي دا غلطي خو هغې جان بوج کر (په قصداً) نه دي کړي .

د پیغور او تنقید په وجه انسان اکثر همت اُوبیلي او د بې همتئ د وجې نه بعض وخت د انسان ډیر صلاحیتونه ختم شي د کورودانې تعریف کوه که دسالن تعریف نه کوې نو کم ازکم د کورودانې د لاسونو تعریف خو اوکړه او چې کله کورودانې سالن اوڅکې نو هغې ته به پخپله احساس اوشي د خپلې غلطئ د هغې حوصله افزائې کوه او ظاهره خبره ده چې کله ته د کور خلقو په مخکې د هغې

بې عزتي اوکړي نو سبا به رونړه خويندې وغيره هم هغې ته په داسې سپک نظر ګوري هغې دا غلطي جان بوج (يعنی قصداً) نه ده کړې بلکې دا غلطي غير اختياري شوې ده .

د کورودانې د پخلي تعريف کوه .

کله د لباس تعريف کوه .

کله د هغې د حسن او جمال تعريف کوه .

کله د هغې د جامو د استري کولو صفت کوه .

کله د هغې د ويښتو تعريف کوه .

بعض وخت که ته خپلې کورودانې له د لکونو روپو زيورات (سره او سپين زر) وکړې نو بيا هم هغه نه خوشحاليږي خو که تا هغې ته يو معمولي ګفټ ورکړو يا د زړه د خلاصه د هغې صفت اوکړو نو هغه به دومره خوشحاله شي چې تا به د هغې تصور نه وي کړے .

دا سوچ مه کوه چې جامې ايستري کول ، روټئ پخول ، جامې وينځل ، لوخې وينځل ، د کور صفائي کول ، د هغې ذمه داري ده او ټولې ښځې داسې کوي نو دا خو څه د آسمان نه ده راکوزه شوې چې زه ديته واه واه اوکړم او تعريف ئې اوکړم ؟

نه ! دا سوچ دې غلط دے که ستا دا سوچ وي نو ته به چرته هم د خپلې کورودانې زړه اونه ګټې چې ستا کورودانه ټوله ورځ کارونه اوکړي او ماسخوتن سترې ستومانه کمرې ته راشي او ته دوه درې

خبرې د هغې د تعریف اوکړې نو یقیناً د هغې ټوله ستوماني به ختمه شي او ته به هغه د تروتازه ګل په شان محسوسه کړې .

او بله فائده د تعریف کولو دا ده چې هغه به په خپل کار کې نور هم محنت او کوشش کوي .

که ته خپله کورودانه نوکره ، غلامه ، او مزدوره ، ګنړې او هر وخت هغې ته په سخته لهجه کې حکمونه کوې نو آخر به هغه تنګه شي او ستا د سختئ په رد عمل کې که به هغه ستا نافرماني کوي او کور کې به جنګونه او فسادونه شروع شي که ته غواړې چې ستا کورودانه ستا تابعداره وي ستا سره محبت کوي ستا خبره مني ستا په اشاره چلیږي نو هغې ته د خامئ په نظر نه بلکې د محبوبې په نظر ګوره معمولي معمولي کارونه په خپله کوه بالفرض که ستا میلمه راشي او کور کې یوازې ستا کورودانه وي خویندې دې نه وي او کارونه ډیر وي که ستا کورودانه پخلے کوي او ماشومان ورته ژاړي نو ته ورسره ماشوم قلار کړه که هغه پیاز کټ کوي نو ته ورسره ټماټر کټ کړه او که هغه سالن پخوي نو ته ورته مالګه مرچکے او غوړي کچن ته یوسه نو دې سره به د هغې په زړه کې ستا مقام او مرتبه سیوا شي او هغه به ستا تعریفونه شروع کړي او دا د څه شرم خبره نه ده امام الانبیاء سید المرسلین محمد عربي علیه السلام هم د کور په کارونو کې د خپلو بي بیانو سره تعاون کولو عائشه رضي الله

عنها فرمائي :

«كَانَ فِي مِهْنَةِ أَهْلِهِ، فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلاَةُ قَامَ إِلَى الصَّلاَةِ»[1]

«ترجمه» : نبي عليه السلام به د کور کارونه کول او چې کله به اذان اوشو نو بيا به مونځ له تلو .

ګورئ نبي عليه السلام څومره عظيم انسان دے او بيا هم د کور ټول کارونه کوي سره د ديني مصروفياتو نه .

دارنګه د نبي عليه السلام دا عادت وو

«مَا عَابَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا قَطُّ، إِنِ اشْتَهَاهُ أَكَلَهُ وَإِلَّا تَرَكَهُ»[2]

«ترجمه» : نبي عليه السلام چرته هم په خوراک کې عيب نه دے لټولے که زړه به ئې غوښتل نو روټئ به ئې اوخوړله او که زړه به ئې نه غوښتل نو نه به ئې خوړله .

داسې به ئې نه ويل چې مرچکے سيوا دے ، غوړي کم دي روټئ سوزيدلې ده .

[1] صحيح البخاري ٥٣٦٣

[2] صحيح البخاري 3563

قصه !

یو ځل یو بادشاه په یو ځنګل کې د خپلو ملګرو نوکرانو او وزیرانو سره روان وو په ځنګل کې ئې یو بوټے د میوې اولیدلو بادشاه د هغې نه میوه راوشکوله نو ټولو کسانو هغه میوه واخستله او چې چا به هم هغه خولې ته نزدیکوله نو لاړې به ئې توکلې ځکه چې هغه میوه کچه وه او ذائقه (خوند) ئې هم خراب وو لیکن یو نوکر هغه میوه ډیره په خوشحالئ سره خوړله بادشاه هغه راوغښتلو او تپوس ئې ترینه اوکړو چې ته ولې دا کچه میوه په خوشحالئ سره خورې ؟

دا خو کچه هم ده او بد ذائقه داره هم ده !

نو هغه ورته اوویل : بادشاه صاحبه ! ما همیشه ستا دلاس نه مزیداړې او خوندورې میوې خوړلې دي نو که نن مې ستا د لاس نه دا بې خونده اوخوړله نو څه چل اوشو ؟

ما له شرم راځي چې زه ستا په مخکې شکایت اوکړم .

نو بادشاه ډیر زیات خوشحاله شو او د غلام قدر ئې نور هم په زړه کې سیوا شو .

مقصد دا چې که یو کار یا عادت ستا خوښ نه وي نو په بل باندې تنقید مه کوه بلکې د هغې حوصله افزائي کوه دې باره کې زما د ملګري یوه واقعه ده هغه وائي چې مونږ په خپل کور کې یو نوکر ساتلے وو هغې ۱۰ لسمه پورې سکول هم ویلے وو لیکن هغې کې

دا بیماري وه چې هغه به هر وخت بلا ضرورته بازار ته تلو او د لوپرانو سره به ناست وو چونکه هغه هلک یتیم وو نو ما نه غوښتل چې هغه زه اوشړم نو ما سوچ اوکړو او هغه مې یو ځل کینولو او ورته مې اوویل : چې تا کې ډیر ښکلي ښکلي عادات موجود دي لیکن زما زړه غواړي چې ته فارغ وخت کې څه کتاب ګورې نو دې سره به ستا په نالج کې اضافه راځي او تا کې به نور هم ښکلي عادات راپیدا شي او بیا مې یو مشهور کتاب (داستان ایمان فروشوں کی) هغه لره ورکړو او ورته مې اوویل چې فارغ وخت دا لوله نو هغې هغه کتاب شروع کړو او هغه کتاب ورلره خوند ورکړو مخکې چې به ما کله بازار ته لیګلو هغه ۲ -۲ ګینټې تیرولې او چې کله هغه کتاب شروع کړو نو بیا به هغه بازار کې د لس ۱۰ مینټو نه زیات وخت نه اړولو او چې کله به ورته پنځه منټه میلاؤ شو نو زربه ئې هغه کتاب راخستلو نو که چرته ما هغه هلک شړلے وے نو ظاهر خبره ده چې هغې به بیا هم خپل عادت کولو لیکن ما ورسره د حکمت کار اوکړو په اخلاقو په او ښه طریقې مې پوهه کړو نو هغه خبره فوراً قبوله کړه .

نو د دې خبرې مقصد دا شو چې کوم کار په نرمئ کیږي نو بلا ضرورته په هغې کې سختي کول نه دي پکار هر انسان کې څه نا څه خوبي وي .

مثلاً : یوه زنانه به داسې وي چې د هغې مخ به ښائسته وي .
بله به داسې وي چې د هغې ځواني به ښائسته وي .
بله به داسې وي چې د هغې بل کوم اندام به ښائسته وي .
د یوې زنانه به اخلاق ښائسته وي .
یوې زنانه به علم او تعلیم کړے وي .
یوه زنانه به په پخلي کې ماهره وي .
مقصد دا دے چې هره زنانه کې څه نا څه خوبیانې وي داسې نه شي کیدے چې یوې زنانه کې دې هیڅ قسم خوبیانې نه وي .
نو چې ستا په کورودانې کې کوم صفت وي نو د هغې تعریف اوکړه.
یو ملګري خپله واقعه بیانوله چې زمونږ په کور کې یوه نوکره وه هغې به زمونږ ټول کور صفا ساتلو هغې کې دا غټه خامي وه چې هغې به زما د کمرې میز نه صفا کولو ټوله کمره به صفا وه لیکن په میز باندې به دوړه پرته وه نو ما هغه زنانه ته اوویل چې ته زمونږ د کور صفائي کوې نو ماشاء الله به ډیر ښکلې طریقې سره د کور او د کمرې صفائي کوې لیکن زما د کمرې میز باندې زما کتابونه پراته دي او د صفائي نه کولو په وجه په هغې باندې دوړه پرته وي نو د صفائي په وخت کې که ته د میز صفائي هم اوکړې نو یقیناً چې د کمرې خوند به نور هم سیوا شي او د هغې حسن او ښائست به

دوچند (دوبالا) شي نو هغه ملګرے وائي چې کله په دویمه ورځ زه هغه کمرې ته داخل شوم نو هغې میز داسې صفا کړے وو چې سم چمک ئې وهلو چې تا به ویل چې ګنې دا چا پالش کړے دے او د کمرې هر شے په خپل ځائ کې په سلیقې انداز پروت وو.

تاسو به کیدے شي دا سوچ کوئ چې دې سړي به ورله تنخوا سیوا کړې وه لیکن هرګز داسې خبره نه ده هغه د هغې زنانه صفت اوکړو نو هغې کې تبدیلي راغله.

نو که په خپله کورودانې باندې څه کار کول غواړې نو د هغې تعریف اوکړه که په حکمت او اخلاقو سره ستا کار کیږي نو دې کې د څه نقصان څه خبره ده ؟

په ۲۶ فروري ۲۰۱۵ کې په مصر کې یوې زنانه په کور کې برګر تیار کړو هغې پرې ډیره خواري کړې وه لیکن خاوند د هغې بالکل صفت او نه کړو نو سلګې له په دې خبره ډیره غصه ورغله او په چاقو باندې ئې په خپل خاوند ګزارونه اوکړل او هغه ئې قتل کړو.

نو هر انسان په خپل صفت خوشحالیږي مشهور علم دین مفتي محمد تقي عثماني صاحب فرمائي چې ډاکټر عبد الحي ویل : چې زما په متعلقینو کې یو کس وو هغه او د هغه کورودانه به کله کله زما مجلس ته راتله یو ځل هغوي ماله دعوت راکړو زه د هغوي کور ته لاړم هلته مې روټئ اوخوړه نو روټئ ډیره مزیداره وه ما د هغې د

روټئ او سالن صفت اوکړو او د هغې زنانه د حوصله افزائي دپاره مې د هغې تعریف اوکړو نو زنانه د پردې نه اخوا ولاړه وه او په ژړا شوه ما ترینه تپوس اوکړو چې ولې ژاړې؟

نو هغې راته اوویل : چې په دې کور کې زما ٤٠ ځلویښت کاله اوشو لیکن زما خاوند چرته هم زما د لاس تیار شوي شي صفت نه دے کړے ته واحد کس ئې چې ستا د خولې نه ما خپل تعریف واوریدلو.

چې کله ستا کورودانه داسې مزیدار پخلے اوکړي نو د هغې صفت اوکړه بالفرض که ته هغې ته اووائې چې فلانکئ (د هغې نوم واخلې) نن دې داسې روټئ پخه کړې ده چې زړه مې غواړي چې ګوتې ورسره اوخرم یا ورته داسې اووائې دا روټئ او سالن ډیر مزیدار دي زه دې اوس حیران کړے یم چې دا روټئ اوخرم او که ښکل ئې کړم ؟ زه خو وایم چې بس صرف مې ورته کتلے نن خو تا کمال کړے دے داسې خوراک خو په غټو غټو هوټلونو کې هم نه تیاریږي .

نو ته یقین اوکړه چې کله هغه ستا د خولې نه د خپل ځان داسې صفت واوري نو هغه به د خوشحالئ نه په کپړو کې نه ځائږي د خوشحالئ نه به الوځي او آئنده دپاره به بیا هغه نور هم کوشش کوي چې ښکلے طعام تیار کړي .

هاں ! که د هغې نه څه کمے زیاتے اوشي نو په ښکلي انداز کې دې د هغې اصلاح اوکړي بعض زنانه په ډیر محنت سره خوراک تیار کړي او په لوخو کې ئې په ښکلې طریقې سره واچوي او د هغې په خپل خاوند نظر وي چې زما خاوند به اوس زما د خوراک د ذائقې صفت کوي لیکن خاوند ئې د ځناور پشان په ۵ منټو کې پلیټونه صفا کړي او دا پته هم ورته اونه لګي چې زما کورودانې د دې خوراک په تیارولو کې به څومره محنت کړے وي؟

آخر بیا زنانه د ښائسته خوراک تیارولو دپاره چرته هم کوشش نه کوي دا څومره د ظلم او بې انصافئ خبره ده چې کورودانې ته په کنځلو کولو کې او ردو بدو ویلو کې خاوند یو منټ هم صبر نه کوي لیکن د کور ودانې په جائز تعریف کولو کې د هغې په ژبه تاله اولګي د تصویر یو طرف خلق نه ګوري .

او د هر انسان په فطرت کې دا خبره پرته ده چې هغه غواي چې د هغې تعریف او کړے شي بعض خلق خپل تعریف ته داسې ضرورت لري لکه څرنګه چې روټئ ته ضرورت لري .

بعض وخت که ته زنانه لره هر څه ورکړې **مثلاً** : سره زر ، سپن زر ، مال ، دولت ، بهترین قسم خوراکونه ، مزیداره بنګله ، ګاړي وغیره خو هغه به نه خوشحالیږي او که لږ تعریف دې ورلره اوکړو نو دومره به خوشحاله شي چې ټولې پریشانیانې به ئې ختمې شي .

که ته اوغواړي چې د ښځې په سر تمانچه (پستول) کیږدي یا د ډنډې په زور ، یا د کنځلو په زور ، یا د وهلو په زور ، یا د دهمکئ په زور ، ته په هغې باندې هر کار کولے شي لیکن دا ظالمانه طریقې دي په داسې طریقو باندې ته د هغې زړه نشي کټلے زما د دې خبرې مقصد دا نه دے چې ته د ښځې غلامي شروع کړه د هغې چاپېروسي شروع کړه .

په چاپېروسئ او تعریف کې فرق دے د زړه له کومې د خپلې ښځې تعریف کوه د هغې د کارونو مزدوري هغې لره د تعریف په شکل کې ورکړه دا ستا اخلاقي فرض دي خپل مقصد د کور ماحول ښائسته کول جوړ کړه بیا تماشه کوه چې ستا د کور نه جنت جوړیږي او که نه؟

خو د ا هم واو ره چې فضول صفتونه به نه کوې چې ستا په کورودانې کې یوه خوبي مو جوده نه وي او ته ئې بیانوې **مثلا** : ستا کورودانه د رنګ نه توره ده او ته د هغې داسې تعر یف شروع کړې چې یره فلا نکئ ته دومره سپینه ئې لکه د ١٤ څوار لسمې سپوږمئ. یا هغه د قد نه لنډه وي او ته ورته وائې چې فلا نکئ ما شاء الله ته د چنار په شان هسکه غږئ لرې .

یا هغه غریبه ړنده وي یا نظر ئې کمزورے وي او ته ورله صفت

شروع کړي چې ته خو د باز پشان سترګې لرې ـ
نوکه داسې بےځایه صفت دې شروع کړو نو کیدے شي چې هغه تا پورې اوخاندي او په زړه کې به وائي چې (الله دی خیر کړي په لیوني خاوند مې سر دے) ـ
یا هغه په کور کې انتهائي لنډې(مختصرې) تنګې او نرۍ جامې واچوي او کور کې ستا ورونړه تره ځامن ماما ځامن وغیره په هغې باندې بار بار سترګې لګوي او په هغه جامو کې د هغی جسم ښکاري نو په داسې وخت کې به د هغې د جامو صفتونه نه کوې چې ما شاء الله ته خو ډیره ښکلې او سمارټ ښکاري او دا کپړې درسره ډیر خوند کوي بلکې هغې ته غصه شه چې داسې کپړې مه اچوه ائنده دپاره ځکه چې دې کور کې زما ررنړه ، تره ځامن اوسیږي د هغوي په تا نظر لګیږي .
هاں ! البته که کور کې ستا سره رونړه نه اوسیږي او صرف ته او ستا ښځه او ماشومان بچي دي اوسیږي نو بیا خیر دے که هغه لنډې تنګې جامې اچوي ځکه چې په هغې باندې د بل چا سترګې نه لګي ماسوا ستا نه .

د خپلې کور ودانې د ناز خبرې برداشت کړه

کله نا کله به ستا کورودانې تا ته د ناز او نخرې خبرې کوي او دا د هغې د نسوانیت حسن دے هره زنانه دا غواړي چې خپل خاوند سره

په ناز او اداء خبرې اوکړي او که يو سړے ديته نه تياريږي نو هغه دې بيا جنګونو ، شرونو ، وغيره ته تيار شي **مثلاً** : ته کور ته داخل شې او ستا کورودانې ستا په لاس کې لاس ورکړي او په کټ کې درسره کيني او په ناز درته اووائي : چې ظالمه ته چرته ورک شوے وې ؟ زه تا پسې سمه خفه شوې وومه او ته زر پاڅې او ډآنګے راوخلې چې ظالم دې چاته اوويل ؟ ظالم خو به ستا پلار وي او په وهلو شروع اوکړې .

نو زه به دا اووايم : چې ته د دنيا احمق ترين انسان ئې، يا هغه درته په مينه اووائي : چې کله ته د کور نه بهر ئې نو زه ډيره خفه يمه تا پسې او ته ورله په خُله کې خبره اوچه کړې چې کينه د جوګمارې ښځې لورې هسې مکر کوې .

نو داسې کار مه کوه نبي عليه السلام د خپلو بيبيانو د ناز او نخرې خبرې برداشت کولې لکه حديث کې دي .

رسول الله عليه السلام عائشه رضي الله عنها ته اووئيل : چې اے! عائشه چې کله ته زمانه خوشحاله يا خفه ئې نو ماته پته لګي نو عائشه رضي الله عنها فرمائي : چې ما تپوس اوکړو يا رسول الله تاسو ته څرنګه پته لګي ؟

نو نبي عليه السلام اووئيل :

أَمَّا إِذَا كُنْتِ عَنِّي رَاضِيَةً، فَإِنَّكِ تَقُولِينَ: لاَ وَرَبِّ مُحَمَّدٍ، وَإِذَا كُنْتِ

عَلَيَّ غَضْبَى، قُلْتِ: لاَ وَرَبِّ إِبْرَاهِيمَ

﴿ترجمه﴾ : چې کله ته زما نه خوشحاله ئې نو داسې قسم کوې چې زما دې د محمد ﷺ په رب قسم وي او چې کله ته غصه ئې نو داسې قسم کوې چې زما دې د ابراهيم عليه السلام په رب قسم وي .

مقصد دا دے چې د غصې په وخت کې زما نوم نه اخلې نو عائشه رضي الله عنها اووئيل: چې يارسول الله داسې څه خبره نشته زه صرف ستا نوم پريږدم ستا محبت خو زما په زړه کې وي [1] .

دارنګه حديث کې دي انس بن مالک رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام د خپلې يوې بي بي په کور کې ناست وو نو بلې بي بي هغه لره په پياله کې د خوراک څه شے اوليږلو نو د کومې بي بي په کور کې چې ناست وو هغه راپاڅيدله او هغه پياله ئې زمکې ته ګزار کړه هغه پياله ماته شوه نبي عليه السلام هغه ماته پياله راواخسته هغه ئې جوړه کړه او بنځې ته ئې اوويل : رازه خوراک اوکړه او بيا ئې

[1] عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنِّي لَأَعْلَمُ إِذَا كُنْتِ عَنِّي رَاضِيَةً، وَإِذَا كُنْتِ عَلَيَّ غَضْبَى» قَالَتْ: فَقُلْتُ: مِنْ أَيْنَ تَعْرِفُ ذَلِكَ؟ فَقَالَ: " أَمَّا إِذَا كُنْتِ عَنِّي رَاضِيَةً، فَإِنَّكِ تَقُولِينَ: لاَ وَرَبِّ مُحَمَّدٍ، وَإِذَا كُنْتِ عَلَيَّ غَضْبَى، قُلْتِ: لاَ وَرَبِّ إِبْرَاهِيمَ " قَالَتْ: قُلْتُ: أَجَلْ وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا أَهْجُرُ إِلَّا اسْمَكَ .

صحيح البخاري بَابُ غَيْرَةِ النِّسَاءِ وَوَجْدِهِنَّ 5228

هغه ماته پياله کيښودله او بله نوې پياله ئې هغې بل کور ته اوليږله .[1]
ګوره نبي عله السلام خپلې بې بې ته غصه نه شو ځکه هغه ته پته وه چې زنانه فطرتي طور سره د خپلې بنې سره بغض کوي .
لږ سوچ اوکړه که زمونږ کور ودانې چرته داسې حرکت کړے وے نو هغه غريبه به مونږ روغه تيره کړې وے او په کور کې به مو يو طوفان جوړ کړے وو او وهل ټکول به مو کولے او که وهل مو نه کولے نو کم ازکم کنځلې خو به مو ورته بنې بيشماره کولے اوتندے به مو تريو کړے وے چې زه ورکه شه زه بالکل روټئ نه خورم تا کې څرنګه جرأت پيدا شو چې زما لاس نه دې پياله ګوزار کړه .
بل طرفته د عظيم نبي عظيم اخلاق ګوره چې څرنګه هغه په خندا سره د خپلې بنځې غصه او ناز نخرې برداشت کړې يوه خبره ئې هم کور ودانې ته د غصې اونه کړه .

---

[1] عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ بَعْضِ نِسَائِهِ، فَأَرْسَلَتْ إِحْدَى أُمَّهَاتِ المُؤْمِنِينَ بِصَحْفَةٍ فِيهَا طَعَامٌ، فَضَرَبَتِ الَّتِي النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِهَا يَدَ الخَادِمِ، فَسَقَطَتِ الصَّحْفَةُ فَانْفَلَقَتْ، فَجَمَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِلَقَ الصَّحْفَةِ، ثُمَّ جَعَلَ يَجْمَعُ فِيهَا الطَّعَامَ الَّذِي كَانَ فِي الصَّحْفَةِ، وَيَقُولُ: «غَارَتْ أُمُّكُمْ» ثُمَّ حَبَسَ الخَادِمَ حَتَّى أُتِيَ بِصَحْفَةٍ مِنْ عِنْدِ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا، فَدَفَعَ الصَّحْفَةَ الصَّحِيحَةَ إِلَى الَّتِي كُسِرَتْ صَحْفَتُهَا، وَأَمْسَكَ المَكْسُورَةَ فِي بَيْتِ الَّتِي كَسَرَتْ .
صحيح البخاري بَابُ الغَيْرَةِ 5225

د ښځې دپاره

په حديث کې راغلي دي سيدنا عائشه رضي الله عنها فرمائي : مونږ په يو سفر کې د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره اوتلو چې کله مونږ بيداء علاقې ته اورسيدلو نو زما هار مات شو او چرته ورک شو نبي عليه السلام د هغې د تلاش کولو دپاره حصار شو نو نور خلق هم حصار شول په هغه ځائ کې اوبه نه وې نو خلق د سيدنا ابو بکر صديق رضي الله عنه خواله راغلل او هغه ته ئې اوويل : چې ګوره سيدنا عائشه رضي الله عنها دا هار چرته ورک کړو ټول خلق د هغې هار د وجې نه حصار شوي دي او دلته اوبه هم نشته نو سيدنا ابو بکر رضي الله عنه هم غصه شو او زما خواله راغے په دغه وخت کې نبي عليه السلام خپل سر مبارک زما په پتون باندې اينبودے وو او اوده شوے وو نو سيدنا ابو بکر رضي الله عنه ما ته اوويل چې ستا د وجې نه خلق حصار شو او دلته اوبه هم نشته (مقصد دا چې زما پلار ابو بکر رضي الله عنه ما ته غصه شو او ماته ئې ردې بدې اوويلې او ماله ئې زما تشے اوځکوندو خو ما حرکت اونه کړو ځکه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم زما په پتون اوده وو چې کله نبي عليه السلام د خوب نه رابيدار شو نو الله تعالى د تيمم آياتونه نازل کړل نو خلقو د مونځونو دپاره تيمم اوهلو په دغه وخت کې سيدنا اسد بن حضير رضي الله عنه راغے او اوئې

فرمائیل : چې اے آل د ابو بکر دا ستاسو اولنے برکت نه دے سیدنا عائشه رضي الله عنها فرمائي : چې د کوم اوښ دپاسه زه سوره ووم نو هغه اوښ چې پاڅیدلو نو د هغې د لاندې هار پروت وو .[1]

سوچ اوکړه

هار د سیدنا عائشة رضي الله عنها پریوتلے وو د محمد صلی الله علیه وسلم نه نه وو پریوتے که نبي علیه السلام غوښتل نو هغې ته ئې داسې ویلے شول چې ته د خپل سامان حفاظت نه شې کولے زه به اوس ستا دوجې نه ټوله قافله اودروم ښه دې چې ستا هار ورک شو ته ولې زما سره په سفر کې راتلې لیکن قربان شم د محمد صلی الله علیه وسلم په شان عظیم شخصیت نه چې هغې خپلې کورودانې ته هیڅ قسمه غصه اونکړه بلکې د هغې دپاره ټوله قافله حصاره کړه د خاوند داسې حصاریدل د ښځې د پوهه کولو دپاره کافي وي د دې هر څه باوجود هغه عظیم نبي د ښځې په زنګون باندې سر ږدي او بې غمه آرام کوي که چرته زمونږ بې بې نه داسې غلطي اوشي نو کیدے شي چې په وهلو به ئې مونږ پوستکے اوباسو .

په یو حدیث کې دي مختصر مفهوم د هغې دا دے سیدنا عمر رضي الله عنه فرمائي : چې مونږ به د ښځو نازونه او اداګانې نه برداشت

[1] صحيح البخاري كِتَابُ التَّيَمُّمِ 334 أخرجه مسلم في الحيض باب التيمم رقم 367

کولے یو ځل زما بي بي سره په څه خبره بحث راغے نو هغې زما په مخکې اوچتې خبرې شروع کړې او مالره ئې په غصه غصه کې جواب راکولو نو ما ورته اوویل چې ته ما لره په اوچت آواز سره جواب راکوې ؟

نو هغې راته اوویل : چې ولې په دې تا لره غصه درځي ؟

قسم په الله چې د نبي علیه السلام بي بیانې هم نبي علیه السلام ته په بعض وخت کې داسې جوابونه ورکوي او بعض بي بیانې د نبي علیه السلام دومره غصه شي چې ماښام پورې د نبي علیه السلام سره خبرې نه کوي سیدنا عمر رضي الله عنه اووئیل : چې کله ما دا خبره واوریدله نو زه اویریدم چې داسې کونکې زنانه خو به غرقې شي بهر حال دا وائي : ما جامې واچولې او په منډه منډه د خپلې لور حفصه رضي الله عنها کورته داخل شوم او ورته مې اوویل : چې ما داسې اوریدلي دي چې تاسو بعض وخت د نبي علیه السلام سره خبرې اړه وئ ؟

دا ریشتیا خبره ده ؟

هغې اووئیل : آؤ ! نو ما ورته اووئیل : چې اے ! حفصه ځان ولې هلاک کوې ؟

نبي علیه السلام چې چا ته غصه وي نو الله تعالی هم هغه ته غصه وي او الله تعالی چې چا ته غصه شي نو هغه انسان هلاک شو .

نبي عليه السلام نه هيڅ څه مه غواړه چې څه ته دې ضرورت وي نو ما ته وايه او نبي عليه السلام ته جواب هم په غصه کې مه ورکوه او د سيدنا عائشه رضي الله عنها سره ځان مه برابروه .[1]

فکر اوکړئ !

د خپل عظيم نبي عليه السلام زندګئ باندې نظر واچوئ چې د حپلو بې بيانو په سختو خبرو صبر کوي د اعلى اخلاقو مظاهره کوي ښځې به ترينه ماښام پورې خفه وې دا به ئې برداشت کولې ليکن هغوې ته چرته هم غصه شوے ندے .

د تعجب او حيرانتيا خبره خو دا ده چې بعض تعليم يافته علماء او ديندار خلق د خپل انانيت لپاره دخپلې کور ودانې سره بد سلوکي او بد اخلاقي کوي چې د هغې په نتيجه کې کورونه بربادېږي او معاشره کې بګاړ پيدا کيږي د محمد صلى الله عليه وسلم په سيرت کې زمونږ دپاره سبق دے .

کوم کسان چې په معمولي معمولي خبرو ښځې ته غصه کيږي او ښځه خپل پيزار ګڼړي او د کورودانې يوه غلطي هم نه برداشت کوي .

[1] صحيح البخاري بَابُ الغُرْفَةِ وَالعُلِّيَّةِ المُشْرِفَةِ وَغَيْرِ المُشْرِفَةِ فِي السُّطُوحِ وَغَيْرِهَا 2468

د کورودانې ناز نخرې نه برداشت کوي او دا د خپل غیرت خلاف ګڼري نو داسې خلق چرته هم د سکون او راحت زندګي نشي تیرولے داسې خلق اکثر ناکام وي او یو بل ته ژاړي چې زما سکون برباد شوے دے او زما ښځه زما سره نه جوړیږي کله خواخې سخر ته شکایت کوي کله علماؤ ته شکایت او فریاد کوي کله د دوستانو په مجلس کې ګِلې او شکایتونه کوي داسې کس لره روټئ هم خوند نه ورکوي ګاړي موټرې ، بنګلې ، جائداد وغیره موجود وي لیکن د دې هر څه باوجود هغه غریب سرګردانه ګرځي د دې برعکس هغه خلق چې هغه د کورودانې دناز نخرې خبرې برداشت کوي د هغوي سره نرمي کوي د برداشت ماده په کې موجوده وي هغه خلق انتهائي د راحت او سکون او خوشحالئ زندګي تیروي او د هغوي کورونه د جنت منظر پیش کوي .

او دا یقیني خبره ده چې ته د ښځې ناز او نخرې برداشت کوه نو هغه به ستا د ناز خبرې برداشت کوي.

ته د هغې سره محبت اوکړه نو هغه به ستا سره محبت کوي ته د هغې سره یو فیصد مینه اوکړه نو هغه به ستا سره شل ۲۰ فیصده مینه اوکړي .

لږ سوچ اوکړه که ستا خویندې ستا سره د ناز خبرې کوي نو ته به هغې ناز نه برداشت کوې څه ؟

ولې نه ! ته به د هغې د ناز خبرې برداشت کوې .
نو ستا ښځه هم آخر د چا خور ده ، د چا لور ده نو لږ د انصاف نه کار اخله.
اګر چې دا انصاف کول مشکل کار دے لیکن بیا هم نا ممکنه نه دے که د ښه ژوند تیرولو دپاره د خپلې بې بې بعض خبرې او مطالبات اومنې د هغې د خوشحاله کولو دپاره بعض وخت د خپل مزاج خلاف اوکړې نو قیامت به راشي ؟
دا آسمان به رانښکته شي ؟
دنیا به ورانه شي ؟
ستا په مال او جسم کې به څه کمے راشي ؟
نا ! چرته هم داسې نه کیږي ګوره ستا زندګي ناکامه شوې ده هره ورځ دې په کور کې توں توں میاں میاں شروع شوي دي د دینه به درته نجات میلاؤ شي نور څه غواړې ؟
د کورودانې یو نیم مطالبه اومنه کنه څه چل به اوشي ؟
ته خو څه جائداد د هغې په نوم کوې نه ؟
نه هغې لره څه لکهونه روپئ په تحفه کې ورکوې ؟
صرف او صرف د هغې دلجوئي کوې د هغې د جذباتو او احساساتو خیال ساتې او د دې په بدله کې تا ته چې د دې کوم عوض میلاویږي نو هغه ډیر لوي دے خپل انانیت پریږده .

د خپلې کورودانې ترخې او د غصې نه ډکې خبرې برداشت کوه .

فائده : به تاته درکوي که یقین دې نه راځي نو ازمائښت شرط دے.

لږ غور اوکړئ !

که ستا ځوي په ژړا شي او هغه ټاپیانې غواړي نو آیا ته به هغې پسې ډنګے راخلې څه ؟

هغه لره به لاس او او ښپې ماتوې څه ؟

نه ! بلکې ته به حتی الوسع کوشش کوې چې هغه لره څه ورکړې او هغه قلار کړې د هغه ناز برداشت کړې نو ستا ښځه هم انسان دے هغې لره هم توجه ورکړه .

د هغې ناز هم برداشت کړه .

هغې ستا دپاره مور ، پلار ، رونړه ، خویندې ، وغیره پریښودي دي که هغه دا واړه واړه نازونه او د ناز خبرې ستا سره اونکړي نو آخر به د چا سره اوکړي ؟

کور والا خو ئې پریښودي دي په مخ باندې د شفقت لاس راښکونکے پلار او په زلفو کې ګوتې وهونکې مور خو د هغې نه پاتې شوې ده د پلار په کور کې چې به کله هغه خفه شوه نو مور به زر هغه پخلا کړه پلار به ورلره تسلي ورکړه رور به هغه غیږ ته

رانزدې کړه اوس خو هغوي ډیر لرې پاتې شوي دي نو خیر دے ته د هغې ناز برداشت کوه .

هاں ! که هغه د شریعت خلاف د ناز خبره کوي .

مثلاً : وائي چې مالره موبائل کې ګانې ، فلمونه ، ډرامې ، واچوه مالره کور ته تې وي راؤړه نو بیا د هغې خبره قطعاً مه منه خو که هغه تا ته په ناز باندې اووائي : زړګیه نن مې کباب ته ، آیسکریم ته ، یا ډیو بو تل ته زړه شوے دے نو داسې نه چې ته ورته اووائي : چې زما پلار داسې په حبیب بینک کې منیجر دے یا ورته اووائي چې زما چرته د بادامو ټرکونه چلیږي چې ته لا ما ته فرمائشونه هم اوکړې او داسې هم ورته مه وایه چې مړې زه چرته خپل کار کوه زه په موډ کې نه یم نن خو ما د چا سره جګړه کړې ده .

بلکې د هغې دا معمولي فرمائش په خندا خندا پوره کړه .

په یو حدیث کې دي چې د خپلې بې بي په خوله کې لقمه اچول هم سنت عمل دے .[1]

دې سره به د سکون ژوند تیریږي .

[1] وَمَهْمَا أَنْفَقْتَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ، حَتَّى اللُّقْمَةَ تَرْفَعُهَا فِي فِي امْرَأَتِكَ، وَلَعَلَّ اللَّهَ يَرْفَعُكَ، يَنْتَفِعُ بِكَ نَاسٌ، وَيُضَرُّ بِكَ آخَرُونَ» صحيح البخاري بَابُ فَضْلِ النَّفَقَةِ عَلَى الأَهْلِ 5354

کورودانې له تحفه ورکوه

د کورودانې زړه ګټلو کې د تحفې ډیر اهمیت دے .

زمونږ استاذ محترم تفضیل احمد ضیغم وائي :

چې یو ورځ زه د جماعت نه راوتم او خپل کور ته تلم چې یو نوجوان راسره میلاؤ شو د هغه عمر به تقریباً ۲۵ کاله وو هغه ما ته اوویل چې زما کورودانه ما لره هیڅ څه اهمیت نه راکوي چې د پلار کور ته لاړه شي نو هلته بیا ناسته وي زه دومره تنګ شوے یم چې زړه مې غواړي چې دې ښځې لره طلاق ورکړم زما زندګي د پریشانیانو نه ډکه شوې ده او ما بعض ملګرو سره په دې باره کې مشوره هم کړې ده هغوي هم راته وائي چې داسې زنانه پریښودل پکار دي لیکن زه غواړم چې د هغې د پریښودلو نه مخکې د بعض علماؤ سره مشوره اوکړم هغه نوجوان دومره خبره اوکړه او خاموش شو .

نو ما په زړه کې اوویل چې آخر به دا څه وجه وي ؟

لیکن بیا مې اوویل : چې د هر عمل دپاره رد عمل وي چې څومره په طاقت سره یو ګیند (بال) په دیوال اووهلے شي نو هغه هومره قوت سره هغه ګیند واپس راتنبیږي .

نو چې څومره زمونږ لهجه او انداز تیز وي نو داسې رد عمل به د مخالف کس هم وي .

هر وخت کې د سختئ جواب په کانړي ورکول نه ئې پکار .

که ښځه تالره د کنځلې جواب په کنځلې ، د ګزار جواب په ګزار او د سختئ جواب په سختئ نشي ورکولے (او دا ورله شرعاً حرام هم دي) نو کم از کم د غصې اظهار خو به کوي .

او بعض وخت غصه کونکے خپله غصه کوي خو چې مد مقابل کس د هغې د غصې جواب په غصه کې ورکړي نو هغه خفه کیږي او خبره نوره هم ورانه شي تردې پورې چې بعض وخت خبره طلاق ته اورسیږي او په داسې وخت کې که مونږ صرف د سړي خبره اورو او د زنانه خبره نه اورو نو ظاهره خبره ده چې خلق به ورلره د طلاق مشوره ورکوي نو دا د خبرې حل نه دے تر څو پورې چې د کور دننه کیفیت معلوم نه وي او د جګړې اسباب تلاش نه کړے شي نو دا جګړې به نه ختمیږي بلکې همدغه شان حال به وي نو ما هم غوښتل چې زه د دې ملګري نه د کور وداني د اخلاقو وغیره باره کې تپوس اوکړم .

نو کله چې ما د هغې نه معلومات اوکړل نو ما ته پته اولګدله چې دلته هم سحر ماښام توں توں میاں میاں وي او ښځه او خاوند دواړه دا کوشش کوي چې یو بل ته اذیت او تکلیف ورکړي او هر یو داسې داسې خبرې لټوي او یو بل ته وائي چې هغه په اور باندې د تیلو کار ورکوي په زخم باندې د مرهم په ځائ هغه د مالګې (نمک) کار ورکوي نو ما د هغه نوجوان نه تپوس اوکړو چې تا چرته

خپلې کور ودانې لره تحفه ورکړې ده ؟

هغه اوویل : نه ! نو ما ورته اوویل چې ته یو کار اوکړه زما سره بازار ته لاړ شه او یوه ګلدسته وا خله او خپلې بي بي لره د تحفه په طور باندې ورکړه .

قدرتي خبره ده چې کوم سړے د خپلې کورودانې نه خفه وي نو هغه فوراً دې کار ته نه تیاریږي لیکن ما هغه رضا کړو او هغه په معمولي روپو باندې هغه ګلدسته واخستله او کور طرفته روان شو اوس عمل بدل شو او چې کله عمل بدل شي نو رد عمل هم بدل شي په بله ورځ چې کله هغه زما سره میلاؤ شو نو مُسکے شو او خندل ځي او ما ته ځي اوویل چې کله ما ګلدسته خپلې ښځې له ورکړه نو هغې سم ناشنا کار اوکړو هغه راپاڅیده او زما ښپو کې پریوته او دوه کرته ځي زما نه معافي اوغوښتله او زما سره ځي وعده اوکړه چې ائینده دپاره به زه ستا نافرماني نه کوم .

یو ګلدسته چې د هغې قیمت ډیر معمولي دے د هغې په وجه کور د خوشبو نه ډک شو نفرت په محبت بدل شو غصه په نرمئ بدله شوه .

غور اوکړه !

کله چې د سړي کویژدن اوشي نو هغه خپلې بي بي لره مخکې د نکاح کولو نه دومره تحفې ورکوي چې حد ځي نه وي لیکن چې کله واده اوشي نو بیا تحفه وغیره په ځائ پاتې شي .

نو د هغې هم ضرورتونه وي او چې هغه در ته څه اووائي : نو د هغې د ویلو نه مخکې هغې له هغه شے راوړه .

ته اندازه اولګوه چې ستا کور ودانه څه ته ضرورت لري ؟

او کوم څیز خوښوي ؟

د هغې د وینا نه بغیر ته راوړه نو ته ګوره چې د هغې د خوشحالئ څه اندازه به نه وي .

هسې به هم یو شے هغې لره ورکوې لیکن چې هغه درسره جهګړه اوکړي نو څه فائده ؟

که ته د جګړې نه روستو هغې لره د سرو زرو هارونه او امیلونه هم واخلې لیکن د هغې به بیا څه فائده نه وي .

او بغیر د وینا نه که ته هغې له معمولي څیز هم واخلې نو دا به هغې ته ډیر غټ څیز او غټ نعمت ښکاري .

مثلاً :ګرمي شروع شي نو هغه به خامخا تا ته وائي چې ما له د ګرمئ جامې اوکړه نو که ته د هغې د وینا نه بغیر هغې له جامې راوړې او یا روپئ راواخلې او د هغې په لاس کې ئې کیږدې او ورته اووائي چې راځه چې تا لره کپړې واخلم دا به زما د طرفنه تا ته د ګرمئ تحفه شي .

یقین اوکړه چې د موسم بدلیدو سره به د هغې اخلاق ، کردار ، او رویّه هم بدل شي .

دارنګه په یخنئ کې هم داسې کوه دارنګه چپړې ، بوټان هم ورلره وخت په وخت اخله .

که ته ژاړې او که خاندې خو دا به ورلره کوې لکه الله تعالی فرمائي :

لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا[1]

دارنګه میوې او فروټ وغیره د انسان بنیادي ضرورت دے که ته یوه میوه د هغې د خوښئ راؤړې نو هغه غریبه به ټول نه خوري د کور ټول خلق به ئې خوري مګر د کورودانې په زړه کې به ستا قدر سیوا شي چې زما خاوند زما خیال ساتي ما لره توجه راکوي .

د ضرورت شے په تحفه کې ورکول دا اصل کې مهارت او کمال دے دا خو د ضرورت اشیاء وو .

د دې نه علاوه هم خپلې محبوبې او کورودانې له تحائف ورکوه .

مثلاً : د ګلاب ګل ، پرس ، یا بل داسې شے چې تا ته پته لګی چې ستا کورودانې ئې خوښوي نو هغه ورلره په خوښه باندې اخله .

ضروري نه ده چې ته ورلره قیمتي تحفې واخلې بلکې د پنځوس ۵۰

[1] [الطلاق: 7]

روپو یا سلو ۱۰۰ روپو تحفه ورلره واخله او بیا ته ګوره چې د دې څومره ښکلې نتیجه راوځي ؟

او تحفه ورکول د نبی علیه السلام سنت دي د الله تعالی نبي علیه السلام فرمائي :

«تَهَادُوا تَحَابُّوا»[1]

«ترجمه» : یو بل له تحفه ورکوئ دې سره به محبت سیوا کیږي .

یو سړي خپله کورودانې چرته بو تله نو ښځې خپل ټول سونا(سره زر ، کالے) په غاړه کې (واچول) لیکن چې کله هغه روانیده نو خاوند ورته اوویل : چې کالے (سونا) دې کور کې کیږده هسې نه چې په لاره درنه ضائع نشي نو ښځې اوویل : چې صحیح ده خو دا یو لاکټ به زه خامخا په غاړه کوم دا نه پریږدم خاوند ترینه تپوس اوکړو چې دا ولې ؟

هغې اوویل : چې تا نه هیر شوے دے لیکن ما نه ندې هیر شوے .

هغه دا چې دا هغه لاکټ دے کوم چې تا ما لره د واده په شپه په غاړه کې اچولے وو او دا زما نه نه هیریږي او نه به دا زه د مرګه پورې لرې کړم دا خو یوه یادګاري تحفه ده دا د محبت پیغام دے .

لږ سوچ اوکړه دې زنانه هغه لاکټ لرې نه کړو ولې ؟

---

[1] الأدب المفرد٥٩٤

ځکه چې دا ورله خاوند تحفه کې ورکړے وو .
که بالفرض ته هغې له لاکټ واخلې نو هغه خو ئې خوري نه او نه ئې بل چرته اوړي ښځه د خاوند محبت غواړي وائي چې يوسف عليه السلام زليخې ته دومره محبوب شوے وو چې هغې د هر شي نوم يوسف ايښودے وو د کور هر يو شي له ئې نوم يو سف ايښودے وو همدا معامله د ښځې هم ده هغه د خاوند سره مينه لري نو هر شې کې هغې ته د خاوند مينه ښکاري .
نو که ته هغې ته وخت په وخت هديه ورکوې نو د هغې محبت به تا سره سيوا کيږي او خير دے ته په دې خبره تجربه اوکړه .

د مزيدار ژوند تيرولو اُصول

که ته غواړې چې مزيدار او خوشحاله زندګي تيره کړې نو ستا دپاره بعض کارونه ضروري دي .

۱ ـ **قاعده** :

ښځه او خاوند دې په يو وخت کې کمرې ته راځي .

مثلاً : کور ودانه د شپې لس ۱۰ بجې کمرې ته داخله شي او خاوند بهر د لوپرانو ، چرسيانو وغيره وو سره د شپې يو ۱ بجې پورې ناست وي او يا په بازارونو کې ګرځي لډو ، تاش ، جواري ، سګرټ ، چرس ، وغيره کوي نو دې سره د ښځې او خاوند تعلقات متأثره کيږي او کور کې توں،، توں،، ميان،، ميان،، شروع شي .

۲ـ قاعده :

په یو کار کې د دواړو دلچسپي ضروري ده .

مثلاً : خاوند غواړي چې زه په خپل اوقاتو کې تلاوت واورم او ښځه غواړي چې زه دې په خپل اوقاتو کې ګاني بجاني ، فلمونه ، ډرامې، اوګورم

نو د دې نتیجه به دا وي چې د دواړو په خپل مینځ کې اختلاف شروع شي .

لهذا داسې دلچسپي تالاش کول پکار وي چې هغه دواړو ته ښه لګي .

۳ـ قاعده :

کله نا کله خاوند لره پکار وي چې کور خالی وي د خپلې کورودانې په

لاس کې دې لاس ورکړي او کور کې دننه دې چکر اولګوي دې سره به د دواړو محبت د یو بل سره پیدا شي .

٤ـ قاعده :

په یو بل باندې بهروسه کوئ په یو بل بهروسه کول ډیر ضروري دي اکثر د ښځې اوخاوند ترمینځ اختلافات هغه وخت پیدا کیږي کله چې په یو بل اعتماد نه کیږي .

٥ ـ قاعده :

د یو بل غلطیانې معاف کول ډیر ضروري دي .

د یو بل معاف کول ډیر ضروري دي او دا عادت جوړول پکار دي په زندګۍ کې د هر انسان نه غلطیانې کیږي چا نه لږ چانه ډیر که ستا د کورودانې نه څه غلطی اوشي نو هغه معاف کوه .

ځکه بل معاف کول دا ډیر ښه عادت دے دې سره د ښځې او خاوند د یو بل سره محبت پیدا کیږي .

٦ ـ قاعده :

د یو بل نه هره ورځ د حال احوال تپوس کوئ خاص کر د خپلې کورودانې نه تپوس کوه چې هغه څنګه ده ؟

صحت ئې څنګه دے ؟ که هغه بیماره وي .

مثلاً : غاښ درد ، سر درد ، زکام ، نزله ، وغیره نو د علاج بندوبست ورله اوکړه ځکه د یو بل د حال نه خبریدل ضروري دي داسې نه چې هغه بیماره وي هغې ته تکلیف وي او ته هغې له هیڅ اهمیت نه ورکوي بس سحر د کور نه وځې او ماښام راځې که ته د هغې د علاج معالجې بندوبست نه کوې او د هغې بیماري نظرانداز کوې نو ظاهره خبره ده چې د هغې زړه ته به ستا په دې رویې درد رسیږي بیا چې کله ته بیمار شې نو هغه به هم تا ته څه اهمیت نه درکوي .

۷ ـ قاعده :

کله چې ته بهر نه راشې او کور ته داخل شې نو خپلې کورودانې سره لاس میلاؤ کړه او که ممکن وي نو غاړه میلاؤ کړه او د هغې نه د هغې د حال احوال او صحت باره کې تپوس اوکړه او هغې ته دا ورمحسوسه کړه چې زه کله د کور نه بهر یم نو ما ته ستاسو ډیر احساس وي .

۸ ـ قاعده :

کله چې ستا کورودانې د کور نه بهر ته اوځي **مثلاً** : د پلار کور ته ، د ورور کور ته ، د کاکا ، ماما . ترور ، وغیره کور ته ځي نو ته ورته اوویه چې ګرانې خپل خیال ساته داسې نه چې ته په لاره باندې په بې احتیاطئ سره مزل کوې او اوغورځیږې چرته زخمي نه شیې ستا دې ویلو سره به هغې ته دا محسوسه شي چې ښه ده چې زما خاوند زما سره همدردي لري او په ما خفه کیږي او زما باره کې ډیر فکر مند دے نو دې سره محبت سیوا کیږي .

۹ ـ قاعده :

کله د شپې خپلې کمرې ته ورشې نو د خپلې کور ودانې سره د ټول ورځې مهم مهم او ضروري خبرې کوه چې نن فلانکي ځائ ته تلے ووم او فلانکے فلانکے کار مې اوکو او داسې داسې کار نن

اوشو.

خو د دې مقصد هم دا نه دے چې ته ورته لایعنی او فضول خبرې شروع کړې چې د هغې خبرونه دیني فائده وي او نه دنیاوی او کله یو غر جنګوې او کله بل ستا دې فضول خبرو سره به هغه تنګه شي او تا به لا قصه نه وي ختمه کړې چې هغه غریبه به اوده شوي وي، او د هغې مخکې داسې قصه مه کوه چې هغه پرې بور کیږي او د هغې دلچسپي په کې نه وي.

۱۰ ـ قاعده :

یو بل له ښه مشوره ورکول.

کله کله کورودانې خپل خاوند له داسې ښه مشوره ورکړي چې د خاوند د هغې مشورې باره کې سوچ هم نه وي کړے او دا څه د شرم او عار خبره نه ده چې خاوند د خپلې ښځې نه په یو کار کې مشوره واخلي دې سره د سړي عزت نه کمیږي بالفرض ستا ښځه لوڅي په وخت نه وینځي نو په ځائ د دې چې ته په هغې پسې ډانګے راواخلې هغه اووهې او وټکوې یا ورته کنځلې کوې د هغې نه دا بهتر ده چې هغه د ځان سره کینوې او ورته اووائې چې ګرانې زما خو دا مشوره ده چې ته دا لوڅي په خپل وخت وینځې نو ښه به وي هسې هم دا کار کول غواړي نو ډیره به ښه وي (چې ته دا کار په خپل وخت اوکړې) نو ته یقین اوکړه چې ستا په دې انداز خبرو

کولو سره به د هغې سستي ختمه شي او هغه به آئنده دپاره هغه شان کوي څرنګه چې ته غواړې.

او مشوره کول د الله تعالى حکم دے الله تعالى فرمائي :

وَشَاوِرْهُمْ فِي الأَمْرِ [1]

﴿ترجمه﴾ : اے ! نبي د صحابو سره په هر کار کې مشوره کوه .

دلته يو پوائنټ خبره هغه دا ده چې که بالفرض نبي عليه السلام د صحابو سره مشوره نه کولے نو هيڅ قيامت نه راتلو الله تعالى به ورته وخت په وخت باندې جبريل عليه السلام راليږلو د مشورې دپاره، ليکن بيا هم الله تعالى خپل نبي ته حکم کوي د مشورې اخستلو دپاره ځکه چې ستا به صحابو سره د مشورې فائده دا وي چې دې سره به د هغوي دلجوئي کيږي او د صحابه کرامو په زړونو کې به ستا مقام نور هم سيوا شي دې باره کې نور هم ډير احاديث دي خو زه هغه دلته نه ذکر کوم .

۱۱ ـ **قاعده** :

يو بل سره واده کولو باندې فخر کول .

خپلې کور ودانې ته وايه چې زه ډير خوش قسمته انسان يم چې ستا سره مې واده اوکړو د دې اظهار ورته ځکه کوه که بالفرض اوس ته

[1] آل عمران آية (159) .

د خپلې کورودانې سره مینه نه کوې او هغه تاته ګرانه نه وي نو بیا هم اوس ته هیڅ نه شې کولے ځکه چې هغه غوا ، ګډه ، بیزه وغیره نده چې ستا خوښه نه وي نو ته به ئې بدله کړې یا به ئې خرڅه کړې او یابه ئې چالره ورکړې .

بلکې اوس هغه ستا د ژوند یو اهمه حصه ده اوس به ته د ژوند باقي ورځې او شپې د هغې سره تیروې د هغې نه اوس ستا خلاصون نشته ستا اوس د هغې سره مرګ او ژوند لیکلے شوے دے .

البته یوه طریقه شته چې هغې ته طلاق ویلے کیږي لیکن دا هم مناسبه طریقه نه ده ځکه د دې سره به د دوه خاندانو په مینځ کې بغض بې اتفاقي خفګان او بعض وخت دشمنیانې پیدا شي نو اوس که ستا کور ودانې هر څنګه ده (لوړه ده چیته ده ، توره ده ، جاهله ده ، بدرنګه ده ، بد اخلاقه ده،) هر څنګه چې ده خو ته اوس نر شه د هغې زړه اوګټه د هغې خامیانې په خوبیانو بدلې کړه هغې لره دومره مینه او توجه ورکړه چې هغه ستا غلامه شي او د خپلو ملګرو په مخکې ستا صفت کوي او په تا فخر کوي او ستا باره کې د هغې دا ذهن جوړ شي چې زما د خاوند پشان به بل انسان په دنیا کې نه وي .

۱۲ ـ قاعده :

چې کله هم ته هغه د خپل کور نه بهر اوباسې .

مثلاً : د هغې د پلار کورته ، د ورور کور ته ، خور کورته ، ماما کور ته ، یا کاکا یا ډاکټر ته بوزې نو هغه په ځان بوج مه ګڼړه بلکې په خپل زړه کې په دې خبره فخر کوه چې ستا کورودانه ستا سره روانه ده .

۱۳ ـ قاعده :

د ښه ژوند تیرولو دپاره دا ضروري دي چې د خپلې کورودانې نه چرته هم داسې توقع مه ساته چې ګڼې هغه هم هغه شان رویه وي لکه څرنګه چې ته غواړې ځکه چې هغه ستا نه مختلف ده هغې جنس ستا د جنس نه بدل دے .

۱٤ ـ قاعده :

د هغې شکایات مه نظر انداز کوه .

بالفرض د کور مسائلو باره کې هغه څه شکایت لري **مثلاً** : کور کې لرګې نشته سبزي نشته ،بستره نشته ، ماشومان دوائې ته ضرورت لري لوښي نه وي ،یا بل داسې ضرورت چې د هغې پوره کول ضروري وي نو هغه ورلره پوره کړه .

هاں : البته که داسې شکایت اوکړي چې هغه ناجائز وي نو هغه ورلره مه پوره کوه **مثلاً** : که هغه وائي چې ستا په کور کې ټي وي، وي سي آر ، وغیره نشته یا وائي چې کور کې دې ډیش کیبل اولګوه

يا وائي زه ستا د مور، پلار ، سره يو منټ تيرولو ته تياره نه يم دا د کوره اوباسه يا وائي چې د کور ټول فرنيچر ، کارپټ ،قالين ، وغيره بدل کړه نو بيا د هغې دا غير شرعي شکايت نظر انداز کړه، او مه ورله توجه ورکوه کله کله به هغه يو فرمائش او شکايت کوي چې هغه به غير شرعي نه وي ليکن هغه به اسراف او فضول خرچئ کې راځي **مثلاً** : که هغه اووائي چې هر کال کور له نوے رنګ ورکوه ما له هره هفته کې نوې جوړه کوه زه په کچه کور کې نه اوسيږم ماله بنګله واخله نو بيا که ته ورله شکايت نظرانداز کړې نو خير دے .

البته : مناسب کپړې ، کوټه ، کټ ، بستره ، خوراک ، څکاک ، علاج ، معالجه ، دا دهغې بنيادي ضروريات دي دا به ورله خامخا پوره کوې .

١٥ ـ قاعده :

ځان نه به فضول خرچ نه جوړوې او نه به د ځان نه بخيل جوړوې .

١٦ ـ قاعده :

چې کله هغه د مور ، پلار ، کور ته تلل غواړي نو هغې له اجازت ورکوه.

هاں : که هغه غواړي چې په هره دويمه ورځ دې زه هلته ځم نو ستا مرضي ده که ته اجازت ورکوې او که نه ورکوې .

۱۷ ـ **قاعده** :

خپلې کورودانې باندې تنقيد مه کوه

ښځه په ځان باندې تنقيد نه برداشت کوي لهذا چرته هم د ژبې په جنګ کې هغې له د شکست ورکولو کوشش مه کوه مخامخ په هغې باندې تنقيد مه کوه د هغې کمزورياني د خلقو په مخکې مه بيانوه .

۱۸ ـ **قاعده** :

د کور په کارونو کې د هغې مداخلت مه کوه .

مثلاً : د لوخو په اينبودلو کې ، د بسترو په سنبالولو کې ، د صفائي په طريقه کار کې ، د خوراک په تيارولو کې هغه خپلې مرضئ ته پريږده بلکې هغې ته دا احساس ورکړه چې د کور مالکه ته ئې چې تا ته څنګه مناسب ښکاري هغه شان کور چلوه (البته کله نا کله هغې له مشورې ورکولے شې) .

۱۹ ـ **قاعده** :

د هغې د کپړو ، خوراک او دکور د کارونو تعريف کوه .

۲۰ ـ **قاعده** :

دا خبره ياد ساته چې کله د زنانه ماشوم پيدا شي يا د هغې ماهواري بيماري (حيض) وي نو د هغې مودې به اچانک بدليږي نو په دې ورته مه غصه کيږه بلکې برداشت کوه ئې .

۲۱ ـ **قاعده** :

هغې پسې خندا کول ، ټوقې ، مسخرې کول ، د دې نه ځان ساته ځکه دې سره د هغې زړه ته درد رسيږي .

نوټ :

دا هره خبره يو يو صفحې ته ضرورت لري ليکن ما مختصر ذکر کړه د دې دپاره چې خبره اوګده نشي .

کورودانې له وخت ورکوه

د ښه او مزيدار ژوند دپاره ضروري دي چې خاوندخپلې کور ودانې له وخت ورکوي .

بعض سړي هميشه دپاره دا کوشش کوي چې زه دې ډير مال اوګټم زما کاروبار دې وسيع وي سحر دکان ته لاړ شي ماسخُوتن راځي او ماسخُوتن هم اکثر ناوخته راځي او چې کله راشي نو د روټئ نه فارغيدو پسې متصل اوده شي او سحر بيا وختې دکان ته روان شي .

د بعض خاوندانو هسې دا عادت وي چې هغوي خپل خالي اوقاتو کې اکثر يو ځائ او بل ځائ ناست وي نو بلا ضرورته يو ځاي بل

ځاي ګرځیدل دا ښه عادت نه دے بلکې حتی الوسع دا کوشش کوه چې خپلې کور ودانې له وخت ورکوه چې دکان نه ، دفتر نه ، کارخانې نه ، فیکټرئ نه ، سکول کالج نه ، یا د مدرسې نه راشې نو د هغې سره کینه خبرې ورسره اوکړه هغې له وخت ورکړه .

بعض خاوندان دا غلطي کوي چې کورودانې له بالکل وخت نه ورکوي یو

ځائ بل ځائ به فضول ګرځي او چې کله نیمه شپه شي نو کمرې ته به داخل شي او فوراً به اوده شي د کورودانې سره بالکل خبرې نه کوي او نه د هغې د حال نه ځان خبروي چې په هغې باندې ورځ څنګه تیره شوې د هغې طبیعت څنګه دے ؟

نو دا د خاوند ډیره غټه کمزوري ده دا د ښځې شرعي حق دے دا خو څه کمال نه دے چې ته دې ملګرو له ډیر وخت ورکوې او خپلې کورودانې نه دې بې خبره وې هغې له دې وخت نه ورکوې د نورو خلکو خوشحالولو دپاره د خپل کور ماحول خرابوې او د دې وجې نه بیا د ښځې او خاوند تر مینځه جنګ جګړې اختلافات شروع شي .

بعض ښه نیکان دینداره سړي وي لیکن دا بیماري او کمزوري په هغو کې هم موجوده وي مونځونه ، روژې ، نوافل ، صدقې ، تلاوت ، اذکار ، وغیره ښه په پابندئ سره کوي لیکن کورودانې له وخت نه

ورکوي .

بعض نوجوانان چې واده اوکړي نو بیا درې ۳ او څلور ٤ کاله د کور نه بهر وي یا مسافرئ دپاره مزدورئ دپاره یا تبلیغ دپاره یا د سیر او سیاحت دپاره نو دا شرعي طریقه نه ده .

هاں : تبلیغ هم کوه مزدوري هم کوه لیکن په کلونو کلونو باندې بهر د کور نه مه وځه د دې بعض وخت کې ډیر نقصانات وي .

یو ځل سیدنا عمر فاروق رضي الله عنه او سیدنا ابي بن کعب رضي الله عنه په یو مجلس کې ناست وو یوه زنانه راغله او د خپل خاوند تعریف ئې شروع کړو چې زما خاوند ډیر متقي او پرهیزګاره دے ډیر نیک او صالح خاوند مې دے ټوله ورځ روژه نیسي او ټوله شپه تهجد کوي او د الله تعالی قرآن لولي دا خبره هغې زنانه اوکړه او چپ شوه .

سیدنا عمر رضي الله عنه په زړه کې اوویل : چې دا ښځه خو د خپل خاوند ډیر صفت کوي لږ وخت پس بیا هغې ښځې د خپل خاوند صفتونه شروع کړل چې زما خا وند ډیر نیک او پرهیزګاره دے دا خبره ئې اوکړه او بیا خاموشه شوه .

سیدنا عمر رضي الله عنه د هغې په خبره پوهه نه شو نو ابي بن کعب رضي الله عنه اووئیل : اے ! امیر المؤمنین دې زنانه په ډیر ښکلي انداز کې د خپل خاوند یوه کمزوري بیانه کړه سید نا عمر رضي الله

عنه تپوس اوکړو هغه کومه کمزوري ده ؟
د دې خاوند خو ډیر نیک معلومیږي ټوله شپه مونځونه کوي او د ورځې روژه وي .
نو سیدنا ابي بن کعب رضي الله عنه اووئیل : چې د دې زنانه مقصد هم دا دے چې مونځونه نفلونه کوي خو لیکن ماله وخت نه راکوي نو سید نا عمر رضي الله عنه سوچ اوکړو چې په څومره ښکلي انداز کې دې زنانه د خپل خاوند کمزوري بیان کړه .
نو سیدنا عمر رضي الله عنه د هغې زنانه خاوند راوغښتلو هغه یو ډیر نیک صحابي وو د الله تعالی سره د ډیر محبت د وجې نه هغه به د شپې
تهجد کول او د ورځې به ئې روژې نیولې .
نو هغه ته سیدنا ابي بن کعب رضي الله عنه اووئیل : چې ګوره د الله تعالی حق هم اداء کوه او د بندګانو حق هم ادا کوه او زمونږ د شریعت حکم دا دے چې ښځې له به وخت ورکوې مسلسل نفلي روژې مه نیسه هره شپه او ټوله شپه تهجد مه کوه یوه ورځ روژه نیسه او یو ه ورځ مه نیسه د شپې نیم وخت خوب کوه او نیم وخت تهجد کوه او نیم وخت خپلې کورودانې له ورکوه دا د محمد صلی الله

عليه وسلم سنت او طريقه ده .[1]

بعض خلق د کاروبار په سلسله کې په کلونو کلونو د کور نه بهر وي او کور وداني له وخت نه ورکوي .

يو ځل سيدنا عمر رضي الله عنه په لاره باندې روان وو د شپې تائم وو د يو کور نه د شعرونو اواز راتلو چې معلومات اوشو نو يوه زنانه د خپل خاوند جدائي باره کې اشعار وائي نو هغه کور ته راغے او د ام المؤمنين سيدنا حفصه رضي الله عنها نه ئې تپوس اوکړو چې يوه زنانه د خپل خاوند نه بغير څومره وخت تيرولے شي ؟

نو هغې ورته اوويل : چې څلور ٤ مياشتې .

نو سيدنا عمر رضي الله عنه دا قانون جاري کړو چې هيڅ يو نارينه دې د خپلې ښځې نه څلور ٤ مياشتو نه زيات نه لرې کيږي اګر که

[1] عَنِ الشَّعْبِيِّ قَالَ: أَتَتِ امْرَأَةٌ عُمَرَ فَقَالَتْ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، زَوْجِي خَيْرُ النَّاسِ يَصُومُ النَّهَارَ، وَيَقُومُ اللَّيْلَ، وَاللَّهِ إِنِّي لَأَكْرَهُ أَنْ أَشْكُوَهُ، وَهُوَ يَعْمَلُ بِطَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ. فَقَالَ كَعْبُ بْنُ سُورٍ مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ شَكْوَى أَشَدَّ وَلَا عَدْوَى أَجْمَلَ. فَقَالَ عُمَرُ: «مَا تَقُولُ؟» قَالَ: تَزْعُمُ أَنَّهُ لَيْسَ لَهَا مِنْ زَوْجِهَا نَصِيبٌ. قَالَ: «فَإِذَا فَهِمْتَ ذَلِكَ فَاقْضِ بَيْنَهُمَا» قَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَحَلَّ اللَّهُ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَلَهَا مِنْ كُلِّ أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ يَوْمٌ يُفْطِرُ، وَيُقِيمُ عِنْدَهَا، وَمِنْ كُلِّ أَرْبَعِ لَيَالٍ لَيْلَةٌ يَبِيتُ عِنْدَهَا .

المصنف لعبد الرزاق الصنعاني 12588

مجاهد ولې نه وي .[1]

دا د بعض کسانو کمزوري ده چې هغوي د کورودانې او بچو دپاره په کور کې د هرې خوشحالئ اهتمام کوي خوراک څکاک او سهولیات ورته موجود وي د ګرمئ نه د بچاؤ دپاره په کمرو کې اے سي او یخنئ په موسم کې د ګیزر ، هیټر ، او د ګرمو کپړو بندوبست کوي خپل بچي په مشهور سکولونو کې داخلوي او په زرګونو روپئ د هغوي ماهانه فیسونه ورکوي او د کور ودانې دپاره قیمتي او ناشنا ډیزائن او کوالټئ والا بهترین قسم کپړې راوړي ښکلي او قیمتي ګاړي ئې اخستلې وي او په مزیدارو بلډنګونو او کورونو کې شپې او ورځې تیروي لیکن د هغې سره دومره وخت نه وي چې د خپلې کور ودانې سره کیني او د هغې د حال احوالو نه ځان خبر کړي .

---

[1] أَنَّ عُمَرَ، وَهُوَ يَطُوفُ سَمِعَ امْرَأَةً، وَهِيَ تَقُولُ: تَطَاوَلَ هَذَا اللَّيْلُ وَاخْضَلَّ جَانِبُهُ ... وَأَرَّقَنِي إِذْ لَا خَلِيلَ أُلَاعِبُهُ فَلَوْلَا حَذَارِ اللَّهِ لَا شَيْءَ مِثْلُهُ ... لَزُعْزِعَ مِنْ هَذَا السَّرِيرِ جَوَانِبُهُ فَقَالَ عُمَرُ: «فَمَا لَكِ؟» قَالَتْ: أَغْرَبْتَ زَوْجِي مُنْذُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ، وَقَدِ اشْتَقْتُ إِلَيْهِ. فَقَالَ: «أَرَدْتِ سُوءًا؟» قَالَتْ: مَعَاذَ اللَّهِ قَالَ: «فَامْلُكِي عَلَى نَفْسِكِ فَإِنَّمَا هُوَ الْبَرِيدُ إِلَيْهِ» فَبَعَثَ إِلَيْهِ، ثُمَّ دَخَلَ عَلَى حَفْصَةَ فَقَالَ: «إِنِّي سَائِلُكِ عَنْ أَمْرٍ قَدْ أَهَمَّنِي فَأَفْرِجِيهِ عَنِّي، كَمْ تَشْتَاقُ الْمَرْأَةُ إِلَى زَوْجِهَا؟» فَخَفَضَتْ رَأْسَهَا فَاسْتَحَيَتْ. فَقَالَ: «فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ»، فَأَشَارَتْ ثَلَاثَةَ أَشْهُرٍ وَإِلَا فَأَرْبَعَةً. فَكَتَبَ عُمَرُ «أَلَّا تُحْبَسَ الْجُيُوشُ فَوْقَ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ»

المصنف12593

چرته کورودانې او بچي چکر له هم نه بوزي چې د هغي ذهن فریش شي او د هغوي پریشاني او ستوماني کمه شي .

بس د مشین زندګي ئې وي سحر د کور نه اوځي او مابنام ماسخوتن راځي او چې کله کور ته راشي نو د کورودانې او بچو سترګې په خوب پټې شوي وي د خپلې کورودانې د مصروفیاتو سره هیڅ تعلق نه لري بس هغه دا سوچ کوي چې مونږ خو هر قسم سهولیات فراهم کړي دي او په دوئ مو غټ احسان کړے دے لیکن هغوي په دې خبره نه پوهیږي چې زنانه د دې ټولو سهولیاتو باوجود د خاوند توجه غواړي او چې کله خاوند ښځې له وخت نه ورکوي نو کورودانې په زړه کې احساس کمتري پیدا شي او د هغې په مزاج کې تبدیلي راشي نو چې کله زنانه په دې حالاتو کې پریشانه او خفه وي نو خاوند ورته غصه کیږي چې ما په کور کې تاته هر قسم سهولیاتو بندوبست کړے دے زه ټوله ورځ خوار او ذلیل ګرزم در په در خاورې په سر یم او ته بیا هم ماله هیڅ توجوه نه راکوې .

لږ سوچ اوکړه !

که ته خپلې کورودانې ته داسې جمله اووائې چې زه ستا دپاره نن د کار نه دفتر یا ډیوټئ نه وختې راغلم زما زړه غواړي چې زه نن د خپلې محبوبې سره (لیلی سره ، شریک هم سفر ، د ژوند ملګري سره) څه وخت تیر کړم .

نو ستا کورودانه به ځومره خوشحاله شي د هغې د خوشحالئ څه انتهاء به نه وي هغه به ځان په جنت کې محسوسوي او دا د صحابو سنت هم وو چې هغوئ به کله نا کله د خپلې کورودانې دپاره وختي کور ته راتلل امام بخاري رحمه الله يو حديث راوړے دے.

عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةٍ، فَلَمَّا قَفَلْنَا، تَعَجَّلْتُ عَلَى بَعِيرٍ قَطُوفٍ، فَلَحِقَنِي رَاكِبٌ مِنْ خَلْفِي، فَالْتَفَتُّ فَإِذَا أَنَا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: «مَا يُعْجِلُكَ» قُلْتُ: إِنِّي حَدِيثُ عَهْدٍ بِعُرْسٍ، قَالَ: «فَبِكْرًا تَزَوَّجْتَ أَمْ ثَيِّبًا؟» قُلْتُ: بَلْ ثَيِّبًا، قَالَ: «فَهَلَّا جَارِيَةً تُلَاعِبُهَا وَتُلَاعِبُكَ» [1]

ګورئ سيدنا جابر رضي الله عنه خپل کور ته د زر تلو وجه دا بيانه کړه چې ما نوے واده کړے .

او که مونږ سوچ اوکړو نو تبليغي اعتبار سره په دنيا کې د ټولو نه زيات مصروف انسان نبي عليه السلام وو ليکن بيا به هم هغې خپلو بې بيانو له وخت ورکولو او د هغوي سره به کيناستلو د هغوي دلجوئي به ئې کوله چې کله له به په سفر تلو نو هغه به ئې ځان سره بوتلې .

هغه خلق چې هغوي په کلونو د کورونو نه بهر وي نو دا کار د

[1] صحيح البخاري بَابُ طَلَبِ الوَلَدِ 5245

هغوې په رښا د شریعت کې ناروا دے ځکه چې د انسان نه د ښځې او د بچو متعلق تپوس کیږي .

بعض وخت زنانه او ماشومان په دې خبره سوچ کوي چې دا څنګه دین دے چې زمونږ پلار ئې لرې کړے دے او د دې وجې نه بیا اکثر بچې د تربیت د فقدان او کمي په وجه د دین نه لري شي .

دې باره کې ډیر واقعات دي خو ماهنامه علم واګهي نه به یوه واقعه نقل کړو د فائدې دپاره .

یو پلار خپله واقعه داسې بیانوله

نن زه چې د دفتر نه راغلم نو د شپې لس ۱۰ بجې وې د سترې والي او بیزارئ نه مې ډیر بد حال وو ګاړے مې په صحن کې اودرولو او زه کمرې طرف ته روان شوم ما اوکتل چې د کمرې په دروازه باندې زما ځوي ولاړ دے عام طور باندې زما کورودانه زما د راتلو نه مخکې ماشومان اوده کوي ځکه چې هغې ته پته ده چې زه شور نه خوښوم چې کله ما د بچي نه تپوس اوکړو چې ته ولې نن نه ئې اوده شوے ؟

نو هغه راته اوویل چې داجې !

زه نن ستاسو نه یو تپوس کول غواړم که تاسو اجازت را کوئ ؟

نو ما ورته اوویل بچیه څه تپوس کول غواړې ؟ وایه !

هغه راته اوویل چې داجي تاسو په یوه کینټه کې څومره روپئ ګټئ ؟

نو ما ورته په غصه کې اوویل : چې ولې ؟

ستا په دې کې څه غرض دے ؟

هغه راته اوویل چې ابو اوایه چې څومره روپئ ګټې ؟

نو ما ورته اوویل : چې سل ۱۰۰ روپئ تقریباً ګټم .

بل څه تپوس خو نه کوې ؟

زما په سوال باندې هغه سر ښکته کړو .

څه وخت بعد ئې سر راپورته کړو او ما ته ئې اوویل :

ما له پنځوس ۵۰ روپئ راکړه .
نو ما ورته اوویل : چې دا هم څه د غوښتلو طریقه ده ؟
ته به اوس هسې دا روپئ په عبثو څیزونو ضائع کړې ؟
تا د دې دپاره دومره غټه قصه اوکړه او دو مره تپوسو نه دې وکړل ؟
زه لاړ شه اوده شه .
زما غصه چې کله هغه اولیده نو هغه زر د خپلې کمرې په طرف لاړو.
لږ وخت بعد ما سوچ اوکړو چې کیدے شي دا زما ځوي ځان له څه ضروري شے اخلي ځکه چې د نن نه مخکې خو ده چرته هم داسې کار نه دے کړے .
نو زه د هغې کمرې ته لاړم هغه اوده شوے نه وو نو ما ورته په نرمه لهجه کې اوویل چې بچیه زه ستړے اوم ځکه درته غصه شوم دا واخله پنځوس روپئ زما په لاس کې چې هغه لوټ اوکتلو نو د خوشحالئ نه په خندا شو او راته ئې اوویل :
ابو ! ډیره شکریه ته زما ښه پلار ئې دا خبره ئې اوکړه اوسیده خپلې بسترې طرفته لاړو او د بالخت لاندې ئې څه کتل نو ماله د هغه په دې حرکت نوره غصه هم راغله او د هغه په لاس کې نورې روپئ هم وې هغه په بسترې ناست وو او روپئ ئې شمارلې .
نو ما ورته اوویل : چې بچیه ستاسره خو پیسې وې نو ما نه دې ولې

غوښتلې ؟ دا ښه خبره نه ده .هغه زما طرفته متوجه شو او اوئې ویل :چې ابو زما سره روپئ پوره شوې زه کولے شم ؟

ما ترینه تپوس اوکړو چې څه کولے شې ؟

اوس زما سره سل ۱۰۰ روپئ شوي دي .

ابو ! اوس زه ستاسو نه یوه ګینټه اخستلے شم .

ابو ! صبا یو ګینټه مخکې راشه زه ستا سره روټئ خوړل غواړم ما او تا به د یو بل سره ډیرې خبرې اوکړو .

هغه دا خبرې ډیرې په جوش سره کولې او ما اوریدلې ،هغه اوویل : چې زه به تالره د یوې ګینټې سل ۱۰۰ روپئ درکړم لیکن ته وختي راشه .

نو زه په سوچ کې پریوتم چې پته نه لګي چې څومره ډیر وخت اوشو چې ما د خپلو بچو سره روټئ نده خوړلې ما خو چرته هم دا معلومات نه دے کړے چې زما بچې څه شي ته ضرورت لري زه خو په دې خبره مطمئن ووم چې زما بچي په اعلی سکولونو کالجونو کې سبق وائي او دوئ ته هر قسم سهولیات موجود دي لیکن نن زما ځوي زما نه صرف یو ګینټه ټائم غواړي ،،،صرف یوه ګینټه ،،، هغه نور هیڅ څه نه غواړي نه موبائل غواړي نه ویډیو ګیم نه لیپ ټاپ او نه د لوبو سامان هغه خو زمانه صرف یوه ګینټه ټایم په قیمت اخلي .

په مونږ کې اکثر خلق داسې دي چې دروپو ګټلو دپاره سحر ماښام منډې وهي او د کوم بچو دپاره چې هغوي منډې ترلې وهي پته نه لګې چې هغوي په دې کار راضي دي او که نه دي ؟

زندګي خو صرف روپو ګټلو ته نه وائي

بعض وخت خلق زمونږ نه وخت غواړي لیکن مونږ هغوي له ټائم نشو ورکولے هغي ته زمونږ ضرورت وي .

او دا هم د سوچ خبره ده چې که صبا مونږه مړه شو نو ټولو نه زیات به څوک متأثره کیږي ؟

کوم ځائ کې چې ته ډیوټي کوې نو هغه به ستا د مرګ نه پس بل څوک ملازم او نوکر اوګوري .

او زمونږ هغه رشته داران او ښځه او بچي به زمونږ ډیر کمے محسوسه وي وخت زمونږ د لاس نه اوځي .

ایا په دې دنیا کې د خپلوانو دپاره بالکل وخت نشو ویستے هغه خپلوان چې هغوي زمونږ سره بې حده مینه کوي .

مونږ خپل ځان صرف دکانونو پورې محدود کړے دے څه وخت رشته دارانو له هم ورکوه څه وخت د سیر تفریح دپاره هم اوباسه د زندګئ مقصد پیژندل پکار دي د مرګ نه پس به څنګه زندګي وي هلته به د څه شي ضرورت وي وخت خو د واورې (برف) پشان ولیکیږي دا وخت د خپل مور پلار ښځې او بچو سره او خپلو خپلوانو سره تیر کړه هغه ښځه چې هغې ستا دپاره مور پلار ، رونه ، خویندې او هر څه پریخي دي ولې هغه دا حق نه لري چې هغې له وخت ورکړې ؟دا د هغې حق دے دا هغې له ورکړه .

،،،په خپلې کور ودانې تنقید مه کوه ،،،

یو ښځې خپل خاوند ته اوویل زه تعلیم یافته یم زه حسن لرم، ښائسته یم ، ځوانې لرم ، قابلیت لرم ، تا سره څه دي ؟

نو خاوند ورته په خندا کې جواب ورکړو زه تا لرم (یعنی ما سره نور هیڅ هم نشته خو تا لرم) او ته زما دپاره هرڅه هرڅه ئې .

تاسو سوچ اوکړئ داسې جواب به د کور ماحول څنګه بدل کړے وي ؟

که خاوند هم ورله الټه جوابونه ورکړي وے او په دې ښځې باندې ئې تنقید کړے وے نو معامله به نوره هم بګړاؤ شوې وے .

که بالفرض یوه زنانه غلطي اوکړي او ته ورته اووائې چې بې عقلې دا کار داسې نه وو پکار آیا هغه به ستا سره پدې اندازه خبرو کولو اتفاق اوکړي؟

چرته هم نه ! ځکه چې تا یو قسم د هغې عزت مجروح کړو نو داسې اُلټه جواب به هغه هم ورکوي بیا به د هغې هغه جواب په تا داسې لګي لکه د ټوپک ډز حالانکې د دې خرابي ابتداء تا کړې ده زمه دار ته ئې کمے ستا نه شوے دےنو ستا دې الټه خبرو سره به هغه هم الټه چلیږي که بیا ته د افلاطون منطق هم استعمال کړې لیکن د هغې خیالات ته نه شې بدلولے.

که ته ښځه پوهه کول غواړې نو فورًا به هغې ته غلط نه وائې بلکې

د هغې پوهه کولو دپاره مناسب وخت او مناسب ځائې اوګوره او که ته ورته فوراً خبره کول غواړې نو داسې ورته اووایه چې که تاسو دا کار داسې کړے وے نو ډیره به ښه وے .

نو که ته په داسې اندازه کې خبره اوکړې نو ستا په عزت کې به هیڅ کمے رانه شي البته ستا کورنئ زندګي به مزیداره تیریږي .

ته چې صرف ښکلې لهجه استعمال کړې نو تا ته به دا خوشحالیانې میلاویږي نو نور ته څه غواړې ؟

د بعض خلقو دا عادت وي چې هر وخت هر ځائ هر چا په مخکې د خپلې ښځې بدي بیانوي او په هغې باندې تنقید کوي چې دا دې څه کړي ؟

دا دې ولې کړي ؟

دا دې څنګه اوکړو ؟

هغه کار دې اول ولې اوکړو ؟

فلانکے کار دې ولې لیټ کړو ؟

دا قسم سوالونه او اعتراضونه کول مناسب نه دي .

ظاهره خبره ده چې که ته په هغې باندې هر وخت تنقید کوې نو هغه به هم آخره تنګه شي او ستا د دې تنقید په رد عمل کې هغه به هم په تا باندې د تنقید غشي چلوي هغه به هم د زړه بړاس اوباسي نو د غصې اظهار به یا تا ته کوي یا به هغه غصه په بچو اوباسي او

یا به ئې د کور په لوخو او سامان باندې اوباسي نو چرته به هم خپلې کورودانې له پیغور او طعنه نه ورکوې ځکه عربي کې یو مشهور شعر دے مفهوم ئې داسې دے چې د ژبې زخم د تورې د زخم نه خطرناک وي .

ځکه د ژبې زخم (یعنی کنځلې ، پیغور ، ردې بدې ویل تهمت ترل) دا داسې زخم دے چې د مرګه پورې نه جوړیږي او که په توره باندې ته څوک زخمي کړې نو د علاج نه پس هغه زخم جوړیږي .

او زما په خیال دا سبه خبره نده چې خاوند څپلې سنځې له پیغورونه ورکوي او کله د خاوند مور ورله پیغور ورکوي او کله د هغه خویندې او کله چاچي ګانې او کله مامي ګانې پیغورونه ورکوي نو دا زنانه غریبه لیونۍ شی ذهني بیماره شي بیا آخر هغه هم چې تنګ شي نو په جنګ شي والا معامله شروع کړي نو تا له پکار دي چې چرته هم خپلې کور ودانې له پیغورونه مه ورکوه ځکه چې هغه هم آخره انسانه ده تنګه به شي په زړه کې به تا ته بغض پیدا کړي او ستا یو کار به هم بیا په وخت باندې نه کوي بیا به ستا خدمت هغه په ځان باندې لوي بوج ګڼړي بیا به هم هغه وخت خوشحاله وي چې کله ته د کور نه وځې.

او چرته هم دا بیکاره او خراب عادت په ځان کې پیدا نه کړې ځکه دې کې سراسر ستا نقصان دے بعض وخت خاوند غصه شي نو هغه

ته دا غټ کمال ښکاري چې ښځې ته ردې بدې اووائي د هغې مور او پلار ته ردې بدې اووائي د هغې خاندان او حسب نسب یاد کړي نو دا ښه طریقه نه ده لږ سوچ اوکړه که هغه چرته په تا باندې تنقید اوکړي او تا ته سپکې سپورې اووائي تا له پیغور درکړي نو هغه به ته معاف کوې څه ؟ چرته هم نه .

نو بیا خو لږ د انصاف نه کار واخله د تصویر دواړو طرفونو ته نظر کوه پرق د یو لاس نه نه خیژي ګوره تا ته پته ده چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائي : چې زنانه د کږې پوښتئ نه پیدا دي که ته دا سیده کول غواړې نو دا به ماته کړې نو دا ډیره مه چیړه .

که ته هغې له پیغور ورکړې نو ستا په ژوند کې به آخر داسې څه تبدیلي راشي ؟

ته به چرته بادشاه شې تا ته به چرته داسې عالمي ایوارډ میلاؤ شي ؟

بس ځان به صرف پریشانه کړي سکون به دې ختم شي د مایوسئ او پریشانئ سره به مخامخ شې .

بعض خلق همیشه دپاره په بل چا تنقید کوي بل ته به ګوته نیسي او خپله په دې کې بې شماره کوتاهیانې خامیانې ، نقصانات ، بداخلاقیانې وي لیکن خپلې غلطیانې او عیبونه ورته هیڅ عیب نه ښکاري خپل ځان ترینه هیر وي همدا وجه ده هوښیاران وائي چې د دنیا ټولو نه اسان کار په بل باندې تنقید کول دي او د ټولو نه ګران

کار د خپل ځان اصلاح کول دي .

د کور ودانې د رشته دارانو سره ښه سلوک کول

بعض خاوندانو کې دا کمزوري وي چې هغوي د خپلې کورودانې خپلوان نه برداشت کوي د هغې د خپلوانو سره بد اخلاقي کوي او هغوي راتلل او ناسته پاسته نه خوښوي بلکې په دې ورله غصه ورځي چې د کور ودانې تپوس له دهغې کوم رشته دار **مثلاً** : کاکا ، ماما ، رور پلار، وراره ، خورے ، راشي بلکې بعض خاوندان خپلې کور ودانې ته وائي چې زه تا سره مينه کوم ته ما ته ګرانه ئي ليکن ستا مور پلار رونې خويندې زما بدي شي زه نه غواړم چې هغوي دې زما کور ته راشي نو دا د خاوند کمزوري ده ځکه چې هره زنانه خپلې مور سره پلار سره رونې خويندو سره مينه لري دا خبره به هغه چيرته هم برداشت نه کړي بلکې هغه هم زړه لري احساس لري ضمير لري هغه په دې خبره خفه کيږي .

بعض وخت به هغه ستا په مخکې په دې خبره خاموشه شي څه رد عمل به ظاهر نه کړي ليکن زړه کې به ډيره پريشانه وي او دخاوند سره به ئي بغض پيدا شي هغه ځان له خبره ده چې د هغې مخامخ به د هغه خبرې اظهار نه شي کولے لږ سوچ اوکړه که يوه زنانه دا خبره خپل خاوند ته اوکړي چې ستا مور پلار ماما وغيره زه نه شم برداشت کولے نو د خاوند رد عمل به داوي چې دا ښځه به

اووهي سزا به ورله ورکړي بعض وخت به ورله لاس او ښپې مات کړي بعض وخت به ورله طلاق ورکړي او طلاق هم ورنه کړي او سزا هم ورنه کړي نو کم از کم په زړه ې خوبه ورسره ضرور بغض او نفرت لري .

نو سوچ اوکړه چې ته ورته داسې خبره اوکړې نو ظاهره خبره ده چې هغه به په دې خفه کيږي کله کله خاوند داسې غواړي چې زما رشته داران مطمئن وي او ښځه هم دا غواړي چې زما رشته داران دې مطمئن وي .

نو خاوند دې دا خبره ذهن کې کيدي چې واده نه مخکې زما يوه مور وه او يو مې پلار وو اوس د واده نه مې پس دوه مئيندې او دوه پلارونه دي يوه خپله مور او بله مور خواخې او يو خپل پلار او بل پلار سخر ځکه چې شريعت خواخې او سخر له د مور پلار درجه ورکړې ده نو چې کله ښځه خواخې سخر مور پلار ګنړي او خاوند هم سخر او خواخې مور پلار ګنړي نو جګړه به ختمه شي .

نو د خاوند دا ذمه داري جوړيږي چې هغه دې د کور ودانې خپلوانو سره د شرعي طريقې مطابق ښه تعلق ساتي هغه دې خوشحاله ساتي دا طريقه ته خپله کړه نو ته بيا ګوره چې ستا زندګي څومره په آرام سره تيريږي .

بعض خاوندان هسې فضول سختيانې کوي ښځې ته وائي چې ته به

د مور او پلار کور ته نه ځي د هغوي سره به خبرې نه کوې زما په مخکې به د هغوي تذکره نه کوې .

نو دا ډیر غیر مناسب کار دے .

بعض وخت کې زنانه د کم عقلئ مظاهره کوي هغه داسې چې کله د زنانه خپل خپلوان راشي نو دا د هغوي ډیر عزت کوي قسما قسم خوراکونه ورله تیاروي .

لیکن کله چې د خاوند میلمانه راشي نو دا زنانه به پوزه اوپړسوي په تندي باندې به ځي ۱۲ بجې شي او غصه غصه به وي نو چې کله داسې کیفیت وي نو ډیر خلق په غصه کې راشي هغوي د صبر او تحمل نه کار نه اخلي او په خواخې او سخر باندې د تنقید غشي چلوي .

نو همدا وجه ده چې بعض وخت خبره جګړې ته اورسیږي .

چې څنګه د خاوند په خله باندې یوه غیر مناسبه خبره راشي نو د ښځې بلډپریشر هائي شي او دماغ ئي کار پریږدي .

او کله زنانه د سوچ او فکر نه کار وانخلي او دا د خاوند خبرې د هغې پیغورونه خپل مور پلار په مخکې ذکر کړي نو هغوي هم کوشش کوي چې د خپلې لور نه د خاوند متعلق تپوسونه اوکړي او بیا دې سره خبره نوره هم خرابه شي .

نو د دې سره د ښځې او خاوند محبت او د خوشبوئي نه ډکه زندګي د

ازغونه ډکه شي.

زمونږ استاذ تفضیل احمد ضیغم به ویل : چې د واده نه پس دې خاوند د یو سیاستدان غوندې زندګي تیروي ځکه چې د موقع محل مطابق دې خپله پالسي بدلوي چې کوم سړے بهتر پالسي ساز نه وي او کورني مسائلو کې مهارت نه لري نو دا سړے چرته هم ښه خاوند نه شي جوړې دے خاوند له پکاردي چې د ښخې د کورواالاؤ احترام دې کوي نو ښځه به بیا پخپله د خاوند د خپلوانو عزت کوي .

په زوره باندې ته چرته هم د چانه کار نشې اخستلے د ښځې په مخکې چر ته هم د هغې خپلوانو ته ردې بدې مه وایه او که درشي نو دا غصه د زهرو د ګوټ پشان تیرکړه صرف د دې دپاره چې د دې نه نور فساد خور نه شي مخکې به یوه خبره وي او روستو به د دې نه ډیرې خبرې جوړې شي .

بلکې که ستا ښځه خپل مور او پلار ته ردې بدې وائي نو ته هغه منع کړه چې مه خفه کیږه ستا مور او پلار ستا دپاره دا هر څه کوي دې کې ستا فائده ده .

یاد ساته ! که په دې موقع باندې تا د خپلې ښځې په هاں کې هاں : میلاؤ کړو او د هغې د مور او پلار متعلق دې څه خبره اوکړه نو هغه به ستا خبره ځان سره نوټ کړي څه وخت پس به ستا ښځه

خپلې ټولې خبرې هيرې کړي او ستا خبره به ياده وي .
که ته د خپلې سخرګنئ عزت او احترام کوې نو ستا کور ودانه به هم ستا نه خوشحاله وي او د سخر ګنئ خلق به هم ستا خيال ساتي .
او که داسې دې نه کوله نو ښځه به هم تا ته اهميت نه درکوي او سخرګنئ به دې هم د زړه نه عزت نه کوي که ستا سخر ګنئ ستا د بهترئ دپاره تا ته څه مشوره درکړي او ته پوهيږې چې دې کې ستا فائده نشته نو فوراً د هغوي مشوره مه رد کوه بلکې په ښه طريقه سره د هغوي خبره واوره او که تا ته په هغه مشورې کې څه فائده نه ښکاري نو خير دے عمل پرې مه کوه ځکه ستا کورودانه دا نه غواړي چې د هغې د مور او پلار مشوره دې ته فوراً رد کړې او هغې له دې هيڅ اهميت ورنه کړې دا هغې ته د خپل مور او پلار توهين ښکاري د مثال دپاره د سيدنا عائشه رضي الله عنها دا عمل اوګورئ عائشه رضي الله عنها فرمائي :

عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَمَّا دَخَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْتِي قَالَ: «مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ» قَالَتْ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ، إِنَّ أَبَا بَكْرٍ رَجُلٌ رَقِيقٌ إِذَا قَرَأَ الْقُرْآنَ لَا يَمْلِكُ دَمْعَهُ فَلَوْ أَمَرْتَ غَيْرَ أَبِي بَكْرٍ، قَالَتْ: وَاللهِ، مَا بِي إِلَّا كَرَاهِيَةُ أَنْ يَتَشَاءَمَ النَّاسُ، بِأَوَّلِ مَنْ يَقُومُ فِي مَقَامِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَتْ: فَرَاجَعْتُهُ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، فَقَالَ: «لِيُصَلِّ بِالنَّاسِ أَبُو بَكْرٍ فَإِنَّكُنَّ

صَوَاحِبُ يُوسُفَ»[1]

«ترجمه» : چې کله رسول الله صلى الله عليه وسلم په مرض الموت کې زما کور ته راغے نو اوئې فرمائيل : چې ابو بکر رضي الله عنه ته اووائې چې مخکې شه خلقو ته د جمع مونځ اوکړه .

نو ما اوويل : چې اے ! د الله رسوله ابو بکر رضي الله عنه ډير د نرم زړه والا دے هغه چې کله قرآن لولي نو د هغه د سترګو نه اوښکې ځي د هغې نه علاوه بل چا ته اووايه چې جماعت دپاره مخکې شي او د الله په ذات مې دې قسم وي چې ما دا خبره ځکه اوکړه چې خلق زما پلار منحوس او نه ګڼري چې دا هغه کس دے چې د ټولو نه اول خليفه او د رسول الله عليه السلام قائم مقام او جانشين مقرر شو ما دوه کرته نبي عليه السلام ته دا خبره اوکړه ليکن نبي عليه السلام به بار بار دا خبره کوله چې ابو بکر رضي الله عنه مخکې کړئ او تاسو زنانه خو د يوسف عليه السلام د زنانو پشان ئې يعنى زنانو کوشش کولو چې په يوسف عليه السلام باندې خپله خبره اومني نو تاسو هم ده هغو زنا نو کار کوئ .

لږ غور او فکر اوکړئ عائشه رضي الله عنها نبي عليه السلام ته د

[1] صحيح مسلم 21 - بَابُ اسْتِخْلَافِ الْإِمَامِ إِذَا عَرَضَ لَهُ عُذْرٌ مِنْ مَرَضٍ وَسَفَرٍ، وَغَيْرِهِمَا مَنْ يُصلِّي بِالنَّاسِ، وَأَنَّ مَنْ صَلَّى خَلْفَ إِمَامٍ جَالِسٍ لِعَجْزِهِ عَنِ الْقِيَامِ لَزِمَهُ الْقِيَامُ إِذَا قَدِرَ عَلَيْهِ، وَنَسْخِ الْقُعُودِ خَلْفَ الْقَاعِدِ فِي حَقِّ مَنْ قَدَرَ عَلَى الْقِيَامِ418

ابو بکر رضي الله عنه نه علاوه د بل چا دپاره امامت ځکه وئیل : چې خلق زما پلار منحوس اونه ګڼري .

دا دزنانو د خپل خاندان سره محبت دے زنانه د هر هغې کار نه خپل خاوند منع کوي چې هغې کې د دې د خاندان والاؤ بې عزتي او وقار کې د کمئ باعث وي او خاوند ته به د هر هغه کار مشوره ورکوي کوم کې چې د دې د خاندان عزت جوړیږي .

نو همیشه دپاره کوشش کوه چې خپله خواخې سخر او د کوروالاؤ رشته دارانو پسې غیر مناسب خبرې اونه کړې ګنې زندګي به دې د زهرو نه ډکه شي .

د عمر فرق اوپیژنه

د لږ وخت دپاره په خپله زندګئ نظر واچوه آیا نن نه لس ۱۰ کاله مخکې ته دومره تجربه کار وې څومره چې اوس ئې ؟

د موقع او محل اعتبار سره د ذهن استعداد سیوا کیږي لس ۱۰ کاله مخکې به ستا نه ډیرې غلطیانې کیدې مګر اوس نه کیږي ځکه چې تا هغه وجوهات معلوم کړي دي .

په بل الفاظو سره به مونږه داسې اووایو چې اوس تاسو تجربه کار شوي ئې که ستا کورودانه ستا نه په عمر کې کمه وي نو د هغې د عمر فرق اوپیژنه د هغې نه ډیرې غلطیانې د تجربې د کموالي په وجه کیږي هغه هر کار په ښه طریقې سره کول غواړي لیکن بیا هم

د هغې نه غلطيانې اوشي ځکه چې هغه تجربه کاره نه ده هغه ستا نه په عمر کې کمه ده مشهور مصنف او ماهر نفسيات ډيل کارينګي په خپل کتاب

,,,پریشان ہونا چھوڑے جینا شروع کیجئے،،،

کې ليکي چې څو کاله مخکې زما وريره جوزفين ، کارکانس ښار کې خپل کور پريښودو او زما د سيکرتري په حيثيت سره د کار کولو دپاره نيويارک ته راغله هغه د ۱۹ کالو وه دري ۳کاله مخکې هغه د هائي سکول د تعليم نه فارغه شوه کاروباري لحاظ سره د هغې علم نهايت محدود وو نن هغه د سوئس (suez) په بهترينو سکټريانو کې شمارل کيږي .

مګر په شروع کې هغه نا تجربه کاره وه .

يو ځل ما په هغې باندې تنقيد کولو نو خپل ځان ته مې اوويل : چې يو منټ صبر اوکړه ته د خپلې وريرې جوزفين نه په عمر کې دومره حصې مشر ئې تا ته هم په زر ګاؤ کرته کاروباري معاملاتو کې داسې مسائل مخې ته راغلي دي ،

ته چې کله د ۱۹ کالو وې نو تا به څه څه غلطيانې نه کولې ؟

خپلې هغه غلطيانې رايادې کړه کوم چې به تا په دې عمر کې کولې .

نو چې کله ما سوچ اوکړو نو ځان سره مې اوويل : چې جوزفين د ۱۹

کاله په عمر کې ډيرې لږې غلطيانې وي په دې عمر کې خو به تا بې شماره غلطيانې کولے .

نو بيا چې به کله د هغې نه کومه غلطي اوشوه نو ما به کينوله او هغه به مې پوهه کړه چې دا کار داسې داسې پکار دے .

او داسې خو نه وي چې خلق هر څه زده کړي او بيا پيدا شي بلکه اوس ورو ورو ايزده کوه هر څه د تجربې نه ايزده کيږي او ته په عمر کې زما په مقابله کې ډير بهتر ئې زه شرم محسوسوم چې په تا باندې او يا په بل باندې تنقيد اوکړم .

مونږ بعض وخت د خپلې ښځې او بچو په باره کې داسې ذهن جوړ کړو چې دا نا فرمان دي او د دې په وجه بيا مونږ د مايوسئ ښکار شو او د هغې مرکزي وجه دا ده چې مونږ د خپلو کشرانو او بچو نه د خپل عمر تجربه غواړو مقصد دا چې مونږ وايو چې څومره عقل ،سوچ ، تجربه او ذهن چې زمونږ دے نو پکار ده چې دومره تجربه او عقل وغيره دې زمونږ په بچو کې هم وي لکه څومره چې زمونږ دے .

او دا خبره رانه بيا هيره وي چې دې عمر کې به مونږ کوم کوم ناشنا ناشنا کارونه کول که هغه د بې وقوفئ کارونه مونږه اوس رايادکړو نو خندا به راشي .

سيدنا عائشه رضي الله عنها چې کله واده شوه نو عمر ئې کم وو او د

کم عمرئ په وجه به بعض وخت هغې اوړه واغيرلو او کيښودلو به ئې بيزه به راغله او هغه به ئې اوخوړل ځکه سيدنا عائشه رضي الله عنها فرمائي :

أَنَّهَا جَارِيَةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ، تَنَامُ عَنِ العَجِينِ، فَتَأْتِي الدَّاجِنُ فَتَأْكُلُهُ[1]

«ترجمه» : چې زه کم عمر والا جينئ ووم ما به وړه واغيرل نو بيزه به راغله او هغه به ئې اوخوړل .

د عائشه رضي الله عنها د زندګئ نه دا خبره چرته هم نه معلوميږي چې د بيزې د وړو خوړلو په وجه نبي عليه السلام هغه چرته رټلي وي چې کوم به د شريعت خلاف نه وو نو هغې کې به نبي عليه السلام ډيره نرمي کوله .

د عمر فرق اوپيژنه او د خپلې کور ودانې معمولي معمولي غلطيانې نظر انداز کولو عادت جوړ کړه .

داسې خو که ته هره غلطئ باندې نيول کوې نو زندګي به دې تنګه شي ټول انسانان يو شان نه وي داسې ډير عادتونه شته چې پکار ده تا کې وي ليکن ته د هغې نه محرومه ئې ځکه چې هغه تجربات ستا په مخکې نه وي شوي .

[1] صحيح البخاري بَابُ تَعْدِيلِ النِّسَاءِ بَعْضِهِنَّ بَعْضًا 2661

انسان هر څه د عمر نه ایزده کوي .

ظاهره خبره ده ستا کورودانه به ستا نه په عمر کې ۱۰ کاله یا ۵ کاله یا ۳ یا ۲ کاله کشره وي نو د هغې د عمر موافق هغې سره معاملات کوه.

جنسي تعلقات

د خاوند او ښځې د تعلقاتو انحصار د هغوي جنسي تعلقات پورې منحصر دے .

د کورنۍ زندګۍ دا باب انتهائي نازک او حساس دے .

کمزورے سړے نه د خپلې ښځې زړه ګټلے شي او نه هغه خوشحاله ساتلے شي .

هاں : که چرته ښځه د خپلو جذباتو قرباني ورکړي او د ښکلې زندګۍ د دې ښکلې لمحې نه سترګې پټې کړي نو هغه ځان له خبره ده .

جنسي جذبه یو فطري څیز دے که چرته دا لوګه ختمه نه کړے شي نو د دې نه قسما قسم جنسي بیماریانې جوړیږي په طبیعت کې ناسازي پیدا شي چې دې سره زندګي د زهرو پشان مثال لري چې د کوم خاوند نه د ښځې جنسي شهوت پوره نه شي (مقصد دا چې یو خاوند د خپلې ښځې جنسي حق پوره نه کړي او یائې د پوره کولو طاقت نه لري) نو که دا سړے هر څومره جائداد او دولت ښځې له ورکړي هر څومره سره زر او سپین زر ښځې له ورکړي په لکونو او کروړو نو روپے ورله ورکړي لیکن بیا هم هغه د خپلې ښځې زړه نه شي ګټلے .

او چې کوم خاوند د ښځې جنسي حاجت پوره کولو طاقت لري او

حاجت ورله پوره کوي نو که دا سړے هر څومره غریب وي بدرنګه وي حتی که په خیمه کې هم زندګي تیروي نو ښځه ورسره خوشحاله وي د واده مقصد هم دا دے چې ښځه او خاوند د یو بل نه جنسي لذت او خوند حاصل کړي په حلاله طریقې سره ځکه خو نبي علیه السلام نوجوانانو ته ترغیب ورکړے دے او چې کله خاوند ښځه د یو بل جنسي حق پوره کوي نو د بې حیائي طرف ته به رغبت او میلان نه پیدا کیږي په نظر کې به شرم او حیاء پیدا شي .

او چې کوم خاوند د خپلې ښځې جنسي حق نه شي پوره کولے نو دا خاوند د ښځې د نظر نه پریوځې زنانه بیا کوشش کوي چې داسې خاوند نه د ژوند لارې جدا کړي کوشش کوي چې د خاوند نه طلاق واخلي .

او بعض بې حیاء زنانه بیا پټ پټ یارانې کوي د پردو سړو سره او بعض خو العیاذ باللّٰه زناګانې هم کوي نو دا بیا د تباهئ خبره ده هم د زنانه دپاره او هم د خاوند دپاره .

بلکه د دواړو خاندانونو دپاره د پریشانئ سبب وي .

داسې ښځه او خاوند په دنیا کې هم د حقارت او بې عزتئ ژوند تیروي او د مرګ نه پس د آخرت کور نه هم محرومه شي .

بلکې زه خو دا وایم چې داسې سړي له واده ندے پکار څوک چې د کورودانې جنسي حق نشي پوره کولے ځکه صبا ته په کور کې

موجود نه ئي او ستا ښځه تقوی داره نه وي د هغې یه زړه کې د الله تعالی یره نه وي نو کیدے شي چې د بل چا سره یا ستا د تره ځامنو ماما ځامنو ، ترو ځامنو ، یا د بل کوم رشته دار سره یارانه جوړه کړي په نا محرمو سړو کې دلچسپي اخلي او الله تعالی دې نه کړي د هغوي سره بې حیائي اوکړي نو ته خو به زړه کې په ځان باندې فخر کوې لیکن هغه کس د کوم چې ستا د ښځې سره تعلقات دي هغه به په تا پورې خاندي او وائي به چې ته د ځان نه خبر نه ئي او ما ستا د ښځې سره څه څه نه دي کړي ؟

او که ښځه دې دینداره او تقوی داره وه نو ټیک ده چې هغه به بې حیائي او غلط تعلقاتو نه ځان ساتي لیکن دننه به هغه داسې سخت او مشکل ژوند تیروي لکه انسان چې په سرو سکروټو کې ولاړ وي ځکه څرنګه چې سړے جنسي شهوت لري نو داسې زنانه هم جنسي شهوت لري .

که بالفرض سړے شهوت لرلے او زنانه ئي نه لرلے یا زنانه لرلے او سړے ئي نه لرلے نو بیا به د دواړو یو بل سره ژوند تیرول ډیر ګران وو بلکې ناممکن به وو ځکه چې د دواړو به یو بل ته شوق او میلان نه پیدا کیږي دواړو به بیا تنهائي خوښولے .

د دې وجې نه الله تعالی په دواړو کې شهوت اچولے دے الله تعالی فرمائي:

وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً [1]

﴿ترجمه﴾ : الله رب العالمين دواړو ته يه ز ړونو کې يو بل ته محبت او شفقت اچولے دے .

دواړه يو بل ته محتاجه دي سړے د ښځې نه بغير ژوند نه شي تيرولے سړے که هر څومره مالداره وي ګاړي او موټرې ورسره وي بنګلو او د جائدادونو مالک وي ليکن د ده ژوند کې به هغه وخته پورې سکون ، آرام او راحت نوي تر څو پرې چې واده ئې نه وي کړے ښځه ئې په نکاح نه وي اخستلې .

دارنګه که زنا نه هر څومره مالداره شي او غټ غټ عهدې د ده په لاس ورشي (دزنانو مشري او صدارت وغيره حرام دي) خو که چرته زنانه هم باد شاه شي بيا هم دا خاوند ته ضرورت لري د خاوند نه بغير د دې زندګي نامکمله ده او دا د الله تعالى يو قانون دے د اول ورځې نه چې ښځه او خاوند ئې يو بل ته محتاجه کړي دي .

بعض جاهلان سړي د ښځې جنسي تعلقات نشي پوره کولے نو وائي چې ماشاء الله زما ډيره زبردسته ښځه ده او ما سره ډيره ګذاره کوي نو هغه غريبه به خامخا ګذاره کوي د معاشرې د وجې نه ، د پيغور د وجې نه ، د خپلولئ د وجې ، دې باره کې زه تاسو ته د رسول الله

[1] الروم آية (21) .

صلی الله علیه وسلم یو حدیث بیانوم .

د رسول الله صلی الله علیه وسلم یو صحابي رفاعه القرظي رضي الله عنه بي بي د نبی علیه السلام خواله راغله او اوئي فرمائیل : چې یا رسول الله زما خاوند ماله طلاق بائن راکړي دي بیا ما د عبد الرحمان بن زبیر سره واده اوکړو لیکن د هغې خو دا حالت دے چې إِنَّمَا مَعَهُ مِثْلُ هُدْبَةِ الثَّوْبِ د هغې ذکر یعنی شرمګاه خو د کپړې د پلو پشان دے (مطلب دا چې څنګه کپړه نرمه وي په هغې کې سختي نه وي نو دا زما د خاوند عبد الرحمان شرمګاه هم نرمه ده سختي په کې نشته .

مقصد دا دے چې د هغې جنسي کمزوي ده د هغې نه ماته څه راحت او خوند نه میلاویږي نو نبي علیه السلام ورته اووئیل :

«لَعَلَّكِ تُرِيدِينَ أَنْ تَرْجِعِي إِلَى رِفَاعَةَ؟ لاَ، حَتَّى يَذُوقَ عُسَيْلَتَكِ وَتَذُوقِي عُسَيْلَتَهُ»

«ترجمه» : شاید ته غواړې چې واپس رفاعه ته لاړه شې ؟

نو دا هغه وخته پورې نه شي کیدے تر څو چې تا د عبد الرحمان نه خوند او مزه نه وي څکلې او هغه تا نه نه وې څکلې .[1]

[1] صحيح البخاري بَابُ مَنْ أَجَازَ طَلاَقَ الثَّلاَثِ5260 بَابُ شَهَادَةِ المُخْتَبِي 2639 أخرجه مسلم في النكاح باب لا تحل المطلقة ثلاثا لمطلقها حتى تنكح. . رقم 1433.

د رفاعه رضي الله عنه بي بي د هغه سره څه اختلافات راغلي وو د هغې د وجې نه د دواړو په خپل مينځ کې جدائي راغله .
اوس د رفاعه رضي الله عنه سځه دوباره خپل خاوند رفاعه رضي الله عنه سره يو ځائ کيدل غواړي .
ليکن دلته د سوچ خبره دا ده چې دا زنانه بيا د اختلافاتو او خفګان باوجود دوباره مخکې خاوند ته واپس کيدل غواړي صرف د جنسي او فطري ضرورت پوره کيدو دپاره ځکه چې دا دويم خاوند د هغې جنسي حق نشي پوره کولے نو د دې نه معلومه شوه چې زنانه هر حال کې جنسي شهوت لري .
امام بخاري رحمه الله يو حديث راوړے دے چې هغې ته حديث د ام زرع وائي چې هغوئ ۱۱ زنانه وې .
يو ځل يولس ۱۱ زنانه يو ځائ کيناستلې نو خپل مينځ کې ئې اوويل: چې نن به مونږه د خپلو خاوندانو متعلق څه نا څه خبرې کوو .
نو دې هرې زنانه د خپل خاوند متعلق خبرې اوکړې يو بل ته ئې خپل داستان بيان کړل نو دوئ کې دوه زنانو د خپل خوند متعلق دا شکايتونه اوکړل چې زمونږ خاوندان زمونږ جنسي لذت نه پوره کوي هغوې کې يوې اوويل :
زَوْجِي إِنْ أَكَلَ لَفَّ، وَإِنْ شَرِبَ اشْتَفَّ، وَإِنِ اضْطَجَعَ التَفَّ، وَلاَ

يُولِجُ الكَفَّ لِيَعْلَمَ البَثَّ.

مفهوم د حديث دا دے چې زما خاوند چې کله روټئ ته کيني نو هر څه صفا کړي يعنې ډير خوراک کوي او چې کله څکل کوي نو هر څه په خله اړه وي او چې کله اوده کيږي نو ځانله څملي په ماباندې لاس نه راچوي او ما له هيڅ توجه نه راکوي چې زما د حال نه ځان خبر کړي.[1]

مقصد دا دے چې خوراک ډير کوي ليکن شهوت نه لري او دا په عربو کې ډير لوي عيب شماريدلو چې خوراک ډير کوي او د ښځې سره د صحبت طاقت نه لري او دا حقيقت دے چې زنانه د داسې خاوند نه نفرت کوي د ښځې د خاوند د حسن سره څه غرض نه وي يعنې ښځه دا نه غواړي چې زما خاوند دې ښکلے وي رنګ او په قد دې بې مثاله وي خير دے که زما جنسي شهوت نه شي پوره کولے بلکې زنانه ته هغه خاوند بې مثال او بهترين ښکاري چې هغه د زنانه شهوت پوره کولے شي اګر که هغه خاوند حسن او جمال نه لري زنانه داسې خاوند خوښوي چې هغه چالاک وي تکړه وي او ډير شهوت لري چې هر وخت خپلې ښځې سره ګپ شپ لګوي د هغې سره ټوقې خندا کوي او د پيار او محبت خبرې ورسره کوي.

[1] صحيح البخاري بَابُ حُسْنِ المُعَاشَرَةِ مَعَ الأَهْلِ 518

أخرجه مسلم في فضائل الصحابة باب ذكر حديث أم زرع. . رقم 2448

دارنګه بلې زنانه د خپل خاوند شکايت په داسې الفاظو سره اوکړو زَوْجِي غَيَايَاءُ - أَوْ عَيَايَاءُ - طَبَاقَاءُ، كُلُّ دَاءٍ لَهُ دَاءٌ

«ترجمه» : زما خاوند نامر دے (بې ادبي معاف هيجړا دے) د خبرو په چل نه پوهيږي او څومره عيبونه چې دي هغه ټول پدې کې موجود دي .

د دې وجې نه علماء وائي : چې داسې سړے چې هغه د زنانو د حقونو نه سترګې پټوي د هغوي طرف ته توجه نه ور کوي او په کلونو کلونو د هغې نه جدا وي او په مختلفو ملکونو کې مسافريانې کوي نو دا ظلم دے ځکه چې په ګناه کې يو نشه وي که چرته دا اولګي نو د کور سره سره خاندانونه هم تباه کوي کوم خلق چې په عمرونو عمرونو د کور نه بهر وي نو شيطان په داسې کورونو باندې حمله کوي او د شرم او حيا څادرې لرې ګزارې کړي .

او چې کله زنانه په دې ګناه د زنا باندې عادته شي نو بيا د هغې کانټرولول ناممکن وي په صفا لفظونو کې به داسې اووايو چې کله زنانه د بل سړي سره په ګناه باندې عادته شي نو هغه زنانه بيا په خپل خاوند کې رغبت او دلچسپي نه اخلي او داسې بيشماره واقعات مونږه په هره ورځ اخبارونو کې ګورو مونږ ته ډير واقعات معلوم دي ليکن د هغې تفصيل ته اوس ضرورت نشته .

څرنګه چې يو خاوند د خپلې بې بې نه ډير وخت جدا وي نو د هغې

جسم د هغې نه خپله جنسي غذا غواړي نو داسې زنانه هم د خپل جسم دپاره د جنسي غذا طلبګاره وي بلکې د زنانو رغبت د سړو په نسبت ډیر وي ځکه چې زنانه هم زړه لري شوق لري شهوت لري هغې صرف د خاوند دپاره خپل کور پریښے وي خپل مور او پلار ، رونړه ، خویئندې ، هر څه ته الوداع ویلې دي او د خاوند کور ته راغلې ده او چې دلته هم هغه پریشانه وي خفه وي نو ظاهره خبره ده هغې کې به ډیرې خرابیاني پیدا کیږي.

هره زنانه غواړي چې د هغې خاوند دې هغې له وخت ورکوي نبي صلى الله عليه وسلم چې کله د ام سلمه رضي الله عنها سره واده اوکړو نو هغه کونډه وه یعنی باکره او پیغله نه وه کله چې د هغې د خوا نه نبي عليه السلام روانیدلو نو هغې زر نبي عليه السلام اونیولو نبي عليه السلام د هغې سره درې ۳ ورځې تیرې کړې وې نو هغې نه غوښتل چې نبي عليه السلام دې د هغې د خوانه لاړ شي نو نبي عليه السلام اودریدلو او هغې ته ئې اوویل :

«إِنْ شِئْتِ زِدْتُكِ، وَحَاسَبْتُكِ بِهِ، لِلْبِكْرِ سَبْعٌ، وَلِلثَّيِّبِ ثَلَاثٌ»[1]

«ترجمه» : که ته غواړې نو زه به تاسره ډیرې ورځې پاتې شم او د دې وخت حساب به ځان سره ساتم لیکن خبره دا ده چې د پیغلې

[1] صحيح مسلم بَابُ قَدْرِ مَا تَسْتَحِقُّهُ الْبِكْرُ، وَالثَّيِّبُ مِنْ إِقَامَةِ الزَّوْجِ عِنْدَهَا عُقْبَ الزِّفَافِ 1460

جينئ سره اوه۷ ورځې مسلسل تيرول دي او د کونډې سره درې ۳ ورځې.

دا حکم خصوصاً د هغه چا دپاره دے څوک چې دوه يا درې يا څلور ښځې لري.

مقصد دا دے چې هرې زنانه دپاره به ورځ او شپه مقرر وي داسې به نه کوې چې دوه ښځې دې کړې وي يوې له وخت ورکوې او بلې ته ګورې هم نه دا ظلم ،زياتئ ، بې انصافي او جهالت دے د دې نه شريعت منع کړې ده نبي عليه السلام دا طريقه وه چې هغه به د مازيګر مانځه نه پس د ټولو بې بيانو په کورونو چکر لګولو لکه سيدنا عائشه رضي الله عنها فرمائي :

كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ الْحَلْوَاءَ وَالْعَسَلَ، فَكَانَ إِذَا صَلَّى الْعَصْرَ دَارَ عَلَى نِسَائِهِ، فَيَدْنُو مِنْهُنَّ [1]

﴿ترجمه﴾ : رسول الله عليه السلام ته حلوا او شهد ډير خوښ وو او چې کله به نبي عليه السلام د مازيګر مونځ اوکړو نو د خپلو بې بيانو خواله به تلو او هغوي سره به نزدې کيدلو.

يعنی د نمبر نه علاوه نبي عليه السلام د هرې بې بي کور ته تلو د هغوي سره به د مينې محبت خبرې کولې د هغوي سره به کيناستلو

[1] صحيح مسلم بَابُ وُجُوبِ الْكَفَّارَةِ عَلَى مَنْ حَرَّمَ امْرَأَتَهُ، وَلَمْ يَنْوِ الطَّلَاقَ 1474

نبي عليه السلام به د خپلو بي بيانو سره څنګه د مينې خبرې کولې.
د حيض په حالت کې د ښځې سره جنسي تعلقات قائمول او د هغې سره جماع او کوروالے کول حرام دي .
البته د ښځې سره د مينې خبرې کول جائز دي بلکې د ښځې سره اوده کيدل هم شته هغه ښکلولے هم شې د حيض په حالت کې به نبي عليه السلام د جماع نه علاوه خپلو بي بيانو هر قسم دلجوئي کوله .
سيدنا عائشه رضي الله عنها فرمائي : کله به مونږ کې يوه زنانه حائضه وه .
فَأَرَادَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُبَاشِرَهَا " أَمَرَهَا أَنْ تَتَّزِرَ فِي فَوْرِ حَيْضَتِهَا، ثُمَّ يُبَاشِرُهَا[1]
«ترجمه» : نو که نبي عليه السلام د هغې سره څملاستل غوښتل نو هغې ته به ئې اوويل چې د حيض د غلبې په وخت کې د ځان نه اضافه کپړه تاؤ کړه بيا به نبي
عليه السلام د هغې سره څملاستو .

[1] عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَتْ إِحْدَانَا إِذَا كَانَتْ حَائِضًا، ... قَالَتْ: وَأَيُّكُمْ يَمْلِكُ إِرْبَهُ، كَمَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْلِكُ إِرْبَهُ " صحيح البخاري بَابُ مُبَاشَرَةِ الحَائِضِ 302 وأخرجه مسلم في الحيض باب مباشرة الحائض فوق الإزار رقم 293

په يو څادر کې

د جسمونو د نزديکت سره ټول ځِلې او شکوی ختميږي قرآن کريم ښځې او خاوند ته د يو بل لباس ويلے دے .

په وخت د خفګان کې جسمونه او بدنونه د يو بل نه جدا جدا وي ليکن چې کله يو څادر کې دوه جسمونه يو ځائ شي نو خفګانونه کډې کوی .

ام سلمه رضي الله عنها فرمائي :

بَيْنَا أَنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، مُضْطَجِعَةٌ فِي خَمِيصَةٍ، إِذْ حِضْتُ، فَانْسَلَلْتُ، فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حِيضَتِي، قَالَ: «أَنُفِسْتِ» قُلْتُ: نَعَمْ، فَدَعَانِي، فَاضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي الخَمِيلَةِ[1]

«ترجمه» : زه يو ځل د نبي عليه السلام سره په يو څادر کې پرته ووم چې اچانک زه حائضه شوم نو ما ترينه ځان راښکلو او د حيض جامې مې واچولې نو نبي عليه السلام رانه تپوس اوکړو چې ولې ته حائضه شوې ئې

څه ؟ نو ما ورته اويل آؤ ! نو بيا نبي عليه السلام ځه راوغوښتلمه او په هم هغه څارد کې زه د هغې سره پريوتلمه .

[1] صحيح البخاري بَابُ مَنْ سَمَّى النِّفَاسَ حَيْضًا، وَالحَيْضَ نِفَاسًا 298

أخرجه مسلم في الحيض باب الاضطجاع مع الحائض في لحاف واحد رقم 296

ګورئ نبي علیه السلام د خپلې بې بې نه د حیض په وجه نفرت نه دے کړے هغه ئې د څان نه نده جدا کړې بلکې هغه ئې راوغوښتله او ځان سره ئې څملوله .

سبحان الله ؟ دا زمونږ د نبي علیه السلام عظیم اخلاق دي .

په یو لوخي کې

د یو بل سره په یو لوخي کې خوراک کول د یو بل د مرضئ کېږې اچول دې سره د ښځې او خاوند یو بل سره محبت سوا کیږي .

دارنګه یو ځائې غسل کولو سره هم محبت سیوا کیږي .

د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم نه به زیاته حیاء په چا کې نه وي سیدنا ابو سعید الخدري رضي الله عنه فرمائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د پیغلې جینئ نه زیات حیاناک وو .

لیکن د خپلو بې بیانو د زړونو ګټلو دپاره به ئې د هغوي سره یو ځائې غسل کولو .

سیدنا عائشه رضي الله عنها فرمائي :

كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، يُبَادِرُنِي وَأُبَادِرُهُ. حَتَّى يَقُولَ: «دَعِي لِي». وَأَقُولُ أَنَا: دَعْ لِي " قَالَ سُوَيْدٌ:

يُبَادِرُنِي وَأُبَادِرُهُ فَأَقُولُ: دَعْ لِي. دَعْ لِي [1]

﴿ترجمه﴾ : ما او رسول الله صلى الله عليه وسلم به د يو لوخي نه اوبه راخستلې د غسل دپاره ما دا غوښتل چې زه اول فارغه شم د غسل نه او رسو ل الله عليه السلام غوښتل چې هغه اول فارغ شي نبي عليه السلام به ويل : چې ما له اوبه پريږد او ما به ويل چې ما له ئې پريږده .

بي بي ښکلول

خپله بي بي په مخ ښکلول يا په تندي او يا په بل کوم اندام باندې ښکلولو سره محبت سيوا کيږي .

ښځه دا محسوسه وي چې زما خاوند زما سره مينه کوي بلکې په سفرباندې د تلو په

وخت کې يا د کور نه بهر وتلو په وخت کې خپله بي بي ښکلول نبوي سنت دي عائشه

رضي الله عنها فرمائي :

أَنَّ النّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَبَّلَ بَعْضَ نِسَائِهِ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ وَلَمْ يَتَوَضَّأْ»، قَالَ: قُلْتُ: مَنْ هِيَ إِلَّا أَنْتِ؟ فَضَحِكَتْ [2]

[1] سنن نسائي كِتَابُ الْغُسْلِ وَالتَّيَمُّمِ بَابُ الرُّخْصَةِ فِي ذَلِكَ 239 - 414 صحيح

[2] سنن الترمذي بَابُ تَرْكِ الوُضُوءِ مِنَ القُبْلَةِ 86

«ترجمه» : نبي عليه السلام بعض بي بيبانې ښکلولې او بيا به مانځه ته

وتلو او اودس به ئې نه کولو .

عروه (چې دا د دې حديث راوي دے او د عائشه رضي الله عنها خورے دے) فرمائي : چې ما عائشه رضي الله عنها ته اوويل : چې د بعض زنانه نه به ځوک مراد وي خو ته به ئې کنه ؟

نو عائشه رضي الله عنها اوخندل .

د يو حديث مفهوم داسې دے نبي صلى الله عليه وسلم فرمائي :

چې کله تاسو د خپلې بې بي سره يو ځائي کيدل غواړئ نو هغې ته مخکې نه پيغام ورکوئ .

نو صحابو عرض اوکړو يا رسول الله پيغام ورکول څنګه وي ؟

نو نبي عليه السلام اوويل : چې هغه پيغام نه مراد د هغې ښکلول دي .[1]

او دا ښکلول يو داسې څيز دے چې دا هر پيغام رسوي .

او دا خبره ياد ساتئ چې کوم سړے د ښځې زړه په ښکلولو نشي ګټلے نو هغه په تورې باندې هم نه شي ګټلے چې کله هم دښځې او خاوند خپل مينځ کې اختلافات پيدا شي نو دا نعمت دې استعمال

[1] احياء علوم الدين ٢/٣٢٤

کړي هغه ټولې ګِلې او شکوی او خفګانونه به ختم شي.
حديث کې دي يو سړي خپله ښځه ښکول کړه په روژه کې نو دې سړي دا کار ناشنا اوګڼلو نو خپلې ښځې ته ئې اوويل : لاړه شه او د نبي عليه السلام نه تپوس اوکړه چې دا کار خو به چرته حرام او ناجائز نه وي .
نو هغه زنا نه راغله او د ام سلمه رضي الله عنها سره ميلاؤ شوه او قصه ئې ورته اوکړه.
نو ام سلمه رضي الله عنها ورته اوويل : چې نبي عليه السلام به په حالت د روژه کې خپلې بې بيانې ښکلولې .[1]
هاں : که چرته يو سړے په ځان قدرت نه لري او هغه پوهيږي چې د ښکلولو ورستو په ځان با ندې کنټرول نه وي نو هغه دې د روژې په حالت کې نه ښکلوي دا بعض نبوي واقعات مې ذکر کړل کيدے شي بعض نازک طبيعت والاؤ باندې به دا خبرې ګراني او مشکلې لګي ليکن دا واقعات دلته بيانول ضروري وو ځکه چې الله تعالى فرمائي :
لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ [2]

[1] صحيح مسلم
[2] [الأحزاب: 21]

نو د دې مقصد هم دا دے چې د زند ګئ په هر مورِ کې په هره لمحه او په هره لحظه کې د ګران او محترم نبي علیه السلام تابعداري اوکړو که چرته امهات المؤمنین (یعنی د نبي علیه السلام بي بیانو) د نبي علیه السلام د کورنئ زندګئ احوال نه وے بیان کړي نو مونږ به په تیارو کې پراته وو.

زمونږ مقدسو مئیندو او د نبي علیه السلام مبارکو بي بیانو زمونږ رهنمائي کړې ده ، دا هسې خودساخته حیاء ده چې بعض خلق ئې کوي او چې په کومو مسائلو کې شرم نه وي پکار نو هغې کې مونږ شرم کوو بعض سړي خپلې ښځې بازارونو کې ګرځوي د ماما او کاکا او د ترور ځامنو نه پرده نکوي او دا ورته بې حیائي نه ښکاري

لیکن چې کله خبره د شریعت راشي نو هلته بیا دوي ته حیاء رایاده شي .

دا خو ډیره نازکه او حساسه مسئله ده د دې وجې نه ما بعض ځایونو کې د اختصار نه کار اخستے دے او صرف اشاره مې کړې ده .

خوشبو استعمالول

خوشبو استعمالول هم ضروري دي او دا قدرتي خبره ده چې خوشبوئي یو داسې څیز دے چې نارینه او زنانه دواړه ئې خوښوي او نبي علیه السلام باره کې هم دا راځي چې هغه به خوشبو خوښوله .

د خوشبو سره د ا نسان په زړه کې محبت پيدا کيږي د دې وجې نه حديث کې راځي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي :

چې ستاسو په دې دنيا کې زما دوه ځيزونه خوښ دي

۱ ـ زنانه .

۲ ـ خوشبوئي او زما د سترګو يخوالے په مانځه کې دے .[1]

د دې وجې نه د عربو هوښيارو زنانو باره کې راځي چې هغوي به د واده نه مخکې خپلو لوريانو ته نصيحت کولو چې خوشبو ډيره استعمالوئ د خاوند په کور کې دا سې نه چې ستا خاوند ته ستا نه څه بدبوئي اورسيږي او دا خوشبوئي ډير غټ ا ثر لري د انسان په نفس باندې د دې وجې نه رسول الله عليه السلام منع کړې ده د دې نه چې زنانه دې خوشبوئي اولګوي او د کور نه بهر دې اوځي ځکه چې دې سره د سړو توجوه پيدا نه شي او چرته په فتنه کې مبتلا نه شي .

او هميشه يوه خوشبوئي هم استعمالول پکار نه دي يو حديث کې دي نبي عليه السلام به خوشبوئي نه واپس کوله چې چا به ورله تحفه

[1] عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «حُبِّبَ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا النِّسَاءُ وَالطِّيبُ، وَجُعِلَ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ»

سنن النسائي 3939بَابُ حُبِّ النِّسَاءِ

کې ورکړه[1]

بعض خاوندان د دې خوشبو هيڅ اهتمام نه کوي او که څوک ورله دې طرف ته توجه راګرځوي نو هغه وائي مړه دا خو زما خپله ښځه ده خير دے که زه ور ته خوشبو استعمال نه کړم نو دا غلطه خبره ده چې ستا د بدن او کپړو نه دې بدبوئي روانه وي بلکې د تعجب خبره خو دا ده چې بعض خلق ځُله د نسوارو نه ډکه کړي يا سګرټ ، چرس ، پوډر ، څکي نو اوله خبره خو دا ده چې د نشې هر يو څيز زمونږ په شريعت کې حرام دے .

او دويمه خبره دا ده چې د نسوارو په وجه ستا د خولې نه بيا بدبوئي خيژي او په دې بدبوئي سره بل مسلمان ته ضرر رسيږي او شريعت مونږ د دې نه منع کړي يو زمونږ په شرع کې دا قانون دے نبي عليه السلام فرمائي :

«لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ» [2]

«ترجمه» : **ځان ته ضرر ورکول هم نشته او بل ته هم .**

د دې وجه نه حديث کې راځي رسول الله صلى الله عليه وسلم

---

[1] ثُمَامَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَيْهِ فَنَاوَلَنِي طِيبًا، قَالَ: «كَانَ أَنَسٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لاَ يَرُدُّ الطِّيبَ» قَالَ: وَزَعَمَ أَنَسٌ: «أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لاَ يَرُدُّ الطِّيبَ» صحيح البخاري بَابُ مَا لاَ يُرَدُّ مِنَ الهَدِيَّةِ 2582

[2] سنن ابن ماجه بَابُ مَنْ بَنَى فِي حَقِّهِ مَا يَضُرُّ بِجَارِهِ2340

فرمائي : چې کله يو کس تاسو کې کچه پياز او يا اوګه اوخوري نو هغه دې هغه وخته پورې مسجد ته نه راځي ترڅو چې د مسواک په ذريعه هغه بدبوئي ختمه او زائله کړې نه وي .

نو د دې وجې نه هر کس له پکار ده چې دا دې هر وخت مسواک استعمالوي ځکه

رسول الله عليه السلام فرمائي :

«السِّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ» [1]

«ترجمه» : د مسواک په وجه خله هم پاکيږي او الله تعالى هم رضا کيږي.

بل حديث کې راځي نبي عليه السلام فرمائي :

لَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي لَأَمَرْتُهُمْ بِالسِّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ وُضُوءٍ [2]

«ترجمه» : که زما په امت باندې ګران او مشکل نه وے نو ما به دوئ ته حکم کړے وے چې د هر مانځ نه مخکې مسواک وهئ .

يو بل حديث کې راځي چا د عائشه رضي الله عنها نه تپوس اوکړو

بِأَيِّ شَيْءٍ كَانَ يَبْدَأُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ؟

[1] صحيح ابن خزيمة بَابُ فَضْلِ السِّوَاكِ وَتَطْهِيرِ الْفَمِ بِهِ 135

[2] صحيح البخاري بَابُ سِوَاكِ الرَّطْبِ وَاليَابِسِ لِلصَّائِمِ

قَالَتْ: «بِالسِّوَاكِ» [1]

«ترجمه» : نبي عليه السلام به چې کور ته داخل شو نو ابتداء به ئې په څه باندې کوله ؟

نو عائشه رضي الله عنها اوويل : چې کله به نبي عليه السلام کور ته داخليدلو نو هغه به مسواک وهلو .

دې باره کې ډير روايتونه دي خو زه هغه نه ذکر کوم بيا رانه خپله موضوع پاتې کيږي خو خلاصه دا ده چې خوشبوئي او مسوا ک لازم اونيسه هر وخت د ځان سره خوشبوئي ساته .

د خپلې کورودانې سره نرمي کول

بعض خاوندان چې کله واده اوکړي نو د هغوي دا ګمان وي چې ما ځان له نوکره ، او وينځه راوستله او په مفت کې ورته ميلاوه شويده.

نو دا د ا نسان بې وقوفتوب دے چې هغه دا سوچ لري د هغې وجه دا ده که نوکرې سره ته سختي اوکړې نو هغه به ستا د خوا نه لاړه شي د بل چا سره به نوکره شي .

بله خبره دا ده چې هغه نوکر به ستا دپاره دومره کار کوي څومره چې ته هغې له تنخوا ورکوې .

ليکن ښځه غريبه هر وخت ستا دپاره تابعداره او حاضره وي بغير

[1] سنن النسائي السِّوَاكُ فِي كُلِّ حِينٍ٨

د لالچ او تنخوا نه ستا خدمت کوي نو د هغې سره سختي کول دا خو ډيره بې مناسبه خبره ده .

بعض خاوندان خو بې ځايه سختي کوي **مثلاً** : ښځه باندې کاروبار کول ، تجارت کول ، مشکل مشکل کارونه کول .

نو د دې کارونو ګنجائش په اسلام کې نشته چې ته به زنانه د کور نه بهر ته اوباسې او دکانداري پرې کوې .

بعض خاوندان د خپلې ښځې سره بالکل نرمي نه کوي په معمولي معمولي خبرو باندې ښځې سره سختي کوي او دا ورته غټه د کمال خبره ښکاري .

بلکې بعض نالائقه او جاهلان خاوندان خو ښځه په معمولي معمولي خبرو باندې وهي او هغې له سزا ورکوي بعض خلق وائي چې ښځه به د خپلو بريتو لاندې ساتې هغې سره به نرمي نه کوې ګنې بيا ښځه به دې په سر اوخيژي .

بعض وخت ميلمانه راغلي وي او په کور کې ناست وي او ښځې نه يوه غلطي اوشي نو دا بيا د ميلمنو په مخکې هم د هغې معمولي غلطئ معاف کولو ته تيار نه وي .

نو دا د شريعت نه ناخبره دے غلطياني خو د هر انسان نه کيږي کوم انسان دے چې د هغه نه غلطي نه کيږي هغه سړے بهترين انسان نه دے چې هغه سخت مزاج وي لکه الله تعالى فرمائي :

عُتُلٍّ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ [1]

ځکه يوناني شاعر وائي :

چې ستا ښځې ستا دپاره خپل مور ، پلار ، رونړه ، او خويندې پرښې وي نو تا له پکار دي چې ته هغې له د پلار شفقت ، د مور محبت ، د ورور نرمي ورکړه .

ځکه رسول الله عليه السلام فرمائي :

«إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الرِّفْقَ فِي الأَمْرِ كُلِّهِ» [2]

«ترجمه» : **الله رب العالمين په هره معامله کې نرمي خوښوي .**

يو بل حديث کې دي نبي عليه السلام فرمائي :

«مَنْ يُحْرَمِ الرِّفْقَ، يُحْرَمِ الْخَيْرَ» [3]

«ترجمه» : **څوک چې د نرمئ نه محروم شو نو هغه د ډير خير نه محروم شو .**

د دې وجې نه نرمي د ظاهر او باطن حسن دے ځکه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي :

«إِنَّ الرِّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا

---

[1] [القلم: 13]

[2] صحيح البخاري بَابُ الرِّفْقِ فِي الأَمْرِ كُلِّهِ 6024

[3] صحيح مسلم بَابُ فَضْلِ الرِّفْقِ 2592

شَانَهُ»[1]

«ترجمه» : چې کوم شي کې نرمي وي نو په نرمئ سره ښکلے کيږي او د سختئ سره ځيز عيبژن کيږي .

په نرمئ کې الله تعالى ډير خير ايښودے دے .

يو حديث کې راځي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي :

إِنَّ اللهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرِّفْقَ، وَيُعْطِي عَلَى الرِّفْقِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْعُنْفِ[2]

«ترجمه» : يقينا الله تعالى نرمي کونکے دے او نرمي خوښونکے دے او په نرمئ الله تعالى هغه څه ورکوي کوم چې د سختئ په وجه نه ورکوي .

لږ سوچ په کار دے د ابراهيم عليه السلام مثال زمونږ مخې ته دے د توحيد د عوت ئې خلقو ته ورکولو او توحيد داسې ځيز دے چې خلقو به په اسانه باندې دا نه قبلولو او خلقو د ابراهيم عليه السلام سره سخته دشمني کوله ليکن بيا هم هغه ذ خپل قوم سره نرمي کوله بلکې کله چې ملائک د هغه خوا له راغلل او ورته ئې اوويل : چې مونږ دې دپاره راغلي يو چې د لوط عليه السلام قوم هلاک

[1] صحيح مسلم 2594 بَابُ فَضْلِ الرِّفْقِ

[2] صحيح مسلم بَابُ فَضْلِ الرِّفْقِ 2593

کړو نو ابراهیم علیه السلام ورسره بحث مباحثه شروع کړه او هغوي ته ئې اوویل : چې خیر دے هغه معاف کړئ ځکه الله تعالی د ابراهیم علیه السلام متعلق فرمائي :

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ [1]

﴿ترجمه﴾ : بې شکه ابراهیم علیه السلام ډیر تحمل والا نرم زړه والا او رجوع کونکے وو.

واقعه

د علي رضي الله عنه نوسے وو د زین العابدین په نوم باندې هغه د اودس دپاره پاڅیدلو د هغه وینځې نوکرې ، خادمې) سره په لوخې کې ګرمې اوبه وې اچانک د هغې د لاس نه هغه برتن (لوخے) پریوتولو او ګرمې اوبه په زین العابدین (یعنی علی بن حسین) باندې توے شوې هغه ته سخت تکلیف اورسیدلو او سرئې اوچت کړو او خادمې طرف ته ئې اوکتل نو هغې خادمې ورته اوویل : چې الله تعالی د مؤمنانو صفت کړے دے

وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ [2]

﴿ترجمه﴾ : مؤمنان خپله غصه تیروي . نو هغه اوویل : کَظَمْت

---

[1] هود 75

[2] [آل عمران: 134]

غَيْظِي .

﴿ترجمه﴾ : ما خپله غصه تيره کړه . نو هغې خادمې اوويل : چې الله تعالى داسې هم ويلي دي : وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ [1]

﴿ترجمه﴾ : مؤمن به خلق معاف کوي . نو هغه ورته اوويل : عَفَوْت عَنْك .

﴿ترجمه﴾ : ما تا ته بخنه اوکړه . نو خادمې ورته اوويل : وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ [2]

﴿ترجمه﴾ :الله تعالى محبت کوي د احسان کونکو سره .

نو امام زين العابدين ورته اوويل : أَنْتِ حُرَّةٌ لِوَجْهِ اللَّهِ تَعَالَى

﴿ترجمه﴾ : چې زه به هم ستا سره احسان اوکړم ته زما د طرف نه ازاده ئې. [3]

دې ته وائي د الله تعالى د رضا دپاره نرمي کول . زمونږ مشران او اسلاف داسې بهترين خلق تير شوي دي .

---

[1] [آل عمران: 134]

[2] [آل عمران: 134]

[3] بريقة محمودية في شرح طريقة محمدية وشريعة نبوية في سيرة أحمدية لمحمد بن محمد بن مصطفى بن عثمان، أبو سعيد الخادمى الحنفي (المتوفى: 1156هـ) ٢\226

احنف ابن قیس رحمه الله په صبر او نرمئ کې مشهور وو هغې به چرته غصه نه کوله یو ځل د هغوي ملګري راجمع شو او اراده ئې اوکړه چې مونږ به احنف ابن قیس غصه کوو نو هغوئ د دې دپاره یو کس تیار کړو هغه کس د احنف ابن قیس کور ته ورغے .

نو احنف ترینه تپوس اوکړو چې څنګه راچکر شوې ؟

نو هغه کس اوویل : چې زه خو په یو کار راغلے یم .

احنف ورته اوویل : هغه کوم کار دے ؟

نو هغه کس ورته اوویل چې زه خو د دې دپاره راغلے یم چې ستا د مور سره واده اوکړم .

احنف چې کله د هغه خبره واوریده نو سر ئې اوچت کړو او ډیر په اطمنان ئې هغه نوجوان ته اوویل : چې ستا خاندان انتهائي معزز او بهترین دے او زمونږ طرف نه څه اعتراض نشته لیکن خبره دا ده چې زما د مور عمر ډیر زیات دے نن صبا د هغې عمر تقریباً اویا ۷۰ کاله دے او ته یو ښکلے نوجوان ئې تاله خو یو داسې زنانه سره واده پکار دے چې هغه ستا سره په عمر کې برا بره وي محبت کونکې زنانه وي او ستا د پاره ښې راوړي چې ستا نسل خور شي او زما مور خو بوډئ ده په هغې به څه اوکړې؟

هغه نوجوان ورته اوویل : چې زه خو چا د دې دپاره رالیږلے یم چې تا غصه کړم او ته زما سره سختي اوکړې لیکن تا بیا هم نرمي وکړه

د دې نه علاوه نور هم ډير واقعات دي خو زه هغه نه ذکر کوم .
لکه انس رضي الله عنه فرمائي : چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره لس ۱۰ کاله تير کړي دي د هغه خدمت به مې کولو ليکن په دې لسو کالو کې چرته هم هغه زما سره سختي نده کړې چرته ئې هم ماته داسې نه دي ويلي چې دا کار دې ولې اوکړو ؟ يا داکار دې ولې اونه کړو .[1]
دارنګه کله چې نبي عليه السلام مکه فتح کړه او مکې ته داخل شو نو عامو خلقو سره ئې نرمي اوکړه او ورته اوويل :
نن ورځ به هيڅ چا سره سختي زبردستي ، ظلم ، زياتئ ، وغيره نه کيږي بلکې د معافئ عام اعلان دے .
نو اے زلميه : ته هم هميشه نرمي کوه سختي مه کوه ځکه د سختئ فائده نه وي او نقصانات ئې ډير دي او نرمئ کې ډير خيرونه دي د خپلې کورودانې سره د ژوند په هر لمحه کې نرمي کوه په وړو وړو خبرو ورسره تيزي مه کوه .

---

[1] أَنَسٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: " خَدَمْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ سِنِينَ، فَمَا قَالَ لِي: أُفٍّ، وَلاَ: لِمَ صَنَعْتَ؟ وَلاَ: أَلَّا صَنَعْتَ "
صحيح البخاري 6038
أخرجه مسلم في الفضائل باب كان رسول الله صلى الله عليه وسلم أحسن الناس خلقا رقم 2309

نرمي کوه نرمي کوه نرمي کوه

ښائسته اخلاق چلول

د ښځې او خاوند دپاره ضروري دي چې د يو بل سره به ښائسته اخلاق چلوي ځکه رسول الله عليه السلام فرمائي :

«أَكْمَلُ المُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا، وَخَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِمْ»[1]

«ترجمه» : تاسو کې کامل ايمان والا هغه دے چې د هغه اخلاق ښائسته وي او بهتر هغه کس دے څوک چې د خپلو بې بيانو سره ښه وي .

هغه کس غوره دے چې هغه د حسن اخلاق او ښائسته عاداتو په وجه باندې د خپلې کور ودانې زړه اوګټي اګر که ښځه بد اخلاقه وي تيزي کوي ليکن سړي له پکار نه دي چې هغه د خپلې ښځې سره بې ځايه بداخلاقي اوکړي چې د کوم کس اخلاق ښه وي نو چرته هم د هغه ښځه د هغه د خولې نه بازارے لفظ سپکې سپورې ، بې هوده کلمات ، کنځلې او داسې کلمات نه اوري چې هغې سره د زنانه زړه ته درد رسي .

---

[1] سنن الترمذي بَابُ مَا جَاءَ فِي حَقِّ المَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا 1162 سنن أبي داود بَابُ الدَّلِيلِ عَلَى زِيَادَةِ الْإِيمَانِ وَنُقْصَانِهِ 4682

که ته په رشتیا باندې د خپلې کورودانې زړه ګټل غواړې او د هغې په زړه کې مقام جوړول غواړې نو ښځې سره به د خپل اخلاقو مطابق معامله کوې د هغې د اخلاقو مطابق معامله به نه کوې ،
مونږ کې کوم کس داسې دے چې د هغې نه غلطي نه کیږي ؟
مونږ کې به څوک وي چې هغه له به چا تکلیف نه وي ورکړے ؟
نو آیا مونږ به د بداخلاقو جواب په بداخلاقو ورکوو ؟
مونږ به ګڼې خلقو سره هغه شان معامله کوو څنګه چې هغوي زمونږ سره کوي ؟
هر کس له پکار دي چې هغه دې د خپل ځان سره عهد اوکړي چې مونږ به د خلقو د بداخلاقو په جواب کې ښه اخلاق چلوو .
که هغوي بداخلاقي کوي نو ته ښه اخلاق استعمالوه یقین اوکړه که ته د هغوي د بد اخلاقئ په جواب کې ښه اخلاق استعمال کړې نو هغه به یقیناً په خپله رویه باندې سوچ کوي .
او دا هم ذهن کې کیږده چې ډیر مسلمانان به ئې چې هغوئ به د اخلاقو نه خبر هم نه وي نو د هغوي معامله په الله تعالی باندې سپارئ په هغوي کې چینجي مه اوباسئ او د شاعر د دې شعر مصداق جوړ شه

كُنْ كالنخيل عن الأحقادِ مرتفعاً ... يُرْمى برجمٍ فيعطي خيرَ

أثمارِ [1]

د نفرتونو نه دومره اوچت شه لکه د کجورې د بوټي پشان چې هغه خلق په کانړو ولي او هغه جواب کې میوه ورکوي .

د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه تپوس اوشو چې بهترین عمل کوم یو دے ؟ نو هغه اوویل : چې بهترین عمل ښه اخلاق دي .

او دا یاد لره چې ښکلي اخلاق د مقناطیس مثال لري چې دا انسان ځان ته راښکاږي .

مقصد دا دے چې څنګه معامله چې ته د ځان سره خوښوې نو هغه شان معامله د خلقو سره هم کوه خپل ځان کې داسې اخلاق ، کردار ، پیدا کړه چې خلق ستا په تعریف او احترام کولو باندې مجبوره شي .

د خلقو مثال هم د معدني قدرتي جواهراتو دے لکه څرنګه چې په کانو کې قیمتي او بې قیمته کانړي او جواهرات وي بعض کانړي چمک لري ښائست لري ، ښکلا لري او خلق هغه خوښوي د هغې سره محبت کوي د دې برعکس بعض داسې کانړي هم وي چې خلق هغې له هیڅ توجه نه ورکوي

په کلونو کلونو هغې کانړي ته خلق نه ګوري .

نو داسې بې قیمته کانړے به د ځان نه نه جوړوې بلکې د خپلو

[1] مجمع الحكم والأمثال في الشعر العربي . لأحمد قبش بن محمد نجيب ٦\252

بهترينو اخلاقو په وجه ځان نه قيمتي ملغره جوړه کړه چې خلق په تا باندې فخر کوي .

همدا وجه ده عبد الله بن عمر رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي :

إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ أَحْسَنَكُمْ خُلُقًا [1]

﴿ترجمه﴾ : ما ته په تاسو کې محبوب کس هغه دے چې د هغه اخلاق ښائسته وي.

او دا د مؤمن صفت دے چې هغه د ښائسته اخلاقو مالک وي او هر چا سره په خندا پيشاني او رونې تندي سره ميلاويږي .

سيدنا عائشه رضي الله عنها فرمائي : چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوريدلي دي :

«إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيُدْرِكُ بِحُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ» [2]

﴿ترجمه﴾ : بې شکه مؤمن د خپل ښائسته اخلاقو په وجه د روژ دار او د شپې ودريدونکي (يعنى تهجد کونکي) پشان اجر لري .

د دې وجې نه د رسول الله عليه السلام په باره کې راځي چې کله به هغه په شيشه (آئنه) کې خپل مخ ته کتل نو دا دعاء به ئې اوويله :

---

[1] أخرجه البخاري 3759 والطيالسي (2246) ، والبخاري (3759) و (6029) ، والترمذي (1975) ، والبيهقي في "شعب الإيمان" (7985)

[2] سنن ابي داود بَابٌ فِي حُسْنِ الْخُلُقِ 4798

«اللَّهُمَّ كَمَا حَسَّنْتَ خَلْقِي فَحَسِّنْ خُلُقِي»[1]

﴿ترجمه﴾ : اے الله ! څنګه چې تا زما شکل ښکلے کړے دے نو داسې زما اخلاق هم ښائسته کړه .

یو بل حدیث کې راځي سیدنا ابو امامه الباهلي رضي الله عنه نه روایت دے هغه وائي چې رسول الله علیه السلام فرمائیلي دي :

چې زه د جنت په ښې طرف کې د بنګلې ضمانت ورکوم هغه چا له څوک چې جګړه پریږدي اګر که هغه په حق با ندې ولې نه وي او زه د جنت په مینځ کې د بنګلې ضمانت ورکوم هغه چا له څوک چې دروغ پریږدي اګر که په مزاح او ګپ شپ کې ولې نه وي او د جنت په اوچت اعلی درجه کې د بنګلې ضمانت ورکوم څوک چې ښکلي او ښائسته اخلاق لري .[2]

---

[1] الدعاء للطبراني 404

[2] فَضَالَةَ بْنَ عُبَيْدٍ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وسلم يقول: "أَنَا زَعِيمٌ -وَالزَّعِيمُ: الْحَمِيلُ- لِمَنْ آمَنَ بِي، وَأَسْلَمَ، وَهَاجَرَ بِبَيْتٍ فِي رَبَضِ الْجَنَّةِ، وَبَيْتٍ فِي وَسَطِ الْجَنَّةِ، وَأَنَا زَعِيمٌ لِمَنْ آمَنَ بِي، وَأَسْلَمَ، وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِبَيْتٍ فِي رَبَضِ الْجَنَّةِ، وَبَيْتٍ فِي وَسَطِ الْجَنَّةِ، وَبَيْتٍ فِي أَعْلَى غُرَفِ الْجَنَّةِ، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يَدَعْ لِلْخَيْرِ مَطْلَبًا، وَلَا مِنَ الشَّرِّ مَهْرَبًا، يَمُوتُ حَيْثُ شَاءَ أَنْ يَمُوتَ

صحيح ابن حبان 4619 أخرجه النسائي 21/6 في الجهاد: باب ما لمن أسلم وهاجر وجاهدوالطبراني 801/18 والبيهقي 72/6 وصححه الحاكم على شرط مسلم 6/2 و71 ووافقه الذهبي

د دې نه علاوه هم ډیر احادیث دي خو عقلمند له اشاره هم کافي ده .
نو د خپلې کورودانې سره ښائسته اخلاق چلوه د هغې د بداخلاقو جواب په بداخلاقو سره مه ورکوه .
داسې اخلاق چلوه که چرته ته په سفر لاړ شې نو هغه ستا کمے محسوس کړي او ستا د بهترینو اخلاقو په وجه هغه ستا غلامه او نوکره شي او د خپلو ملګرو په مخکې په تا فخر کوي .
بلکې د خپل ښائسته اخلاقو په وجه هغه مجبوره کړه چې هغه اووائي چې زما د خاوند پشان اخلاقي انسان بل نشته .

صبر کوه

د ژوند په هره لمحه او لحظه کې د صبر نه کار اخستل د مؤمن شان دے.

مؤمن انسان به باید په صبر باندې مشهور وي او دا یو ښکاره خبره او واضحه حقیقت دے چې کله انسان په یو معاشره چې اوسیږي نو د مختلف قسم خیالاتو نظریاتو ، او عاداتو والا خلقو سره د انسان واسطه راځي .

بعض انسانان سخت مزاجه وي ،بداخلاقه وي . نو ته به د هغوي سره نرمي کوې دهغوي په سختو خبرو پیغورونو او د هغوي په بداخلاقئ باندې به صبر کوې .

نبي علیه السلام فرمائي : چې هغه مؤمن کوم چې د خلقو سره میلاویږي د نورو مؤمنانو په تکلیفونو باندې صبر کوي نو دا د هغه مؤمن نه بهتر دے کوم چې د خلقو نه یواځې او لرې اوسیږي او د هغوي په تکلیفونو باندې صبر نه کوي .

او زمونږ د عظیم نبي علیه السلام طریقه هم دا وه چې هغې به د خلقو په تکلیفونو او بد اخلاقو باندې صبر کولو د هغه بې شماره واقعات دي لیکن زه به دهغې یو څو مثالونه زکر کړم .

رسول الله علیه السلام چې کله طائف ته لاړو او ټول خلق ئې راجمع کړل او هغوي ته ئې د توحید دعوت وروړاندې کړو .

نو هغه ظالمان راپاڅيدل او خوږ نبي عليه السلام ئې په کانړو اوويشتولو او ستخت ئې زخمي کړو د اندامونو نه ئې وينې روانې شوې او په دغه وخت کې جبريل عليه السلام راغے ورته ئې اوويل : چې اے ! محمد صلى الله عليه وسلم ته صرف حکم اوکړه نو زه به دا ټول طائف په بل مخ واړوم ليکن د الله تعالى عظيم نبي عليه السلام ورته جواب کې وائې :

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي , فَإِنَّهُمْ لَايَعْلَمُونَ» [1]

«ترجمه» : اے ! الله زما دې قوم ته هدايت اوکړه ځکه دوئ نه پوهيږي .

د کور حالات که هر څومره خراب شي ليکن صبر به کوې او صبر د مؤمن هتيار دے قرآن کريم کې الله تعالى بار بار د صبر تلقين کوي الله تعالى فرمائي :

واسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ [2]

«ترجمه» : په مونځ او صبر سره مدد غواړئ .

او که بالفرض انسان صبر نه کوي نو آخر به څه اوکړي ؟

د دې د بې صبرې په وجه به دا د نورو پريشانيانو سره هم مخامخ شي

[1] الشريعة ١٠٠٤

[2] سورة البقرة٤٥

نو د کور ماحول ښکلے کول او خرابول دا په سړي پورې خاص دي که انسان په سختو خبرو باندې د صبر او تحمل نه کار واخلي نو هغه بلیدونکے اور به مړ کولے شي الفاظ د اور کار هم ورکوي او د واورې (برف) هم کار ورکوي بعض الفاظ د مرهم مثال لري ا بعض الفاظ د زخم مثال لري .

د تجربې نه دا خبره ثابته ده چې د سخت رویه نتیجه اولټه وي او د دې برعکس نرمه رویه ډیر ښه اثر لري .

مثال : دوه کسان په لاره باندې روان وي یو مخکې روان وي او بل روسته د روستني کس په لاس کې بکس (صندوق) وي او هغه تیز روان وي او د مخکني کس سره اوجنګیږي او هغه راګزار کړي نو شاتنے کس فوراً اودریږي او هغه غورځیدلي کس نه معافي اوغواړي چې خفه نه شي وروره زما نه غلطي اوشوه او زه په خپله غلطئ باندې پښیمانه یم ما معاف کړه نو د هغه بل کس غصه به هم سړه شي هغه به اووائي : خیر دے څه خبره نه ده نو دواړه به د خپل منزل مقصود طرف ته روان شي.

دویم : صورت دا دے که بالفرض داسې قسم واقعه راشي او دا دواړه د یو بل سره جګړه شروع کړي دا یو بل ته وائي چې ته ړوند ئې ؟ نو دا بل به ورته وائي ته بدتمیزه ئې تاله د خبرو طریقه نه درځي نو دواړه به یو بل سره به په جنګ شي او خبره به ډیره مخکې لاړه

شي مخکې که د هغوي په جسم با ندې خاوره لګیدلې وي نو اوس به پرې وینه روانه شي مخکې که د هغوي کپړې شلیدلې وې نو اوس به ئې هډوکي مات شي .

همیشه دپاره که خبره د کورنۍ زندګۍ وي یا د کور نه بهر ژوند وي هر ځائ کې چې نرمي اوشي نو غټې غټې مسئلې بیا ختمیږي د نرمئ مثال : داسې دے لکه په اور چې اوبه واړوې او د تیزئ مثال داسې دے لکه په اور چې پټرول واړوې په اولنۍ طریقې سره اور مړ کیږي او په دویمه طریقې سره اور زیاتیږي .

واقعه

یو سړي امام شعبي رحمه الله ته ردې بدې اوویل : نو اما شعبي هغه سړي ته اوویل که زه په حقیقت کې داسې یم لکه څنګ چې ته وائي نو الله تعالی دې ما معاف کړي او که زه داسې نه یم لکه څنګ چې ته وائي نو الله تعالی دې تا معاف کړي .

یو سړي ضرار ابن قعقاع ته اوویل : که تا ما ته یوه خبره اوکړه نو زه به تا ته لس خبرې اوکړم نو ضرار ورته اوویل : که ته ما ته لس خبرې اوکړې نو ته به زما نه یوه خبره هم وانه وري .

نو همیشه دپاره د صبر نه کار اخستل پکار دي چې کومه پریشاني تا ته رسیږي نو دا مخکې نه ستا په تقدیر کې لیکل شوې وه .

د خپلې کور ودا نې نه به بعض وخت ته داسې سپکه خبره واورې

چې زړه به دې غواړي چې دا ښځه اووهې ليکن په داسې وخت کې د صبر نه کار اخله .

د صبرکونکو نارينه او زنانو دپاره الله تعالى مغفرت وعده کړې ده.[1]

قرآن کريم کې الله تعالى فرمائي :

إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ [2]

«ترجمه» : صبر کونکو له الله تعالى بې حسابه اجر ورکوي .

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي :

وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ» [3]

«ترجمه» : د صبر په شان وسيع نعمت چا له نه دے ورکړے شوے.

واقعه

د چنګيز خان متعلق کتابونو کې يوه واقعه راځي چې د هغه يو مرغه وو چنګيزخان هغه مرغه ډير په مينه ساتلے وو او ډير محبت به ئې ورسره کولو د يو بل سره سم عادت شوي وو يو ځل

---

[1] إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا . سورة الأحزاب ٣٥

[2] سورة الزمر ١٠

[3] صحيح البخاري 1469 ومسلم في الزكاة باب فضل التعفف والصبر رقم 1053

چنګیزخان د سیل دپاره یو ځنګل ته لاړو او خپل مارغه ئي هم ځان سره بوتلو په ځنګل کې ئي مز ل کولو ستړے شو نو یو ځائ کې ئي دمه اوکړه نو غره په لمنه کې یوه چینه وه نو دا لاړو او د هغه چینې نه ئي بوکه کې اوبه راویستلې او غوښتل ئي چې دا اوبه اوڅکي کله چې ده اوبه د لوڅې خولې ته نزدې کړې نو مرغه راغے او د لوڅې په بله کناره باندې کیناستلو او چنګیز خان ئي د اوبو څکلو ته پرې نه ښودلو نو هغه دوباره هغه لوڅے خولې ته نزدې کړو نو هغه مرغه بیا د هغه لوڅي دپاسه کیناسته او دا ئي د اوبو څکلو ته پرې نه ښودو چې دریم ځل کله هغه لو خے خولې ته نزدې کړو نو مرغه هغه بیا پرې نه ښودو او چنګیز خان نه اوبو لوڅے پریوتلو او هغه اوبه ټولې واوړیدلې نو هغه غصه شو او توره ئي راواخسته او هغه مارغه ئي مړ کړو او ټوټې ټوټې ئي کړو چنګیز خان نه غوښتل چې مارغه مړ کړي لیکن د غصې د وجې نه ترې دا کار اوشو.

هغه ډیر خفه شو او په دردمند زړه چینې ته ورغے او چې څنګه ئي اوکتل نو په چینه کې مړ مار پروت وو او زهر ئي په چینه کې خواره شوي وو.

نو چنګیز خان پوهه شو چې دې مرغه زه ځکه نه پریښودم اوبو ته چې زه د زهرو اوبه اونه څکم یعنی زه ئي د یو قسم نقصان او مرګ نه بچ کولم.

نو د غصې د وجې نه د ریشتونې دوست نه محروم شوم .
نو کله چې چنګیز خان د سیل نه واپس شو نو خپلو مزدورانو ته ئې حکم اوکړو چې ماله د سرو زرو یو داسې مرغه جوړ کړئ چې همیشه دپاره زما سره وي او زه پرې د خپل زړه مینه ماته کړم نو هغوئ مارغه جوړ کړو او د هغې د پاسه ئې داولیکل چې دوست همیشه دپاره دوست وي .
نو مقصد دا دے چې غصه مه کوئ .
سیدنا ابو بکر رضي الله عنه بیمار وو خلق ئې تپوس له راتلل چاورته اوویل : چې طبیب به راولو ستا د کتو دپاره .
نو هغه ورته اوویل : چې زه خو طبیب (یعنی الله تعالی) کتلے یم .
نو هغه کس ورته اوویل : چې طبیب درته څه اوویل ؟
نو سیدنا ابو بکر رضي الله عنه ورته اوویل : طبیب وائي چې زه څه کول غواړم نو هغه کوم .
ته صبر کوه همیشه دپاره صبر کوه او زړه کې دا خبره راوله چې د دې صبر انجام ښه دے په دې با ندې به ماته اجر میلاویږي او دا به زما دګناهونو دپاره کفاره اوګرځي ځکه چې دا د الله تعالی قانون دے چې
فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا [1]

[1] سورة الم نشرح ٥

﴿ترجمه﴾ : د تکليف سره خامخا خوشحالي وي .

که ته د کتابونو مطالعه اوکړې نو داسې بې شماره واقعات به تاته ميلاؤ شي .

په بعض خلقو باندې به تکاليف او پريشانيانې داسې راتللې ګويا کې د باران پشان ليکن د هغې صبر او قوت برداشت ته چې انسان اوګوري نو حيران شي .

دصبر غرونه وو نو لږ وخت پس به هغوي ته د صبر ميوه ميلاؤ شوه.

همیشه دپاره چې چا په تکليف او مصيبت کې صبر کړے نو هغوي ته د هغې ښه بدله ميلاويږي .

مثال : ام سلمه رضي الله عنها فرمائي : چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اوريدلي دي : چې کله يو مسلمان ته مصيبت اورسيږي او هغه

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ} اللهُمَّ أْجُرْنِي فِي مُصِيبَتِي، وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا، إِلَّا أَجَرَهُ اللهُ فِي مُصِيبَتِهِ، وَأَخْلَفَ لَهُ خَيْرًا مِنْهَا "[1]

---

[1] عن مّ سَلَمَةَ، زَوْج النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، تَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَقُولُ: " مَا مِنْ عَبْدٍ تُصِيبُهُ مُصِيبَةٌ، فَيَقُولُ: ....قَالَتْ: فَلَمَّا تُوُفِّيَ أَبُو سَلَمَةَ، قُلْتُ: كَمَا أَمَرَنِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَخْلَفَ اللهُ لِي خَيْرًا مِنْهُ، رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

صحيح مسلم بَابُ مَا يُقَالُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ918

اووائي نو هغه ته چې کوم مصیبت رسیدلے وي الله تعالی د هغه په بدل کې ښه بدله ورکړي .

ام سلمه رضي الله عنها فرمائي : چې کله ابو سلمه رضي الله عنه وفات شو نو ما زړه کې اوویل : چې په مسلمانانو کې به د ابو سلمه نه بهتر بل څوک وي ؟

نو دا فرمائي : لږ وخت پس نبي علیه السلام ما پسې د واده پیغام راولیږلو او زه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته واده شوم .

واقعه

د یحیي بن زیاد الحارثي رحمه الله یو بدعمله غلام وو چا ورته اوویل : دا دې څه له ساتلے دے ؟

نو هغه ورته اوویل دا مې ځکه ساتلے دے چې د ده په وجه ځان د صبر سره عادت کوم .

امام غزالي رحمه الله فرمائي چې یو سړي یو کس د دې دپاره د ځان سره په مزدورئ باندې نیولے وو چې د خلقو په مخکې دیته کنځل اوکړي او ده په ځان لازم کړې وه چې صبر به کوي او غصه کیږي به نه تردې پورې چې صبر ئې عادت جوړ شو نو بیا خلقو به د هغه مثال ورکولو .

د ابن قدامه رحمه الله باره کې راځي چې یو سړي ورته ردې بدې اوویل: او هغه ورله جواب نه ورکولو .

نو هغه سړي ورته ډیرې کنځلې اوکړې لیکن هغه ورله بیا هم جواب نه ورکولو نو د هغه سړي غصه نوره هم سیوا شوه تر دې چې د ډیرې غصه د وجې نه مړ شو.

احنف ابن قیس رحمه الله په صبر باندې مشهور وو چرته به هم نه غصه کیدلو نو خلقو د هغه په غصه کیدلو ډیر کوشش اوتجربه اوکړه لیکن کامیاب نه شو نو بعض کسانو یو لیونې ته اوویل : چې مونږ به د احنف په مجلس کې ناست یو او ته هغه ته کنځل اوکړه او مخ له ئې لاس یوسه نو مونږ به تا له زر ۱۰۰۰ درهم درکړو.

هغه لیونې اوویل : چې صحیح ده.

نو دوئ د احنف سره په مجلس کې ناست وو نو لیونے راغے او احنف څه خبره اوکړه

نو دې کم عقل کس ورته اوویل : چې تا دروغ اوویل:

نو احنف ورته څه اونه ویل :

بیا هغه کم عقل کس د احنف مخ له لاس ورورړلو احنف اوخندل او ورته ئې اوویل : چې زما د غصه کولو دپاره تا ته چا څومره پیسې منلې دي ؟ هغه ورته اوویل : ۱۰۰۰ درهم نو احنف ورته اوویل : چې دوئ درته زه نه یم درښودلے ستا نه کس خطاء شوے دے هغوي تا ته جاریه بن قدامه ښودلے دے هغې خواله لاړ شه هغه غصه کړه.

(جاریه ابن قدامه ډیر غصه ناک سړے وو په معمولي خبره به غصه کیدو) نو هغه کم عقل جاریه ته ورغے او مخ له ئي ورله لاس ورورو.

نو جاریه ورته غصه شو او په توره ئي ترې لاس غوڅ (کټ) کړو.

ځکه هوښیاران وائي چې د لیونو سره ځان مه سمه وه.

احنف : نه چا تپوس اوکړو چې تا دا صبر د چا نه یاد کړے دے ؟

نو هغه ورته اوویل : ما د قیس ابن عاصم نه یاد کړے دے.

نو چا ورته اوویل : هغه څنګه ؟

نو احنف : ورته اوویل : زه د هغه سره په یو مجلس کې ناست ووم هغه خپل څادر په ځان اچولے وو نو ځوي ئي په منډه منډه راغے او ورته ئي اوویل : چې زما د تره ځوي زما رورر اووژلو (یعنی تره ځوي مې راپاڅیدو او ورور ئي راله مړ کړو).

نو لږ وخت پس هغه وراره چې ځوي ئي ورله وژلے وو خلقو لاس ترلے راوستلو.

نو هغه خپل وراره طرفته مخ واړولو او په رنګ کې ئي هیڅ قسم بدلون رانغے او خپل څادر ئي هم د ځان نه لرې نه کړو او خپل وراره ته ئي اوویل: زما ګرانه بچیه دا دې څه اوکړل ؟

خپل شمیر دې کم کړو ، خپله ملا دې ماته کړه ، خپل مټ دې کمزورے کړو ، دشمنان دې خوشحاله کړل او په قوم کې دې ځان بدنام کړو .

بیا ئې خلقو ته اوویل : چې لاسونه ئې پرانزئ چې ځي خپل کور ته .

دیته صبر وائي :

که بالفرض داسې واقعه زمونږ سره پیښه شوې وے نو مونږ به وراره په همدغه وخت وژلے وے .

د صبر متعلق نور هم ډیرزیات واقعات دي که زه هغه ټول لیکم نو غټ کتاب به ترینه جوړ شي د عقلمند دپاره اشاره کافي وي .

ما دغه واقعات ذکر کړل د دې دپاره چې ته هم د عقل نه کار واخلې او د خپلې کورودانې په بد اخلاقواو پریشانیانو باندې صبر اوکړې او هغې ته په معمولي معمولي خبرو باندې غصه نه شې .

بلکې د صبر نه کار واخله ګلونو سره خلق ازغي هم په خوشحالئ سره قبلوي . زه امید لرم چې تاسو به د تل دپاره د صبر نه کار اخلئ .

د خپلې کور ودانې غلطي معاف کول

دا سوچ د ذهن نه اوباسه چې ستا د کورودانې نه به چرته هم په زندګئ کې غلطي نه کیږي دا ممکن نه ده .

ځکه هغه هم انسان دې او د هر انسان نه خامخا څه نا څه غلطیانې کیږي.

ستا بې شماره حقوق هغه پوره کوي د کور ټول کارونه هغه کوي او د ماشومانو تربیت هغه کوي صفائي کوي ، جامې وینځي .

نو که چرته بعض وخت د هغې نه لاپرواهي ، سستي، غفلت او کمے زیاتئ اوشي یا د بیمارئ د وجې نه څه کار خراب شي یا د ستړي والي د وجې نه کار لیټ شي، د هغې نه د نقصان یو کار اوشي او یا په وخت باندې هغه کار اونکړي .

نو فوراً او سمدست په هغې باندې لاس مه اوچتوه هغې ته ردې بدې مه وایه .

بلکې صبر ، حوصلې او تحمل نه کار اخله .

لږ سوچ اوکړه ستا کور ودانه ټوله ورځ په کار مصروفه وي چرته مخکې د هغې نه داسې کوتاهي نه ده شوې نن که د هغې نه غلطي شوي وي نو څه چل اوشو ؟

ولې ستا نه چرته هم غلطي نه ده شوې الله تعالی فرمائي :

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ [1]

﴿ترجمه﴾ : معافي کوه او د نیکئ حکم کوه او د جاهلانو نه مخ واړه وه .

بالفرض که ستا په کورودانه کې سل ۱۰۰ خوبیانې دي او یوه خامي

[1] [الأعراف: 199]

وي نو ولې ته به د یوې خامئ او یوې کمزورئ په وجه هغه پریږدي ؟ سیدنا ابو درداء رضي الله عنه فرمائي :

که ته په خپل دوست کې هر وخت غلطیاني راوباسې نو دا ملګرې به آخر ضائع کړې.

آیا ته د خپل مور ، پلار ، روڼو ، خوئیندو او د خپلوانو ټول حقوق پوره کړي دي ؟

آیا ستا نه الله تعالی په عبادت او بندګئ کې چرته کمے نه دے شوے څه؟

یو دوه ورځې د کور ټول کارونه لږ په خپله اوکړه نو ستا د سترګو مخې ته به رڼا راشي اندازه به درته اولګي چې دا څومره مشکل کار دے .

زه امید لرم چې په دې خبرو به ته غور اوکړې او د خپلې کورودانې په غلطیانو به هغه معاف کوې .

او دا خبره هم مه کوه چې زما دا ښځه خو داسې ده که بله زنانه وے نو هغې به داسې غلطي نه کولے .

نه ! دا سوچ ستا بالکل غلط دے که د دې په ځائ ته بله ښائسته ښځه راولې نو هغې کې به هم داسې کمے وي بلکې کیدے شي چې د دې نه ډیر وي .

د یو سړي د ښځې نه غلطي اوشوه نو هغه سړي له ډیره غصه ورغله

دائي اوغوښتل چې دا ښځه اووهي ، طلاق ورله ورکړي .
لیکن بیا د هغه په ذهن کې دا خبره راغله چې یره هیڅ هم ورته نه وایم .
ځکه دا عاجزه هم د الله تعالی بنده ده نو د الله تعالی درضا د پاره ئې هغه معاف کړه .
نو کله چې هغه سړے مړ شو نو چا په خوب کې اولیدو چې هغه په جنت کې ګرځي .
نو هغه کس ترینه تپوس اوکړو چې ته څنګه جنت ته لاړې ؟
نو هغه اوویل : چې زما د ښځې نه یو ځل غلطي شوې وه او ما په زړه کې دا خبره راوستله چې دا د الله تعالی کمزورے مخلوق دے .
نو ما هغه معاف کړه .
نو الله تعالی راته اوویل : چې تا خپله ښځه زما د رضا دپاره معاف کړې وه او تا اوویل : چې دا د الله تعالی یو عاجز مخلوق دے .
نو په دې خبره ما هم په تا رحم اوکړو او ته مې معاف کړې ځه لاړ شه جنت ته داخل شه .
بعض جاهلان خلق په معمولي معمولي خبرو باندې خپلې ښځې وهي او دا ورته غټ کمال او د غیرت کار ښکاري .
بلکې بعضو سړو ته هله ځان سړے ښکاري چې ښځه اووهي او هغې ته د زمري پشان سترګې ښکاره کړي .

او هغه غواړي چې ښځه دې زما هره خبره اومني او زما په خدمت کې دې کوتاهي نه کوي .

بلکې بعض داسې بې عقله خاوندان وي چې د هغوي په مخکې ښځه بالکل خبرې نشي کولے د دې يرې د وجې نه چې خاوند راته غصه نشي او ماته ردې بدې اونه وائي.

خپله کورودانه به څنګه پوهه کوې ؟

بعض وخت به غير اختياري ستا د کور ودانې نه داسې غلطي اوشي يا ترې څه کار وران شي يا د هغې د خُولې نه څه غلطه خبره اوځي.

نو بيا پکار ده چې خاوند د هغې د غلطئ اصلاح اوکړي .

ليکن د اصلاح خاص طريقه ده ، خاص وخت دے ، خاص ځائ دے ، خاص انداز دے ځان نه به جاهل نه جوړوې چې وخت ، ځائ ، حالاتو ته نه ګوري خو بس خبله خبره کوي لکه بعض جاهلان دا کار کوي .

نو دا شرعي او نه طريقه نه ده .

ما ته بذات خود داسې کسان معلوم دي چې هغوي د خپلې کورودانې اصلاح نه شي کولے .

نو کله يو ته قصه کوي او کله بل ته د خپلې کورودانې قصې ګِلې شکايتونه کوي .

او بعض داسې خلق دي چې هغوي د میلمنو په مخکې خپلې کورودانې ته کنځلې کوي هغې ته ردې بدې وائي :

او بعض جاهلان داسې هم وي چې د خلقو په مخکې په خپلې کورودانې ګذارونه هم کوي او بیا ژاړي چې زما ښځه ډیره بد اخلاقه ده بدتمیزه ده ، زما عزت نه کوي ، زما خبرې له هیڅ اهمیت نه ورکوي .

نو زما معززه وروره !

تا د مسلم شریف حدیث نه دے اوریدلے چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائي: زنا نه د کبرې پوښتئ نه پیدا دي او پوښتئ کبره وي .

نو دې سره نرمي کوه که سختي کوې نو پوښتئ به ماته شي .

کله به زنانه ستا نه خوشحاله وي کله به خفه وي کله به شکر ګذاره وي کله به ناشکره وي ، کله به ستا خبره منې کله به نه منې ، کله به لګه باندې ګذاره کوي او کله به حرص لالچ او طمع کوي .

ټیک ده چې هغې کې به خامیانې هم وي لیکن خوبیانې هم په کې شته نو ته د هغې خوبیانو ته سوچ کوه د هغې عیبونو پسې مه ګرځه.

بلکې د هغې په کمزوریانو باندې صبر کوه .

کله نا کله زنانه هوښیاره وي نو د هغې نه چه څه غلطي اوشي نوو

هغه په خپله معافي غواړي لیکن بعض زنانه بې پرواه وي هغې ته د باربارياد دهانئ ضرورت وي .

که ستاسو په مخکې ستاسو کورداني هر څومره غټه غلطي اوکړي يا ستا مور ، پلار ، رونه خويندې د هغې باره کې هر څومره شکايتونه وکړي نو ته فوراً په هغې باندې غصه کيږه مه بلکې د صبر او تحمل نه کار واخله تر يو وخته پورې .

مثلاً : ماسپخين غصه شوې نو د مازيګره پورې صبر اوکړه يا که ماسخوتن غصه شوې نو تر سحره پورې صبر اوکړه د هغې نه روسته د ښځې سره خبره اوکړه که واقعتاً د هغې غلطي وه نو ډير په ښکلې مزيدار انداز باندې هغه پوهه کړه هغې ته نصيحت اوکړه .

په الله تعالى يقين اوکړه که تا داسې نرمه او ښکلې لهجه استعمال کړه نو د هغې به ډيره ښکلې نتيجه راوځي .

بله فائده به ئې دا وي چې د ښځې په زړه کې به ستا قدر نور هم سيوا شي او د هغې په زړه کې به ستا عزت هم پيدا شي .

او که بالفرض تا ته د خپلې کورودانې متعلق څلور شکايتونه په يو وخت درورسيږي نو هغې دپاره ٤ وخته ځانله ځانله نصيحتونه مه کوه بلکې په هره خبره ئې غور کوه که واقعي شکايات قابل مواخذه وي نو په احسن انداز کې هغه پوهه کړه .

بله خبره دا واوره چې نصیحت په وخت کې به مړي نه یادوې **مثلاً**: ته غصه شې او د هغې مور ، پلار و یا ترور یا ماما ، وغیره وفات شوي وي او ته هغه مړي یادوې چې ستا د خاندان فلانکے داسې وو او نه به زړې قصې راسپړې چې فلان وخت دې داسې خبره کړې وه او فلان وخت دې داسې خبره کړې وه بلکې تیرې شوې خبرې هیرې کړه او دا مناسب هم نه ده چې تا زړې قصې رایادوې او د هغې سره به بیا ته هم ذهني طور سره پریشانه وې او هغه به هم پریشانه وي .

بله خبره دا ده چې د ښځې پوهه کولو دپاره به مناسب ځائې ، مناسب وخت ،ګورې او مناسبه لهجه به استعمالوې داسې نه چې ته د خلقو په مخکې ورته سپارې ختمې کړې .

او د هغې غریبې دومره بې عزتي اوکړې چې د اصلاح په ځائ نقصان جوړ شي او مقصد حاصل نه شي .

د هغې وجه دا ده کله کله داسې اوشي چې وخت مناسب وي او ځائ مناسب وي نو که د ښځې غلطي هم نه وي لیکن بیا هم هغه خپله غلطي اومني .

او کله کله وخت او ځائ مناسب نه وي نو که د هغې غلطي هم وي خو د ضد د وجې نه هغه نه مني کله کله زنانه ستا د متوجه کولو دپاره قصداً یوه نخره ، یا حرکت داسې اوکړي چې هغه به تا ته

نافرماني ، ګِلې ، شکوی او پیغور ښکاري لیکن حقیقت داسي نه وي هغه تا صرف خپل ځان طرفته متوجه کول غواړي .

نو هغې ته بعض خاوندان نصیحت شروع کړي .

نو زنانه پوهه شي چې زما خاوند زما په مقصد نه پوهیږي نو په داسې وخت کې ستا نصیحت په هغې داسې لګي لکه د کانړو ګذار.

په داسې وخت کې غلطي اکثر د سړي وي ځکه هغه د ښځې په مزاج نه پوهیږي .

نو تا له پکار ده چې د ښځې په مزاج ځان پوهه کړې د هغې په غلطئ او نخرې کې فرق کولے شي .

ځان سره دا عهد اوکړه چې زه به د کورودانې پوهه کولو دپاره مناسب وخت او مناسب ځائې ګورم او د غصې په حالت کې به فیصله نه کوم بلکې چې کله مې غصه سړه شي یا ختمه شي نو بیا به فیصله کوم .

چې کله درله غصه درشي نو لږ وخت دپاره د کور نه بهر ته اوځه یا په یو کار کې ځان مصروفه کړه یا نفلي مونځ شروع کړه یا د کوم مفید کتاب مطالعه شروع کړه .

او اے ! **زلیه** : کله چې تا له په څه خبره غصه درشي نو ځان سره لږ سوچ اوکړه چې ستا نه په خپله د ورځې څومره نافرمانیانې کیږي هغه الله تعالی به په تا باندې څومره غصه وي نو که چرته تا خپله

ښځه معاف کړه نو ان شاء الله الله تعالی به تا هم معاف کړي او د قیامت په ورځ به درسره ډیره نرمي اوکړي .

اکثر انسان په یو کار خفه او غصه شي لیکن هغې کې د هغه دپاره خیر وي .

د راز حفاظت

د کورودانې راز به راز ساتې .

بعض خلق د راز خبره نشي ساتلے او دا د یو انسان غټه کمزوري وي که سړے وي او که زنانه خو چې خپل راز پټ نه شي ساتلے نو دا انسان چرته هم نشي کامیابیدے .

یو خو داسې راز وي چې د هغې په ښکارکولو کې تا ته خیر ښکاري نو هغه ښکاره کولے شې .

مثلاً : ستا ښځه بد اخلاقه ده یا هغه د کور په کارونو کې سستي کوي نو ته خپلې خواخې یا سخر ته یا د کورودانې خوئیندو ته داسې ویلے شې چې دې کې دا عیب دے تاسو ورته نصیحت اوکړئ چې دا عیبونه د ځان نه اوباسي نو داسې کولے شي دا ښه طریقه نده چې ته د خوابنې او سخر په مخکې د هغې عبونه شمارل شروع کړې ځکه که لور هر څنګه وي خو بیا هم مور او پلار پرې خفه کیږي ځکه دا خو د هغوي د زړه ټکړه ده دا مناسب نده خو جائز ده .

او بعض داسې د راز خبره وي چې د هغې ښکاره کول مطلقاً حرام وي .

مثلاً : د جماع او کوروالي خبرې دا یو قسم دراز خبرې دي نو د

دې ښکاره کول حرام دي .

ابو سعيدالخدري رضي الله عنه نه روايت دے هغه وائي چې نبي کريم صلى الله عليه وسلم فرمائيلي دي :

«إِنَّ مِنْ أَشَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، الرَّجُلَ يُفْضِي إِلَى امْرَأَتِهِ، وَتُفْضِي إِلَيْهِ، ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا»[1]

«ترجمه» : د قيامت په ورځ د الله تعالى په دربار کې به د ټولو نه سپک انسان هغه وي چې هغه د خپلې کورودانې سره جماع اوکړي او بيا سحر خلقو ته د هغې قصې کوي .

نو د راز خبرې ته هيڅ چا ته مه کوه .

بعض وخت يوه خبره ډيره د راز وي هغه چا ته نوي کول پکار د دې وجې نه هوښياران وائي : ترڅو پورې چې دې خبره پټه وي نو ته بې فکره شه .

ځکه چې هغه خبره به ستا غلامه وي خو که خبره دې د خولې نه اووته نو بيا به ئې ته غلام ئې .

بعض وخت ښځه خاوند ته د راز خبره اوکړي نو خاوند چې کله غصه شي نو فورًا

هغه ټولې خبرې د راز هغه ښکاره کړي .

[1] صحيح مسلم بَابُ تَحْرِيمِ إِفْشَاءِ سِرِّ الْمَرْأَةِ 1437

یا بعض وخت خاوند خپلې ښځې ته د راز خبره اوکړي د کاروبار متعلق ، تجارت متعلق ، د رشته دارانو متعلق ، د یو خاص سړي یا یوې خاصې ښځې متعلق څه خبره اوکړي نو چې دا ښځه معمولي شانتې خفه شي یا غصه شي نو فوراً خپل ټول خاندان والا خبر کړي چې زما خاوند ما ته فلانکي وخت کې د فلانکې په باره کې فلانکي خبره کړې وه .

نو د دې نه بعض وخت ډیرې غلطې مسئلې ، خفګانونه ، دشمنیانې ، بلکې طلاق ته خبره اورسیږي ځکه خو نبي علیه السلام فرمائیلي دي :

الْمَجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ [1]

﴿ترجمه﴾ : مجالس په امانت سره دي .

او دا بیماري نن صبا دومره عامه شوې ده چې ۱۰۰ سلو کې ۹۵ کسان په کې اخته دي نبي علیه السلام انس رضي الله عنه ته اوویل :

اِحْفَظْ سِرِّيْ تَكُنْ مُؤْمِناً .

﴿ترجمه﴾ : اے ! انسه زما راز پټ اوساته نو ته به کامل مؤمن شې .

ابن حبان رحمه الله فرمائي :

[1] سنن أبي داود بَابٌ فِي نَقْلِ الْحَدِيثِ 4869

لأن السر امانة وافشاءه خيانة .

ژباړه : راز امانت دے او دې کې خيانت دا دے چې دا ته ښکاره کړې .

معاويه رضي الله عنه فرمائي :

زه په علي رضي الله باندې په څلورو خبرو کامياب شوے يم يو په کې دا وه چې ما به هميشه خپل راز پټ ساتلو او هغه به د راز خيال نه ساتلو .

امام شافعي رحمه الله فرمائي :

اذَا المَرْءُ أفَشَى سِرَّهُ بِلسانِهِ ... وَلاَمَ عَليهِ غَيرَهُ فَهُوَ أَحْمَقُ [1]

ژباړه : کله چې انسان خپل راز په خپله ژبه سره ښکاره کړي او بيا بل کس ملامته کوي نو دا کس احمق دے .

بعض خلق وائي : پوليس او ښځې ته به چرته هم د راز خبرې نه کوې .

نو دا خبره کيدے شي يو حده پورې صحيح وي .

او د راز باره کې د صحابو ، تابعينو ، اديبانو ، علماؤ ، عقلمندو ، حکيمانو ،وغيره ډير اقوال دي زه هم په دې اکتفاء کوم .

خو خلاصه دا شوه چې چرته به هم راز نه ښکاره کوې خاصکر د

[1] لباب الآداب للكناني الكلبي الشيزري (المتوفى: 584هـ) 240

ښځې راز به چر ته هم نه ښکاره کوې .

د عدل او انصاف نه کار اخستل

د خپلې کورودانې سره د عدل او انصاف نه کار اخستل دا د مؤمن خوبي ي ځکه نبي عليه السلام فرمائي : چې الله تعالى فرمائيلي دي : «يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي، وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا، فَلَا تَظَالَمُوا» [1]

«ترجمه» : اے ! زما بنده ما ظلم کول په خپل ځان هم حرام کړے دے او په تاسو مې هم حرام کړے دے نو لهذا په يو بل باندې ظلم مه کوئ .

نو د خاوند دپاره دا ضروري دي چې د خپلې کورداني سره د انصاف او د عدل معامله اوکړي .

خاصکر چې کله د يو سړي دوه ښځې وي نو بيا ډير زيات د عدل نه کار اخستل پکار دي او دا د محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم طريقه وه چې هغه به د خپلو بې بيانو په مينځ کې ډير عدل کولو بلکې نبي عليه السلام به چې کله په سفر تلو نو په نمبر نمبر به ئې يوه يوه بې بې ځان سره بوتله بلکې د احاديثو نه دا معلوميږي چې قرعه اندازي به ئې په کې کوله چې د کومې نوم به راووتلو نو هغه

[1] صحيح مسلم بَابُ تَحْرِيمِ الظُّلْمِ 2577

به ئې ځان سره بوتله .

او دا د بعض مسلمانانو کمزوري ده بلکې زه به داسې اووایم چې ۱۰۰ کې ۹۷ ٪ په دوه ښځو کې کامل عدل نه کوي .

بعض خلق چې کله دویم واده اوکړي نو مخکنۍ ښځې له هیڅ اهمیت توجه او لفټ lift نه ورکوي د هغه ټول محبت د روستنۍ ښځې سره وي حالانکې کله کله هغه مخکنۍ ښځې ورسره ډیره د مشکلاتو زندګي تیره کړي وي خو چې کله د هغې نه معمولي غلطي اوشي نو خاوند به راپاڅي او بل واده به اوکړي صرف او صرف د دې دپاره چې مخکنۍ ښځې ته پرې زور ورسوي .

زه دا نه وایم !

چې سړے دې بل واده نه کوي بلکې زما مقصد دا دے چې عدل نه دې کار اخلي چې څنګه کېږي یوې له کوي نو داسې دې بلې له هم کوي څنګه خرچه او نان نفقه چې یوې له ورکوې نو داسې دې بلې له هم ورکوې بلکې مونږ داسې اوریدلي دي چې د سړي به دوه ښځې وي یوې سره به هر خت موجود وي او بلې له به چرته په میاشت کې یو کرت ورځي نو دا ظلم زیاتئ دے د دې په باره کې به ستا نه الله تعالی تپوس کوي چې تا دا کار ولې کولو ؟

بعض کسانونه مونږ داسې اوریدلي دي چې هغوي وائي مونږ د ښځې د بد اخلاقئ د وجې نه بل واده کړے دے مخکنئ ښځې ته زور خایو.

نو زما په خیال دا څه د کمال خبره او د کمال کار نه دے کمال خو دا دے چې ته د هغې تربیت داسې اوکړې چې د هغې بد اخلاقي سوال نه پیدا کیږي دا خو ستا کمزوي ده چې ته دیوې ښځې صحیح تربیت نشې کولے.

او که بالفرض هغه بداخلاقه وي نوته به هغې سره ظلم کوې څه ؟ نه ! د شریعت مطالبه دا ده چې که چرته ستا دوه درې یا څلور ښځې وي نو د هغوي په خوراک ، څکاک ، کپړو ، پیزار ، د شپې په تیرولو کې حتی چې په سفر باندې تلو کې به هم عدل او انصاف نه

کار اخلي .

يو حديث کې راځي نبي عليه السلام فرمائي : انصاف کونکے به د قيامت په ورځ د الله تعالى سره د رنړا په ممبرونو باندې ناست وي د الله تعالى ښي طرف ته به هغه خلق ناست وي چې هغوي په خپلو فيصلو کې ، په خپل کوروالاؤ کې ، او د خپل ما تحت خلقو سره عدل نه کار اخلي او د يوې زنانه سره ښه سلوک کول او بلې سره بد سلوک کول دا سخته ګناه ده نبي عليه السلام فرمائي :

«مَنْ كَانَتْ لَهُ امْرَأَتَانِ فَمَالَ إِلَى إِحْدَاهُمَا، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقُّهُ مَائِلٌ»[1]

«ترجمه» : د چا چې دوه ښځې وي او هغه په هغوي کې د عدل او انصاف نه کار نه اخلي او يو طرفته ډير مائل وي نو دا سړے به د قيامت په ورځ په داسې حال کې راشي چې يو طر ف به ئې فالج وهلے وي .

ځکه خو قرآن کريم کې الله تعالى فرمائي :

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا

[1] سنن أبي داودبَابٌ فِي الْقَسْمِ بَيْنَ النِّسَاءِ 2133

رَحِيمًا [1]

﴿ترجمه﴾ : او هیچیرې تاسو طاقت نه لرئ چې انصاف اوکړئ په مینځ د زنانو کې اګر که حرص کوئ تاسو نو مه ککړیږئ په پوره کړیدلو سره پس چې پریدئ هغه بله په شان د زوړندې البته که تاسو د اصلاح کوشش کولو او د الله نه یرې دلئ نو الله تعالی بخونکے مهربان دے .

د نبي کریم علیه السلام زندګي زمونږ دپاره بهترینه نمونه ده چې هغه به په خپلو بې بیانو کې د عدل او انصاف نه کار اخستلو ۱۱ ښځو کې انصاف کول دا ډیر ګران کار دے لیکن زمونږ نبي علیه السلام د عدل او انصاف اعلی نمونه وه .

عائشه رضي الله عنها فرمائي :

كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْرُجَ سَفَرًا، أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ[2]

﴿ترجمه﴾ : نبي علیه السلام چې به کله په سفر تلو نو قرعه اندازي به ئې کوله د خپلو بې بیانو په مینځ کې .

یو بل حدیث کې دي عائشه رضي الله عنها فرمائي :

---

[1] سورة النساء 129

[2] صحيح مسلم بَابٌ فِي حَدِيثِ الْإِفْكِ وَقَبُولِ تَوْبَةِ الْقَاذِفِ2770

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُفَضِّلُ بَعْضَنَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْقَسْمِ، مِنْ مُكْثِهِ عِنْدَنَا [1]

﴿ترجمه﴾ : نبي علیه السلام به زمونږ د تقسیم په معامله کې چا له په چا باندې ترجیح نه ورکوله .

بعض خلقو کې د بې انصافئ معامله ډیره وي لیکن بعض خلق یوه ښځه لري لیکن د هغې سره هم انصاف نه کوي واده چې اوکړي نو د کور نه لاړ شي او ٥ کاله او لس کاله مسافر وي یا دا چې د ښځې نه معمولي غلطي اوشي نو بیا دا ورسره په میاشتو میاشتو خبرې نه کوي دهغې په معمولي غلطئ باندې هغې ته کنځل کوي هغه وهي ټکوي بلکې بعض وخت ورله لاس او سر مات کړي .

نو دا سراسر ظلم دے نا انصافي ده او داسې کسان هم مونږ لیدلي دي چې د کور نه بهر وي نو په پردو خلقو خرچې کوي هغوي له د کپړو او د نورو ضروریاتو خیال ساتي لیکن خپلې کورودانې له هیڅ اهمیت نه ورکوي د هغې ضرور یات نه پوره کوي .

دویم واده کول څه ګران کار نه دے انتهائي اسان کار دے بس یو لاکھ دوه لاکھ روپئ پیدا کړه او بل ځائي رشته اوکړه لیکن عدل کول ګران کار دے .

[1] سنن أبي داود بَابٌ فِي الْقَسْمِ بَيْنَ النِّسَاءِ 2135

بعض کسانو ته دا لوي کمال ښکاري او په دې فخر کوي چې زما دوه ښځې دي د خلقو په مخکې بريت تاووي .

ليکن د انصاف نه کولو په وجه باندې بيا غريبان هر ځائ شرميږي د خلقو د خندا مستحق شي ټوله دنيا ورپسې خاندي .

يو کس وو ماته ئې اوويل چې زما ښځه هر وخت زما نه د طلاقو مطالبه کوي .

نو ما ورته اوويل : چې خفه کيږه مه خو پرق د يو لاس نه نه خيژي په تا کې به هم څه کمے وي کله چې خبره حقيقت ته ورسيدله نو د هغې ښځې اوويل : چې دا زما نه په معمولي معمولي خبرو باندې خفه کيږي بيا راسره خبرې دوه درې ورځې نه کوي هر وخت غصه کيږي وهل او ټکول کوي او ماله دمکي راکوي چې زه به بل واده کوم دا وائي : چې ما ورته اوويل : چې ته هسې ظلمونه کوې او بل کولو دپاره ماسره زياتے کوې .

نو ما له طلاق راکړه زه به بل خاوند اوکړم هغه به ستا نه په اخلاق او کردار کې ښه وي يا ما له طلاق راکړه او يا ما سره ښه زندګي تيروه .

الله تعالى دې معافي اوکړي خو ډير کسان په يو واده کې ښکلې او مزيداره زند ګي تيروي خو چې کله بل واده اوکړي نو بيا سخت پريشانه وي .

ما يو کس ته اوويل : چې هسې کور کې ناست ئې چرته کاروبار او مزدورې و لې نه کوې ؟

نو هغه راته اوويل : چې دوه ښځې مې دي د هغوي د لاسه چرته نه شم تللے مزودورئ دپاره او که چرته لاړ شم نو هغوي ديو بل سره جګړې کوي يو بل له له سرونه شوکوي نو بيا زه پرې شرميږم بس زه غلے شوم او په زړه کې مې اوويل : چې الله تعالى دې په تا رحم اوکړي د دوه وو کشتو مسافره .

او که انصاف کولے شې نو دوه ودونه خامخا اوکړه ځکه فحاشي بې حيائي لومیږج ، عشق بيماري وغيره به ختم شي زنانه به په کورونو کې نه زړيږي .

مثالي خاوند

د مثالي خاوند نشاني دا ده چې هغه ته خپله کورودانه ډیره محبوبه وي د هغې سره مینه کونکے وي او هغه ورته ډیره ګرانه وي .

مثالي خاوند چرته هم د خپلې ښځې نه دا طمع نه ساتي چې زما به داسې ښکلے کونکې ښځه وي چې په دنیا کې به د هغې مثال نه میلاویږي او دنیا به ورته حیرانیږي او نه به دا طمع ساتي چې زما ښځه به ډیره زیاته عقلمنده وي او هغه به معمولي غوندې خبره او کار هم د بې عقلئ نه کوي او نه ترینه دا طمع لري چې د هغې نه به تر مرګه پورې غلطي نه کیږي او نه ترینه دا طمع ساتي چې زما کور وانه به د ټولې دنیا د جینکو نه ښکلې او حسن داره وي .

بلکې د مثالي خاوند به دا خوبي وي چې هغه به دا خبرې دومره غټې نه ګڼړي او نه به دې خبرو له دومره اهمیت ورکوي .

بس کومه ښځه چې الله تعالی ورله ورکړي وي نو په هغې باندې به صبر کوي او د هغې سره به ګذاره کوي .

او دا خو د لیونو کار دے بعض کسان چې کله واده اوکړي نو د واده نه ئې مخکې ځان له څه معیار ایښودے وي چې زما ښځه به داسې داسې وي خو چې کله واده اوکړي نو ښځه ئې هغه شان نه وي څرنګه چې هغه سوچ کولو بیا ښځې ته وائي چې یره ستا سترګې تورې دي او زما خو شنې سترګې خوښې وې او پکاردہ چې ستا

غټ غټ او مزيدار نرم ويښته وے او داسې نرئ پوزه دې وے او دنګه ځواني دې وے او د رنګ نه تکه سپينه وے .

نه ! بلکې عقلمند سړے به د واده نه پس دې خبرو له ترجيح نه ورکوي بلکې د الله تعالى په تقسيم به راضي وي او په خپلې کورودانې باندې به د بد صورتئ په وجه طعن نه کوي او نه به ورته سپک ګوري او نه به ورله د خلقو په مخکې پيغورونه ورکوي بس دا دې د تقدير فيصله اوګڼي او په دې باندې دې راضي شي .

والله ! چې ډيرې زنانه په دې معاشره کې اوسيږي چې په هغوي باندې د حسن ،جمال ، تعليم ، ښائست ختم وي ليکن بيا هم د هغوي زندګي د پريشانئ نه ډکه وي هغه چرته يوه ورځ او شپه په راحت سره زندګي نه شي تيرولے هميشه ئې په کور کې جنګونه ، وي خفګانونه ، ګلې ، شکوى ، پيغورونه وي او هغه د خپل حسن او جمال باندې ډير کارونه وران کوي د وجې د غرور نه او ذهن کې ئې دا خبره وي چې خلق به ماته څه نه وائي ځکه چې زه خو حسن لرم زما په شان زنانه خو په دې ټول خاندان کې نشته .

او ډيرې زنانه داسې وي چې هغه حسن نه لري ځواني نه لري قد اوچت نه لري د رنګه توره يا غنم رنګه وي پوزه ، شونډې ، غاښونه ، مخ وغيره به هم دومره ښکلي نه لري .

لیکن د عقلمندئ ، صبر ، اخلاق او د خاموشئ په وجه باندې د سخرګنئ
د خلقو په زړونو باندې راج او بادشاهي کوي .
نو اے ! ځوانه که ستا ښځه حسن نه لري نو کیدے شي چې اخلاق به ئې ښه وي .
که د هغې په مخ، پوزه، شونډو کې څه عیب وي نو کیدے شي د کور په کارونو هغه ښه پوهیږي .
نو خامخا د هغې په جسم کې به څه نا څه خوبي وي نو خوبیانو ته ئې ګوره.
نو اے ! ځوانه په حسن څه کوې دا خو زیات نه زیات ۱۰ یا ۱۵ کاله وي او ښه اخلاق او ښه کردار دا به همیشه دپاره وي دا فنا کیږي نه ، ختمیږي نه .
ډیر ځوانان د مور او پلار په خوښه باندې واده نه کوي او وائي چې مونږ په خپله خوښه واده کوو مونږ تعلیم یافته ، ښکلې جینئ سره واده کول غواړو.
خو چې کله واده اوکړي او د ښځې بد اخلاقي اوګوري نو بیا ئې د سترګو مخې ته رښا راشي او بیا په خپل کار پښیمانه شي .
بعض کسان وائي چې زما د ښځې وزن سیوا دے او زما ډیر وزن والا ښځه نه وي خوښه یا وائي زما د ښځې د ویښتو رنګ تور دے

او زما خو سور رنګ خوښ دے .
نو اوس ته څه کولے شې نه ئې بدلولے شې او نه ئې پریښودے شې .
نو صبر کوه او دا ممکن نده چې تا ته په دنیا کې داسې ښځه میلاؤ ي چې هغې ټولې ۱۰۰ خوبیانې موجود وي او یوه خامي په کې هم نه وي .
نو مثالي خاوند بې ځایه عیبونه نه تلاش کوي .
نو که ته غواړې چې د راحتونو او د خوشحالئ زندګي تیره کړې او ژوند کې دې سکون وي نو د الله تعالی په ورکړه باندې خوشحاله شه او د خپلې کورودانې په معمولي معمولي غلطیانو باندې مه خفه کیږه هغې سره په زړه کې بغض مه لره د هغې نه ډیر وخت دپاره مه خفه کیږه هغه د احساس کمترئ ښکار کوه مه هغې له تسلي ورکړه او هغه مطمئین ساته هغې دپاره یو بهترین دوست او مثالي خاوند ثابت شه چې هغه فخریه انداز کې ویلے شي چې زما خاوند پشان بل په دې دنیا کې نشته .

د خپلې کورودانې تربیت کول

واده دیته نه وائي چې سړے ښځه راولي او صرف خپل مفادات ترینه حاصلوي د مهر په عوض کې د هغې سره کوروالے (جماع) کوي د خدمت په بدله کې ورله کپړې او روټئ ورکوي .
نه ! دا د واده مقصد نه دے بلکې د واده مقصد د ښځې او خاوند په

خپل مينځ کې مينه محبت ، سکون ، راحت ، رحمت او الفت پيدا کول وي .

نو ځکه الله تعالى د خاوند دا ذمه داري لګولې ده چې هغه به د ښځې صحيح تربيت کوي او ډير خلق په دې کې د سستئ مظاهره کوي .

لکه څرنګه چې د اسلام د بنيادي تعليماتو نه ځان خبرول د سړي دپاره ضروري دي نو همدغه رنګه د زنانه دپاره هم ضروري دي .

او په دې پرفتن دور کې خو زنانه صحيح تربيت ته ډير ضرورت لري .

ځکه اکثر فسادونه ، شرونه ، بې حيائي ، رسم رواج ، بدعات او شرکيات په زنانو کې وي نوے نوے رسم رواج پيدا کونکي هغه زنانه وي .

د نبي عليه السلام د زمانې د زنانو دا خصوصيت وو چې کله به هغوي ته څه مسئله رامخې ته شوه نو هغوي به يا خپله د نبي عليه السلام نه تپوس کولو او يا به ئې خپلو خاوندانو ته ويل : چې د دې مسئلې باره کې د نبي عليه السلام نه تپوس اوکړئ .

خپلو زنانو ته د قرآن کريم تعليم ورکول د يو مسلمان دپاره ډير ضروري دي .

بعض خاوندان بې ځايه بې ځايه سختي کوي د کور پ٘ خوا کې به د

زنانو مدرسه وي د قرآن او حديث درسونه به جاري وي ليکن هغوي خپلې زنانه ، لونړه ، خوئيندې وغيره نه پريږدي او د تعجب خبره دا ده چې بازارونو ته ئې پريږدي پره دو دکانونو ته ئې ليږي د شاپنګ دپاره ټوله ورځ د خپلوانو کره چکرې وهي .

امام بخاري رحمه الله په خپل صحيح کې يو باب ترلے دے فرمائي :

بَابُ تَعْلِيمِ الرَّجُلِ أَمَتَهُ وَأَهْلَهُ [1]

يعنى د سړي خپلې ښځې او وينځې له تعليم ورکول .

ځکه الله رب العالمين قرآن کريم کې فرمائي :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا [2]

﴿ترجمه﴾ : اے ! د ايمان والاؤ خپل ځانونه او خپل اهل عيال د اور نه بچ کړئ .

د قيامت په ورځ به د يوې زنانه باره کې د ځلورو کسانو نه تپوس کيږي .

١ ـ پلار .

٢ ـ رور .

٣ ـ خاوند .

٤ ـ سخر .

---

[1] صحيح البخاري ١١٣١

[2] [التحريم: 6]

دا زنانه به د الله تعالی په دربار کې وائي : اے ! الله په خپله به دوئ نیکان او صالحین وو لیکن ما ته ئې چرته هم دین طرف ته دعوت نه دے راکړے که خوراک کې به لږ شان فرق راغے مالکه به کمه یازیاته شوه نو دې به کور په سر راواخستلو او د زمري پشان به ئې سترګې سرې شوې او ګذارونه به ئې راباندې کول .

مګر ما به مونځونه قضا کول ټوله ورځ به ټي وي ته ناسته ووم خپل وخت به مې په فضول کارونو کې ضائع کولو لیکن ده به ماته هیڅ نه ویل :

د دین په معاملاتو کې دا ما ته چرته هم ندے غصه شوے ده چرته هم ماله د نیکئ ترغیب نه دے راکړے .

ما خو هسې هم جهنم ته داخلوې خو دا هم زما سره داخل کړه .

دیته وائي : «ھم توڈوے صنم تجھ کو بھی لے ڈوبیں گے»

د محمد رسول الله علیه السلام سیرت کتل پکار دے چې هغه څومره تاکید د زنانو په تربیت باندې کړے دے .

یو حدیث کې راځي نبي علیه السلام فرمائي : چا له چې الله تعالی دوه لویانې ورکړي

او هغه د هغوي صحیح تربیت اوکړي هغوي ته دین وراوښائي نو دا به د قیامت په

ورځ زما سره داسې یو ځائي وي لکه څرنګه چې دوه ګوتې یو ځائي

وي .[1]

لکه څرنګه چې جنت د سړو دپاره جوړ دے نو همدغه رنګه د زنانو دپاره هم جوړ دے .

ډير سړي په دې معاشره کې داسې دي چې هغوي د خپل کوروالا، صحيح تربيت نه کوي ښځه به ئې مونځ نه کوي دروغ به وائي ، غيبت به کوي ، په مياشتو مياشتو به قرآن په لاس کې نه راخلي د ذکر او اذکار نه به خبره نه وي ټوله ورځ به ټي وي ته ناسته وي هر وخت به موبايل کې ګيمونه کوي ګانې به اوري فيلمونه به ګوري ليکن خاوند ورته هيڅ نه وائي بالکل ورته غصه کيږي هم نه .

بلکې زه دا وايم ! چې نن صبا د خاوندانو سره هم ټايم نه وي خاوندان خپله د قرآن نه خبر نه دي پخپله هغوي مونځونه نه کوي ، هغوي ځانله په موبايل کې ګوتې وهي هر وخت، نو هغوي به د زنانو څه تربيت اوکړي؟

خاوند له پکار دي چې د ښځې نه هر خت د مونځ ،تلاوت ، اذکار، وغيره باره کې تپوس کوي د هغې د غلطئ اصلاح دې کوي د کور خواته که نزدې مدرسه وي نو پکارده چې خپلې ښځې ته حکم

[1] عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ عَالَ جَارِيَتَيْنِ حَتَّى تَبْلُغَا، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنَا وَهُوَ» وَضَمَّ أَصَابِعَهُ صحيح مسلم بَابُ فَضْلِ الْإِحْسَانِ إِلَى الْبَنَاتِ 2631

کوي چې مدرسې ته ځه دين ياد کړه قرآن په ناظره او ترجمه شروع کړه هغې ته د خبرو تميز او طريقه وريادە کړه هغې داسې ته ادب وراوښايه چې فلانکي فلانکي وخت به خبره کوې او فلانکي وخت کې به ئې نه کوي .

کورودانې ته دين يادول ځکه ضروري دي چې هغه به ستا د بچو صحيح تربيت کوي د دين په وجه به د هغې نه ډيرې خامیانې ختمې شي او ډيرې خوبيانې به په کې پيدا شي ستا عزت به کوي ستا د حقوقو لحاظ به ساتي د دين په وجه به هغې کې صبر ، قناعت ، رشتيا ، د مشر کشر ادب ، د مونځ پابندي ، د تلاوت ، ذکر اذکار اهتمام ، د ګاونډيانو سره ښه سلوک او نو هم بې شماره خوبيانې پيدا شي مختصر دا چې هغې نه به حقيقي انسان جوړه شي .

په خاوند باندې د ښځې حقوق

په خاوند باندې د خپلې ښځې حقوق فرض کړے شوي دي که خاوند په هغې کې سستي کوي یا هغه نه اداء کوي نو دا خاوند د الله تعالی په نیزد مجرم دے او د دې حقوقو باره کې به د خاوند نه تپوس کوي قرآن کریم کې الله تعالی فرمائي :

وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ [1]

﴿ترجمه﴾ : د زنانو هم داسې حقوق دي په سړو باندې لکه څنګه چې د سړو په زنانو باندې دي .

په حدیث کې دي یو صحابي رسول الله صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوکړو چې زمونږ د زنانو په مونږ باندې څه حقوق دي ؟

نو هغه ورته اوفرمائیل : چې کله تاسو روټئ خورئ نو هغې له هم روټئ ورکوئ او چې کله ځان له کپړې او جامې کوئ نو هغې له هم کپړې کوه او په مخ باندې هغه مه وهه او هغې ته رد بد مه وایه او هجران ترینه مه کوه مګر په کور کې .[2]

---

[1] سورة البقرة ٢٢٨

[2] عَنْ حَكِيمِ بْنِ مُعَاوِيَةَ الْقُشَيْرِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا حَقُّ زَوْجَةِ أَحَدِنَا عَلَيْهِ؟، قَالَ: «أَنْ تُطْعِمَهَا إِذَا طَعِمْتَ، وَتَكْسُوَهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ، أَوِ اكْتَسَبْتَ، وَلَا تَضْرِبِ الْوَجْهَ، وَلَا تُقَبِّحْ، وَلَا تَهْجُرْ إِلَّا فِي الْبَيْتِ»، قَالَ أَبُو دَاوُدَ: " وَلَا تُقَبِّحْ أَنْ تَقُولَ: قَبَّحَكِ اللَّهُ "

ابن عباس رضي الله عنه باره کې راځي چې هغه به بعض وخت شیشې (آئینې) ته ولاړ وو او خپل مخ او ږیره باندې به ئې لاس وهل او په مخ باندې به ئې څه داغ وو نو هغه به ئې لرې کوو او سر به ئې ځمنځ کړو.

چا ورته اوویل : چې دا ولې داسې کوې ؟

نو هغه ورته په جواب کې اوویل : څرنګه چې زما دا خواهش آو ارزو وي چې زما ښځه ما ته ځان ښائسته کړي نو هغه هم زړه لري ماله هم پکار دي چې هغې ته ځان ښائسته کړم.[1]

د زنانو هم دومره ډیر حقوق دي په خاوندانو باندې لکه څومره چې د خاوندانو په زنانو باندې دي.

اسلام د عدل او دانصاف دین دے په اسلام کې د هر قسم ظلم نه ممانعت راغلے دے او که اسلام صرف د خاوند حقوق په ښځه باندې ذکر کړي وے او د زنانو حقوق په خپلو خاوندانانو نه وے ذ کر کړے نو دا ظلم وو.

نو هر هغه سړے چې ځان ته مؤمن او مسلمان وائي هغه به د دې

سنن أبي داودبَابٌ فِي حَقِّ الْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا 2142

[1] عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: إِنِّي لَأُحِبُّ أَنْ أتزيَّن لِلْمَرْأَةِ كَمَا أُحِبُّ أَنْ تَتَزَيَّنَ لِيَ الْمَرْأَةُ؛ لِأَنَّ اللَّهَ يَقُولُ: {وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ}

تفسير القرآن العظيم

حقوقو خيال ساتي او دا د بعضو سړو کمزوري وي چې هغه د خپل حقوقو تپوس کوي خپل حقوق ورته ياد وي ليکن د ښځې د حقوقو نه خبر نه وي .

دويم : حق د ښځې په خپل خاوند باندې .

خاوند به ښځې له حق مهر ورکوي لکه الله رب العالمين فرمائي :

وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً [1]

﴿ترجمه﴾ : زنانو ته د هغوي حق مهر په خوشحالئ سره ورکوئ .

بل ځائ کې فرمائي :

فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا [2]

﴿ترجمه﴾ : حق مهر اګر که خزانه هم وي ليکن د زنانو نه واپس مه اخلئ .

دارنګه سو نساء[3] او سورت الممتحنة [4] نمبر آيت هم پدې خبره ګواه دے.

۳ ـ حق د ښځې په خاوند باندې هغه دا دے چې خاوند به خپلې ښځې له خوراک څکاک بندوبس کوي له الله تعالى په سورة الطلاق

[1] سورة النساء٤

[2] سورة النساء ٢٠

[3] سورة النساء٢٤

[4] الممتحنة١٠

کې فرمائي :

لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا[1]

﴿ترجمه﴾ : په چا چې الله تعالی فراخي راوستې وي نو هغه دې د خپلې

فراخئ مطابق خرچ کوئ او چې څوک غریب او تنګدست وي نو هغه له پکار دي چې الله ورله څه ورکړي وي نو د هغې نه دې خرچ کړي .

بل ځائ کې الله تعالی فرمائي :

وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ [2]

﴿ترجمه﴾ : د ماشومانو د مور رزق او کپړې په ښکلې طریقې سره اداء کول د سړي ذمه داري ده .

سیدنا جابر رضي الله عنه نه روایت دے چې د حجة الوداع په موقع باندې نبي علیه السلام اووئیل :

[1] سورة الطلاق ٧

[2] سورة البقرة٢٣٣

وَلَهُنَّ عَلَيْكُمْ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ [1]

«ترجمه» : په تاسو باندې د خپلو زنانو حقوق دي هغوي له د کپړو او د رزق بندوبس کوئ .

يو صحابي د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه تپوس اوکړو چې اے ! د الله رسوله زمونږ زنانه په مونږ باندې څه حق لري ؟

نو رسول الله عليه السلام ورته اووئيل :

وَأَطْعِمْهَا إِذَا طَعِمْتَ، وَاكْسُهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ [2]

«ترجمه» : د خپل وس مناسب هغې له خوراک ورکوه او د خپل وس مناسب کپړې ورکوه .

زنانه به هم فضول مطالبې نه کوي چې شابه ماله چرګان ، مهيان ، تکې وغيره راوړه د دې نه علاوه زه بل څه نه خورم او ما خو به دپلار په کور کې ډير ښکلي خوراکونه کول او دلته خو هره ورځ سبزي ، دال ، او سابه پخيږي .

نو چې کله خاوند غريب وي نو ښځه به بې ځايه فرمائيشونه نه کوي او خاوند به هم د ځان نه بخيل نه جوړوي چې الله تعالى ورله مال ورکړے وي او هغه په خپل اهل نه خرچ کوي نبي عليه السلام

[1] صحيح مسلم بَابُ حَجَّةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ 1218

[2] سنن ابي داودبَابٌ فِي حَقِّ الْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا 2143

فرمائي:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ ثُمَّ قَتَّرَ عَلَى عِيَالِهِ [1]

﴿ترجمه﴾ : هغه سړے زمونږ نه نه دے چې الله تعالى ورله مال ورکړے وي او هغه په خپل اهل باندې نه خرچ کوي .

کشتونه اچوي ، بنګلې او مارکيټونه اخلي په خپله د چکر او خوراکونو دپاره کالام ، دير ، بحرين ، مري ، کمراټ وغيره ته ځي پخپله قسما قسم خوراکونه کوي ليکن بچي ئې نهر کينولي وي سوالي کپړو کې ګرځي ښپو کې ئې سوالي پيزار اچولي وي .

ځکه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي :

"كَفَى لِلْمَرْءِ مِنَ الْإِثْمِ أَنْ يُضِيعَ مَنْ يَقُوتُ " [2]

﴿ترجمه﴾ : د انسان دپاره دا ګناه کافي ده چې د هغه په ذمه د چا حقوق وي او هغه هغې لره ضائع کړي .

او په خپل کور والاؤ باندې خرچ کول دوچنده اجر لري لکه د الله نبي عليه السلام فرمائي :

" دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَدِينَارٌ فِي الْمَسَاكِينِ، وَدِينَارٌ فِي رَقَبَةٍ، وَدِينَارٌ فِي أَهْلِكَ، أَعْظَمُهَا أَجْرًا الدِّينَارُ الَّذِي تُنْفِقُهُ عَلَى

[1] مسند الشهاب 1192

[2] مسند الإمام أحمد بن حنبل 6819

أَهْلِكَ "[1]

﴿ترجمه﴾ : هغه روپئ چې ته په مدارسو کې په مساجدو کې ، غریبانو مسکینانو باندې لګوې او هغه روپئ چې ته په خپل اهل عیال باندې خرچ کوې نو په دې ټولو کې زیات اجر واله هغه روپئ ده کوم چې تا په خپل اهل عیال باندې خرچ کړه .

ځکه که مسجد ، مدرسه ، جهاد کې ئې ته ورنه کړې نو بل څوک به ئې ورکړي .

خو آیا ستا ښځې له ئې بل څوک ورکوي ؟

د هغې د سر سورے بل څوک جوړیږي ؟

هغه به څه کوي ؟

سوال به کوي ؟

دروازې به ټکوي ؟

ځکه خو رسول الله علیه السلام فرمائي :

«أَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِي مِيزَانِ الْعَبْدِ نَفَقَتُهُ عَلَى أَهْلِهِ» [2]

﴿ترجمه﴾ : د قیامت په ورځ به چې اول عمل د مؤمن په تله کې کیخودے شي نو هغه به هغه مال وي چې بنده په خپل اهل عیال

[1] مسند الإمام أحمد بن حنبل 10119

[2] المعجم الأوسط 6135

باندې خرچ کړے وي .
نو که الله تعالى درله طاقت درکړے وي نو په خپله کور ودانې باندې خرچ کوه .
دې باره کې نور هم ډير احاديث دي خو د عقلمند دپاره اشاره کافي ده .
٤ ـ خاوند به په مخ ښځه نه وهي .
ځکه رسول الله عليه السلام د دې نه منع کړې ده
وَلَا تَضْرِبِ الْوَجْهَ [1]
«ترجمه» : په مخ باندې مه وهه .
د ښځې وهل په وخت د ضرورت کې جائز دي ليکن په مخ باندې وهل حرام دي .
بعض خلق چې کله غصه شي نو بيا په ځان نه پوهيږي او د ليونو پشان وهل کوي نو ښځه دومره ډيره وهل چې د هغې لاس خپه ، سر يا بل اندام مات شي نو دا هم ناجائز او په مخ وهل هم ناجائز دي .
٥ ـ بل حق د زنانه دا دے چې .
وَلَا تَهْجُرْ إِلَّا فِي الْبَيْتِ [2]

[1] سنن ابي داود بَابٌ فِي حَقِّ الْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا 2142
[2] سنن ابي داود بَابٌ فِي حَقِّ الْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا 2142

﴿ترجمه﴾ : د هغې نه هجرت مه کوه مګر په کور کې .
مقصد دا دے که چرته د خپلې کورودانې نه خفه شوې نو لرې به نه ځې داسې نه چې ته کور پريږدې او لرې چرته پنجاب او کراچئ ته لاړ شې .
خير دے کوټه بدله کړه ، کټ بدل کړه .
بعض خلق زنانه د کور نه اوباسي پلار کره ئې اوليږي چې ورکه شه زما د سترګو نه لرې شه ، دا د کمزوري سړي کار دے .
بعض خلق چې خفه شي نو بيا تبليغ ته لاړ شي ٤ مياشتو له ،، نو دا څه کمال نه دے .
٦ ـ بل حق د ښځې په خاوند باندې دا دے چې خاوند به خپله ښځه د اور نه بچ کوي . وقايتها من النار .
په قرآن کريم کې الله تعالى فرمائي :
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا [1]
﴿ترجمه﴾ : اے ! د ايمان والاؤ خپل ځان او خپل اهل د اور نه بچ کړئ.
بعض خاوندان خپله نيک عمله وي د قرآن تلاوت کوي د تهجدو اهتمام کوي ، د غيبت ، چغلئ ، بد اخلاقئ ، خيانت ، تهمت ،

[1] [التحريم: 6]

کنځلو وغيره نه ځان ساتي ليکن کوروالە په دې بد اخلاقيانو کې مبتلاوي ليکن هغې ته هيڅ نه وائي :

د اسلام دا خصوصيت دے چې هغې زنانه له دومره حقوق ورکړي دي چې نورو اديانو والاؤ (يهوديانو ، نصاراؤ . هندوانو ، بدهمت ، سکهان ، وغيره دهغې تصور هم نشي کولے .

په عربو کې د جهالت انتهاء وه خلقو به خپلې لونې د شرم او د عار د وجې نه ژوندئ ښخولې او چې سړي به واده اوکړو نو ښځه به ئې نوکره ګنړله د زنانو سره به ئې د سپو معامله کوله خاصکر چې کله به زنانه حائضه شوه نو هغه به ئې ځانله کمره کې بنده کړه او د دروازې نه به ئې ورته روټئ اچوله د هغې سره به ئې روټئ نه خوړله او د هغې سره به يو ځائ نه کيناستلو او سپکې سپورې خبرې به ئې ورته کولې .

خو چې کله محمد رسول الله عليه السلام دنياته راغے نو د زنانو سره ئې داسې حسن سلوک اوکړو او هغوي له ئې دومره حقوق ورکړه چې خلق حيران پاتې شول .

صرف دا ئې اوويل : چې د حيض په حالت کې ورسره کوروالے مه کوئ .

باقي د هغې د نور جسم نه فائده اخستلے شئ (عقلمند له اشاره کافي ده) د هغې سره روټئ خوړے شې يو کټ کې ورسره ځملاستلے شې

البته د حیض او نفاس په حالت کې ورته نزدې کیدے نه شې .
نبي علیه السلام د خپلې مصروفې زندګئ باوجود زنانو له باقاعده وخت ورکولو د هغې دلجوئي دپاره .
د ځوانئ په حالت کې نبي علیه السلام د مشرې او بوډئ زنانه سیدنا خدیجة الکبری رضي الله عنها سره واده اوکړو او چې کله هغه وفات شوه نو رسول الله علیه السلام به چې کله غوښه پخه کړه نو د هغې ملګرو کورونو ته به ئې هم لیګله .
د خپل وس مناسب لباس ، خوراک ، علاج معالجه ، بندوبست وغیره به خاوند کوي او چې کله خاوند د ښځې حقوق اداء کوي او ښځه د خاوند حقوق اداء کوي نو زندګي به ئې مزیداره تیریږي آرام ، راحت ، سکون ، خوند او د مزې نه به ډکه زندګي وي .
خو که بالفرض خاوند د ښځې نه خپل حقوق غواړي او پخپله د خزې حقوق نه پیژني یا ئې پیژني خو اداء کوي ئې نه نو بیا به د اختلافاتو دروازې کولاؤ شي او هره ورځ بیا په کور کې جنګ جګړې شروع شي او د ښځې او خاوند دو اړو د یو بل د مرګ سوالونه به کوي بلکې بعض وخت بعض خلق په داسې موقعه باندې خودکشي هم کوي .
نو دواړو له پکار دي چې د یوبل حقوق ادا کوي .

کور ته داخلیدو په وخت کې خندل

مخ د انسانانو د احساساتو آئینه وي ځکه دیته رسول الله علیه السلام صدقه ویلې ده چې یو کس د خپل مسلمان ورور سره میلاؤ شي په رونې تندي او په خندا سره .

مسکا کول دا زړونه ښکار کوي چې کله ته خاندې نو ستا خندا دا زړه داسې راګیروي لکه جال کې چې مهي راګیر شي .

ایا ته هر وخت خاندې ؟

ایا کله کله خاندې ؟

او که بالکل نه خاندې ؟

همیشه دې تروش تندے نیولے وي ؟

که ستا تعلق د اول قسم خلقو سره وي نو ته به خپلې کورودانې ته انتهائي محبوب ، ګران ، قدرمند ، او د هغې د سترګو یخوالے به ئې .

او که ستا تعلق د دویم قسم خلقو سره وي یعنی کله غصه او کله خندا نو بیا هم ته یو حده پورې ښه انسان ئې .

لیکن که ستا تعلق د دریم قسم خلقو سره وي نو ته بیا په حقیقت کې هیڅ نه ئې نو نه به ته د چا سره مینه کوې او نه به څوک تا سره مینه کوي نه به ته چا ته ګران ئې او نه به تا ته څوک ګران ئې نه به ته خبله د راحت زندګي تیروې او نه به ستا نه بل څوک د راحت زندګي تیره کړي ستا بیا د کور دننه زندګي هم ناکامه ده او د کور

نه بهر زندګي دې هم ناکامه ده .
ته بیا نه خپله ښځه خوشحاله ساتلے شې او نه خپل دوستان خوشحاله ساتلے شې .
او ډیر خلق به بیا ستا باره کې دا ګمان کوي چې دا متکبره او مغرور دے نو هغوي به درسره نور بغض شروع کړي .
که ته د خپلې کور ودانې زړه ګټل غواړې نو همیشه په رونې تندي او په خندا ورسره میلاویږه بیا ته ګوره چې څنګه ته د هغې په زړه کې ځان له مقام جوړوې کنه ؟
د خپلې کور ودانې مخکې خانده کیدے شي چې ستا خندا د هغې د زخمونو دپاره مرهم جوړ شي .
ګوره د الله رب العزت بې شماره احسانات دي په مونږ او تاسو باندې نو د هغه شکریه اداء کول پکار دي چې څه په قسمت کې لیکل شوي وي نو هغه به ضرور میلاویږي او چې څه میلاؤ نه شي نو هغه به په قسمت کې نه وي لیکلے شوي .
په دې خبره غصه کیږه مه پریشانه کیږه مه بلکې خانده او خوشحاله کیږه او په تقدیر راضي اوسه .
که ستا کورودانه تا ته څه تکلیف در اورسوي یا ستا او د هغې په مینځ کې څه اختلاف راشي یا داسې یو کار اوشي چې ستا زړه ته پرې درد اورسي نو مسکے شه او د حالاتو مقابله اوکړه د تیارو

طرف ته مه ځه رښا طرف ته لاړ شه خپل زړه نه د حسد ، بغض ، کینه ، وغیره کباړ خانه مه جوړه وه بلکې د خندا په ذریعه دا ټول رکاوټونه لرې کړه که ستا دا خیال وي چې نفرت به تا طاقتور کوي دبغض سره به ته ذهین شې د سختئ او تروش تندي سره به ته د چا زړه اوګټې نو دا غلطه خبره ده .

داسې په رونې تندي زندګي تیره کړه چې خلق تا پسې ستا د مرګ نه پس د زړه نه اوژاړي .

بعض خاوندان همیشه غصه غصه وي چې دکانداري ئې نه کیږي یا تجارت کې نقصان اوکړي یا د کور نه بهر چا سره جګړه اوکړي یا څوک ورته کنځل اوکړي .

نو هغه ټوله غصه بیا کور ته راوړي او په خپلې کمزورې ښځې باندې

بدمعاشیانې کوي هغې ته سرې سترګې ښائي او هغه وهي ، هغې ته کنځل کوي .

نو دا څه کمال نه دے نو د بهر خبرې بهر پریږده د ښځې غریبې خو ستا د تجارت په نقصان کې څه فائده نه وي او نه د هغې په دې کې څه کار وي .

نو چې کله کور ته داخلیږې نو هشاش بشاش او په خندا باندې داخل شه نو د هغې فائده به دا وي چې ستا کور ودانه به ستا په

راتلو خوشحاليږي او هغه به هم په رد عمل کې خاندي او ستا ستوماني به ختمه شي او د هغې ستوماني به هم ختمه شي .

هغه ټوله ورځ د کور کارونه کوي **مثلاً** : کپړې وينځي ، لوخي وينځي ، ځائ صفا کوي ، روټئ سالن پخوي ، د بچو تربيت کوي پوره جسم ئې د دردونو نه په تکليف کې وي خو چې کله خاوند کور ته په خندا باندې راشي نو زنانه نه بيا خپله ستوماني او تکليف هير شي.

حالانکې دې خنداکې د خاوند هيڅ نقصان نه وي ليکن د افسوس خبره دا ده چې بعض خاوندان په دې کې د بخل نه کار اخلي په هفتو هفتو کې هغه نه خاندي په کور کې غصه وي . په بازار کې غصه ، په جماعت کې غصه په حجره کې غصه وي حتي چې د خادئ او د خوشحالئ په موقعه هم هغه نه خاندي .

بلکې بعض خو داسې نا اهله او کم همته انسانان وي چې هغه په خپله هم نه خاندي او د بل چا خندا هم نه برداشت کوي .

که چرته کورودانې د هغه په مخې اوخاندي نو دا ورته سم غصه شي چې ته ولې خاندې ؟

دا مونږ په څه کې يو او ته په څه کې ئې .

هاں : که چرته خاوند ته څه پريشاني يا تکليف رسيدلے وي نو ښځې له مناسب نه دي چې هغه دې په داسې وخت کې اوخاندي .

دارنګه که ښځه دې پريشانه وي بيماره وي ، يا د هغې په خاندان کې څوک وفات شوے وي او ته د هغې په مخکې خاندې نو هغه به درباندې د ليونې ګمان اوکړي نو بيا به هغه هم ستا د پريشانئ په وخت کې خاندي او ستا خفګان له به هيڅ اهميت نه ورکوي .

کورودانې له پيغور مه ورکوه

بعض خاوندان په معمولي معمولي خبرو باندې خپلو ښځو له پيغورونه ورکوي .

که کور ودانې نه څه معمولي غلطي اوشي يا څه بداخلاقي اوکړي نو خاوند فوراً پيغورونه شروع کړي چې آؤ ! کنه ته خو د فلانکي سړي او فلاکئ ښځې لور ئې ستا مور او پلار هم داسې داسې دي ديته پيغور وائي :

نبي عليه السلام به داسې کار نه خوښولو بلکې د دې نه به ئې منع کوله او ديته ئې د جاهليت رسم او عادت ويلے دے .

ابوذر رضي الله عنه فرمائي : زه يو ځل خپل غلام ته غصه شوم او هغه له مې پيغور ورکړو چې ستا مور داسې داسې وه نو رسول الله عليه السلام زما په خوا تيريدلو او داسې ئې راته اووئيل :

«يَا أَبَا ذَرٍّ أَعَيَّرْتَهُ بِأُمِّهِ؟ إِنَّكَ امْرُؤٌ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ»[1]

«ترجمه» : اے ! ابو ذره ايا تا ده له د مور پيغور ورکړو ؟

تا کې خو اوس هم د جاهليت عادت موجود دے .

بيا نبي عليه السلام ورته اووئيل : چې ستاسو رونه غلامان ستاسو

[1] صحيح البخاري بَابٌ: المَعَاصِي مِنْ أَمْرِ الجَاهِلِيَّةِ، وَلاَ يُكَفَّرُ صَاحِبُهَا بِارْتِكَابِهَا إِلَّا بِالشِّرْكِ

مسلم في الإيمان والنذور باب إطعام المملوك مما يأكل رقم 1661

ماتحت دي الله تعالى دا ستاسو تابع کړي دي .
نو چاسره چې ماتحت څوک وی نو هغه له پکار وي چې هغه له دې هغه
خوراک ورکوي کوم چې پخپله خوري او اغوستو دپاره دې ورته هغه کپړه ورکوي څرنګه چې پخپله اچوي او داسې مشکل کار دې پرې نه کوي چې هغه ئې د کولو طاقت نه لري او که هغه یو کار نشي کولے نو د هغې سره تعاون او مدد کوه .
د دې حدیث نه معلومه شوه چې د خپلو غلامانو او نوکرانو سره بداخلاقي کول هغوي باندې د خپل طاقت نه زیات کار وراچول هغوي له ښه کپړه او مناسب خوراک نه ورکول او هغي له پیغورونه ورکول دا ناجائز او حرام کار دے .
نو چې د غلام سره داسې سلوک کول حرام دے نو د خپلې کورودانې سره خو داسې رویه اختیارول بیا بالکل حرام دي که د کورودانې موراو پلار هر څنګه وي هغه **مثلاً** : بداخلاقه وي ، بخیلان وي ، یا بل څه عیب په کې وي نو هغه مه یادوه او خبرې پسې مه کوه ځکه داسې خبرو سره زړه ته درد رسیږي ،مونږ شریعت د دې نه منع کړي یو چې یو بل ته په لاس ، ژبه سره تکلیف ورکوو .
نبي علیه السلام فرمائي :

«المُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ المُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ»[1]

«ترجمه» : کامل مسلمان هغه دے چې د هغه د ژبې او د لاس د ضرر نه نور مسلمانان په امن وي .

د دې وجې نه عقلمند خلق وائي : چې د الفاظو مثال د تورې دے يعنی کله نا کله خلق په ژبه باندې بل کس داسې زخمي کړي چې هغه زخم بيا د مرګه پورې نه جوړيږي چې يو ځل د انسان د خولې نه بيکاره او زړه دردونکي الفاظ اوځي نو که بيا دې هر څومره بهانې او عذرونه د هغې دپاره تالاش کوې خو فائده نه ورکوي .

نو کله چې هم څه خبره کوې نو اول په هغې باندې سوچ کوه چې دا الفاظ اداء کول زما دپاره مناسب دي او که نه ؟

ايا زما په دې خبرو خو به چا ته ضرر او تکليف نه رسيږي ؟

ځکه په اوردو کې يو متل دے

،،،پہلے تولو پھر بولو ،،،

يعنی مخکې خبره تله بيا خبره کوه .

د الفاظو مثال د اسلحه دے که مونږ ته چرته د اسلحه د چلولو طريقه معلومه نه وي نو کيدے شي چې مونږ به ځان هم زخمي کړو او بل هم .

---

[1] صحيح البخاري بَابٌ: المُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ المُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ ١٠

مسلم بعضه في الإيمان باب بيان تفاضل الإسلام وأي أموره أفضل رقم 40

نو لهذا مونږ له ډیر زیات احتیاط پکار دے د ډیر سوچ نه روسته د خولې نه خبره ویستل پکار دي داسې نه چې په دې باندې مونږ څوک زخمي نه کړو او خاصکر خپله کوروداته .

د دې وجې نه رسول الله علیه السلام فرمائي :

انسان بعض وخت د خپلې خولې نه داسې الفاظ اوباسي چې د هغې په وجه باندې هغه د جهنم مستحق اوګرځي .

ډیر خلق د خبرو کولو نه مخکې سوچ نه کوي خو چې څه خبره ور له په خوله ورشي نو فوراً ئې کوي .

بعض جاهلان وائي چې زه به کنځل هم کوم او ردې بدې به هم وایم پیغورونه به هم ورکوم زما سره د چا څه کار نشته .

نو مونږ وایو آؤ ! تا کې د الله تعالی کار شته تا ته د الله تعالی د طرف نه دا اختیار نشته چې ته خپله ژبه په خپله مرضئ استعمال کړې او په دې باندې ته نورو مسلمانانو ته تکلیف رسوې .

چرته به هم خپلې کوروداني له پیغور نه ورکوې نو که تا ورله پیغور ورکړو نو کیدے شي چې هغه غصه شي او هغه هم په غصه کې تا ته داسې څه پیغور ورکړي چې بیا به د مرګه پورې تا نه هیریږي نه بلکې کیدے شي چې د هغه پیغور په وجه ته هغې ته طلاق هم ور کړې نو دا هم ظلم دے او د دې ظلم ابتداء خاوند کړې وي چې هغه خپلې کوروداني له پیغور ورکړے وي .

نو چرته هم د جاهلانو دا عادت خپل نه کړې ځکه دې کې ستا نقصان دے .

بعض خاوندان ډیر ښه وي په اخلاق او عاداتو کې لیکن د غصه په وخت کې بیا هغه پیغورونه ورکوي نو دا ښه کار نه دے .

مونږ الله تعالی او د هغه رسول علیه السلام د دې نه منع کړي یو .

هر انسان کې څه خوبیا نې او څه خامیانې وي څه نا څه کمے هرچا کې وي .

نو که ستا کورودانه او یا د هغې مور او پلار یا خاندان کې څه کمے وي نو دا بشري کمزوري اوګنړه او دا نظر انداز کړه .

خیر دے غصه دې کنټرول کړه په داسې وخت کې نو په دې کې به ستا خیر وي .

همیشه دپاره رشتیا وایه

بعض خلق همیشه دپاره دروغ وائي په مسجد کې دروغ ، په حجره کې دروغ ، په مجلس کې دروغ په کور کې دروغ ، په بازار کې دروغ مقصد دا چې په هر وخت کې په هر ځائ کې او په هر حا لت کې او په د هر چا په مخکې دروغ وائي او خاصکر د خپلې کورودانې په مخکې خو دومره دروغ وائي چې هغه هم حیرانه شي چې زما دې خاوند به د دروغو دا پی - اج -دي - .p.h.d کوم ځائ کې کړي وي حالانکې قرآن کې الله تعالی فرمائي :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ [1]

﴿ترجمه﴾ : اے ! د ایمان والاؤ د الله تعالی نه اویریږئ او د ریشتیا ویونکو سره شئ .

همدارنګه حدیث کې دي عباده رضي الله عنه فرمائي : چې نبي علیه السلام فرمائیلي دي چې تاسو ما له د شپږ شیانو ضمانت راکړئ نو زه به تاسو له د جنت ضمانت درکړم

۱ ـ چې کله خبرې کوئ نو ریشتیا وائي .

۲ ـ چې کله وعده کوئ نو پوره کوئ .

۳ ـ امانت کې خیانت مه کوه .

٤ ـ د خپلو شرمګاؤ حفاظت کوئ .

٥ ـ خپلې سترګې ښکته کړئ .

٦ ـ په خپل لاس چا ته ضرر مه ورکوئ . [2]

د معاشرې د سعادت او شقاوت دارومدار په ریشتیا ویلو باندې دے که چرته یو کس په خپله ژبه باندې ریشتیا وائي نو هغه سره به

---

[1] [التوبة: 119]

[2] عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " اضْمَنُوا لِي سِتًّا مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَضْمَنْ لَكُمُ الْجَنَّةَ: اصْدُقُوا إِذَا حَدَّثْتُمْ، وَأَوْفُوا إِذَا وَعَدْتُمْ، وَأَدُّوا إِذَا اؤْتُمِنْتُمْ، وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ، وَغُضُّوا أَبْصَارَكُمْ، وَكُفُّوا أَيْدِيَكُمْ "

مسند الإمام أحمد بن حنبل 22757

ډیر شرونه او فتنې ختمې شي او که چرته یو کس په دروغو باندې عادت وي نو د معاشرې خلق او خاصکر د دې مور او پلار روښه خوئیندې و کورودانه به هم دې نه نفرت کوي .

که ته غواړې چې الله تعالی درله عزت شرافت ، او ښه شهرت احترام او د خلقو په زړه کې یو مقام درکړي نو ریشتیا ویل په ځان لازم کړه .

تاسو به کیدے شي چې داسې کسان لیدلي وي چې هغه په کور کې ناست وي او بهر میلمه راشي نو دا کس خپل ماشوم اولیږي او ورته اووائي چې میلمه ته اووایه چې زما پلار کور کې نشته حالانکې د دې مور پلار لوښه خوئیدې ښځه دلته موجود وي لیکن دا ظالم د هغوي په مخکې ښه په جرأت سره دروغ اووائي د الله تعالی خو هسې هم نه شرمیږي خو د کور د خلقو نه هم نه شرمیږي او دا خو واضحه خبره ده چې لوڅې کې څه وي نو هعه تریه تویږي نو چې ته هر وخت دروغ وائي نو کیدے چې دا بیکاره عادت ستا بچو ته هم رانقل شي .

یو کس د الله تعالی ډیره نافرماني کوله هر قسم ګناهونه به ئې کول او هر قسم عیب په هغه کې موجود وو او هغه کوشش کولو چې دا خرابیاني د ځان نه لرې کړي لیکن په خپل مقصد کې به نه کامیابیدلو یو ځل هغه عالم له ورغے او هغه ته ئې اوویل : چې ما ته

داسې نصیحت اوکړه چې زما دا عیبونه ختم شي .

نو هغه عالم ورته اوویل : همیشه دپاره ریشتیا وایه چرته هم دروغ مه وایه.

نو هغه سړي د هغه عالم سره دا وعده اوکړه چې زه به چرته هم دروغ نه وایم .

څه وخت پس هغه سړي د شرابو د څکلو اراده اوکړه نو هغه شراب راواخستل نو چې څنګه هغه جام او ګلاس خولې ته نزدې کولو نو ذهن کې دا خبره راغله چې ما خو د عالم سره وعده کړې وه چې دروغ به نه وایم نو که چرته هغه عالم زمانه تپوس اوکړي نو زه به ورته څه وایم ؟

نو هغه شراب اونه څکل نو په دویمه ورځ بیا هغه د بلې ګناه کولو اراده اوکړه لیکن چې کله د ګناه ځای ته اورسیدلو نو ځان سره ځي سوچ اوکړو نو بیا ځي هغه ګناه پریښوده نو چې وخت تیری دلو نو یواځې د ریشتیاؤ ویلو په وجه الله تعالی د هغه اصلاح اوکړه او د هر قسم ګناهونو نه ځي بچ کړو .

د ریشتیا ویلو ډیرې فائدې دي ځکه خو الله تعالی مونږ ته حکم کړے دے الله تعالی فرمائي :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ [1]

[1] [التوبة: 119]

«ترجمه» : اے ! د ايمان والاؤ د الله تعالى نه ويريږئ او د ريشتيا ويونکو سره شئ .

په يو حديث کې دي رسول الله عليه السلام فرمائي : چې يو انسان هميشه دپاره ريشتيا وائي : تردې چې د الله تعالى سره هغه ريشتوني اوليکلے شي[1]

ځکه دا وينا مشهوره ده

الصدق ينجي والكذب يهلك .

«ترجمه» : په ريشتيا ويلو کې انسان ته نجات ميلاويږي او په دروغو ويلو کې انسان ته هلاک کيږي .

بعض کسان هميشه دپاره خپلې کورودانې ته دروغ وائي سحر هم دروغ ماښام هم دروغ په ګپ کې هم دروغ او په غصه کې هم دروغ نو بيا ښځه د خاوند په هيڅ خبرو باندې يقين نه لري بلکې بعض وخت به خاوند ريشتيا هم وائي ليکن ښځه به وروباندې يقين

[1] عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى البِرِّ، وَإِنَّ البِرَّ يَهْدِي إِلَى الجَنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يَكُونَ صِدِّيقًا. وَإِنَّ الكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الفُجُورِ، وَإِنَّ الفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا»

صحيح البخاري بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ} [التوبة: 119] وَمَا يُنْهَى عَنِ الكَذِبِ ٦٠٩٤

نه کوي او هغه به په زړه کې ورپورې خاندي نو دا بد عادت د خاوند تر مرګه پورې همداسې وي .

نو چرته هم د ښځې په مخکې دروغ مه وایه ځکه چې ستا دا دروغ لیکلے کیږي په عمل نامه کې .

نو ولي خپله عمل نامه په ګناه باندې ډکوې ؟

ته د نبي علیه السلام امتي ئې او ستا نبي خو د ماشومواڼي نه په ریشتیاؤ باندې مشهور وو خلقو ورله د صادق لقب ورکړے وو .

نو ته هم ریشتیا وایه اګر که ستا په کې نقصان هم وي د دنیا خو بیا هم ریشتیا وایه .

خپله وعده پوره کوه

د چا سره د یو شي وعده کول او بیا هغه پوره کول دا د مؤمن صفت دے هغه کس چې هغه وعده کوي او بیا ئې نه پوره کوي نو دا سړے کامل مؤمن نشي جوړې دے .

د اسماعیل علیه السلام باره کې الله تعالی فرمائي :

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا[1]

﴿ترجمه﴾ : او په کتاب کې د اسماعیل علیه السلام تذکره اوکړه

[1] سورة مریم٥٤

بې شکه هغه د وعدې پابند ریشتونې نبي وو.

د دې آیت کریمه په تفسیر کې امام مجاهد رحمه الله فرمائي :

چې اسماعیل علیه السلام به څه وعده اوکړه نو هغه به ئې پوره کوله.

د هغه په باره کې راځې چې یو کس ورته ویلي وو چې زما د راتلو پورې دلته انتظار کوه نو هغه ورته درې ۳ ورځې هلته انتظار اوکړو.

امام کلبي رحمه الله فرمائي : اسماعیل علیه السلام چا سره وعده کړې وه نو یو کال ئې ورته انتظار اوکړو.[1]

وعده خلافئ ته نبي علیه السلام د منافق نشانې ویلې ده فرمائي :

" آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلاَثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ" [2]

﴿ترجمه﴾ : د منافق درې ۳ نشانیانې دي

---

[1] قَالَ مُجَاهِدٌ: لَمْ يَعِدْ شَيْئًا إِلَّا وَفَّى بِهِ. وَقَالَ مُقَاتِلٌ: وَعَدَ رَجُلًا أَنْ يُقِيمَ مَكَانَهُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْهِ الرَّجُلُ، فَأَقَامَ إِسْمَاعِيلُ مَكَانَهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ لِلْمِيعَادِ حَتَّى رَجَعَ إِلَيْهِ الرَّجُلُ.

وَقَالَ الْكَلْبِيُّ: انْتَظَرَهُ حَتَّى حَالَ عَلَيْهِ الْحَوْلُ وَكَانَ رَسُولًا، إِلَى جُرْهُمَ، نَبِيًّا، مُخْبِرًا عن الله عزّ وجلّ.

معالم التنزيل في تفسير القرآن = تفسير البغوي

[2] صحيح البخاري بَابُ عَلاَمَةِ المُنَافِقِ ۳۳ مسلم في الإيمان باب بيان خصال المنافق رقم 59

۱ ـ کله چې خبرې کوي دروغ وائي .
۲ ـ کله چې وعده کوي نو وعده خلافي کوي . يعنی خپله وعده نه پوره کوي .
۳ ـ کله چې امين اوګنړلے شي نو خيانت کوي .
وعده خلافي د خپلو دوستانو ، رشته دارانو سره هم مه کوه او د خپلې کورودانې سره هم وعده خلافي مه کوه **مثلاً** : ستا سره په جيب کې رو پئ نه وي او ته د کورودانې سره وعده اوکړې چې صبا درله زه د ۵۰۰۰ روپو جوړه اخلم يا ورسره وعده اوکړې چې صبا به زه تا ستا د مور پلار کور ته بوځم ليکن بيا هغه نه بوځې يا ورسره بله وعده اوکړې او هغه پوره نه کړې نو دا حرام کار دے د نبي عليه السلام به دا طريقه وه چې هغه به خپله وعده خامخا پوره کوله .
حافظ ابن حجر رحمه الله فرمائي : چې کله د ښه کاروعده اوکړې نو هغه به پوره کوې او چې کله د ګناه وعده اوکړې نو بيا به هغه نه پوره کوې .
مثلاً : يو سړے د خپلې ښځې سره وعده اوکړي چې زه به درله رنګين ټي وي اخلم يا به دې فلا نکي بازار ته بوځم نو داسې د ګناه وعده به نه پوره کوې .[1]

[1] الْوَعْدُ بِالْخَيْرِ وَأَمَّا الشَّرُّ فَيُسْتَحَبُّ إِخْلَافُهُ .
فتح الباري شرح صحيح البخاري ۹۰۱۱

او وعده خلافي داسې قبیح عمل دے چې انسان فطرتاً دا بد ګڼري الله تعالی داسې قسم خلق نه خوښوي الله تعالی فرمائي :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لاَ تَفْعَلُونَ، كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لاَ تَفْعَلُونَ [1]

﴿ترجمه﴾ : اے د ایمان والاؤ تاسو ولې هغه خبرې کوئ چې عمل پرې نه کوئ .

د دې آیت کریمه نه علماء استدلال کوي چې مطلقاً وعده پوره کول لازم او واجب دي .

او وعده پوره کول د قرض مثال لري څرنګه چې قرض پوره کول لازم وي نو داسې وعده پوره کول هم لازم او ضروري وي .

ناشکري مه کوه

د ناشکرئ بیماري عام طور په زنانو کې ډیره زیاته وي لیکن بعض سړي هم په دې بیمارئ کې اښته وي حالانکه الله تعالی ورله ډیر نعمتونه ورکړي وي دومره نعمتونه دي چې که هغه ئې شمار کوي نو شمارلے ئې نه شي الله تعالی فرمائي :

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا [2]

---

[1] سورة الصف2- 3

[2] سورة النحل ١٨

«ترجمه» : که تاسو د الله تعالی نعمتونه شمارل غواړئ نو نه ئې شئ شمارلے .

جسماني صحت ، په وطن کې امن ، سکون ، روټئ ، اوبه ، هوا ، نمر ، سپوږمئ ، بلکې ټوله دنيا الله تعالی ستا دپاره پيدا کړې ده او تا ته د هغې احساس هم نشته الله تعالی په تا باندې د ظاهري او باطني نعمتونو باران کړے دے .

الله تعالی تا لره سترګې ، غوږونه ، ژبه ، شونډې ، لاسونه ، د ګرځيدو دپاره ښپې ، درکړي دي .

نو فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

«ترجمه» : د الله تعالی په کوم نعمت د نعمتونو باندې تاسو دروغ وائي.

حالانکې ډير خلق د ښپو نه محروم دي او ته په خپلو ښپو ودريدے شې حالانکې ډير خلق داسې دي چې د هغوي پنډئ ماتې دي هغوي پرې ګرځيدے نه شي .

ته د شپې په آرام او سکون سره اوده کيږې ليکن ډير خلق داسې شته چې غمونو او پرشانيانو د هغوي خوبونه تختولي دي .

ته د ورځې درې ۳ وخته په مړه خيټه روټئ خورې حالانکې په دنيا کې ډير داسې خلق شته چې هغوي د روټئ يوې نوټئ او لقمې پسې حيران او پريشانه ګرځي .

تا ته په ګرمئ کې مزیدارې یخې اوبه او په یخنئ کې ګرمې اوبه میلاویږي حالانکې ډیر خلق د دې نه محروم دي .

تا له الله تعالی صحت درکړے دے هر قسم نعمتونه استعمالولے شې حالانکې بې شماره خلق په هسپتالونو او کټونو کې پراته دي او د بیمارئ په وجه با ندې رزقونو ته ګوتې هم نشي وروړلے .

ته په غوږونو باندې اورې حالانکې ډیر خلق کانړه دي .

ته په سترګو باندې لیدل کوې حالانکې ډیر خلق د دې نعمت نه محروم دي .

تا له الله تعالی عقل درکړے دے حالانکې ډیر خلق ته په بازارونو او سړکونو او لارو کوڅو کې وینې چې هغوي لیوني دي دماغ او عقل ئې کار نه کوي د خپل خوراک ، کپړو . او پیزار نه خبر نه وي .

لږ سوچ اوکړه که تاله څوک د احد د غر منګې سره زر درکې نو ته د هغې په بدله او عوض کې و رته خپلې سترګې ورکوې ؟

که تاله څوک یوه ډیرکئ د سپینو زرو درکړي نو ته هغه له خپل غوږونه ورکوې ؟

که تاسو له څوک یاقوت او مرجان هم درکوي نو تاسو خپل لاسونه د هغې په بدله کې نه ورکوئ .

آیا : ته غواړې چې خلق دې تا له ډیره زمکه درکړي او ستا ژبه دې ستا د خولې نه کټ کړي ؟

ګوره څومره نعمتونه په تا باندې الله تعالى کړي ليکن تا ته د هغې ادرا ک هم نشته چې څه څه درته نه دي ميلاؤ شوي نود هغې باره کې فکرمند ئې ليکن چې څه
درته ميلاؤ شوي په هغې باندې شکر نه اوباسې .
دنيا کې لږ نظر واچوه ډير خلق ستا د خاندان ستا د کلي او علاقې تا نه کمزوري دي څوک په رنګ کې څوک په قد کې څوک په مال کې څوک په طا قت کې څوک په نسب کې څوک په اولاد کې نو ته ولې بيا شکر نه اوباسې ؟
ناشکري د الله تعالى ډيره بدي شي ځکه د الله تعالى نبي عليه السلام فرمائي :
«إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فُضِّلَ عَلَيْهِ فِي المَالِ وَالخَلْقِ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ» [1]
«ترجمه» : کله چې تاسو داسې کس اووينئ چې هغه په رنګ کې قد کې مال کې د ده نه اوچت وي نو دا دې هغه چا ته هم اوګوري چې څوک د دينه په دې څيزونو کې کم وي .
په زندګئ کې هر قسم حالات مخې ته راځي کله به د رزق کمے وي کله به دې بچي نه پيدا کيږي ، کله به بيمار ئې کله به دې په کور کې

[1] صحيح البخاري بَابٌ: لِيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ، وَلاَ يَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ6490
مسلم في أوائل الزهد والرقائق رقم 2963

څوک وفات کیږي نو ته به بالکل ناشکري نه کوي .
کله کله به ستا ښځه ستا سره بداخلاقي هم کوي یا به بله داسې مطالبه ستا نه کوي لیکن ته به د هغې طاقت نه لرې نو بالکل ناامیده کیږه مه بلکې په هر څه باندې د الله تعالی شکر اوباسه .
بعض کسان داسې وي چې د هغوي ښځې د قد نه لنډې وي یا ئې رنګ ښآئسته نه وي یا تعلیم یافته نوي نو هغوي ناشکري کوي .
روره ! نا شکري مه کوه د ناشکرئ هیڅ فائده نشته که ته ناشکرې هم وکړې نو ستا ښځه د قد نه نه اوګدیږي ستا بدرنګه ښځه ښآئسته کیږي نه .
بالفرض ستا کچه کور دے او ته نا شکرې اوکړې نو ستا په ناشکرئ هغه پخیږي نه .
یا ستا اولاد نشته او ته ناشکرې کوې نو ستا د ناشکرئ په وجه تا ته اولاد نه میلاویږي .
مونږ ډیر داسې کسان لیدلي دي چې کله ښآئسته بنګله اوویني نو وائي کاش چې دا زما وے یا ئې چرته نا محرمه زنانه باندې سترګې اولږي او هغه ښائسته وي د هغې مخ سترګې لاسونه ، شونډې ، یابل څه اندام اوویني یا د هغې قد لوړ وي نو دا وائي کاش چې دا زما ښځه وے یا کاش چې زما ښځه هم د دې په شان وے نو دا مناسب خبره نه ده دیته ناشکري وائي او مونږ شریعت د دې نه منع کړي یو.

د دې وجه نه الله تعالى فرمائي :

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ [1]

«ترجمه» : كه تاسو په لږ باندې شكر اوكړئ نو زه به تاسو له ډير درکړم او كه ناشكري مو اوكړه نو زما عذاب ډير سخت دے .

بل ځائي کې الله تعالى فرمائي :

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ [2]

«ترجمه» : يقيناً انسان ظلم كونكے او ناشكره دے .

د دې وجې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي :

هغه څوک چې د الله تعالى شكريه نشي اداء كولے نو د مخلوق شكر هم نشي ا داء كولے .

نو د ځان سره عهد اوكړه چې چرته به هم زما د خولې نه د ناشكرئ الفاظ نه وځي هميشه دپاره دالله تعالى شكريه اداء كوه كيدے شي ستا سره يو نعمت نه وي او ته ناشكري اونه كړي نو الله تعالى به تا لره هغه نعمت هم درکړي او ستا نه به راضي هم شي .

زمونږ نبي عليه السلام او اسلافو باندې قسما قسم حالات راغلي دي هر قسم پريشانيانې او تكاليف رسيدلي دي ليكن هغوي بيا

[1] سورة إبراهيم٧

[2] سورة إبراهيم ٣٤

هم د ناشکرئ الفاظ د خپلو ژبو نه ندې راویستلې .
او مونږ تاسو ته الله تعالی ډیر څه راکړي دي لیکن بیا هم مونږ ناشکري کوو ښکلي کورونه ، ښه خوراک ، ښې کپړې ، یخې اوبه ، روغ صحت ، ښځه بچي ، ځواني او قوت راله الله تعالی راکړي دي لیکن بیا هم مونږ د الله تعالی نه ګله من یو او ناشکري کوو .
نو په خپلې کورودانې هم د الله شکر اوباسه هغې کې غلطیانې ما راوباسه چې پوزه کې غلطي راوباسې او کله په مخ کې او کله په قد کې او کله په یو اندام کې او کله په بل اندام کې .
ډیر خلق په دنیا کې داسې شته چې د هغوي ښځې نشته د چا ښځه وي خو لیکن ړنده وي د چا ښځه کنړه وي د چا ښځه بداخلاقه وي د چا ښځه بې حیاء وي د چا د ښځې حسب نسب کمزورے وي او کیدے شي ستا په ښځه کې په دې عیبونو کې یو عیب هم نه وي .
نو د الله تعالی شکر اداء کړه خیر دے ښځې سره ګذاره کوه ژوند ورسره تیر کړه اګر که دې کې خامیانې هم وي نو ته هغه د مرګ او د ژوند مسئله مه جوړه وه ان شاء الله الله تعالی به درله په جنت کې ښکلې مزیدار حسن دارې باوفا ، حیاء دارې ، او بې مثاله حورې درکړي ټول خواهشات خو په دنیا کې نه پوره کیږي کنه ؟ لږ صبر اوکړه او عمل صالح اختیار کړه د الله تعالی صحیح عبادت

او بندګي شروع کړه نو ان شاء الله داسې جنتونو ته روان ئې چې وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ .[1]
هر خواهش به هلته پوره کيږي .

[1] [فصلت: 31]

خپله غلطي منه

بعض انسانان خپله غلطي په هیڅ وخت په هیڅ ځائي او په هیڅ حال او په هیڅ صورت کې نه مني که د بل چا نه معمولي غلطي اوشي نو دا غصه کیږي او په خپله به هغه غټې غټې غلطیانې کوي لیکن خپله غلطي تسلیمولو ته هغه نه تیاریږي نو دا ښه عادت نه دے خپله غلطي تسلیمول دا عقلمندي ده کله کله خبره دومره مخکې لاړه شي چې د هغې نه ډیر نقصان جوړ شي لیکن یو طرف ته که د صبر او تحمل مظاهره اوشي او یو کس خپله غلطي تسلیم کړي او دا اووائي چې زما نه غلطي اوشوه نو لا به ښه وي شر او جګړه به فوراً ختمه شي چې کله هم تا ته پته او لګي چې غلطي ستا ده نو فوراً خپله غلطي تسلیم کړه خپل انانیت به پریږدي داسې به نه کوې چې هر وخت ځان ته ګوته نیسې چې ما داسې اوکړل او زه داسې کولے شم .

چې کوم انسان همیشه ځان ته ګوته نیسي نو خلق داسې خلق نه خوښوي زمونږ دا خیال وي چې ګنې زما هره خبره صحیح ده خلق ئې مني او که نه مني خو خبرې مې صحیح دي نو دا سو چ غلط دے.

په مونږ کې د هر کس نه څه نه څه غلطي کیږي د کمپنئ منیجر او مشر د مزدور مخې ته معذرت نه کوي ځکه چې د هغه رتبه د

دې اجازت نه ورکوي استاذ د شاګرد په مخکې د خپلې غلطئ معذرت نه کوي ځکه هغه دا خیال کوي چې شاګردان به راپسې اوخاندي .

نو دا د شیطان کوشش وي چې د انسان په ذهن کې دا خبره واچوي چې مړه ته ولې خپله غلطي منې ؟

ولې ته د هغې نه څه کمزورے خو نه ئې ؟

ته د هغې نه یریږې خو نه ؟

هغه ستا نه معافي ولې نه غواړي ؟

او غلطي منل خو داسې دي ګویه کې ته کمزورے ئې .

چې ښځه هم غلطي نه مني او سړے هم غلطي نه مني نو دې سره به په کورکې بې برکتي او بې اتفاقي پیدا شي .

ګورئ په ګرمئ سره ډیر مسائل خرابیږي .

دواړو طرفونو نه سختي وي نو مسائل به نور هم ډیر شي که دواړو کې یو کس هم ضد شروع کړي نو خبره به د نقصان طرف ته لاړه شي د ضد په وجه سکون ختمیږي په غلطئ باندې د انسان عزت نه کمیږي بلکې عزت سوا کیږي او د مقابل کس په زړه کې به ستا مقام او مرتبه نوره هم زیاته شی هغه به هم وائي چې دا څومره بهترین انسان دے چې په فراخه زړه خپله غلطي تسلیموي بلکې الله تعالی به درله د دې په عوض کې اجر درکړي .

په کور ودانې د طاقت نه زيات بوج مه اچوه

چې کور ودانه څومره کار کولے شي نو هغه هومره کار پرې کوه د هغې د طاقت نه زيات کار په هغې باندې کول سراسر ظلم دے .

د دې وجې نه رسول الله صلى الله عليه وسلم ابوذر رضي الله عنه ته نبي عليه السلام ويلي وو چې ستا کوم ماتحت خلق دي په هغوي باندې د هغوي د طاقت نه زيات کار مه کوه بلکې د وس مطابق کار پرې کوه او چې کوم کار نه شي کولے نو ته ورسره مدد کوه .

کله کله داسې هم اوشي يوه جينئ ستا سره واده اوشي او ستا کور ته هغه راشي او کور کې ستا درې يا څلور خوئيندې هم موجود وي نو ټول کارونه د يو کس په سر باندې ورټپل دا ظلم دے پکار ده چې ستا خوئيندې هم د هغې سره په کار کولو کې لاس واړوي .

زنانه به ټوله ورځ کېړې اووينځي او بيا به د کور صفائي اوکړي او بيا به لوڅي اووينځي بيا به ماشومان غلي کړي بيا به روټئ پخه کړي نو خاوند به وائي تا زما کېړې استري کړي دي نو که هغه اووائي چې زه خو بالکل فارغه نه شوم اوس به درله استري کړم نو دا جاهل خاوند به راپاڅي او په هغې غريبې با ندې به په ډانګو وهلو او کنځلو شروع اوکړي چې تا ولې زما کېړې نه دي استري کړې ؟ او ديته سوچ نه کوي چې دې غريبې ته خو بالکل وخت ندے ميلاؤ شوے دا خو څه مشين نه دے چې ان فن کې به هر کار کوي او

سترې کیږي به نه .
ولې هغه ستا په شان انسانه نه ده څه ؟
جسم لري هغه کانړے او اوسپنه نه ده چې نه به سترې کیږي .
لیکن بیا هم هغه متواتره لګیا وي کارونه کوي او دیکې هم ته خفه ئې خیر دے یو ځل ته هم کور کې حصار شه او د کور ټولې کړې اووینځه ماشومان چې میتیازې اوکړي هغه هم ته صفا کړه د مال او څار وو د ګیا بندوبست هم ته اوکړه ټول کور جارو کړه او لوڅي هم اووینځه روټئ او ترکاري هم پخه کړه .
نو ته بیا ګوره چې ماښام بیا ته څومره چغې وهې والله دومره فریاد به اوکړې چې خلق به درپسې اوخاندي ستا د سترګو مخې ته به رڼا شي د ورځې به درته ستوري ښکاره شي دا خو څه د ګپ کار نه دے.
په دې دومره ډیر خدمتونو کې بیا هم ته هغه ملامتوې ؟
بلکې که په کور کې ستا خوئیندې او ورنداریاني موجود وي نو بیا د کور کارونه په ټولو باندې تقسیم کړه چې فلانکئ فلانکئ به فلانکے کار کوي نو هر چاته به خپل کار معلوم وي او په هرې یوې به بوج هم کم وي .
او کله کله د کور کارونو کې ته هم ورسره مدد کوه او د خپل نبي علیه السلام په سنت عمل اوکړه .

د واده نه مخکې کورودانه يو نظر کتل

چې د کومې زنانه سره ته واده کول غواړې نو هغې ته يو نظر کتلے شې شريعت مطهره د هغې اجازت ورکړے دے .

ابو هريرة رضي الله عنه فرمائي :

كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ تَزَوَّجَ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَنَظَرْتَ إِلَيْهَا؟»، قَالَ: لَا، قَالَ: «فَاذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا، فَإِنَّ فِي أَعْيُنِ الْأَنْصَارِ شَيْئًا» [1]

«ترجمه» : زه د نبي عليه السلام سره ووم يو سړے نبي عليه السلام ته راغے او عرض ئې اوکړو چې يارسول الله ما اراده کړيده چې زه د يو انصاري زنانه سره واده اوکړم .

نو نبي عليه السلام ورته اوويل تا هغه ليدلې ده ؟

نو هغه اوويل : نه !

نو نبي عليه السلام ورته اوويل : چې لاړ شه هغه اوګوره ځکه د انصارو په سترګو کې څه بيماري وي .

دارنګه مغيرة بن شعبة رضي الله عنه فرمائي :

[1] صحيح مسلم بَابُ نَدْبِ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِ الْمَرْأَةِ وَكَفَّيْهَا لِمَنْ يُرِيدُ تَزَوُّجَهَا1424

خَطَبْتُ امْرَأَةً، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " أَنَظَرْتَ إِلَيْهَا؟ " قُلْتُ: لَا قَالَ: " فَانْظُرْ إِلَيْهَا، فَإِنَّهُ أَحْرَى أَنْ يُؤْدَمَ بَيْنَكُمَا "[1]

«ترجمه» : ما د رسول الله علیه السلام په زمانه کې د ریشتې دپاره یو کور ته پیغام اولیګلو نو نبي علیه السلام زما نه تپوس اوکړو چې تا هغه جینئ لیدلې ده ؟

نو ما ورته اوویل : چې نه ! نه مې ده لیدلې .

نو نبي علیه السلام اوویل : چې هغه اووینه د دې سره به مو محبت د یو بل سره زیات شي .

بل حدیث کې دي نبي علیه السلام فرمائي :

«إِذَا أَلْقَى اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ خِطْبَةَ امْرَأَةٍ، فَلَا بَأْسَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا»[2]

«ترجمه» : کله چې الله تعالی د یو کس په زړه کې د نکاح متعلق یو خبره واچوي نو بیا دې کې حرج نشته چې هغه زنانه یو نظر اووینې .

همدارنګه په حدیث د مسلم کې دي سهل ابن سعد الساعدي رضي الله عنه فرمائي : چې رسول صلی الله علیه وسلم ته یوه زنانه راغله او عرض ئې اوکړو چې یارسول الله زه خپل ځان تا ته هبه کوم

[1] مسند الإمام أحمد بن حنبل 18154

[2] سنن ابن ماجهبَابُ النَّظَرِ إِلَى الْمَرْأَةِ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَتَزَوَّجَهَا 1864

(يعنى زه ستا سره واده كول غواړم) نو نبي عليه السلام هغې ته ښكته پورته اوكتل او بيا ئې خپل سر ښكته كړو.[1]

امام شوكاني ، امام نووي ، او جمهور علماء رحمهم الله د دې قائل دي چې كله څوک د كومې زنانه سره واده كول غواړي نو هغه يو نظر كتلے شي.

مسئله :

دلته يوه مسئله دا هم ده چې ايا كوم ځائ د زنانه كتلے شې ؟

امام مالک او جمهور علماء رحمهم الله دا وائي چې مخ او لاسونه كتلے شې.

اما ابو حنيفه رحمه الله وائي : چې مخ او لاسونه او ښپې كتلے شې .

امام داود ظاهري رحمه الله وائي چې ټول بدن كتلے شې .

مسئله :

بله مسئله دا چې آيا ته به د هغې زنانه نه اجازت اخلې چې كله ته هغې ته ګورې ؟

---

[1] عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ، قَالَ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ، جِئْتُ أَهَبُ لَكَ نَفْسِي، فَنَظَرَ إِلَيْهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَصَعَّدَ النَّظَرَ فِيهَا وَصَوَّبَهُ، ثُمَّ طَأْطَأَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ،
صحيح مسلم بَابُ الصَّدَاقِ، وَجَوَازِ كَوْنِهِ تَعْلِيمَ قُرْآنٍ، وَخَاتَمَ حَدِيدٍ، وَغَيْرَ ذَلِكَ مِنْ قَلِيلٍ وَكَثِيرٍ، وَاسْتِحْبَابِ كَوْنِهِ خَمْسَمِائَةِ دِرْهَمٍ لِمَنْ لَا يُجْحِفُ بِهِ ١٤٢٥

نو جواب دا دے چې د زنانه نه اجازت اخستل ضروري نه دے بلکې هغه ته پټ هم لیدلے شې .

جابر رضي الله عنه فرمائي : چې کله ما د رسول الله علیه السلام نه واوریدل چې تا سو کله د نکاح اراده لرئ نو هغه زنانه یو نظر اوګورئ

فَخَطَبْتُ جَارِيَةً فَكُنْتُ أَتَخَبَّأُ لَهَا حَتَّى رَأَيْتُ مِنْهَا مَا دَعَانِي إِلَى نِكَاحِهَا وَتَزَوَّجِهَا فَتَزَوَّجْتُهَا [1]

«ترجمه» : نو ما په یوې جینئ پسې د نکاح پیغام اولیږلو نو ما به هغې ته پټ پټ کتل چې کله ما د هغې هغه ځائ اوکتلو کوم چې باعث د رغبت وو نو ما دهغې سره نکاح اوکړه .

امام مالک ، احمد ، شافعي ، او جمهور علماء وائي : چې د لیدلو دپاره د زنانه نه اجازت اخستل شرط نه دے .

د احادیثو نه دا معلومیږي چې زنانه ته یو نظر کتلے شې او د هغې ظاهري جسم کتلے شې **مثلاً** : مخ ، لاس ، وغیره د هغې پټ اندام نه شې کتلے **مثلاً** : د هغې خیټه، سینه او شرمګاه وغیره صرف د هغې مخ کتلے شې ځکه د مخ نه د زنانه د ښائست او بد صورتئ اندازه لګیدلے شي .

[1] سنن ابي داود بَابٌ فِي الرَّجُلِ يَنْظُرُ إِلَى الْمَرْأَةِ وَهُوَ يُرِيدُ تَزْوِيجَهَا ٢٠٨٢

لیکن زمونږ د پوښتنو په معاشره کې دا ناشنا او د غیرت خلاف خبره ګنړلے کیږي څوک دې ته نه تیاریږي چې د هغې لور ، خور دې څوک اوګوري .

او د تعجب خبره دا ده چې خلق همدغه لوریاني او خوئیندې بازارنو ته شاپنګ سنټرونو او پارکونو ته د چکر د پاره بوځي نو دا خبره ورته د غیرت خلاف نه ښکاري.

او چې د کوم کار اجازت نبي علیه السلام ورکړے وي نو هغه ورته د غیرت خلاف ښکاري او د نبي علیه السلام په دې خبره کې ډیر حکمت دے تا له مور او پلار یوه جینئ کول غواړي او تا هغه بالکل کتلې نه وي نو ته به په واده باندې په لکونو روپئ هم اولګوې واده به اوکړې لیکن بیا به دې یا د ښځې پوزه نه وي خوښه یا به دې مخ نوي خوښ یا به دې قد او غاښونه نه وي خوښ نو بیا به هره ورځ هغه غریبه وهې ټکوې یا به ورله پیغورونه ورکوې یا به ورله طلاق ورکوې نو دا ټول صورتونه د نقصان نه خالي نه وي او نه بیا دا واپس کولے شې او نه بدلولے شې او نه ئې چاله ورکولے شې او نه ئې خرڅولے شې نو بیا ځان ته هم خیرې کوې او هغې ته هم .

نو د هغې نه غوره ده چې د واده نه مخکې جینئ یو نظر اوګورې دا د محمد رسول الله علیه السلام وینا ده او د محمد رسول الله وینا د خیر او برکت نه خالي نه وي .

خو چې د چا اراده د واده نه وي نو هغه له کتل جائز نه دي پردو زنانو ته ځکه د دې نه بيا ډير فسادات جوړيږي د شريعت د احکاماتو په هر حال کې پابندي پکار ده .

د کورودانۍ سره مشوره کول

د ښه او مزيدار ژوند تيرولو دپاره دا ضروري دي چې ښځه او خاوند به د يو بل سره مشوره کوي .

زنانه خو عام طور باندې څه کار د خاوند د مشورې نه بغير نه کوي ليکن سړو ته دا معمولي خبره ښکاري چې د زنانو سره مشوره اوکړي چې يو سړے خپلې زنانه له هيڅ اهميت نه ورکوي او د هغې سره په يو کار کې هم مشوره نه کوي نو دا د حسن معاشرت هم خلاف کار دے او د عقل هم خلاف دے .

د مشورې نه کولو په وجه بعض وخت دومره خفګان راشي د ښځې او خاوند په مينځ کې چې د کور ټول سکون او ارام ختم شي .

الله تعالى خپل نبي عليه السلام ته حکم کوي چې

وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ[1]

﴿ترجمه﴾ : په معاملاتو کې د دې صحابو سره مشوره کوه .

او دمؤمنانو هم الله تعالى دا صفت کړے دے چې

وَأَمْرُهُمْ شُورى بَيْنَهُمْ [2]

﴿ترجمه﴾ : دوئ دې د يو بل سره په هر کار کې مشوره کوي .

---

[1] سورة آل عمران159)

[2] [سورة الشورى: 38] .

او د نبي عليه السلام هم دا عادت وو چې په هر کار کې به ئې مشوره کوله.

د صلح حديبيه په موقع باندې نبي عليه السلام صحابو ته حکم اوکړو چې خپل څارروي ذبح کړئ ځکه چې سخ کال مونږ مکې ته د عمرې دپاره نشو تللے .

نو صحابه ډير پريشانه او غمژن شو نو يو کس هم پانځيدلو نبي عليه السلام درې ځله دا خبره اوکړه ليکن څوک پانځيدلو .

نو نبي عليه السلام د خپلې بي بي ام سلمه رضي الله عنها خواته راغے او د صحابو دا خبره ئې ورته ذکر کړه نو ام سلمه رضي الله عنها نبي عليه السلام ته مشوره ورکړه چې يا رسول الله تاسو چا ته هيڅ هم مه وائې بلکې لاړشه او خپل څاروي ذبح کړه او سر مو اوخروه .

نو نبي عليه السلام د دې د مشورې مطابق خپل څاروي ذبح کړه او حجام راوغوښتلو او خپل سر ئې اوخرولو .

نو د دې نتيجه دا راووتله چې صحابه رضي الله عنهم هم پاڅيدل او خپل خپل څاروي ئې ذبح کړل او سرونه ئې اوخرول .

نو رسول الله عليه السلام د خپل عظمت باوجود د خپلې بي بي خواله راغے او هغې سره ئې مشوره اوکړه او هغې هم بهترينه مشوره ورکړه او د نبي عليه السلام غټه پريشاني پرې حل شوه .

د دې نه معلومه شوه چې انسان به خپل عقل کامل نه ګڼړي چې زما نه بل عقلمند نشته او چې زه څه کوم نو هغه به کیږي .
نه ! بلکې مشوره کوه په دې کې برکت دے نو نه دې زنانه یو کار په خپله مرضئ کوي او نه دې سړے یو کار بغیر د مشورې نه کوي .
چې کله لور یا ځوي بالغ شي اود هغې واده کول غواړئ نو د خپلې کورودانې سره مشوره کوه چې دا خپله لور څنګه سړي له ورکړو ؟
یا دې ځوي له په کوم کور کې رشته اوکړو ؟ څنګه جینئ ورله اوکړو ؟ په کوم خاندان کې ورله اوکړو ؟
یا بالفرض تاسو د خپلوانو کورته ځئ چا درله دعوت کړے دے نو اختیار ستا په لاس کې دے نو که ته د ښځې سره مشوره اوکړې چې څه وخت به د کور نه وځو ؟ او هغوي له به په تحفه کې څه وړو ؟ څه شے ورله مناسب دي ؟ نو چې کله ته د هغې سره مشوره اوکړې نو هغه به درله مشوره هم درکړي او د خپل اهمیت به ورته هم احساس اوشي نو تاسو سره به هغه پوره تعاون اوکړي .
یا داسې مشوره ترینه اخستل چې زه درله کپړې کوم خو ستا کوم یو رنګ خوښ دے ؟ یا نن څه سبزي راوړم ؟
نو دا مشوره کول د محمد رسول الله علیه السلام سنت عمل دے .
یو منټ دپاره کتاب بند کړه او دا سوچ اوکړه چې نبي علیه السلام بهترین بنده دے وخت په وخت به ورته وحې کیده ، سید الانبیاء

دے ، لیکن بیا هم هغه د بې بیانو سره مشوره کوي او بیا د هغوي په مشوره عمل کوي او دا ورته څه عیب نه ښکاري بلکې په دې خوشحالیږي چې ښځې مې مشوره راکړه .

نو ته څوک ئې چې همیشه خپله رأي باندې کار کوي او د ښځې مشورې له څه اهمیت نه ورکوې او دا کار تاته د خپل غیرت خلاف ښکاري ؟

د خپل ځان اصلاح اوکړه او خپل عادات بدل کړه د نوي ژوند اغاز اوکړه کیدے شي ستا ښځه تاله داسې مشوره درکړي چې ستا زندګي به پرې بدله شي .

دې باره کې ډیر احادیث او واقعات دي لیکن هغه زه دلته نه ذکرکوم ځکه چې د مؤمن او عقلمند دپاره یو آیت یا یو حدیث هم کافي شافي وي .

خپله زنانه به د منکراتو نه ساتې

د خاوند دا ذمه داري جوړیږي چې هغه به خپله ښځه د منکراتو نه او د هغه کارونو نه چې اسلام کې هغه حرام دي د هغې نه به ئې ساتي هغه منکرات خو ډیر دي لیکن بعض د هغې نه ذکر کوم

۱ـ بې پردګي .

په هره زنانه باندې الله تعالی پرده فرض کړې ده حتی چې د نبي علیه السلام بې بیبانې چې هغوي د الله تعالی نه ډیرې یریدونکې وې

زړونه ئې صفا وو ، معاشره هم صفا ، او د ګناه سوچ هم هغوي نشو کولے ليکن هغوي ته هم الله تعالى په پردې کولو حکم کړے وو ليکن افسوس نن بعض جاهلان وائي چې په زړه کې دې څه عيب نه وي عبد الرحمن . ښکلي مخ ته په کتو کې ګناه نشته .

دا سراسر د قرآن حديث نه خلاف خبره ده قرآن کې الله تعالى خپل نبي عليه السلام ته فرمائي :

وَقُلْ لِلْمُؤْمِناتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ [1]

«ترجمه» : اے نبي ! زنانو ته اووايه چې دوئ دې د خپلو نظرونو حفاظت کوي خپلې سترګې دې ښکته کړي او د خپلو عورتونو حفاظت دې کوي .

بلکې په قرآن کريم کې الله تعالى سورت نور او سورت احزاب دا دواړه سورتونه باقاعده د دې پردې متعلق راليکلي دي .

ليکن بعض نام نهاده مسلمانان دې ته تنګ نظري وائي او دا ورته د زنانو حقوق غصب کول ښکاري او په عامو کورونو کې د پردې اهتمام نشته بلکې په بعضو ځايونو کې خلقو سړي په نوکروسره نيولي وي هغوي ورله په کور کې کارونه کوي او په دې کور کې د دې ښځه هم وي او لونړه هم وي او پيغلې خوئيندې هم وي او دا

[1] [النور: 31]

سړے بعض وخت په کور کې موجود نه وي او دا نوکر په کور کې ګرځي کله ئې د سړي په ښځه سترګې لګي او کله ئې په خوئیندو او کله د هغې د لوریانو سره خبرې او خنداګانې کوي او دې سړي ته د دې ټولو خبرو پته وي لیکن دا ورته څه نه وائي او وائي چې خیر دے دا زما نوکر دے او دا د دې خپل کور دے.

نوجوان او بالغ نوکر کور کې ساتل او د هغې په مخکې د دې د ښځې پاځیدل کیناستل حرام دي بلکې دا ځانله د ګناه اکاونټ کولاوول دي دا سړے به حج هم کوي خو لیکن بیا هم ګناه د ده په اکاونټ کې جمع کیږي ، دا به عمره هم کوي ، مسجد کې به هم ناست وي تلاوت به هم کوي لیکن بیا هم د هغه په عمل نامه کې ګناه لیکلے کیږي .

بعض خاوندان خپلو ښځو ته وائي چې زما د تره ځوي ، زما د ماما ځوي ، زما وریرونه ، زما خوروینو نه او زما فلانکي فلانکي ریشته دار او ملګرونه به پرده نه کوې که چرته هغه دینداره وي او پرده شروع کړي نو دا خاوند هغه وهي هغې ته غصه کیږي .

نو دا څومره د تعجب خبره ده چې ښځه په ګناه نه وهي بلکې په نیک عمل باندې ئې وهي او همیشه دپاره فتنه ، فساد ، پیغورونه ، دشمنیاني ، او خفګانونه وغیره د دې نه جوړیږي چې دا کاکا ځوي دے دې نه پرده مکوه او هغه د ماما ځوي دے او هغه فلانکے مې

دوست دے داغلط کار دے.

دا دخاوند ذمه داري ده چې هغه به خپله زنانه د غلط کارونو نه منع کوي او هغې سره به دې معامله کې سختي کوي چې د هرې غلطئ دې معافي شته خو د بې حيا ئې او بې پردګئ معافي هيڅ صورت کې نشته .

دا خو عجيبه خاوند دے چې ښځه ئې پردو سړو سره ګپ شپ لګوي او د

ماما کاکا ځوي سره خاندي او ده له هيڅ غيرت نه ورځي او ښځه ئې سحر د کور نه وځي او مازديګر کور ته راځي او په بازارونو کې د دکاندارانو سره خبرې کوي ، هغوي ته مخ ښکاره کوي او هغوي سره خاندي راخاندي ، زنانه ئې نوکري کوي او د نا محرمه سړو سره ناسته پاسته کوي او ديته هيڅ نه وائي داسې خاوند ته په شريعت کې ديوث ويلے کيږي او په ديوث باندې الله تعالى جنت حرام کړے دے .

نو د ښځې په ذهن کې به دا خبره کيږدې چې فضول به نه خاندې د نا محرمه سړي نه به پرده کوې بې ځايه خندا به نه کوي او بغير د ضرورت نه به د کورنه نه وځې .

۲ ـ دا به هم زنانه ته وائي : چې کله د کور نه وځې نو خوشبوئي به نه لګوې ځکه رسول الله عليه السلام د دې نه منع کړې د الله نبي

علیه السلام فرمائي :

«أَيُّمَا امْرَأَةٍ اسْتَعْطَرَتْ فَمَرَّتْ عَلَى قَوْمٍ لِيَجِدُوا مِنْ رِيحِهَا فَهِيَ زَانِيَةٌ»[1]

«ترجمه» : کومه زنانه چې خوشبوئي اولګوي او بیا د کور نه اوځي او په سړو باندې تیره شي نو دا زنا کاره ده .

۳ ـ د ګډا نه به منع کوې ، د ګانو بجانو ویلو نه به ئې منع کوې .

بعض زنانه د پردو سړو په مخکې ګډیږي او په اوچت اواز باندې غزل او ټپې او ګانې بجانې وائي حالانکې دا د قیامت د نشانیانو نه یوه نشاني ده چې ګانې بجانې ټنګ ټکور ، دابه عام شي خلق به راحت ، سکون په دې کې لټوي نو د دې ګناه نه به خپله ښځه منع کوې .

٤ ـ داسې واده ته هم خپله کوردانه مه پریږده چې هلته هلکان کور ته بار بار دا خلیږي او د پردې اهتمام په کې نه وي .

هاں : که د پردې اهتمام په کې وي نو بیا خیر دے هغې ته اجازت ورکړه.

٥ ـ زنانه له به اجازت نه ورکوې چې هغه دې تنګې ، لنډې ، او نرئ جامې واچوي چې کله ستا سره په کور کې ستا رونړه شریک وي .

[1] سنن نسائي مَا يُكْرَهُ لِلنِّسَاءِ مِنَ الطِّيبِ 5126

هاں : که ستا سره په کور کې رونړه نه وسيږي صرف ته او ستا کورودانه اوسيږئ نو بيا هغه هر قسم کپړې تا ته اچولے شي ځکه په لنډو تنګو او نرو کپړو کې يا د زنانه ټول جسم ښکاري او يا بعض ا ندامونه ښکاري او داسې زنا نو باره کې رسول الله عليه السلام فرمائي: د جهنميانو نه دوه قسمه خلق دي چې ما ندي ليدلي

١ ـ يو هغه دي چې هغوي سره د غواګانو د لکيو پشان ډنډې وي او په هغې باندې به خلق وهي .

٢ ـ قسم هغه زنانه دي

وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ، رُءُوسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ، لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ، وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا[1]

«ترجمه» : چې د کپړو اچولو باوجود به هغه لغړې وي هغه به نور خلق هم ځان ته مائله کوي او پخپله به هم نورو ته مائله کيږي څټونه به ئې د اوښ د قوب پشان وي داسې قسم زنانه به جنت ته نشي داخليدلے او نه به د جنت خوشبوئي حاصله کړي .

٦ ـ بعض زنانه غټ نوکان پريږدي د فيشن دپاره نو دا شرعي طور سره هم ناجائز دي او سائنسي طورباندې هم نقصاني دي ځکه د دې د لاندې د اودس اوبه نه ورداخليږي او هغه ځائ چې دا اوبه ورته

[1] صحيح مسلم بَابُ النِّسَاءِ الْكَاسِيَاتِ الْعَارِيَاتِ الْمَائِلَاتِ الْمُمِيلَاتِ 2128

او نه رسيږي نو اودس ئې نه کيږي او چې اودس ئې او نه شو نو مونځ ئې هم نه کيږي ځکه انس رضي الله عنه فرمائي :

«وُقِّتَ لَنَا فِي قَصِّ الشَّارِبِ، وَتَقْلِيمِ الْأَظْفَارِ، وَنَتْفِ الْإِبِطِ، وَحَلْقِ الْعَانَةِ، أَنْ لَا نَتْرُكَ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً»[1]

«ترجمه» : زمونږ دپاره بر يتونه واړه کول نوکونه کټ کولو د ترخ ويښته ويستلو او د زيرناف (شرمګاه) ويښته خريلو وخت مقرر کړے شوے دے چې مونږ به د څلويښت وريځو نه زيات دا نه پريږدو .

علماء وائي : چې هره هفته کې نوکان واړه کول پکار دي .

نور هم ډير احاديث شته ليکن مؤمن دپاره يو حديث هم کافي دے .

او دې غټو نوکانو لاندې اکثر ښيري پاتې شي دينه بيا قسما قسم بيماريانې جوړيږي .

٧ ـ بعض زنانه د دورځو ويښته اوباسي او دا نرئ کوي د دې دپاره چې ښائسته ښکاره شي .

ابن مسعود رضي الله عنه فرمائي :

«لَعَنَ اللهُ الْوَاشِمَاتِ وَالْمُسْتَوْشِمَاتِ، وَالنَّامِصَاتِ وَالْمُتَنَمِّصَاتِ،

[1] صحيح مسلم بَابُ خِصَالِ الْفِطْرَةِ ٢٥٨

وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْحُسْنِ الْمُغَيِّرَاتِ خَلْقَ اللهِ»[1]

مفهوم د حديث دا دے چې هغوي د ورځو ويښته ويسته او د رخسار (مخ) ويښته اوباسي او غاښونو مينځ کې کولاوونکو باندې د الله تعالى لعنت دے چې دوئ د الله تعالى خلقت بدلوي .

نو نبي عليه السلام په وريځو ويستونکو باندې او څوک چې اوباسي هغوي دواړو باندې لعنت ويلے دے .

۸ ـ تصوير جوړول او تصوير ويستل هم حرا م دي .

بعض زنانه د خپل ځان دپاره د کيمرې غټ موبايل پيدا کړےوي او ټوله ورځ لګيا وي او تصويران اوباسي کله ولاړه وي ، کله ناسته وي . کله باغ کې اودريږي او کله يو حالت کې وي او کله بل حالت کې تصويران اوباسي نو دا حرام کار دے ډير کرته داسې شوي وي چې جينئ يا يوه زنانه خپل تصويران اوباسي او موبايل کې ورسره وي خو بعض وخت د هغي خيال نه وي او دا موبايل د کوم ريشته دار هلک يا جينئ له په لاس ورشي هغه ترې ميموري کارټ پټ کړي يا ئې ترينه خپل ميموري ته هغه تصويران واړه وي او په عرب او عجم ئې خواره کړي بيا هغه زنانه ډيره خفه وي خو وخت تير شوے وي او اوبه د ورخ نه اوړيدلي وي .

[1] صحيح مسلم بَابُ تَحْرِيمِ فِعْلِ الْوَاصِلَةِ وَالْمُسْتَوْصِلَةِ وَالْوَاشِمَةِ وَالْمُسْتَوْشِمَةِ وَالنَّامِصَةِ وَالْمُتَنَمِّصَةِ وَالْمُتَفَلِّجَاتِ وَالْمُغَيِّرَاتِ خَلْقِ اللهِ 2125

نو دا غلطي د خاوند ده چې هغه ولې د خپلې ښځې سره په دې باب کې سختي نه کوي ؟

دا غلطي بيا د پلار ده چې هغه ولې خپلې لور ته داسې ازادي ورکړي وي .

دا غلطي بيا د ورور ده چې هغه خپلې خور له ولې موبايل په لاس کې ور کړے دے .

نو وروستو بيا پلار هم شرميږي او خاوند هم شرميږي او ورور هم شرميږي .

تصويران ډيره سخته ګناه لري ابو طلحه رضي الله عنه فرمائي :

«لاَ تَدْخُلُ المَلاَئِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلاَ صُورَةٌ»[1]

«ترجمه» : ملائک هغه کور ته نه دا خليږي په کوم کې چې سپے او تصويران وي.

بل حديث کې دي ابن مسعود رضي الله عنه فرمائي : چې رسول الله عليه

السلام فرمائيلي دي :

[1] صحيح البخاري بَابُ إِذَا وَقَعَ الذُّبَابُ فِي شَرَابِ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْمِسْهُ، فَإِنَّ فِي إِحْدَى جَنَاحَيْهِ دَاءً وَفِي الأُخْرَى شِفَاءً ٣٣٢٠

«إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ القِيَامَةِ المُصَوِّرُونَ» [1]

«ترجمه» : د قیامت په ورځ به سخت عذاب د هغه چا دپاره وي چې هغه تصویران اوباسي .

نور هم بې شماره احادیث دي خو زه په دې با ندې اکتفاء کوم .

۹ ـ د سړو مشابهت اختیارول .

بعض زنانه په خبرو ، خوراک ، کپړو وې د سړو سره مشابهت اختیاروي حالانکې دا سخته ګناه ده ابن عباس رضي الله عنه فرمائي : چې رسول الله علیه السلام فرمائیلي دي :

«لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ المُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ، وَالمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ» [2]

«ترجمه» : رسول الله علیه السلام په هغه زنانه با ندې لعنت ویلے دے ځوک چې د سړو سره مشابهت اختیاروي .

بعض زنانه خپل ویښتان د سړو د ویښتانو پشان جوړوي یا د سړو پشان اوچت اوچت خبرې او خندا ګانې کوي .

نو د دې ناروا کارونو نه به خپله کوروډانه ساتې .

۱۰ ـ زنانه به د بې نمازئ نه ساتې .

---

[1] صحيح البخاري بَابُ عَذَابِ المُصَوِّرِينَ يَوْمَ القِيَامَةِ ٥٩٥٠ مسلم في اللباس والزينة باب تحريم تصوير صورة الحيوان. . رقم 2109

[2] صحيح البخاري بَابٌ: المُتَشَبِّهُونَ بِالنِّسَاءِ، وَالمُتَشَبِّهَاتُ بِالرِّجَالِ ٥٨٨٥

بعض زنانه بالکل مونځونه نه کوي او په مونځونو کې سستي کوي او خاوندان ورته هيڅ نه وائي چې ته دا ګناه ولې کوې حالانکې د مونځ پريښودل د ايمان ضائع کول دي په قرآن کې الله تعالى باربار حکم کوي او د هغه خلقو بدي بيانوي چې په مونځونو کې سستي کوي .

مونځ د الله تعالى او د بنده په مينځ کې يو مضبوط کنکشن دے نو کوم انسان چې د الله تعالى سره تعلق غواړي نو هغه دې د مونځونو پابندي کوي .

دې باره کې بې شماره احاديث او قرآني آياتونه دي زه ئې اوس نه ذکر کوم په هغه موضوع باندې باقاعده کتابونه ميلاويږي هغه اوګورئ.

۱۱ ـ خپله کورودانه به د دروغو نه منع کوي .

ځکه قرآن کې الله تعالى د دروغ ويونکو ډيره سخته بدي بيان کړې ده الله تعالى فرمائي :

فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ [1]

﴿ترجمه﴾ : د بوتانو د ګندګئ نه ځانونه اوساتئ او د روغو نه هم .

بل ځائ کې الله تعالى فرمائي :

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ [2]

[1] سورة الحج ۳۰

[2] سورة الزمر ۳

«ترجمه» : الله تعالى هدايت نه كوي هغه كس ته چې دروغژن او ناشكره وي .

نبي عليه السلام فرمائي :

" آيَةُ المُنَافِقِ ثَلاَثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ" [1]

«ترجمه» : د منافق درې ۳ نشانيانې دي

۱ ـ كله چې خبرې كوي دروغ وائي .

۲ ـ كله چې وعده كوي نو وعده خلافي كوي . يعنى خپله وعده نه پوره كوي .

۳ ـ كله چې امين اوګنړلے شي نو خيانت كوي .

په يو حديث كې دي رسول الله عليه السلام فرمائي : چې يو انسان هميشه دپاره ريشتيا وائي : تردې چې د الله تعالى سره هغه ريشتوني اوليكلے شي [2]

---

[1] صحيح البخاري بَابُ عَلاَمَةِ المُنَافِقِ ۳۳ مسلم في الإيمان باب بيان خصال المنافق رقم 59

[2] عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى البِرِّ، وَإِنَّ البِرَّ يَهْدِي إِلَى الجَنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يَكُونَ صِدِّيقًا. وَإِنَّ الكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الفُجُورِ، وَإِنَّ الفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا»

نو په خپله هم دروغ مه وايه او زنانه هم د دروغو نه منع کوه .

۱۲ ـ زنانه به د غيبت او چغلئ نه منع کوې .

ځکه دا بيماري په زنانو کې ډيره ده قرآن کې الله تعالى فرمائي :

وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا[1]

«ترجمه» : تاسو کې يو کس دې د بل کس غيبت نه کوي آيا د خپل رور مسلمان چې مړ وي کچه غوښه خوړل تاسو کې يو کس خوښوي؟

حديث کې دې رسول الله عليه السلام فرمائي چې چا پسې خبرې کول دا غيبت دے او دا ډيره عظيمه ګناه ده او دا ګناه الله تعالى هغه وخته پورې نه معاف کوي ترڅورې چې هغه کس تا معاف نه کړي د چا چې تا غيبت کړے وي .

سيده عائشه رضي الله عنها فرمآئي : چې ما د صفيه رضي الله عنها په باره کې يو خبره اوکړه چې صفيه لنډه ده نو نبي عليه السلام غصه شو او ماته ئې اوويل :

صحيح البخاري بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ} [التوبة: 119] وَمَا يُنْهَى عَنِ الكَذِبِ ٦٠٩٤

[1] سورة الحجرات ۱۲

«لَقَدْ مَزَجْتِ بِكَلِمَةٍ لَوْ مَزَجْتِ بِهَا مَاءَ البَحْرِ لَمُزِجَ»[1]

«ترجمه» : تا يو داسې بدرنګه او ترخه خبره اوکوه که چرته دا د سمندر اوبو سره ميلاؤ کړے شي نو د سمندر د اوبو ذائقه به بدل کړي.

په دې باره کې نور هم ډير احاديث راغلي دي ليکن دلته صرف اشاره کافي ده .

نو خپله کورودانه به په سختئ سره منع کوې چې د چا غيبت به نه کوې.

۱۳ ـ بعض زنانه په معمولي غلطئ باندې نورو ته کنځل کوي حالانکې ابن مسعود رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي :

«سِبَابُ المُسْلِمِ فُسُوقٌ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ»[2]

«ترجمه» : مؤمن ته کنځل کول فسق دے او د هغه سره جنګ کول کفر دے .

دا د مسلمان شان نه دے چې هغه بل مسلمان ته کنځل اوکړي .

عياض ابن حمار رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائي:

---

[1] سنن الترمذي 2502

[2] صحيح البخاري بَابُ خَوْفِ المُؤْمِنِ مِنْ أَنْ يَحْبَطَ عَمَلُهُ وَهُوَ لاَ يَشْعُرُ ٤٨

مسلم في الإيمان باب بيان قول النبي صلى الله عليه وسلم سباب المسلم رقم 64

«الْمُسْتَبَّانِ شَيْطَانَانِ يَتَهَاتَرَانِ وَيَتَكَاذَبَانِ» [1]

«ترجمه» : يو بل ته کنځلې کونکي دواړه شيطانان دي دواړه د يو بل په خلاف بدزباني کوي او په يو بل دروغ تړي .

مؤمن کنځل کونکے او فحش ګو به نه وي نبي عليه السلام فرمائي :

«لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَّانِ وَلَا الفَاحِشِ وَلَا البَذِيءِ» [2]

«ترجمه» : مؤمن طعن لګونکے .. لعنت ويونکے او فحش خبرې کونکے او بې هوده خبرې کونکے نه وي .

بل ځائ فرمائي:

«الْمُسْتَبَّانِ مَا قَالَا فَعَلَى الْبَادِئِ، مَا لَمْ يَعْتَدِ الْمَظْلُومُ»[3]

«ترجمه» : خپل مينځ کې يو بل ته کنځل کونکو کې ډيره ګناه د هغه چا ده چا چې په کنځلو ابتداء کړي وي .

بل ځائ فرمائي :

د منافق درې نشانيانې دي

---

[1] صحيح ابن حبان ذِكْرُ الْإِخْبَارِ عَنْ وَصْفِ الْمُسْتَبَّيْنِ اللَّذَيْنِ يَكْذِبَانِ فِي سِبَابِهِمَا 5727

[2] سنن الترمذي بَابُ مَا جَاءَ فِي اللَّعْنَةِ ١٩٧٧

[3] صحيح مسلم بَابُ النَّهْيِ عَنِ السِّبَابِ ٢٥٨٧

١ ـ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ [1]

﴿ترجمه﴾ : چې کله جګړه کوي نو کنځلې کوي .

نو که ستا کورودانه چا ته کنځلې کوي نو ته هغه په سختئ سره منع کوه.

١٤ ـ چا سره احسا ن کول او بيا د هغې زياتل .

بعض زنانو کې دا عيب وي چې کله هغوي د چا سره احسان اوکړي نو هغه بيا بار بار زياتي او وائي چې ما تا سره فلانکے احسان کړے دے نوپه شريعت مطهره کې دا هم لوي جرم دے .

ابن عمر رضي الله عنهما فرمائي : چې رسول الله عليه السلام فرمائلي دي:

«لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنَّانٌ، وَلَا عَاقٌّ، وَلَا مُدْمِنُ خَمْرٍ» [2]

﴿ترجمه﴾ : احسان زياتونکے د مور او پلار نافرماني کونکے او شراب څکونکے به جنت ته نه داخليږي .

او د دې احسان زياتلو په وجه الله تعالى نيکيانې ضائع کوي .

لکه قرآن کريم کې الله تعالى فرمائي :

---

[1] صحيح البخاري بَابُ عَلاَمَةِ المُنَافِقِ ٣٤

أخرجه مسلم في الإيمان باب بيان خصال المنافق رقم 58

[2] سنن النسائي الرِّوَايَةُ فِي الْمُدْمِنِينَ فِي الْخَمْرِ ٥٦٧٢

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تُبْطِلُوا صَدَقاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذى [1]

﴿ترجمه﴾ : اے ! د ایمان والاؤ خپل صدقات زباتلو باندې مه ضائع کوي .

بل ځائې کې الله تعالی د مؤمنانو صفت بیان کړے دے چې مؤمنان کله چاله صدقه ورکړي یا چا سره احسان اوکړي نو هغه بیا نه زباتي لکه الله تعالی فرمائي :

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى [2]

﴿ترجمه﴾ : هغه کسان چې هغوي خپل مال خرچ کوي د الله تعالی په لاره کې بیا نه ورپسې کوي هغه څه پسې چې خرچ کړي وي زباتنه او نه ضرر .

بل ځائې کې الله تعالی فرمائي :

وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ [3]

﴿ترجمه﴾ : د چا سره احسان په دې نیت مه کوه چې ماله به ډیر راکړي .

---

[1] [البقرة: 264]

[2] سورة البقرة ٢٦٢

[3] سورة المدثر ٦

نو خپله کورودانه به پوهه کوې چې چا سره کله احسان اوکړي نو بیا به هغه نه زباتي.

۱۵ ـ د رسم او رواج وغیره نه به زنانه منع کوې .

زنانه په رسم او رواج کې ډیرې مخکې وي هره ورځ نوے فیشن ، نوې کپړې ، نوې پیزار نو دا اسراف دے او د اسراف باره کې الله تعالی فرمائي :

إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ [1]

﴿ترجمه﴾ : اسراف کونکي خلق د شیطان ورونه دي .

نو زنانو له حسب ضرورت خرچه ورکوئ دومره ډیرې روپئ مه ورکوه چې هغوي په عبثیاتو باندې لګوي او فضول خرچې پرې کوي ځکه الله تعالی فرمائي :

إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ [2]

﴿ترجمه﴾ : الله تعالی د اسراف کونکو خلقو سره محبت نه کوي .

بلکې که ستا کور ودانه فضول خرچه وي نو غصه کیږه ورته ځکه چې دا مال الله تعالی د دې دپاره نه دے درکړے چې ته ئې عبث په رسمونو ، رواجونو او فیشنونو باندې لګوه او الله تعالی به درسره

[1] سورة الإسراء۲۷

[2] سورة الأعراف۳۱

حساب نه کوي .

١٦ ـ پردو مړو پسې ژړل چغې وهل ، ګريوان شوکول دا حرام دي د خپل پلار ، رور ، ځوې ، پسې ګريوان شوکول هم حرام دي پاتې لا پردے مړے.

بعض داسې زنانه وي چې کله چم ګاونډ او خپلوانو کې څوک مړ شي نو هغه غټې غټې چغې وهي ګريوان شوکوي حالانکې د الله تعالى نبي فرمائي :

«لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَطَمَ الخُدُودَ، وَشَقَّ الجُيُوبَ، وَدَعَا بِدَعْوَى الجَاهِلِيَّةِ»[1]

«ترجمه» : هغه کس زمونږ نه ندے چې هغه خپل ويښته شوکوي ګريوان شلوي او د جاهليت اوازونه کوي .

بلکې د الله نبي عليه السلام فرمائي : چې کوم مړي پسې ګريوان شليږي او چغې وهلے کيږي نو هغه مړي ته به عذاب ورکولے کيږي .

دارنګه د وعده خلافئ ، خيانت ، حسد ، فضول خبرې کول وغيره د دې نه به خپله

هم منع کيږي او کورودانه به هم منع کوې .

[1] صحيح البخاري بَابٌ: لَيْسَ مِنَّا مَنْ شَقَّ الجُيُوبَ ١٢٩٤ أخرجه مسلم في الإيمان باب تحريم ضرب الخدود وشق الجيوب. . رقم 103

کوردانې ته ځان ښائسته کول

هر سړے دا غواړي چې زما ښځه دې ما ته زان ښائسته کړي او ښکلې جامې واچوي او د هغې په مخ دې خیرے نه وي د هغې د کپړو نه بدبوئي نه خیژي او د هغې خوله او غاښونه دې صفا وي نو داسې زنانه هم غواړي چې زما خاوند دې صفا ستهره وي ښکلې خوشبوئي دې ترینه خیژي لیکن هغه خاوند چې د هغه خوله د نسوارو نه ډکه وي او سریګټ څکې او په کلونو کلونو مسواک خولې ته نه نزدې کوي او د خولې نه ئې ګنده بدیوئي روانه وي .

نو دا خو ډیره بې انصافي ده .

د سړي دپاره هم ضروري دي چې هغه دې د شریعت رنا کې خپل ظاهري نظافت او طهارت خیال اوساتي دا هم د ښځې جائز خواهش پوره کول دي .

خو د زینت نه مراد هغه زینت نه دے کوم چې په شریعت کې حرام وي **مثلاً** : ږیره خریل ، د انګریزانو پشان ټائې پتلون اچول او بیوټي پالر ته تلل او کریم پورډر مږل دا ځان ښائسته کول نه دي بلکې ځان شرمول دي .

بعض سړي چې کله دوستانو خواله ځي یا بازار ته وځي یا د چا واده له ځې نو یو یو ګهنټه شیشې ته ولاړ وي په مخ هم لاس وهي او په ویښتو هم لیکن چې کله په کور کې وي نو بیا د دې غریب ډیر

بدحال وي ته به وائي که چې ګڼې دا اوس چا د قبر نه ویستلے دے او مخکې دا خبره تیره شوې ده چې ابن عباس رضي الله عنه شیشې ته ولاړ وو نو شاګرد ترینه تپوس اوکړو چې تاسو هم شیشې ته اودریږئ ؟

نو هغه ورته اوویل چې آؤ !زه غواړم چې زما ښځه دې ماته ځان ښائسته کړي نو داسې هم د هغې حق جوړیږي چې زه هغې ته ځان ښائسته کړم .

ځکه اوښیاران وائي : چې سترګو نه زړه ته لاره تلي وي .

د زړه بیماري او صحت سترګو پورې خاص وي چې په سترګو یو څیز ښه اولګیږي نو

هغه په زړه هم ښه لګیږي .

خو د دې دا مقصد هم نه دے چې سړے به د کال باره ۱۲ میاشتې استري کړو جامو کې ګرځي او کار روزګار ، زمیداره ، به نه کوي چې زما کپړې ګنده کیږي او استري ئې خرابیږي او نه به په خیرنو شلیدلو ، داغدار، کپړو کې همیشه اوسیږي .

ښکلے لباس اچول پکار دے چې زړه ځان طرف ته مائله کوي او په سترګو ښه لګیږي .

چې کله ښځې سره بهر ته اوځي نو داسې دلکش جامې اچوه چې ښځه په تافخر کوي.

داسې کېږي مه اچوه چې ښځه درته اووائي : چې په دې حال کې او په دې کېږو کې زه درسره بهر ته نه اوځم .

جابر بن عبد الله رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام زما خواله راغے نو يو سړے ئې اوليدلو چې وينښته ئې ګډ وډ وو نو نبي عليه السلام اووئيل :

«أَمَا كَانَ يَجِدُ هَذَا مَا يُسَكِّنُ بِهِ شَعْرَهُ» [1]

«ترجمه» : دې سړي ته څه ميلاؤ نه شو چې دې پرې دا وينښته برابر کړي وے .

يو بل کس ئې اوليدلو چې هغه خيرنې کېږي اچلې وې نو نبي عليه السلام اووئيل :

«أَمَا كَانَ هَذَا يَجِدُ مَاءً يَغْسِلُ بِهِ ثَوْبَهُ» [2]

«ترجمه» : دې سړي ته اوبه نه ميلاويدې چې دې خپلې کېږې وينځلې وے .

ځکه خو ابو هريره رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي :

«مَنْ كَانَ لَهُ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمْهُ» [3]

---

[1] سنن ابي داود بَابٌ فِي غَسْلِ الثَّوْبِ وَفِي الْخُلْقَانِ ٤٠٦٢

[2] سنن ابي داود بَابٌ فِي غَسْلِ الثَّوْبِ وَفِي الْخُلْقَانِ ٤٠٦٢

[3] سنن ابي داود بَابٌ فِي إِصْلَاحِ الشَّعَرِ ٤١٦٣

«ترجمه» : چې کوم کس ويښته لري نو پکاړه چې هغه دې د هغې صفائي خيال ساتي .

بعض وخت زنانه خاوند ته ځان ښائسته کړي او خاوند د بازار يا دکان يا د پټې نه راشي نو کور کې چې کله ښځه اووينې چې هغې صفا کپړې اچولې وي او مخ ، لاس ئې وينځلې وي يا يې شوندې سرې کړې وي يا ئې رانجه لګولې وي نو خاوند له غصې نه سور شي چې دا په مونږ څه تير شو او څه تيريږي مونږ سترې ستومان يو هر طرف نه ټينشن ټينشن وي او تا لا پکې ځان هم ښائسته کړے دے کاروبار بالکل نشته دکانداري نه کيږي او مونږ خپله پريشان يو او ته وزګاړه ئې کله سترګې تورے او کله شوډې سرې کوې نو هغه غريبه په صفا کپړو اچولو ستومانه کړي نو هغه بيا هميشه په خيرنو کپړو کې ګرځي او دا خاوند چې بيا کله بازار کې يو زنانه په ښائسته شکل کې ، په ښائسته کپړو کې او ښائسته حالت کې اووينې نو بيا ټوله ورځ د هغې په زړه کې ګنده خيالات ګنده سوچونه د ګناه ارادې وغيره پيدا کيږي .

مختصر دا چې بله زنانه ئې ښائسته خوښه وي خو د خپلې زنانه ښائست او صفا کپړې نه شي برداشت کولے نو دا غلط کار دے .

بعض خاوند هر وخت خيرن خيرن ګرځي که ښځه ورته اووائي چې لږ ځان صفا کوه نو هغه غصه شي او اووائي : چې مونږ سره د رو ټئ

د خوړلو وخت نشته او ته د صفائي خبره کوې مونږ خپل سر ګرولو ته نه وزګاريګو او ته نورې نورې قصې کوې .

ځکه رسول الله عليه السلم فرمائي :

«إِنَّ اللهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ»[1]

«ترجمه» : الله تعالى ښائسته دے او د ښائست سره مينه کوي .

د نبي عليه السلام په باره کې عائشه رضي الله عنها فرمائي :

نبي عليه السلام چې به کله کور ته داخليدو نو اول به هغه مسواک کولو .

نو د عقلمند سړي دا نشانی ده چې هغه هر وخت ترو تازه اوسيږي .

دا نبوي سنت دي .

او صفائي سره په معاشره کې هم ښه اثر پريوځي او د سړي عزت کيږي.

د کورودانې په کارونو کې دلچسپي اخله

انسان دا غواړي چې زما د خيالاتو موافق انسان دې ما ته ميلاؤ شي چې زما او د هغې نظريه ، سوچ او فکر او خيالات يو شان وي همدغه معامله د ښځې او د خاوند هم وي هغوي هم د يو بل په کارونو کې دلچسپي غوښتل غواړي .

[1] صحيح مسلم بَابُ تَحْرِيمِ الْكِبْرِ وَبَيَانِهِ ٩١

کله نا کله ښځه او خاوند د یو بل په کارونو کې دلچسپي اخلي نو بیا په یو میاشت نیمه کې هغوي یو بل ته دومره نزدې شي چې دواړو خبرې او نظریه یو شان وي د یو بل په کارونو کې دلچسپي اخستونکي د یو بل ښه دوستان وي .

که ته د خپلې کورودانې سره دوستي کول غواړې نو لګ سوچ اوکړه چې ستا کورودانه څه شے ډیر خوښوي او په کومو څیزونو کې هغه ډیر معلومات لري نو ته هم په هغه څیزونو کې ډیر دلچسپي اخله .

او کله نا کله د خپلې بې بي سره په هغه کارونو کې خبرې کوه

په کومو کې چې هغه دلچسپي اخلي نو ته د خاوند سره سره به بهترین دوست جوړ شې او دا طریقه نبي علیه السلام هم اختیار کړې ده .

عائشه رضي الله عنها فرمائي : چې نبي علیه السلام د تبوک غزا نه واپس

شو نو زما د کمرې په طاق باندې یوه کپړه زوړنده وه نو هوا شروع شوه او د هغې کمرې د طاقونو کپړه اوچته شوه نو د هغې د لاندې ګوډیانې ښکاره شوې نو نبي علیه السلام تپوس اوکړو چې اے ! عائشه دا څه دي نو ما اوویل : یارسول الله دا خو زما ګوډیانې دي نو په دغه وخت کې نبي علیه السلام د هغه ګوډیانو په مینځ کې یو اس (ګوړه) اولیدو نو نبي علیه السلام تپوس اوکړو چې د دې اس

خو وزرې دي او د اسونو خو وزرې نه وي .
نو عائشه رضي الله عنها اوفرمائيل : چې ولې تا نه دي اوريدلي چې د سليمان عليه السلام دوه اسونه وو او د هغوې وزرې وې ؟
نو نبي عليه السلام چې کله دا خبره واوريدله نو اووئي خندل تردې چې ما د هغې د جامې غاښونه اوليدل .[1]
دلته غور او فکر اوکړه چې نبي عليه السلام د ګوډو سره هيڅ شوق او دلچسپي نه وه ليکن بيا هم نبي عليه السلام د خپلې بي بي د زړه خوشحالولو دپاره د هغې په کارونو کې دلچسپي اخستې ده .
يو خاوند وو هغه ډير عقلمند وو هغه کور جوړولو خپلې سځې ته ئې اوويل : دا د کور نقشه واخله او چې ستا څنګه خوښه وي نو هغه شان کور به جوړيږي البته کچن (باورچې خانه) به زه په خپله خوښه جوړوم .
نو سځې ئې ورته اوويل : چې کچن خو د زنانو شے دے ؟

---

[1] وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ غَزْوَة تَبُوك أَو حنين وَفِي سَهْوَتِهَا سِتْرٌ فَهَبَّتْ رِيحٌ فَكَشَفَتْ نَاحِيَةَ السِّتْرِ عَنْ بَنَاتٍ لِعَائِشَةَ لُعَبٍ فَقَالَ: «مَا هَذَا يَا عَائِشَةُ؟» قَالَتْ: بَنَاتِي وَرَأَى بَيْنَهُنَّ فَرَسًا لَهُ جَنَاحَانِ مِنْ رِقَاعٍ فَقَالَ: «مَا هَذَا الَّذِي أَرَى وَسْطَهُنَّ؟» قَالَتْ: فَرَسٌ قَالَ: «وَمَا الَّذِي عَلَيْهِ؟» قَالَتْ: جَنَاحَانِ قَالَ: «فَرَسٌ لَهُ جَنَاحَانِ؟» قَالَتْ: أَمَا سَمِعْتَ أَنَّ لِسُلَيْمَانَ خَيْلًا لَهَا أَجْنِحَةٌ؟ قَالَتْ: فَضَحِكَ حَتَّى رَأَيْتُ نَوَاجِذَهُ.
مشكاة المصابيح بَابُ عِشْرَةِ النِّسَاءِ 3265

نو خاوند ورته اوویل : چې ځکه خو زه جوړوم چې کچن کې ستا وخت ډیر تیریږي نو زه غواړم چې دا ستا دپاره داسې انداز کې جوړ کړم چې ټول سهولیات په کې موجود وي .

ګوره خاوند صرف دوه الفاظ د خولې نه اداء کړي دي لیکن ښځه پرې ډیره زیاته خوشحاله شوه چې زما خاوند په هغې شي کې ډیره دلچسپي اخلي کوم ځائ کې چې زما ډیر وخت تیریږي .

نو ټول کور جوړ شو مګر د کچن ډیزائن خاوند په خپله جوړ کړو او هغې کې د ضرورت او سهولت مطابق ټول سامان اولګولو نو بیا چې به کله هم زنانه کچن ته داخلیده نو هر څیز ته به په مینه مینه کتل چې دا زما خاوند په خپله مرضئ باندې جوړ کړي دے .

نو د کورودانې په جائز کارونو کې دلچسپي اخله چې هغې ته دا احساس اوشي چې زما خاوند زما سره ملګرے دے زه یواځې نه یم نو هغه به بیا هر کار کې دلچسپي اخلي او هر کار به په خوشحالئ سره کوي .

سیده فاطمه رضي الله عنها د نبي اکرم علیه السلام لور وه او نبي علیه السلام ته ډیره ګرانه وه او هغه پرې ډیر زیات خفه کیدو او هغه ورته د جنت د زنانو سرداره ویلې ده یوځل هغې په کور کې روټئ پخوله نو نبي علیه السلام پرې داخل شو تپوس ترې اوکړو چې فاطمه ! څه کوې ؟ روټئ پخوې ؟ هغې اوویل : آؤ ! نو نبي علیه

السلام د وړو پیړه راواخسته او هغه ئې ګول کړه او سیده فاطمه ته ئې ورکړه چې دا واخله او په تنور کې ئې اولګوه بیا نبي علیه السلام په کور کې کیناستو.

ګوره دا ظاهره کې معمولي شا ن خبره ده سیده فاطمه رضي الله عنها په زړه کې څومره خوشحاله شوي وي چې زما پلار ما له یو پیړه جوړه کړه او زما په کار کې ئې دلچسپي واخسته.

حالانکې روتیئ پخول د زنانو کار دے او پیړې جوړول هم د زنانو کار دے لیکن نبي علیه السلام د خپلې لور سره پیړه جوړه کړه.

کله کله زنانه کور کې مشین ته ناسته وي نو خاوند ورته غصه شی چې دا څه شور دې راخستے دے ؟

بلکې پکار ده چې خاوند هغې سره کیني او د هغې د کپړو تعریف اوکړي چې ما شاء الله ته څومره ښکلې کپړې ګنډې یا کوروډانه سبزي پخه کړي نو د هغې په پخلې کې دلچسپي واخله چې ما شاء الله ته خو یو سبزي په ډیرو قسمونو پخوې.

نو دې سره به په تا باندې څه بِل نه راځې البته زندګي به دې خوند او مزونه ډکه شي ستا فائده ده په کې که سوچ اوکړې.

یوسړی خپل سخر ته خط او لیکل

یو سړي خپل سخر ته په داسې الفاظو خط اولیکولو

زما تره زما پلاره او زما دوسته

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

زه ستا ډیر شکر ګذار یم چې تا ماله یو ښائسته رنګ والا او ښائسته سیرت والا لور په نکاح راکړه که زه ورسره سختي کوم نو هغه راسره نرمي کوي او زما دومره خدمت کوي چې خپل ځان ترینه هیر وي او زما د راضي کولو هر وخت کوشش کوي زما خفګانونه ځي په خوشحالو بدل کړل زما په زندګئ کې د بهار مثال لري زما وحشت او تنهائي ځي ختمه کړې ده زما سستي ځي په چستئ سره بدل کړې ده زما مړاوې زندګي ځي تروتازه کړه ، دیني فرائض او ارکان په اداء کولو کې دا زما سره مدد او تعاون کوي زه خو چې د زنانو متعلق کوم کتاب ګورم نو زه دا محسوسوم چې ګنې دا کتاب زما ښځې لیکلے دے ځکه په هغې کتابونو کې چې څومره خبرې لیکلي دي نو هغه ټول ښه عادات زما په ښځه کې موجود دي بهر کیف د دې په ښه تربیت باندې زه تا ته مبارکي درکوم هغه په ډیر ښکلي انداز کې د بچو تربیت کوي او د هغوي سره ډیر ښه سلوک کوي د دې دپاره چې مستقبل کې هغوي نه نیکان صالحین بهترین استاذان باعمله داعیان او جهاد کونکي مجاهدین جوړ شي او ستا لور زما

خدمت له هم وخت ورکوي او د خپل رب سره هم د شپې په تهجدو کې سرګوشي کوي زه د هغې سره او هغه زما سره واده باندې ډیر خوشحاله یو هغه زما خیال ساتي او زه د هغې خیال ساتم هغه زما د آرام وخت پیژني .

یو ځل یو سړے زما خواله راغے د څه کار په سلسله کې او هغه غوښتل چې ماله څه رشوت راکړي او ما ته ئې اوویل چې دا ستا دپاره تحفه ده نو زما ښځې زه منع کړم چې دا تحفه نه ده بلکې رشوت دے ځکه که چرته دې سړي د کار په سلسله کې تا ته ضرورت نه وے نو تا له ئې دا تحفه نه درکوله نو زه ډیر حیران شوم د خپلې کورودانې د تربیت او عقلمندئ باندې زما ښځه همیشه ماته ترغیب راکوي چې زکات ورکوه صدقې کوه زما ښځه د مونځ ، تلاوت ، اذکارو ، نوافلو ، او د نورو عباداتو ډیره پابندي کوي .

دروغ ، غیبت ، چغلي ، کنځل ، خیرو ، بغض ، بې هوده خبرو ، او فضول خندا نه سخت نفرت کوي .

زه به مختصر دا اووایم : چې هغې کې بیشماره خوبیانې دي .

زه خپلې خبرې ختموم ،،،،والسلام علیکم ،،،،،

ځوانه دا هم واوره

کوشش کوه چې د نامحرمو زنانو سره خبرو اترو نه د خندا اوکپ شپ نه ځان ساتې .

ځکه چې دا په شریعت کې سخت حرام کار دے د دې دنیاوي نقصانات هم وي او آخروي نقصانات هم دي د هغې وجه دا ده چې بعض وخت به د نا محرمه ښځې سره ناست ئې د هغې سره به خبرې کوې نو ستا په زړه کې به قسما قسم خیالات ، فکرونه ، سوچونه راځي بلکې بعض وخت به د ګناه اراده هم راشي نو ستا نه به داسې غلطي اوشي چې بیا به ټول عمر خفه ئې اوشرمیږې به او افسوس به کوې چې کاش ما داسې نوے کړي .

د یو صالح او نیک سړي باره کې راځي چې هغه یو مجلس ته لاړو نو یوه زنانه راغله او خپل لاس ئې وروړاندې کړو د دې دپاره چې د عالم سره لاس میلاؤ کړي لیکن عالم د هغې سره لاس میلاؤ نه کړو نو هغه زنانه اوشرمیده او ډیره خفه شوه نو دې صالح سړي هغه راوغوښته او ورته ئې اوویل : چې زه تا ته صفاصفا خبره کوم ایا ته اجازت راکوې؟

نو هغې اوویل : ته څه ویل غواړې ؟

نو صالح انسان اوویل : چرته که زه ستا سره لاس میلاؤ کړم او ستا لاسونه ماته نرم محسوس شي نو زما ښځه غریبه به زما د نظر نه پریوځي او که ته زما سره لاس میلاؤ کړې او زما لاس تاته د خپل خاوند د لاس نه زیات نرم ، ښکلے او ښه محسوس شي نو هغه به ستا د نظر نه پریوځي .

نو مونږ د یو بل سره لاسونه میلاؤ نه کړل او هر یو په خپل خاوند او په خپله ښځه باندې راضي اوسي نو دا ولې ښه خبره نده څه ؟

نو اے ځوانه! که ته غواړې چې تا له الله تعالی د قیامت په ورځ ښکلې او مزیدارې حورې درکړي ، ښکلي لاسونه ، غټو سترګو والا اوچت قد والا او ناشنا ښائست والا ، مینه کونکې وفا کونکې حوري درکړي نو په د نیا کې د نا محرمه ښځو سره ګپ شپ مه لګوه ، د نا محرمه زنانو سره په نرمه لهجه کې خبرې اترې مه کوه په هغوي کې دلچسپي مه اخله د هغوي نه ځان ساته .

ځکه رسول الله علیه السلام فرمائي چې نظر د شیطان د غشو نه یو غشے دے په دې با ندې هغه جاهلان ښکار کوي .

یو بل حدیث کې دي نبي علیه السلام فرمائي : دوه ک سان ښځه او سړے دې ځانله ځائي کې نه کیني کله چې هغوي غیر محرمه وي ځکه دریم د هغوي سره شیطان دے .

په خپل قسمت باندې راضي شه

ګوره تاله چې الله تعالی کوم بدن ، مال ، اولاد ، کور ، زمکه، او صلاحیت درکړے دے نو په هغې باندې راضي اوسه .

قرآن کې الله تعالی فرمائي :

فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ [1]

تاله چې ما څه درکړي هغه واخله او شکر اوباسه .

تاسو د سیرت او تاریخ کتابونه اوګورئ مخکې زمانه کې ډیرداسې خلق او علماء تیر شوي دي چې هغوي ډیر غریبانان وو د هغوي سره اوچتې بنګلې ، ښکلي ګاړي ، فراخه زمکې ښائسته خوراکونه او مزیدار لباس نه وو د دې باوجود هغوي په معاشره کې ناشنا تبدلیانې راوستې دي په دنیا کې د هغوي لوي مقام وو ، د ښه کردار خاوندان وو ، هغوي عامو ا نسانانو ته فائدې رسولې دي ، د هغوي په مقابله کې ډیر داسې خلق وو چې هغوي مالداره هم وو ، ښائسته هم وو ، د اوچت نسب او خاندانونو سره د هغوي تعلق وو لیکن د حق اتباع نه کولو په وجه باندې د بې عزتئ ، ضلالت ، او بدبختئ زند ګي ئې تیره کړه .

ستا سره به ناشنا ناشنا عالمي ډګریانې وي ، غټ کور به دې وي ، قیمتي ګاړي به درته ولاړ وي ، ناشنا قسم خوراکونه به هم کوې لیکن بیا به هم ته د الله تعالی په نیزد یو ذلیله انسان ئې .

که ته غواړې چې د آرام راحت او خوشحالئ زندګي تیره کړې نو کوم شکل او صورت چې تاله الله تعالی درکړے دے په کوم خاندان

[1] سورة الأعراف آية 144- 145.

کې چې الله تعالی ته پیدا کړے ئې ، او کوم آواز چې تا له درکړے شوے دے کومه پوهه او عقلمندي او کوم مال چې تاله درکړے شوے دے په هغې باندې راضي شه .

ګورئ په تاریخ کې داسې ډیر خلق تیر شوي دي چې هغوي غریبانان وو بیا هم هغوي یو غټ نوم پیدا کړے وو .

عطاء بن ابي رباح رحمه الله د خپلې زمانې یو عظیم محدث ، مفتي او عالم وو حالانکې هغه یو ازاد کړے شوے غلام وو د رنګ نه تور وو ، چیته پوزه ئې وه ، ګنجے سر ئې وو .

احنف ابن قیس رحمه الله په عربو کې د ټولو نه زیات حلیم او صبرناک سړے وو وچ کلک ، کمزورو او نرو پوند و والا وو .

اعمش رحمه الله د خپلې زمانې یو لوي محدث وو دا هم یو ازاد کړے شوے غلام وو کمزوري نظر والا ، انتهائي غریب وو.

بلکې د انبیاؤ زند ګئ ته سوچ اوکړه اکثرو انبیاؤ ګډې بیزې څرولي دي داود علیه السلام لوهار وو زکریا علیه السلام ادریس علیه السلام درزي وو نبي علیه السلام او موسی علیه السلام ګډې بیزې څرولي دي حالانکې دا هغه خلق وو چې په ټولو انسانانو کې د هغې لوي مقام او فضیلت وو .

نو ته هم په خپل قسمت با ندې راضي اوسه .

ایا ته خوشحالي غواړې ؟

د الله تعالی په خپل بنده باندې بې شماره احسانونه او نعمتونه دي مثلا : نمر ، سپوږمۍ ، هوا ، خوراک ، اوبه سترګې ،لاسونه غوږونه ، ښپې او صحت ښځه ، بچي وغیره ډیر احسانات کړي دي یو احسان ئې دا هم دے چې انسان له د زړه قرار ، سکون ، خوشحالي او ارم ورکړے دے .

نو زړه غټ ساته بغض او حسد زړه کې مه ساته ځکه چې زړه څومره مضبوط او صفا وي نو روح هم دومره خوشحاله وي چې کوم انسانان ځانونه د صبر عادي کړي نو غټې غټې پریشانیانې بیا داسې انسان ته هیڅ نه ښکاري .

کله نا کله بهر ته وتل په دې کائنات کې غور او فکر کول دې سره هم غمونه کمیږي عبث سوچونه مه کوه ځان په څه کار مصروف ساته که ته دا خپل ذهن خالي پریږدې نو دا به زاړه زاړه یادونه مخې ته کړي او هغه خبرې چې ستا به هغې ته سوچ هم نه وي و هغه به درته رایاد شي ستا د پیدائش نه واخله تر اوسه پورې دا ټول پائلونه به کولاؤ کړي ستا د تکلیفونونه ډکه ماضي او د تیارې نه ډک مستقبل به ستا مخې ته کیږدي نو ستا ټول بدن به دې سره اوخوځیږي بیا که ستا ښځه کې معمولي غلطي هم وي نو ته به بیا ځان ته کنځلې کوې چې ما ولې دې سره واده کولو د دې په ځائې

خو چې ما د فلانکئ فلانکئ سره واده کړے وے نو ښه به وے هغه فلانکئ د کاکا لور سره او فلانکي ماما لور سره فلانکئ ترور لور سره فلانکي ګاونډئ سره نو که چرته ستا ذهن ته داسې وسوسې او خيالات راځي نو خپل سوچ او فکر بدل کړه .

بل اصول دا هم دي چې دنيا له به ډير ا هميت نه ورکوې ځکه چې په دې دنيا کې په انسان باندې د غمونو باران کيږي ځکه دا بې وفاء ده او بې فاء څيز سره د حد نه زيات محبت کول عقلمندي نه ده د دې ښائست د دې چمک دا هر څه هر څه ګپ شپ او ختميدونکي دي څوک چې دې کې پيدا شوي دي نو هغه به مري.

د دې چې کوم سردار وي د هغې سره حسد کيدے شي او څوک چې احسان کونکے وي نو هغه له دهمکيانې ورکولے شي .

خفه کيږې ولې ؟

که بالفرض ته محتاج ئې نو نور ډير خلق قرض دار دي .

که ستا سره ګاړے نشته نو ډير خلق د ښپو نه محروم وي .

که ستا په سر درد وي نو ډير خلق داسې دي هغوي د مودو نه په هسپتالونو کې پراته دي .

که ستا يو ځوي مړ شوے وي نو داسې خلق شته چې د هغوي درې او څلور ځامن په يو وخت کې مړه شوي دي .

او ته ولې خفه کيږې ته مسلمان ئې الله تعالى او رسول ملائک او

یوم الآخرة منې او په تقدیر باندې ایمان لرې .
ډیر داسې خلق شته چې هغوي د الله او د یوم الآخرة نه منکر دي .
که تا نه څه غلطي شوي وي نو توبه به اوباسې مغفرت به طلب کړې د غلطئ اصلاح به اوکړې غم مکوه ځکه د غم په وجه به ستا د شپې خوب اوتښتي زړه به دې پریشانه وي د دنیا هیڅ نعمت به درله خوند نه درکوي .
ستا کورودانه ستا دپاره د الله تعالی د طرف نه یو عظیم نعمت دے د دې قدر اوکړه چې ستا په کور ودانې کې بعض داسې ښکلې خوبیانې وي چې کیدے شي هغه په ډیرو زنانو کې نه وي کیدے شي بعض وخت ته د هغې خوبیانې د غصې په وجه نظر انداز کړې، او بعض وخت د ناپوهئ په وجه نظر انداز کړي او کیدے شي بعض وخت د هغې ښکلے عادت ته به بې پرواهئ د وجې نه نظر انداز کړې.
نو که چرته ته په حقیقي معنو کې خوشحالي غواړې او د هغې خوشحالي په لټون کې ئې نو دا خوشحالي د خپلې کورودانې نه فوراً لاس ته کړه .
ډیر خلق د کور نه بهر خفه وي غمژن وي ، پریشانه وي لیکن چې کله هغوي خپل کور ته داخل شي او په خپل کور والا او بچو باندې ئې نظر اولګي نو خفګان ئې په خوشحالئ باندې بدل شي ،که تا له

الله تعالی مینه کونکې ، وفاء کونکې ، بااخلاق ، باکراده زنانه درکړي وي نو سل کرته شکر اوباسه او د الله تعالی احسان عظیم په ځان اوګنړه او په خپل قسمت باندې فخر اوکړه دا ستا خوش قسمتي ده.

که خوشحالي اوراحت غواړې نو د آخرت زندګي ډیره یاده وه مرګ ځان ته حاضر کړه او هغه خلق چې دنیاوي مال او اسباب کې کمزوري وي هغوي ته سوچ او فکر اوکړه او د هغوي د حال نه عبرت واخله او د الله تعالی نه امید ساته او د هغې نه ما یوسه کیږه مه .

په تقدیر باندې خوشحاله شه او زړه په دې مطمئن کړه چې د اوس چې څه کیږي نو دا زما د پیدائش نه مخکې لیکل شوي دي .

نو دې سره به ستا زندګي د خوشحالئ نه ډکه شي .

د کورودانې سره مینه کوه

د حسن معاشرت او مزیدار ژوند دپاره د ښځې او خاوند یو بل سره مینه کول ضروري دي لکه څرنګه چې سړے دا غواړي چې زما سره زما ښځه مینه اوکړي او زما جائز خواهش دې پوره کوي نو همدغه رنګه زنانه هم دا غواړي چې زما خاوند دې زما سره مینه اوکړي لیکن عام طور باندې زنانو کې حیاء ډیره وي نو هغوي بعض وخت اظهار نه شي کولے .

نو خاوند له پکار دي چې د خپلې کورودانې سره دي ښه ډیره مینه کوي ځکه چې هغه هم زړه لري چې بل سړی ته د هغې سوچ او توجه پیدا نه شي ښځې سره خندا ګپ شپ او د مینې خبرې کول پکار دي او ښځې سره لوبې کول نبوي سنت دي .

ځکه چې نبي علیه السلا م فرمائي :

لَيْسَ مِنَ اللَّهْوِ إِلَّا ثَلَاثٌ: تَأْدِيبُ الرَّجُلِ فَرَسَهُ، وَمُلَاعَبَتُهُ أَهْلَهُ، وَرَمْيُهُ بِقَوْسِهِ وَنَبْلِهِ [1]

لوبې درې قسمه دي

۱ ـ خپل اس تیارول .

۲ ـ د خپلې ښځې سره لوبې کول .

۳ ـ د غشو ویشتلو مشق کول .

همدا رنګه نبي علیه السلام ثیبه (طلاقه کړے شوې ، کونډه) په ځائې د پیغلې سره د واده حکم او ترغیب ورکړے دے او د هغې وجه ئې دا بیان کړې ده چې دوا ړه د یو بل سره لوبې کوي یوبل ته د محبت اظهار کوي د مینې خبرې دې کوي د یو بل سره .

د مشرې زنانه سره نوجوان د محبت هغه شان اظهار نشي کولے څنګه چې د پیغلې سره د محبت اظهار کوي .

[1] سنن ابي داود بَابٌ فِي الرَّمْيِ ۲۵۱۳

نبي عليه السلام باره کې راځي چې کله کله به هغې اودس اوکړو او خپله بي بي به ئې ښکل کړه او بيا به مانځه ته اووتلو حتی چې د روژې په حالت کې به ئې هم دا کار کولو.

د دې وجې نه په شريعت مطهره کې د داسې عبادت نه يا په عبادت کې د غلو نه منع کړے شوې ده چې د زنانه حق په کې وهلے شي.

چې ښځه ټوله شپه د خاوند انتظار کوي او خاوند حاجي صاحب په نوافلو ولاړ وي او ټوله شپه په عبادت کې تيروي او دو رځې روژې نيسي نو په اسلام کې د داسې عبادت ګنجائش نشته او نه د داسې عبادت اسلام اجازه ورکوي.

د سيدنا عبد الله بن عمر رضي الله عنه واقعه مخکې تيره شوه چې هغې به ډير عبادت کولو او ښځې له به ئې موقع نه ورکوله نو نبي عليه السلام ته چې کله پته اولګيده نو هغه ئې منع کړو چې داسې مه کوه ځکه ستا د ښځې، ستا د جسم، ستا د سترګو، هم په تا باندې حق دے.

د خپلې ښځې سره د مينې محبت خبرې کولو سره هم محبت سيوا کيږي ځکه خو نبي عليه السلام فرمائي:

«إِنَّ مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَأَلْطَفُهُمْ بِأَهْلِهِ»[1]

په مؤمنانو کې کامل مؤمن هغه دے چې د هغې اخلاق ښائسته وي

[1] سنن الترمذي بَابُ مَا جَاءَ فِي اسْتِكْمَالِ الإِيمَانِ وَزِيَادَتِهِ وَنُقْصَانِهِ ٢٦١٢

او د خپل کورواالاؤ سره د لطف او محبت زندګي تیروي .
لږ سوچ اوکړئ دغه د ملاطفت لفظ د قرآن کریم د مینځ لفظ دے یعنی د قرآن کریم په ۱۵ سپاره کې په سورت کهف کې دا لفظ دے چې کله اصحاب کهف والاؤ خپل ملګرے بازار ته اولیګلو نو هغې ته ئې دا تلقین اوکړو چې ګوره په خبرو کې نرمي کوه .
ګویا کې د قرآن په ټولو الفاظو کې مرکزي لفظ همدا دے چې د نرمئ او محبت معامله کوئ .
لیکن د افسوس خبره دا ده چې نن بعض سړي په کور کې د جابرانو او ظالمانو رویه خپلوي بلکې ډیر دینداره خلق وي لیکن د دین باوجود هغوئ د کور والاؤ سره سختي کوي نو دا ښه طریقه نه ده .
پکار ده چې زمونږ په غصه باندې زمونږ محبت غالب وي .
بلکې د بعض صحابو باره کې راځي چې هغوي د روټئ نوړئ د خپلو بې بیانو په خوله کې ورکولې .
په ظاهره کې دا معمولي کار ښکاري لیکن په حقیقت کې دا د محبت د سیوا کولو ناشنا طریقه ده .
لږ د خپل مهربان او قدرمن نبي علیه السلام سیرت اوګوره نبي علیه السلام یو ځل کور ته داخل شو نو اوئ کتل چې عائشه رضي

الله عنها جام په لاس کې راخستے دے اوبه څکي نو نبي عليه السلام ورته اواز اوکړو چې اے ! حميرې .
نبي عليه السلام ورته د مينې نه حميره اوويله .
حالانکې د عائشه رضي الله عنها نوم حميره نه وو ليکن د مينې نه ئې ورته دا لفظ ويلو د هغې د زړه خوشحالولو دپاره ،
د دې نه دا معلوميږي چې ښځې ته داسې نوم اخستل دا نبوي سنت دے چې په کوم باندې ښځه خوشحاليږي .
بعض خاوندان خپلې ښځې ته سپک نومونه اخلي چې زنانه له په زوره غصه ورولي او بعض خو د خلقو په مخکې ورته غلط غلط نومونه اخلي (د هغې نومونو ذکرکولو ته دلته ضرورت نشته) او بيا يو بل ته ژاړي چې زما ښځه زما عزت نه کوي نو خاورې ستا عزت کوي ؟
ته د هغې بې عزتي کوې او د هغې نه د عزت طمع لرې ؟
دا خو داسې مثال لري لکه چې ته چاله لاسونه او ښپې اوترې او سيند (سمندر) ته ئې ګزار کړې او بيا ورته و ائې چې خيال کوه چې په سمندر کې دې لاسونه او کپړې لمدې نه شي .
ته چې ښځې ته غلط نومونه اخلي ګويا کې په اور باندې پټرول اچوې.
پکار ده چې ښځه او خاوند يو بل ته داسې نومونه اخلي چې د

دواړو یو بل سره مینه سیوا شي نبي علیه السلام اووئیل : اے ! حمیره ما له هم ګلاس کې اوبه پریږده .

لږ سوچ اوکړئ اوبه خو څه کمې نه ې نورې هم میلاویږي مګر د محبت اندازه اولګوئ نبي علیه السلام خپل امت ته دا ښائي چې د کورودانې سره داسې د محبت معامله کوئ .

نبي علیه السلام خپلې بې بې ته وائي چې ما له لږې اوبه پریږده ګنې پکار خو دا وه چې نبي علیه السلام مشر دے برکتي هم دے د هغې په جوتې کې شفاء هم ده او د هغې نه پاتې شوې اوبه چې چاته میلاؤ شي نو دا د هغه کس سعادت دے لیکن داسې د خیر او برکت والا شخص د بل نه مطالبه کوي چې لږ شان اوبه ماله پریږده او عائشه رضي الله عنها نه ئې اوبه راواخستلې نو فوراً ئې اونه څکلې بلکې تپوس ئې تر ینه اوکړو چې اے ! عائشة تا د جام په کوم ځائې باندې خوله کیښودې ده ما ته هغه ځائې اوښایه نو هغې ورته اوویل یارسول الله ولې ؟

نو نبي علیه السلام ورته اووئیل : چې زه هم په هغه ځائې باندې خوله کیښودل غواړم په کوم ځائې ې تا خوله ایښودې وه نو نبي علیه السلام هم په هغه ځائې باندې خوله کیښوده .

دیته وائي محبت ...

دا څومره د افسوس خبره ده چې بعض خلق د کور نه بهر ډیر

بااخلاقه وي او ظاهري شکل د شریعت مطابق جوړ کړے وي لیکن کور کې هغوي ډیره سختي کوي په معمولي معمولي خبرو باندې ئې بلډپریشر هائي کیږي .

هغه به لا څنګه خاوند وي چې هغه کله کور ته ننوځي نو ښځه غریبه د یرې نه کله په یو ګوټ کې پټیږي او کله په بلکې .

د کور نه بهر مونږه واعظین هم یو ، خطیبان هم یو ، عالمان هم یو ، خوش مزاج هم یو ،

خوش اخلاق هم یو ، صبرناک هم یو ، ډیر ښکلي عادات وي په مونږ کې مګر کور کې ښځه زمونږ نه تنګه وي زمونږ د لاس نه په اور کې ولاړه وي .

نو د دې دین څه فائده چې ته په دې باندې عمل نه کوې صرف په قیل او قال باندې کار نه کیږي تاسو اوګورئ اکثر د عالمانو بچي بداخلاقه بد تمیزه او بې ادبه وي د هغې وجه دا ده چې بعض عالمان نورو ته وعظ او نصیحت کوي لیکن خپله پرې عمل نه کوي .

او زنانه د داسې سړي نه نفرت کوي کوم چې صرف د ویلو والا وي او د عمل والا نه وي .

په معمولي خبره ښځې ته غصه شي او بیا د بچو په مخکې ورته ردې بدې وائي دا خو ښکاره د زنانه بې عزتي ده نو دې سره به په کور

کې څه دین راشي او چې ټوله دنیا کې ته دین خور کړې لیکن چې کور کې نه وي نو ستا دعوت به دومره برکتي او مؤثر نه وي .

نبي علیه السلام به کور کې د محبت او مینې فضاء قائموله نو د هغې نتیجه دا راووتله چې کور کې دننه دومره دین وو چې نبي علیه السلام به فرمائیل : چې زما عائشه خو نیم دین دے کوم چې د بهر زندګئ سره تعلق ساتي نو هغه به صحابو زده کولو او نیم دین کوم چې د کورنئ زندګئ سره تعلق ساتي نو هغه بې بیانو امت ته اورسولو .

نبي علیه السلام فرمائي : چې کله تاسو روټئ خورئ نو ګوتې هغه وخته پورې مه پاکوئ ترڅو پورې چې هغه ئې په خپله نه وي څټلې یا ئې بل چا نه وي څټلي .[1]

شاید ددې مفهوم دا وي چې سړے دې تر هغه وخته پورې ګوتې نه پاکوي تر څو پورې چې خپله نه وي څټلي یائې په کورودانې نوي څټلې او په دې خبره کې شک نشته چې یو بل له ګوتې څټل دا یو اهمه ذریعه د محبت د سیوا کولو ده .

د یو عقلمند نه چا تپوس اوکړو چې هغه کوم کار دے چې هر څوک ئې کولے شي ؟

[1] سنن ابن ماجه 3269

نو هغه ورته اوویل چې محبت دے ځکه محبت هر څوک کولے شي.

د کور نه بهر د خلقو سره د ګډې یا متاثي پشان خوږیدل یا د بازارئ ښځې سره نرمي کول دهغې سره محبت کول او د خپلې ښځې سره محبت نه کول دا د انسان کمزوري ده کله چې انسان د با زارئ ښځې سره میلاؤ شي یا د سکول ، کالج ، یورنیوسټئ زنانه یا استاذې سره خبرې کوي نو دومره په خوږه لهجه کې او دومره مهذب انداز کې خبرې کوي چې ته به حیران شې چې دا سړے خو ډیر زیات اخلاقي دے او ډیر عظیم انسان دے لیکن همدغه سړے چې کله کور ته داخل شي نو ته به حیران شې چې ده خو د کور نه بهر ډیره نرمي کوله او کور ته چې داخل شې نو داسې معلومیږي چې ګنې ده خپل اخلاق او نرمي هر څه په بازار کې پریښودي دي .

او د حیرانتیا خبره دا ده چې کله هلک واده نه وي کړے نو هغه د خپلې مستقبل کې جوړیدونکې کورودانې سره لوي لوي وعدې کوي چې زه به ستا سره داسې مزیداره زندګي تیروووم او تا سره به مینه کوم او تا به ډیره ښه ساتم بلکې د واده په شپه بعض خلق وعده کوي د ښځې سره چې ستانه زما سرومال قربان دے لیکن چې کله بیا یو کال نیم تیر شي نو نه ترینه سر قربانوي او نه مال بیا د لسو روپو په سر ورله سر ماتوي او د سر قربانولو په ځائې بیا د هغې

غریبې سر ته بوټان او چپړې نیولې وي او په وهلو وهلو ئې شنه کړي.

د خپلې ښځې سره مینه کوه ځکه هغه هم زړه لري محبت ته هم هغه محتاجه وي هغه ستا نه مینه غواړي ستا د محبت حاصلولو دپاره هغې خپل مور، پلار، رونه، خوئیندې خپل خپلوان پریښوې دي.

که صرف د روټئ خبره وے نو روټئ خو هغې ته د پلار په کور کې هم میلاویده او کیدے شي ستا د کور نه به ورته ښه روټئ میلاویده.

نو هغې له مینه ورکړه نو ستا سره به په وچه روټئ او په ساګ او دالو هم خوشحاله وي.

د محبت په ژبه باندې ته هغه ویلې کولے شې او د هغې نه هر قسم کار اخستلے شې که ته هغې له د محبت لا س ورکړې نو هغه به ستا سره په غرونو هم خیژي په سختو لارو هم درسره مزل کوي په ازغو هم درسره سفر کوي په شرط د دې چې ته هغې له د محبوبې درجه ورکړې او د شریعت په حدودو کې د هغې سره محبت کول نبوي سنت دي او دې باره کې بعض واقعات مخکې تیر شو.

د شریعت په حدودو کې قید مې ځکه اولګولو چې ډیر خلق د ښځې سره په محبت کې غلو کوي.

مثلاً : بعض خلق د ښځو سره دومره محبت کوي چې د ښځې د

وجې نه مور او پلار خفه کوې هغوي په ځان بوج ګڼړي او د هغوي سره سختي کوي بلکې د ښځې په وجه د خپل مور او پلار سره يو ځائې اوسيدو ته تيار نه وي ښځه خوشحاله ساتي او مور او پلار خفه کوي مور او پلار ورته د پيزار په شان ښکاري او ښځه ورته سم غر ښکاري داسې کسان مونږ ډير ليدلي دي او ډير وينو نو دا هسې د ښځې غلامي کول دي ديته مينه نه وائې بلکې ديته بې غيرتي وائې : او ديته هم غلو وائې چې د ښځې دپاره او د هغې محبت حاصلولو دپاره د ګناه کار کوې **مثلاً** : تې وي کيبل ، او نور د ګناه او بې حيائې څيزونه ورله راوړې .

يا هغه ګناه کوي **مثلاً** : مونځ نه کوي ، ګانې اوري ، فلمونه او ډرامې ګوري او ته ورته هيڅ نه وائې يريږې چې چرته ښځه مې خفه نه شي چرته د هغې راسره مينه کمه نشي .

نو داسې به نه کوې بلکې جائز محبت ورسره کوه او هميشه دپاره به ورسره کوې په دې سره به ستا زندګي هم ښه تيريږي او د هغې زندګي به هم يه سکون سره تيريږي .

مثبت سوچ کوه منفی سوچ مکوه

دا خبره په ذهن کې کیده چې منفي سوچ به نه کوې مثبت سوچ به کوې که ستا په کورودانې کې کمزور یاني وي نو هغې کې خوبیانې هم شته او کیدیشی چه هغې کې دومره خامیانې نه وي څومره چه تا کې دې او دا ډیر خراب عادت دي چې ته خپلو غلطیانو ته سوچ نه کوې او بل غلطي نشی برداشت کولے ګورئ د شهد مچئ ته سوچ اوکړئ د هغې سوچ صفا وي د هغې په سوچ کې دننه خوشبوئي وي لهذا دا د باغ په تالاش او لټون کې وي په ګلونو باندې کیني ، په میوو باندې کیني د ګلونو رس څکې او بیا چې کله کیني نو شهد جوړوي او شهد څومره خواګه وي تاسو د هغې نه خبر ئې؟

د دې بر عکس یو ګنده مچئ وي چې هغه خپله هم ګنده وي او د هغې سوچ هم ګنده وي هغه په ګنده ځایونو باندې کیني پوره کور به صفا وي خو چې کله په کور کې ګنده ځائې پاتې شوے وي نو دا به راځي او په هغه ګنده ځائې باندې کیني .

د انسان ښکلے او صفا جسم وي لیکن که چرته په کوم ځائې باندې دانه او خیژي او وینه ترینه روانه شي نو دا هغه ګنده ځائې ته ځان رسوي نو انسانان هم داسې وي بعض صفا او مثبت سوچ والا وي او بعض ګنده او منفي سوچ والا وي د مثبت او منفي سوچ والا **مثال** : یو سړي اوویل : چې خلق خفه کیږي چې د ګلونو سره ازغي وي او

زه خوشحاليږم چې د ازغو سره هميشه ګلونه وي ګورئ چې کوم خلق مثبت سوچ لري نو هغوي په وړو وړو خوشحاليانو هم ډير خوشحاليږي او چې کوم خلق منفي سوچ لري نو د غټو غټو خوشحاليانو باوجود هغوي نه مطمئن کيږي .

مثبت سوچ والا ته د معاشرې خلق په دوروند او عزت نظر با ندې ګوري او خلق ورته هرکلے وائي ځکه داسې خلق خپل خوا او شاه نور خلق د غمونو نه اوباسي او هغوي له د خوشحالئ ورکولو کوشش کوي د مثبت مطلب دے کمول ، ښه ګمان کول ، د خلقو سره همدردي او محبت ، په مشکلاتو کې صبر کول ، خلق معاف کول ، ريشتيا ويل ، سخاوت کول ، وفاداري وغيره دا د مثبت سوچ مثالونه دي د دې بر عکس بدګماني ، نفرت ، بلاجواز تنقيد ، غيبت ، بغض او حسد کم همتي او مايوسي بې صبري ، بخل ، رياکاري ، خود غرضي ، وغيره دا د منفي رويې مثالونه دي او بعض کارونه داسې دي چې وقتي طور باندې هغه انسان ته مثبت معلوميږي ليکن د هغې انجام منفي وي **مثلاً** : يو سړے سيرګټ څکي نو وقتي طور باندې هغې ته لذت او خوند محسوسيږي ليکن د انجام په لحاظ سره هغه منفي وي ځکه د دې نتيجه د صحت تباهي او قسماقسم بيماريانې وي .

يا بالفرض يو طالب العلم دے هغه د ا متحان تيارے کوي نو د

شپې خوب ډیر نه کوي نو په ظاهر کې دا منفي عمل دے لیکن په حقیقت کې دا مثبت عمل دے ځکه چې مستقبل کې د دې انجام ښه وي د کامیابئ په شکل کې د کامیابئ انحصار په مثبت سوچ باندې وي ځکه په سوچ سوچ کې بعض وخت ریشټې خرابیږي خپلوان پردي کیږي نفرتونه پیدا کیږي بلکې بعض وخت د سوچ په وجه باندې دشمنیانې پیدا کیږي چې کله سوچ کې خرابوالے راشي نو د دې برعکس چې کله سوچ صحیح وي نو سړے په خیمه او جونګړه کې هم د خووشحالئ زندګي تیروي د زرګونو پیغورونو باوجود هغه د اطمینان ژوند تیروي .

د مثبت او ښه سوچ په وجه باندې پردي خلق خپلیږي .

ما د ډیر وخت نه دا سوچ کولو چې ډیرې خبرې داسې دي چې د منفي سوچ په وجه باندې هغه دومره ورانې شي چې د هغې بیا صحیح کولو کې ګینټې نه بلکې هفتې او میاشتې لګیږي .

بعض وخت د منفي سوچ په وجه انسان لیونے شي او د وهم بیماري ورته اولګي **مثلاً** : تاسو به لیدلي وي بعض خلق سوچ کوي چې که زما دا لور دغه شان پاتې شي او دې پسې رشته رانه شي نو څه به کیږی؟

که نوکري میلاؤ نه شي نو څه به کیږي ؟

د رزق بندوبست به څنګه کیږي ؟

نو دا سوچ بعض وخت انسان لیونے کړي .
د مثبت سوچ نه بنه خیالات پیدا کیږي چې ته چرته هم ئې **مثلاً**: بازار کې ئې ، دکان کې ئې ، دفتر کې ئې ، کور کې ئې ، نو په مثبت څیزونو نظر ساته .
او د منفي سوچ والاؤ خلقو مثال داسې دے لکه په ګندګئ کې ګلونه تالاش کول .
د مثبت سوچ والا خلق د مضبوط اعصابو مالک وي د هغوي یقین پوخ وي او د هغوي سوچ اوچت وي او د هغوی کردار مستحکم وي داسې خلق په مشکلاتو کې خپله لاره کولے شي .
نو ته هم د کورودانې متعلق مثبت سوچ لره **مثلاً** : ستا کورودانې نه سالن کې مالګه سیوا شي نو منفي سوچ مه کوه چې دا کار دې قصداً کړے دے او دا خو ما میلمنو ته شرمول غواړي وغیره وغیره .
بلکې دا سوچ اوکه چې کیدے شي هغه پوهه شوي نه وي کیدے شي د هغې به خیال نه وو داسې په زړګاؤ مثالونه دي نور ته په خپله سوچ کوه هره خبره په کاغذ واضحه کول ضروري نه وي .

د خبرو کولو طریقه یاده کړه

په خپل چم ګاونډ کې اوګورئ او سوچ اوکړئ نو تاسو ته به اندازه اوشي چې ډیرې دشمنیانې ، خفګا نونه ، تعلقات ، خرابیدل ردې بدې کنځلې ، او د پیغورونو سبب هغه د ژبې غلط استعمال دے .

ډیر انسانان داسې دي چې هغوي د خبرو کولو په طریقه نه پوهیږي په خنداخندا او ګپ شپ کې د هغوي د خولې نه داسې الفاظ اوځي چې بیا ټول عمر خفه او پریشانه وي او ځان ته کنځلې کوي چې کاش فلانکي وخت کې فلانکئ خبرې ما نه وے کړې نو ښه به وے .

نو اے زلمیه ! ته هم کوشش کوه چې خبله ژبه په احتیاط سره استعمال کړې .

خبرې کول هم مهارت غواړي او د هغې مهارت ځان کې پیدا کړه **مثلاً** : کورودانه ستا په مخ کې خبره شروع کړي او ته د هغې خبره په نیمه کې کټ کړې یا ته هغې ته اووائې چې چپ شه خبرې مه کوه زما خبرې ته غوږ شه نو دې سره به د هغې د زړه نه ستا احترام اوځي هغې چې کومه خبره شروع کړي وي نو هغه په نیمه کې پاتې شي نو دا ښه کار نه دے .

بلکې د کور ودانې ښه پوره خبره واوره که د هغې خبرې فائده مندې وي نو اوئې منه او که خبره ئې غلطه وي نو د هغې اصلاح

اوکړه نو د دې فائده به دا وي چې د هغې د احساساتو پته به هم تا ته اولګي او ستا مقام به د هغې په زړه کې نور هم سیوا شي .
دارنګې که ته خبره کوې نو په سوچ سمجھ سره ئې کوه د دې مثال به زه داسې درکړم چې یو بادشاه یو خوب اولیدلو او په خوب کې ویني چې د دې ټول غاښونه راپریوتي دي په نمبر نمبر باندې نو سحر ئې د خوب ویستونکي خلق راوغوښتل او هغوي ته ئې خپل خوب بیان کړو او د تعبیر ویستونکو نه مطالبه اوکړه نو هر کس به ورته ویل چې ستا د خوب تعبیر دا دے چې ستا ټول اولاد به مري ستا په ژوند کې نو بادشاه په دې تعبیر باندې ډیر خفه شو او حکم ئې اوکړو چې دا ټول خلق دې جیل ته واچولے شي نو یو تعبیر ویستونکے په کې ډیر عقلمند او هوښیار وو چې کله د هغې نمبر راغے نو هغه ورته اوویل : چې بادشاه سلامت تا خو ډیر ښکلے خوب لیدلے دے د دې خو ډیر ښکلے تعبیر دے هغه تعبیر دا دے چې الله تعالی به تاله ډیر زیات عمر درکوي او ډیرې زمانې پورې به ستا بادشاهي وي نو بادشاه خوشحاله شو او حکم ئې اوکړو چې د دې دپاره دې قیمتي قیمتي انعامات راوړلے شي چې کله هغه سړے کور ته روان شو نو ملګري ورسره میلاؤ شو او ورته ئې اوویل : چې تا خو تعبیر بدل اوویستو نو هغه ورته اوویل : چې زمونږ د ټولو تعبیر یو شان وو لیکن زما د نورو ملګرو سره د خبرو مهارت نه

وو ما بادشاه ته اوويل : چې ستا عمر ډير دے .
نو مقصد دا دے چې ستا ټول اولاد به ستا په مخکې مري ليکن هغه خبرې ته سوچ او نه کړو ظاهره خبره ده چې ستا عمر ډير شي نو ستا بچي به ستا په مخکې مري نو ديته وائي په خبرو کې مهارت .
بله خبره دا چې که چرته ته خپلې کورودانې ته نصيحت کول غواړې نو مخامخ د خلقو په مخکې هغې ته خبرې مه کوه بلکې د عقلمندئ مظاهره اوکړه او په تنهائي کې هغه پوهه کړه نو ستا خبرې به په هغې باندې اثر اوکړي .
ځکه يو شاعر وائي :
وَكَائِنْ تَرَى مِنْ صَامِتٍ لَكَ مُعْجِبٍ ... زِيَادَتُهُ أَوْ نَقْصُهُ فِي التَّكَلُّمِ
ډير داسې خلق شته چې د هغې خاموشي به تا په تعجب کې واچوي.
ليکن کله چې هغوي خبرې شروع کړي نو د هغوي په بې عقلئ باندې به اوخاندې او حيران به شې .
يو بل شاعر وائي :
د انسان ژبه د هغې نيمه حصه ده او نيمه حصه د هغې زړه دے د دې نه ماسيوا نور جسم خو صرف د غوښې او د وينې مجموعه ده .
ابو حاتم وائي : هغه انسان څومره بهتر ين دے چې هغه ستا خبرې په توجه سره اوري حالانکې هغې به دا خبرې ستا نه مخکې لس کرته

اوریدلي وي او چې کله خبره کوي نو په داسې ښکلي انداز کې ئې کوي چې ته به وائې چې کاش چې دې هر وخت خبرې کولے.
چې ته د کور ودانې سره یا د بل دوست وغیره سره خبرې کوې نو په داسې موضوع باندې خبرې کوه چې کوم کې هغه دلچسپي اخلي او هغه ئې په اوریدو کې شوق ساتي.
بله خبره دا چې خبرې کوې نو په ترتیب سره ئې کوه او چې کومه خبره کوې نو سر ته ئې رسوه **مثلاً** : تا خبره شروع کړه چې زه بازار ته تلے ووم هلته د فلانکي سره میلاؤ شوم نو قصه پوره کړه داسې نه چې ته وائې زه بازار ته لاړم بیا چپ شې او بله قصه شروع شي بیا بله قصه نیمګړې پریږدې .
یوه بله واقعه درته بیانوم چې خبرې کولو طریقه څنګه ده .
یو سړے مونځ کولو دپاره مسجد ته روان وو په لاره کې ئې اولیدل چې یو بل سړے کجورې ته ختلے وو او کجورې شوکوي نو ده ورته اووئیل چې اے ! خره دا د کجورو وخت دے بے نمازه کوزه شه الله تعالی دې تباه کړه بې وقوفه تا ته د مونځ وخت ندے معلوم ؟
بیا هغه سړے روان شو د کجورې والا و هم ورته ردې بدې اوویل : هغه بل سړے مسجد ته لاړو مونځ ئې اوکړو واپس خپل کور ته لاړو چې مازیګر په هغه لاره تیریدلو نو بیا ئې هغه کس اولیدلو چې کجورې کې ناست دے او کجورې راکوزوي نو دې سړي

ورته اوویل: السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته څنګه ئې روره ؟ صحت دې څنګ دے ؟ الله تعالی دې په کجورو کې برکت واچوه الله تعالی دې تاله رزق حلال درکړي ، الله تعالی دې ستا نه راضي شي او الله تعالی دې تاله جنتونه درکړي د مونځ ټیم پوره دے راځه مسجد ته به لاړ شو مونځ به وکړې او د الله تعالی نه به د خیر او برکت سوال اوکړې او بیا راځه خپل کار کسب کوه نو هغه کهجورې والا سړے راکوز شو او دې بل سړي سره ئې سلام اوکړو غاړه ئې ورله ورکړه او ډیر خوشحاله شو او په لاره لاره ئې ورته خبره اوکړه چې ماسپخین یو بے وقوف راغلے وو او ماته ئې داسې داسې خبرې اوکړې نو ما ورته اوویل : لږ صبر اوکړه زه کوزیږم او تا ته کنځلې درښایم خو هغه اوتختیدلو او ته خو ډیر زبر دست سړے ئې .

ګوره ځوانه سوچ اوکړه همدغه یو کس وو لیکن ماسپخین ئې انداز بدل وو نو سړے ورسره مونځ ته لانه ړو او مازدیګر همدغه سړے وو لیکن په اخلاقو باندې ئې خبره اوکړه نو هغه سړے هم مطمئن شو او مونځ له ورسره هم روان شو .

نو د خبرو کولو طریقه یاده کړه او د خلقو زړونه اوګټه داسې انداز او لهجه مه استعمالوه چې خلق پرې خفه کیږي **مثلاً** : ستا بڼځه د بدن او وجود نه غټه ده نو که ته ورته داسې اووائې : چې ته خو د دمیبنې (بهینس) پشان ئې نو ظاهره خبره ده چې په دې باندې به

ستا ښځه خفه شي او که ته ورته داسې اووئ چې ته خو داسې دنګه ئې لکه د چينار پشان او ستا سره دا غټ بدن دا ډيره مزه کوي نو ستا کور ودانه به په دې سره خوشحاليږي بله دا چې کوشش کوه ډيرې خبرې مه کوه بلکې ډير اوره او لږ وايه .

او دا هم ياد ساته چې ډير خلق د خپلو ژبو د لاسه غرق شوي دي او په قبرونو کې پراته دي او د دې ژبې د لاسه ډير خلق معذوران شوي دي په هسپتالونو کې پراته دي په جيلونو کې بند دي .

نو احتياط کوه د خبرو کولو نه مخکې لږ سوچ کوه لکه اوردو کې يوه محاوره ده ،،،پہلے تولو پھر بولو ،،، يعنی اول خبره تله او بيا ئې کوه .

خلقو له د ښو خبرو تحفه ورکوه داسې خبرې ورته کوه چې هغې سره ئې زړونه ژوندي شي او په هغوي کې تبديلي راشي کوشش کوه چې خبرې دې مختصر وي او فائده منې وي د مال نه زيات خلقو ته د ښو خبرو ضرورت دے ډير داسې خاندان مونږ ليدلي دي چې هغوي ښه خوراکونه هم راوړي کور ته ښه کپړې هم راوړي او هر قسم سهوليات ئې کور کې موجود وي ليکن بيا هم د هغې کورودانه خفه وي د هغې وجه دا ده چې خوشحالي په سهولياتو کې نه وی خوشحالي په ښو اخلاقو استعمالولو کې ده په ښو خبرو کولو کې ده ډيرې زنانه داسې شته چې د هغوې کپړې زړې وي معمولي پيزار ئې وي او په کچه کور کې ژوند تيروي هر قسم سهوليات

ورته میسر نه وي لیکن بیا هم هغوي د آرام ، خوشحالئ ، راحت او د سکون زندګي تیروي د هغې وجه دا ده چې ښځې خاوند ښکلي اخلاقو والا وي ښکلي انداز او ښکلې لهجه کې ورسره خبرې کوي .

د نبي علیه السلام زندګي زمونږ دپاره نمونه ده هغې به د خپلو بې بیانو او ملګرو او خادمانو سره په انتهائي ښکلي انداز کې خبرې کولې د هغې بې شماره واقعات او مثالونه دي لکه انس رضي الله عنه فرمائي :

ما د رسول الله علیه السلام سره لس کاله په حیثیت د خادم باندې تیر کړل لیکن نبي علیه السلام په دې لسو کالو کې چرته هم ماته داسې نه دي ویلي چې داکار دې ولې اوکړو او یا دا کار دې ولې اونه کړو .

دیته وائي اخلاق د ثمامه رضي الله عنه واقعې ته ګورئ او سوچ اوکړئ اوګده واقعه ده لیکن مختصر دا چې هغه به نبي علیه السلام سره د دهمکئ په لهجه کې خبرې کولې لیکن نبي علیه السلام به ورسره په انتهائي شفقت نرمئ او ښه انداز کې خبرې کولې نتیجه دا را اوته چې هغې اسلام قبول کړو . یوازې د ابو بکر او عمر رضي الله عنهما سره نه بلکې د یو معمولي غلام سره به ئې هم په ښکلي انداز کې خبرې کولې .

او تاسو به دا اوریدلي وي چې د الفاظو مثال د غشي وي غشے چې

یو ځل د تیر نه اوځي نو بیا واپس نه راځي نو داسې مثال الفاظ هم لري .

بعض وخت به ته یو خبره اوکړې او بیا به پرې روستو خفه ئې لیکن هغه وخت به تلے وي د سوچ سمجهـ نه بغیر خبرې کول داسې دي لکه ماشوم له چې تمانچه (پستول) په لاس کې ورکړې هغه لوډ شوے وي او ته ورته اووائې چې دې سره لوبې کوه نو هغه ماشوم به د تمانچې سره ولبې کوي نو که چرته ډز اوشي نو هغه وتلې ګولئ بیا واپس نه راځي .

ځکه خو رسول الله علیه السلام فرمائې : چې انسان یوه خبره د خولې نه اوباسي او د هغې په وجه به دا جهنم ته ګوزار کړے شي .

د فائدې خبره کوه د فائدمندو خبرو مثال د سپینو زرو دے او د خاموشي مثال د سرو زرو دے نا قابل یقین خبرونه ځان اوساته **مثلاً**: یو ناممکنه خبره ستا په مخکې څوک اوکړي نو هغه مخکې مه بیانوه کیدے شي چې خلق پرې یقین اونه کړي او تاته نسبت د دروغو اوکړي .

مختصر دا چې که ته خوشحالي غواړې او د خلقو زړونه ګټل غواړې او د خلقو محبت حاصلول غواړې او خصوصاً د خپلې کورودانې په زړه کې مقام او مرتبه حاصلول غواړې نو هغې سره په مزیداره لهجه کې خبرې کوه .په ښه انداز کې د خبرو کولو فائدې او په بد

انداز کې د خبرو کولو نقصانات او واقعات دومره ډیر دي چې د هغې دپاره پوره کتاب لیکل ضروري دي ما خو صرف اشاره اوکړه .

خیر دې که ښځه دې ښائسته نوي

په دې خبره خفه کیدل او غمژن کیدل چې ښځه مې ښائسته نه ده نو دا هم ښه کار نه دے ځکه په دنیا کې په کرورونو او لکهونو زنانه اوسیږي بعض د رنګ نه تورې او بعض د قد نه لنډې دي بعض د ښپو نه معذوره دي او بعض د سترګو نه محرومه دي بعض لاسونه نه لري او بعضو کې یوه کمزوري ده او په بعضو کې بله .

داسې ډیره مشکله ده چې تا ته دې داسې زنانه میلاؤ شي چې هغه د هر قسم خوبیانو مالکه وي خامخا یو نه یو کمے به په کې وي دا هیڅ کله نه شي کیدے چې ستا کورودانه دې د مدرسې نه هم فارغه وي او په سکول کې ئې هم شپاړلسم کړے وي رنګ نه هم لکه د سپوږمئ پشان وي قد نه لوړه وي ، شونډې ، پوزه ، سترګې ، مخ ، لا سونه او باقي جسم هم بې مثاله وي خاندان دې هم اوچت وي او اخلاق دې هم ښه وي ، صبر او قناعت په کې وي ، تابعداري او وفاء هم په کې وي ، نو داسې اوصافو والا زنانه په جنت کې میلاویږي .

البته په دنیا کې دا ممکن نه دي او که میلاؤ شي نو هغه به شاذ او نادر وي خامخا یو عیب او یو کمے به په کې وي او دا د انسان

کمزوري ده چې هغه د واده نه مخکې غټې غټې دعوی کوي چې زه به ښځه داسې داسې ساتم ، زه به ورسره ښائسته اخلاق چلوم ، د هغې هر قسم ضروریات به پوره کوم ، هغه به نه خفه کوم ، د هغې دپاره به خپل تن من قربانوم د هغې د خوشحالولو دپاره به هر حده پورې ځم ، هغه به داسې ساتم چې خلق به ماته حیرانیږي خلق به زما او د هغې مثال ورکوي او زمونږ زندګئ ته به پسښیږي ، خلق به زمونږ د محبت نه تعجب کوي ، داسې مینه به ورله ورکوم چې هغې به تصور هم نه وي کړے داسې زندګي به ورسره تیروم چې چې هغه به زما سره په واده کولو فخر محسوسوي ، زما پشان مثالي خاوند به د هغې په سوچ کې هم نه وي .

لیکن د حیرانتیا او تعجب خبره دا ده چې کله دغه نوجوان واده اوکړي او ښځه ئې معمولي شان د رنګ نه توره وي بائې قد لنډ وي یا ئې په پوزه او شونډو کې څه عیب وي نو بیا همدغه خاوند چا چې به لوي لو ي دعوی کولې هغه دې زنانه له پیغور ورکوي او هغه ورته ردې بدې وائې : هغې ته کنځل کوي او هغې په ژبه او لاس سره ضرر ورکوي هغه وهې او د هغې غریبې سره دومره ظلمونه اوکړي چې هغه په ژو ند ستومانه شي د رندګئ نه تنګه شي او د ځان او د خاوند دپاره د مرګ سوالونه کوي او کله کله خبره طلاقو ته اورسیږي .

او دا په اصل کې د شیطان کوشش دے هغه کورونه ورانول غواړي او هغه دشمنیانې پیدا کول غواړي .

او که بالفرض ته وائي چې فلانکئ جینئ سره زه واده کوم ځکه هغه زما د معیار مطابق ده او زما خوښه ده .

لیکن دا یقیني خبره ده که تا د هغې سره واده اوکړو نو په هغې کې به هم ته سل خرابیانې راوباسې او د هغې به هم نقصانونه بیانوې .

نو د هغې علاج دا دے چې په تقدیر باندې راضي شه .

په دې باره کې یوه واقعه ذکر کوم .

د بنو عبس قبیلې یو سړے د خپلو ورک شوو اوښانو په لټون پسې اووتلو درې ورځې ورپسې ګرځید و او دا سړے مالداره وو .

د هغې سره مال ، اوښان ، غواګانې ، ګډې ، بیزې ، ځامن لوریانې وغیره هر څه وو الله تعالی ورله ورکړي وو غټ او پراخه کور ئې وو او د هغې کور د خوړ په غاړه وو نو د شپې سیلاب راغے او د کور خلق په آرام او سکون سره اوده وو د هغې په ذهن کې دا خبره نوه چې ګنې په مونږ باندې به امتحان او زوال راځي او تیز سیلاب د وجې نه د هغوي کور د خاورو سره خاورې شول ګډې بیزې اوښان او غواګانې ښځه او بچي هر څه په یو شپه کې په سیند لاهو شول ګویه کې دلته څوک چرته نه دي اوسیدلي دې درې ورځې بعد چې سړے کورته راغے نو هیڅ نه وو نه ئې څوک دوست پاتې شوے وو

او نه کوم بچے بلکې اوښه ترينه اوتختيدله ده ورپسې مندې وهلې او هغې ترينه مخکې وه نو اوښ ورله هلته ورکړه او سترګې ئې ضائع شو غريب په دشته کې حيران او پريشانه پاتې شو نو يو کس هغه د لاس نه اونيولو او دمشق خليفه وليد بن عبد الملک خواله ئې بوتلو او هغه ته ئې ټوله قصه اوکړه نو خليفه ترينه تپوس اوکړو چې څنګه ئې ؟

نو هغه ورته اوويل : الله تعالى چې څه را کړي دي نو په هغې باندې راضي يم .

څومره غټه خبره ئې اوکړه داسې خبره صرف موحد انسان کولے په تقدير باندې راضي کيدل پکاردي که بالفرض ته د تقدير په فيصلو نه راضي کيږې نو څه به اوکړي ؟

د هرقسمه تکليفونو او مصيبتونو او پريشانيانو نه تا ته خلاصون ميلاودے شي په دې شرط چې ته د تقدير په فيصلو باندې راضي شې او په تقدير باندې نه راضي کيدل دا په اصل کې په الله تعالى باندې بدګماني ده دا د هغه په فيصلو باندې اعتراض کول دي .

ابن الراوندي په نوم باندې يو فلسفي وو انتهائي غريب وو په لاره روان وو په يو باغ کې ئې يو جاهل سړے اوليدلو چې هغه ډير لوي مالدار وو محلات او کورونه ، زمکې وغيره مالک وو نو ابن الراوندي آسمان طرف ته اوکتل او د الله تعالى نه ئې ګيلې او

شکایتونه شروع کړه چې زه دومره لوي عالم او فلسفي یم زه دې غریب پیدا کړے یم او دې جاهل ان پرې له دې دومره ډیر مال ورکړے نو دا خو ظلم دے نو الله تعالی هغه ګمراه کړو .

د تقدیر په فیصلو چې کله انسان راضي شي نو د هغې زړه ته راحت ، سکون ، یخوالے ، او خوشحالي میلاویږي .

دا یقین ساته چې زه د څه نه محروم یم نو په دې کې به زما خیر وي دا هسې هم ما ته نه میلاویدل او چې کوم مصیبت ما ته رسیدلے دے نو هغه به خامخا رسیدو .

د ایما ن په خوند باندې هغه سړے سبه پوهیږي څوک چې په تقدیر باندې راضي وي .

قلم ایښودے شوے دے صحیفې اوچتې کړے شوي دي تقدیر لیکل شوے دے او س به انسان ته هغه څه رسیږي کوم چې د ده دپاره مخکې نه لیکل شوي وي څه بیماري اورسي ، یا پریشاني راشي ، ریشتدار مړ
شي ، یا کور اور واخلي په هر حال راضي اوسه .

د واده د شپې آداب

د یو نوجوان په زړه کې د واده شپه یو خاص اهمیت لري او دې شپې ته د زندګئ اهمه او یادګاره شپه هم ویلے شي دا شپه هم بعض آداب لري د شریعت مطهره په رنا کې که د هغه آدابو خیال اوساتلے شي

نو ان شاء الله په راتلونکې ژوند کې به د دې ډير ښه اثرات مرتب کيږي .

چې کله ته کمرې ته داخل شې نو څلور کارونه به کوې

۱ ـ په کورودانه باندې به شرعي سلام واچوې چې هغه دا دے

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته .

۲ ـ زنانه له څه ګفټ او تحفه ورکړې .

مثلاً : داسې يو څيز چې ستا کورودانه هغه خوښوي ځکه دې سره محبت سيوا کيږي لکه نبي عليه السلام فرمائي :

تحادوا تحابوا

يو بل ته هديه ورکوئ نو دې سره ستاسو په مينځ کې مينه سيوا شي.

۳ ـ خپلې کورودانې له به د خوراک څه ورکړې مثلاً : پئ (دودھ، شوده) يا مټائي يا بل د خوراک څه شے هغې ته ورکړه ځکه حديث کې دي .

اسماء بنت يزيد فرمائي : چې رسول الله عليه السلام د پاره د هغې د نکاح په موقع باندې ما عائشه رضي الله عنها تياره کړه او د نبي عليه السلام خواله مې راوسته د دې دپاره چې رسول الله عليه وسلم ئې اووينې نو نبي عليه السلام راغے او د عائشه رضي الله عنها په خوا کې کيناستلو په دغه وخت کې چا په لوخې کې پئ راوړل نبي عليه السلام د هغې نه پئ اوڅکل او بيا هغه پياله ئې عائشه رضي الله عنها

ته وروړاندې کړه نو هغې د شرم او حیاء د وجې نه سر ښکته کړو او هغه پرې ئې نه څکل اسماء رضي الله عنها وائي : زه هغې ته غصه شوم چې نبي علیه السلام تاته پرې نیولي دي او ته ئې نه څکې او انکار کوې نو بیا هغې د نبي علیه السلام د لاس نه هغه پیا له اونیوله او هغه پرې ئې اوڅکل .

٤ ـ د کوروداني په سر یا تندي باندې به لاس کیږدې او دعاء به ورته اوکړې .

عمرو بن شعیب والا حدیث دے چې نبي علیه السلام فرمائي : چې کله چې تاسو د یوې زنانه سره واده اوکړي نو د هغې په تندې به لاس کیږدي او دا دعاء به اووائي :

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ[1]

د دې ویلو سره به الله تعالی د دې په تندي کې برکت واچوي .

٥ ـ دوه رکعته مونځ کول .

دا به ښځه او خاوند دواړه کوي .

د ابوحریز په نوم یو سړے ابن مسعود رضي الله عنه ته راغے او ورته ئې اوویل : چې ما د یوې جینئ سره واده کړے دے لیکن زه یریږم

[1] سنن ابي داود ٢١٦٠

چې هغه به مې پرې نه ږدي ؟
نو ابن مسعود رضي الله عنه ورته اوویل چې محبت د الله تعالی د طرف نه دے او نفرت او جدائي د شیطان د طرف نه ده نو ته چې کله د هغې خوا له ورځې نو دوه رکعته مونځ اوکړه .
بعض کسان چې کله کمرې ته داخل شي نو سلام کول ، تحفه ورکول ، متهائي ورکول ، د برکت دعاء کول ، دا هر څه ترینه په ځائي پاتې وي بس چې کمرې ته داخل شي نو په ذهن کې ئې همدغه یوه خبره وي چې کوروالے به څنګه کوم او څه ټایم به ئې کوم؟
نو دا د قلیل الهمت ا نسان سوچ وي چې کمرې ته داخل شي او فوراً کوروالے کوي .
نه ! اول د کورودانې سره کینه او د هغې سره د مینې خبرې اوکړه او د حال احوال تپوس ترینه اوکړه ته یو قسم ناشنا ئې د هغې دپاره نن نه مخکې هغې تا سره خبرې نه دي کړي مخامخ هغه شرمیږي او یا هغه خفه وي او ظاهره خبره ده چې خفګان پکار دے هغې له ځکه چې هغې ټوله زندګي د مور ، پلار ، رونړه ، خوئیندو سره تیره کړې ده نن اول ځل دے چې هغه د کور نه بهر ته وتلې ده .
مینه کونکے پلار ، تسلي ورکونکې مور ، شفقت کونکي رونړه ، خبره منونکي خوئیندې هغه هرڅه ترینه پاتې شوي دي او ستا باره کې به ئې ښه ګمان ساتلے وو لیکن تا د ځان نه مچئ جوړه کړې ده

د هغې د درد احساس درته نشته بس خپل مقصد راخستے ئې که ستا داسې حال وي نو هغه به مستقبل کې ستا سره څه مینه اوکړي ګوره که الله تعالی ته منظور وي نو ته به د هغې سره باقي ټول ژوند تیروې.

نو دا کوروالے بیا هم کولے شې نن ورځ څه فرض او ضروري نه دے د عقل او انسانیت نه کار واخله هغې له تسلي ورکړه ډاډ ورکړه هغې ته دا ورمحسوسه کړه چې مه خفه کیږه ان شاء الله زه به ستا داسې خیال ساتم چې څنګه خیال به ستا مور او پلار ساتلو او ورته وایه دا د دنیا نظام دے که چرته چا واده نه کولے یا خپله خور لور چا بل ته نه واده کولے نو نن به زه هم په دنیا کې نه وے او ته به هم نوے دا د انساني نسل د بقاء دپاره یو واحد ذریعه ده او دا د واده کول د ټولو انبیاؤ سنت دے خصوصاً د محمد عربي علیه السلام عظیم سنت دے بلکې زمونږ د ګران او محترم نبي علیه السلام ۱۱ بي بیانې وې د دې د یرې فائدې دي یو فائده دا ده چې د دې په وجه الله تعالی د سړي او زنانه حفاظت کوي د دډیرو ګناهونو نه او خصوصاً د زنا نه پرې انسان بچ کیږي کله چې د انسان درې یا څلور ښځې وي.

۲ ـ فائده دا ده چې د دې په وجه د دوه خاندانونو په خپل مینځ کې محبت سیوا کیږي د یوبل سره تعلق او مینه زیاتیږي د ریشتې په

وجه یو بل ته نزدې شي.

۳ ـ فائده : به د واده دا وي چې د واده په وجه به الله تعالی ما اوتا له بچي راکړي نو که بیا مونږ بوډا ګان او کمزوري شو نو هغوي به زمونږ خدمت کوي او که مونږ مړه شو نو هغوي به راته دعاګانې کوي .

٤ ـ فائده :

دې سره په ژوند کې سکون او آرام راځي او هر کار په ترتیب سره وي او نظام برابر وي .

٥ ـ فائده :

په دې سره جنسي شهوت په حلاله طریقه پو ره کیږي او په معاشره کې بګړاؤ نه پیدا کیږي او نورې هم بې شماره فائدې په کې دي دا خبرې ټولې به کورودانې ته اوکړې بیا د هغې سره عامې خبرې کول **مثلاً** : داسې ورته اووایه چې دا خو زما خوش قسمتي ده چې تا سره واده اوکړو او زه ستا سره ډیره مینه لرم او که زما ستا سره مینه نه وے نو ما به ستا سره واده نه کولے او ستا په واده زمونږ ټول خاندان خوشحالي کوي دینه روسته بیا د هغې د جسم تعریف اوکړه **مثلاً** : داسې ورته اوویه ته خو ډیره ښکلې ئې ستا مخ ، ستا پوزه ، ستا شونډې ، ستا بدن دا ټول بې مثاله ښکلي دي .

بیا د هغې د کپړو صفت اوکړه نو ته چې ورسره دا خبرې اوکړې نو

ډیره حده پورې به د هغې خفګان کم شي نور چې تا ته څه مناسب ښکاري د تسلئ دپاره نو هغه ورته اووایه ډیرې خبرې دي خو زه هغه نه شم بیانولے عقلمند له اشاره کافي وي .

د عا مو خبرو نه پس بیا د هغې سره ګپ شپ لوبې او ټوقې او کړه د خندا څه لطیفه درته یاده وي نو هغه ورته اووایه چې سوچ ئې بدل شي بیا که فروټ وغیره وي یا چائ وي یا پئ وي نو هغه په شریکه اوخرئ اوخکئ او که ته ورله په خپل لاس ورکړې یا د هغې نه مطالبه اوکړې چې ماله ئې په خپل لاس راکړه نو دا هم سنت طریق ده د عائشه رضي الله عنها حدیث مخکې تیر شو چې نبي علیه السلام ورله په خپل لاس د پیو لوخے او پیاله ورکړه .

او که فروټ وي **مثلاً** : امرود ، سیب ، وغیره نو پره کټ که نیم ته اوخره او نیم هغې له ورکړه یا کپ کې چائ واچوه نیم ته اوخکه او نیم هغې له ورکړه ځان نه به وګے او نهر نه جوړوې چې ټول هر څه یوازې اوخرې او هغې ته ست او نه کړې .

او دا هم د محمد رسول الله علیه السلام سنت دي عائشه رضي الله عنها فرمائي : چې کله به ما جام یا پیاله کې اوبه اوخکلې نو نبي علیه السلام به جام ته کتل او هغه ځائ ته ئې کتل چې په کوم باندې به ما شونډې ایښودې وې نو هغه به هم په هغه ځائ باندې شونډې ایښودلې .

دیته وائي محبت .

د هغې نه پس د هغې په جسم باندې لاس اووهه تردې چې هغه کوروالي ته مائله شي او ذهني طور باندې دیته تیاره شي د هغې نه روسته بیا د هغې سره جماع او کوروالے اوکړه .

دلته یوه خبره ذهن کې کیږده که بالفرض یوه زنانه د شرم او حیاء د وجې نه په دغه شپه کوروالي ته نه تیاریږي نو زبردستي ورسره مه کوه بس قلار شه ترینه .

بعض قمقلان ملګري د واده هلک ته وائي چې د ځان نه به بې غیرته نه جوړوې د ښځې د خبرو پرواه به نه کوې او خپل حاجت پوره کړه نو دا هم هسې فضول مشوره ده دی له هیڅ ترجیح مه ورکوه.

دلته یوه بله خبره رایاده شوه هغه دا چې بعض کسان د واده هلک ته وائي چې ښځې سره به د واده په شپه بالکل نرمي نه کوې بلکې هغې ته به سرې سترګې ښائي هغه به یروې دباؤ کې به ئې راولې رعب به پرې اچوې ځان به ورته غصه غصه کوې بلکې که اخوا دیخوا کوي نو غرب او سپیړه ترې اوباسه داسې پریشر پرې واچوه چې بیا ټول عمر درنه یریږي .

نو داسې مشوره ورکول نه ئې پکار ځکه دا ظلم دے او مونږ اسلام د ظلم نه منع کړي یو بغیر د شرعي عذر نه بل مسلمان تنګول

حرام دي اول ورځ نه هغه غريبه وهي ټکوي نو الله تعالى ته پته ده چې روسته به د هغې مظلومې سره څومره ظلمونه کوي .

بعض هوښياران خلق وائي چې د واده په شپه باندې صرف رعب اچول پکار دي نو کيدے شي د هغې خلقو خبره هم صحيح وي وجه دا ده چې مونږه وينو او اورو چې د فلانکي سړي ښځه ډيره بداخلاقه ده ډيره نافرمانه ده کله د خاوند سره جګړې کوي کله د خواخې سخر سره جنګ کوي او د خاوند خبرې هم نه مني خاوند ته په سپک نظر ګورې يوائې خاوند نه بلکې د کور ټول خلق ترينه تنګ وي او په اور کې ولاړ وي او ټوله ورځ په بازارونو کې تيروي خاوند مجبوره کوي په قيمتي قيمتي کپړو اخستلو باندې د مشر او کشر هيڅ تميز په کې نه وي نو که داسې بد اخلاقه زنانه د واده په شپه ئې سړے اويروي او يا ورسره په سخته لهجه کې خبرې او کړي نو خير دے د هغې وجه دا ده چې په اوله شپه زنانه ستا په خبرو لږه خفه شي ليکن مستقبل کې به هغه ستا نه يريږي ستا خبره به مني ستا عزت به کوي او ستا په مخکې به بداخلاقي نه کوي.

زه يو ملګري سره په بازار کې روان ووم نو يوې زنانه پوډرميک اپ کړے وو لنډې کپړې او سينډل ئې اچولي وو او روانه وه په بازار کې او خندل ئې نو بلې زنانه ترينه تپوس اوکړو چې خورې هغه

خاوند دې څنګه دے څه کار روزګار کوي که نه ؟
نو هغې زنانه ورته اوویل : چې آؤ : هغه هسې بیکاره شے دے یو ورځ کار اوکړې او بیا پنځه ورځې د پاڅیدو نه وي .
نو هغه ملګرې راته اوویل : چې دا اوګوره سرعام په بازار کې دا په څنګه انداز کې خبرې کوي ؟
د دې خاوند به واقعي هسې یو بوتل وي په کور به ناست وي او ښځې ترینه په بازار د حیاء کپړې اوویستلې .
نو مقصد مې دا دے چې داسې بداخلاقه زنانه به وهې سزاء به ورکوې خپل اختیار ته به ئې نه پریږدې او د اول د ورځې نه به ئې یروې ځکه د اول وخت یره ډیره فائده کوي .
نو هغه ملګري راته اوویل : که د دې ښځې خاوند دا د اول د ورځې نه یرولې وے او د دې ئې صحیح تربیت کړے وے نو نن به په بازار کې د هغې دومره بې عزتي نه کولے .
په بازار کې مونږه دا خبره واوریدله نو الله تعالی ته پته ده چې نور به څومره ډیرو خلقو اوریدلي وي او بازار نه علاوه به دې په نورو ځایونو کې د دې څومره بدې بیان کړي وي .
یا داسې زنانه چې د هغې خاندان د مخکې نه په فضولیاتو او رواجونو مشهور وي او د قیمتي قیمتي کپړو شوقین وي د ازاد ماحول عادت وي نو هغې زنانه سره معمولي شان سختي کولے شي .

د واده دویمه شپه

اوله شپه عام طور باندې لنډه وي هلک په اوله شپه باندې کمرې ته ناوخته داخلیږي تقریباً د شپې ۱۱ بجې یا ۱۲ بجې کمرې ته ننوځي او چې کله کمرې ته داخل شي او د خبرو اترو نه فارغیږي نو سحر شوے وي البته په دویمه شپه باندې هلک وختي کمرې ته داخلیږي ځکه میلمانه ډیر حده پورې کم شوي وي نو په دویمه شپه کمرې ته داخل شي نو بعض کارونه به کوي .

اول خو به دا خبره ذهن کې کیږدې چې د نا تجربکارو ملګرو د مشورو نه به ځان سا تې بعض ملګري به دې داسې وي چې هغوي به لا واده هم نه وي کړے لیکن تا له به د حکیم سلیمان پشان فري مشورې درکوي چې داسې اوکړه او داسې اوکړه نو داسې ملګري مشورې له څه خاص اهمیت مه ورکوه .

دویم : هغه ملګري چې هغوي نوے نوے واده کړے وي او څه خاص تجربه کار نه وي نو هغه به هم کیدے څه خاص مشوره درنه کړي .

دلته یو خبره ذهن کې راغله چې د واده نه مخکې د اذکارو خصوصی خیال ساته که نور اذکار درته نه وي یاد نو سورت فاتحه او آیَةُ

الْكُرْسِي . اللّٰهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ [1] خامخا لوله .

﴿فائده﴾ : چا چې دا آیت کریمه سحر او ماښام لوستلو نو د پیریانو او شیطانانو د ضررونو نه به په امن وي .

او بِسمِ اللّٰهِ الّذِيْ لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيءٌ، فِيْ الْأَرْضِ وَلَا فِيْ السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ . [2]

﴿ترجمه﴾: په نوم د الله تعالی هغه ذات چې ضرر نه ورکوي د هغه د نوم سره هیڅ شے نه په زمکه کې او نه په آسمان کې او هغه هر څه اوری او په هر څه پوهیږي.

دا د عاء اوه ۷ کرته اووایه

﴿فائده﴾ : رسُولُ اللّٰهِ ﷺ فرمائي : چا چې دا دعاء سحر او ماښام لوستله نو ده ته به هیڅ شے ضرر نشي ورکولے او نه به ور ته ناڅاپي مصیبت او مرض ورسیږي لیکن که الله تعالی ورته په تقدیر کې لیکلے وي دارنګه

أَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ . [3]

﴿ترجمه﴾ : پناه نیسم په کلمو د الله تعالی پورې چې مکمل او پوره

---

[1] صحيح الترغيب ٦٥٨

[2] صحيح الترمذي ٣٣٨٨ صحيح أبي داود ٥٠٨٨

[3] مختصر مسلم ١٤٥٣ صحيح الترمذي٣٦٠٤

دي د شر د هغه څه نه چې پيدا کړي ئې دي .

﴿فائده﴾ : نبي ﷺ فرمائې : چا چې دا کلمات ماښام کې درې ځله اولوستل

نو ده ته به هيڅ شے ضرر ور نه کړی .

دا درې ۳ کرته اووايه او آخرني درې سورتونه اووايه

﴿قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ﴾ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾[1]

﴿فائده﴾ : نبي ﷺ فرمائې : چا چې دا درې سورتونه سحر ۳ درې ځله او ماښام ۳ درې ځله لوستل نو د هر شی نه به ورله کافي کيږي.

او ځان پرې د موه ځکه کله نا کله حسدګر خلق او دشمنان خلق او بد خواه خلق په تا باندې سحر او جادو تعويذ هم کولے شي او د هغې په وجه تا ذليله کول غواړي ، شرمول غواړي ، د ښځې نه بندول غواړي ، د ښځې نه متنفره کول غواړي نو که د دې اذکارو پابندي اوکړے نو ان شاء الله چې الله تعالى به دې د دې شرونو او تکليفونو ، دشمنئ نه او د هغوي د حسد نه ، اوساتي .

چې کله کمرې ته داخل شې نو په زړه کې د الله تعالى نه دعاء د خير او برکت اوغواړه د هغې خواله لاړ شه د هغې سره کينه او

[1] سنن ترمذي رقم ۳۵۷۵ حسن .

خبرې اترې وسره اوکړه که په اوله شپه کوروالے اونه شي خیر دے .
بعض خلق وائي چې که زه په اوله شپه ښځې ته نزدې نه شم نو سحر به ملګري ماله پیغور راکړي چې ته د ښځې نه یریږې ، یا ته نامرد ئې ، په تا رعب راغلے وو ، نو هغه د ملګرو د خبرو دوجې نه خامخا کوروالے فرض ګڼې .
بعض وخت د واده هلک ته ملګري مشورې ورکوي چې په اوله شپه کوروالے ضروري دے ګڼي بیا دې ښځه ډیر وخت ځان ته نزدې نه پریږدي نو دا هم فضول خبره ده .
بعض خلق وائي که په اوله شپه نزیکت اونه شي نو ښځه به راباندې د کمزوري او نامرد ګمان اوکړي .بلکې دا هسې د خلقو مختلف خبرې دي شریعت دې باره کې سړي له مکمل اختیار ورکړے دے که هغه نزدی کیدل غواړي نو هم صحیح ده او که نه نزدې کیدل غواړي نو هم صحیح ده که ته کمرې ته داخل شې نو د کورودانې سره خبرې اترې اوکړه (چې کومې خبرې په دې شپه مناسب وي) داسې نه چې ته فضول خبرې او بې مقصده خبرې شروع کړې **مثلاً** : ته ورته د فصل او زمیدارئ خبرې شروع کړې چې پروس کال بارانونه نه وو نو غنم لږ شوي وو او سخ کال به غنم ډیر وي ځکه چې بارانونه ډیر دي .
یا ورته نورې فضول خبرې شروع کړي لکه داسې قصه شروع

کړي چې مونږه یوه غوا اخستې وه هغې پئ نه کول نو بیا مو بله واخسته هغه لنګه شوه او سخے ئې راوړو او بیا داسې اوشو اوداسې اوشو.

نو که د واده په شپه دې داسې بې مقصده خبرې شروع کړې نو ښځه به ستا په بې وقوفتوب خاندي او په خپل قسمت به ژاړي چې دامې مور او پلار کوم لیونې له ورکړم بیا خبرو اترو او ګپ شپ نه روستو هغې سره کوروالے اوکړه.

د کوروالي دعاء

د کوروالي نه مخکې به دا دعاء اووائي

«اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا»[1]

﴿ترجمه﴾ : د الله تعالی په نوم اے الله ! مونږ د شیطان نه محفوظ اوساته او هغه اولاد هم محفوظ او ساته کوم چې ته مونږ له د دې جماع نه راکوې.

ځکه ابن عباس رضي الله عنه فرمائي چې رسول الله علیه السلام

[1] عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، يَبْلُغُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَتَى أَهْلَهُ قَالَ بِاسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا، فَقُضِيَ بَيْنَهُمَا وَلَدٌ لَمْ يَضُرُّهُ» رواه البخاري 6 / 240 في بدء الخلق، باب صفة إبليس وجنوده، ومسلم رقم (1434) في النكاح، باب ما يستحب أن يقوله عند المنام، وأبو داود رقم (2161) في النكاح، باب جامع النكاح، والترمذي رقم (1092) في النكاح، باب ما يقول إذا دخل على أهله.

فرمائيلي دي : کله چې تاسو کې څوک د خپلې کورودانې سره کوروالے کول غواړي نو هغه دې دا دعاء اووائي نو که د دې جماع او کوروالي نه د هغې څه بچے پیدا شو نو شیطان به هغې ته ضرر نشي ورکولے .

د کوروالي اجر

دا زمونږ د دین خوبي ده چې هغې په کوروالي باندې د اجر وعده کړې ده .

ابو ذر رضي الله تعالى عنه فرمائي : چې نبي علیه السلام اووئیل : په هر سبحان الله کې او الحمد لله او استغفرالله او الله اکبر ویلو باندې تاسو ته اجر میلاویږي د نیکئ حکم کول هم صدقه ده او د بدئ نه منعه کول هم صدقه ده ... د ښځې سره کوروالے کولو باندې هم اجر دے کله چې نبي علیه السلام دا خبره اوکړه نو صحابو عرض اوکړو چې ای د الله رسوله مونږ خو د جماع او هم بسترئ په وجه خپل شهوت پوره کوو نو دې کې به هم اجر وي دا څنګه خبره ده ؟

نو نبي علیه السلام اووئیل : چې ستا سو څه خیال دے کله یو سړے په حرامه طریقه خپل شهوت پوره کوي نو هغه به ګناهنګار وي او که نه؟

نو صحابو عرض اوکړو آؤ ! نو نبي علیه السلام اووئیل : چې دارنګې که هغه په جائز طریقې سره خپل شهوت پوره کړي نو ثواب

خو به خامخا ميلاويږي .[1]

د کوروالي وخت

د کوروالي دپاره شريعت څه خاص وخت نه دے مقرر کړے د ورځې او د شپې ، ماسپخين ، مازديکر ، سحر او ماښام هر وخت کوروالے کولے شې.

البته په روژه کې د ورځې کوروالے نه شې کولے او د حيض او نفاس په

وخت کې هم نشې کولے ليکن بهترين وخت هغه دے چې کله سبځه او

خاوند ذهني طور سره ديته تيار وي او د دواړو دلچسپي په کې وي .

د ورځې هم کوروالے کولے شې لکه نبي عليه السلام فرمائي :

«لاَ يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ»[1]

---

[1] عَنْ أَبِي ذَرٍّ، عن النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ بِكُلِّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةً، وَكُلِّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةً، وَكُلِّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةً، وَكُلِّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةً، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنْ مُنْكَرٍ صَدَقَةٌ، وَفِي بُضْعِ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، أَيَأْتِي أَحَدُنَا شَهْوَتَهُ وَيَكُونُ لَهُ فِيهَا أَجْرٌ؟ قَالَ: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِي حَرَامٍ أَكَانَ عَلَيْهِ فِيهَا وِزْرٌ؟ فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِي الْحَلَالِ كَانَ لَهُ أَجْرٌ»

صحيح مسلم رقم (1006) في الزكاة، باب بيان أن اسم الصدقة يقع على كل نوع من المعروف. أحمد (167/5)

«ترجمه» : زنانه دې د خپل خاوند په موجودګئ کې روژه نه نيسي کيدے شي د خاوند زړه کوروالي ته اوشي .

د جمعې په شپه کوروالے

د جمعې په شپه کوروالے کول سنت او مستحب عمل دے .

اوس رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي :کوم سړے چې د جمعې په ورځ يا په شپه کوروالے اوکړي او هغه بيا پخپله هم غسل اوکړي او کور والا ته هم د غسلو اووائي او بيا مسجد ته لاړ شي او بيان کونکي ته نزدې کيني په غور سره خطبه واوري خاموشي اختيار کړي او بيا مونځ اوکړي نو دې انسان له په هر قدم باندې د يو کال د روژې او د يو کال د قيام اجر ميلاويږي [2]

---

[1] عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لاَ يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلاَ تَأْذَنَ فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَمَا أَنْفَقَتْ مِنْ نَفَقَةٍ عَنْ غَيْرِ أَمْرِهِ فَإِنَّهُ يُؤَدَّى إِلَيْهِ شَطْرُهُ»

صحيح البخاري ٥١٩٥

[2] أَوْسُ بْنُ أَوْسٍ الثَّقَفِيُّ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَنْ غَسَّلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاغْتَسَلَ، ثُمَّ بَكَّرَ وَابْتَكَرَ، وَمَشَى وَلَمْ يَرْكَبْ، وَدَنَا مِنَ الْإِمَامِ فَاسْتَمَعَ وَلَمْ يَلْغُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ عَمَلُ سَنَةٍ أَجْرُ صِيَامِهَا وَقِيَامِهَا»

رواه أبو داود رقم (345) و (346) و (349) و (350) في الطهارة، باب في الغسل يوم الجمعة، والترمذي رقم (496) في الصلاة، باب ما جاء في فضل الغسل يوم الجمعة، والنسائي 3 / 95 و 96 في الجمعة، باب فضل غسل يوم الجمعة، وهو حديث صحيح،

دارنګه ابوهریره رضي الله عنه فرمائي : چې نبي کریم علیه السلام فرمائیلي دي :کوم کس چې د جمعې په ورځ د جنابت نه غسل اوکړي او مسجد ته لاړ شي د مونځ دپاره نو د بلې جمعې پورې د هغې ګناه معاف کیږي .[1]

دوباره کوروالي نه مخکې غسل کول

چې کوم انسان په یو شپه کې دوباره کوروالے کول غواړي نو هغې له پکار دي چې د اول کوروالي نه روستو دې غسل یا اودس اوکړي.

ابو سعید الخدري رضي الله عنه فرمائي چې رسول الله علیه السلام فرمائي:

«إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَعُودَ تَوَضَّأَ» [2]

وقال الترمذي: هذا حديث حسن، وقال المنذري في " الترغيب والترهيب ": ورواه أحمد، وأبو داود والترمذي والنسائي، وابن ماجة، وابن خزيمة، وابن حبان في " صحيحهما "، والحاكم وصححه، ورواه الطبراني في " الأوسط ": من حديث ابن عباس.

[1] صحيح البخاري ٨٨١ مسلم في الجمعة باب وجوب غسل الجمعة على كل بالغ من الرجال وباب الطيب والسواك يوم الجمعة رقم 850

[2] رواه مسلم رقم (308) في الحيض، باب جواز نوم الجنب واستحباب الوضوء له، وأبو داود رقم (220) في الطهارة، باب الوضوء لمن أراد أن يعود، والترمذي رقم (141) في الطهارة، باب ما جاء في الجنب إذا أراد أن يعود توضأ، والنسائي 1 / 142 في الطهارة، باب في الجنب إذا أراد أن يعود.

«ترجمه» : تاسو کې که یو کس د یو کرت صحبت نه پس دوباره د صحبت اراده لري نو هغه دې اودس اوکړي .

ابو رافع رضي الله عنه فرمائي چې یو ورځ نبي علیه السلام د خپلو ټولو بې بیانو سره نزدیکت او کوروالے اوکړو او د هر کوروالي نه پس به ئې غسل کولو نو ما ورته اوویل چې اے ! د الله رسوله تا به یو ځل آخر کې غسل کړي وے کنه ؟

نو هغه اوویل : چې هر ځل غسل کولو سره زیات طهارت او پاکي حاصلیږي .[1]

د غسل جنابت مسنون طریقه

کله چې ښځه او خاوند یو بل ته نزدې شي او کوروالے اوکړي نو په هغوي باندې غسل واجب شو .

د غسل مسنون طریقه داسې ده د ټولو نه اول به خپله شرمګاه وینځي چې هغې باندې د نجاست او مني څه اثرات پاتې نه شي .

بیا به مسنون اودس اوکړي او ښې به د غسل په آخر کې اووینځي

---

[1] عَنْ أَبِي رَافِعٍ، «أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَافَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى نِسَائِهِ، يَغْتَسِلُ عِنْدَ هَذِهِ وَعِنْدَ هَذِهِ»، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَا تَجْعَلُهُ غُسْلًا وَاحِدًا، قَالَ: «هَذَا أَزْكَى وَأَطْيَبُ وَأَطْهَرُ»

أخرجه أبو داود رقم (219) في الطهارة، باب الوضوء لمن أراد أن يعود، وإسناده حسن.

وأخرجه أحمد (8/6) وابن ماجة (590

بیا به درې کرته په سر باندې اوبه واچوې او ویښته به ټول لامده کړې چې یو ویښته هم وچ پاتې نه شي .

بیا به په ټول جسم باندې اوبه واچوې .

البته د زنانه دپاره د سر ویښته کولاوول ضروري نه دي که د هغې د سر بعض ویښته وچ پاتې شي نو خیر دے .

یو خبره یاد لره چې اودس به د اصول د شریت مطابق کوې مثلاً :

اول به دواړه لاسونه اووینځې درې کرته .

بیا به خولې ته اوبه واچوې .

بیا به درې ځل پوزې ته اوبه واچوې هسې صرف لمدے به ئې نه بلکې اوبه به پوزه کې راښکاړې چې د پوزې هډوکے تریخ شي مګر که روژه وې نو بیا به اوبه نه راښکاړې .

بیا به مخ اووینځې درې کرته .

بیا به لاسونه تر څنګلو پرې اووینځې درې ځل .

بیا به د سر مسح اوکړې .[1]

---

[1] نبي علیه السلام د سر مسح په غیلو کې نده کړې لکه د نسائي حدیث پرې دلیل دے

عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْغُسْلِ مِنَ الْجَنَابَةِ - وَاتَّسَقَتِ الْأَحَادِيثُ عَلَى هَذَا - «يَبْدَأُ فَيُفْرِغُ عَلَى يَدِهِ الْيُمْنَى مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، ثُمَّ يُدْخِلُ يَدَهُ الْيُمْنَى فِي الْإِنَاءِ فَيَصُبُّ بِهَا عَلَى فَرْجِهِ وَيَدُهُ الْيُسْرَى عَلَى فَرْجِهِ فَيَغْسِلُ مَا هُنَالِكَ

بيا به ښپې اووينځي .

بيا به د ابو چرکاؤ پرتوک ته اوکړي بيا آخر کې دا دعاء اووائي .:

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» [1]

د جنابت د غسلو مکمل او تفصيلي طريقې معلومولو دپاره د ابو ادريس امين الله کتاب چې مسمى دے په (المسائل الثلاثة في ضوء الكتاب والسنة) سره.

حَتَّى يُنْقِيَهُ، ثُمَّ يَضَعُ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى التُّرَابِ إِنْ شَاءَ، ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى يَدِهِ الْيُسْرَى حَتَّى يُنْقِيَهَا، ثُمَّ يَغْسِلُ يَدَيْهِ ثَلَاثًا وَيَسْتَنْشِقُ وَيُمَضْمِضُ وَيَغْسِلُ وَجْهَهُ وَذِرَاعَيْهِ ثَلَاثًا ثَلَاثًا حَتَّى إِذَا بَلَغَ رَأْسَهُ لَمْ يَمْسَحْ وَأَفْرَغَ عَلَيْهِ الْمَاءَ» فَهَكَذَا كَانَ غُسْلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا ذُكِرَ

المجتبى من السنن = السنن الصغرى للنسائي بَابُ تَرْكِ مَسْحِ الرَّأْسِ فِي الْوُضُوءِ مِنَ الْجَنَابَةِ [حكم الألباني] صحيح الإسناد ٤٢٢

[1] عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ، قَالَ: كَانَتْ عَلَيْنَا رِعَايَةُ الْإِبِلِ فَجَاءَتْ نَوْبَتِي فَرَوَّحْتُهَا بِعَشِيٍّ فَأَدْرَكْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمًا يُحَدِّثُ النَّاسَ فَأَدْرَكْتُ مِنْ قَوْلِهِ: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَتَوَضَّأُ فَيُحْسِنُ وُضُوءَهُ، ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، مُقْبِلٌ عَلَيْهِمَا بِقَلْبِهِ وَوَجْهِهِ، إِلَّا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ» قَالَ فَقُلْتُ: مَا أَجْوَدَ هَذِهِ فَإِذَا قَائِلٌ بَيْنَ يَدَيَّ يَقُولُ: الَّتِي قَبْلَهَا أَجْوَدُ فَنَظَرْتُ فَإِذَا عُمَرُ قَالَ: إِنِّي قَدْ رَأَيْتُكَ جِئْتَ آنِفًا، قَالَ: " مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيُبْلِغُ - أَوْ فَيُسْبِغُ - الْوَضُوءَ ثُمَّ يَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةُ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ ".صحيح مسلم بَابُ الذِّكْرِ الْمُسْتَحَبِّ عَقِبَ الْوُضُوءِ ٢٣٤

او يو د جيب کارډ چې مسمی دے په (د جنابت شرعي طريقه د احاديثو په رڼا کې) سره اوګورئ .

د کوروالي او د شپې خبرې خلقو ته کول

دا حرا م او ناجائز دي د دې تفصيل به روستو راشي .

چې کله د کوروالي او د غسلو نه فارغ شې نو بيا به د کورودانې سره د فائدې او د نصيحت خبرې اوکړې چې زما د مور پلار به حتی الوسع خدمت کوې هغوي ته په نرمه لهجه کې خبرې کوې .

بعض وخت به زما مور او پلار تا ته په سختئ خبرې کوي ليکن ته ورسره ګذاره کوه ځکه چې هغه بوډاګان دې د هغوي ذهن کمزورے شوے دے هغوي له په معمولي معمولي خبرو غصه ورځي زه د هغوي ځوي يم بعض وخت ماته هم سختې خبرې اوکړي ليکن زه صبر کوم ځکه چې هغوي څه وائي يا څه کوي نو زمونږ د فائدې دپاره ئې کوي نو ته هم د هغوي سره ګذاره کوه چې کله ته د هغوي خدمت کوې نو هغه به خوشحاله وي او تاته به دعاګانې کوي ستا صفت به کوي او په تا باندې به فخر کوي نو چې کله هغوي ماته يا بل چاته ستا تعريف اوکړي يا ستا دپاره دعاګانې اوغواړي نو په دې باندې زه خوشحاليږم او د هغوي په غصه مه خفه کيږه ځکه د هغوي غصه وقتي طور باندې وي په زړه کې څه خبره نه ساتي او په زړه کې دا مه راوله چې ګنې دا زما سخر او خواخې دي

بلکه همیشه دپاره دا راوله چې دا زما مور او پلار دي څنګه چې به تا د خپل مور او پلار خدمت کولو نو هم هغه رنګه زما د مور او پلار خدمت هم کوه په دې باندې به الله تعالی هم ستا نه راضي کیږي او زما مور او پلار هم به خوشحالیږي او زه به هم خوشحاله یم .

زما ورنداریاني ، زما خوئیندې ، زما چاچي ګاني ، زما مامي ګاني ، او زما خاندان ټول خلق به ستا نه خوشحاله وي .

ګوره زما مور او پلار ما له بل ځائي کې هم واده کولے شو زمونږ په خاندان کې او زمونږ په کورنئ کې نورې هم ډیرې جینکئ وې خو بیا هم زما مور او پلار زما دپاره ته خوښه کړې ځکه چې تا کې به هغوي ته خامخا څه خیر ښکاره شوے وو .

نو لهذا زما د مور او پلار انتخاب ریشتیا ثابت کړه چې هغوي په دې خپل انتخاب پښیمانه نه کړې اوسه پورې چې ته نه وې راغلې نو الحمد لله زمونږ ښکلے مزیدار وخت تیریدلو نو داسې نه چې ستا د راتلو سره په کور کې جنګونه ، خفګانونه او بحثونه شروع شي ، بلکې داسې اخلاق ورسره استعمال کړه چې د هغوي نه دا مخکې خوشحالیانې هیرې شي داسې اخلاق چې هغوي په زړه کې اووائي چې کاش کې زما دا انګور چې ۵ کاله مخکې دې کور ته راغلې وے نو ښه به وه .

انتهائي په احتیاط سره به زندګي تیروئ چرته ځُکلې خولې نه دې ګنده او بې هوده الفاظ اونه اوځي چرته زما مور او پلار ته دا موقع میلاؤ نه شي چې هغوي اووائي : چې ستا ښځه بداخلاقه ده ، بد زبانه ده ، تیزه ده ، د مشر کشر تمیز په کې نشته ، چا ورله تربیت ندے کړے په غوجل کې لوي شوې ده ، د انسانیت نه خبره نده ، کاش چې دا بالکل پیدا نوے کاش که مونږ ته مخکې پته وے نو مونږ به دا خپل ځوي له نه اخسته ، مونږ څه خبر وو چې ګنې دا به داسې وي .

بعض وخت به هغوي ستانه امتحان اخلي قصداً به دې غصه کړي لیکن ته مه غصه کیږه .

مختصر : دا چې ځان سره عهد او پوخ لوظ اوکړه چې زه به نه غصه کیږم شیطان به غواړي چې تا غصه کړي لیکن ته د شیطان خبره مه منه او یاد ستا که بالفرض تا زما د مور او پلار سره بد اخلاقي اوکړه او هغوي سره دي په سخته لهجه خبرې اوکړې او یا د هغوي سره دې بحث مباحثه اوکړه نو خبردار ، خبردار ، خبردار ، چې بیا به زما نه د ښه سړي طمع نه ساتې ، بیا به زړه کې دا خبره نه راولې چې زه به ستا سره نرمي اوکړم او تا به معافه کړم بیا چې ما تا ته هر قسم سزا درکوله نو زه به ملامته نه یم ځکه ما تا ته خبره صفا کړې ده .

بله دا اووايه

چې په زندګئ کې په انسان باندې قسما قسم حالات راځي کله ورسره هر څه ډير وي کله پرې غربت او تنګسيا راځي نو زه به حتی الوسع کوشش کوم چې ستا شرعي حاجات پوره کړم ليکن که د غربت په وجه زه ستا حاجت پوره نه کړم نو خپل مور، پلار ، رونړو ، خوئيندو ته به د هغې تذکره نه کوې ځکه د هغوي زړه ته به په دې باندې درد اورسي .

بلکې هيڅ چا ته دا ګِلې شکايتونه مه کوه چې ما خپل خاوند ته د فلانکي څيز ويلي وو ليکن دومره زمانه تيره شوه او هغې ما له رانه وړو.

که ما چرګان او کباپ خوړل نو ته به ئې هم خورې او که ما دال او ساګ خوړل نو ته به ئې هم خورې تردې چې که زه خيمه کې اوسيږم نو ته به هم زما سره ګذاره کوې .

۳ ـ هر هغه ر يشته دار که زما د خاندان نه وي او که ستا د خاندان وي خو چې ستا ترينه پرده کيږي نو هغې نه به پرده کوې داسې به نه وائې چې دا خو زما د کاکا ځوي دے او دا مې د ماما ځوي دے او دا مې د ترور ځوي دے اودا فلانکے خو زمونږ سره وړوکے لوي شوے دے او فلانکے خو ما ته د ورور پشان ښکاري نو دا قصې به نه کوې بس نن نه پس به ترينه پرده کوې ځکه دا د قرآن حکم

دے او ستا د پردې په باره کې به الله تعالی ستا سره سره به زما نه هم تپوس کوي .

٤ ـ هر وخت او د هر چا باره کې به ما ته شکایتونه نه کوې چې فلانکي داسې خبره اوکړه او فلانکي داسې کار اوکړو ځکه کیدے شي چې زه په خپله یو پریشانئ کې یم او ته راته د چا ګِلې شروع کړې نو زه به غصه په تا اوباسم .

٥ ـ چې کله زه غصه یم نو د غصې په وخت کې به ماله جواب نه راکوې ځکه دې سره

به زما غصه نوره هم سیوا شي او کیدے شي چې په خله مې بیا داسې خبرې راشي چې کار د اور په ځائ ورکوي اګر که زه په غلطه یم خو فوراً جواب مه راکوه البته چې کله زما غصه کمه شي نو بیا راته اووایه چې خبره اصل کې داسې وه لیکن تاسو ته غلط فهمي شوې وه .

٦ ـ کله چې زه خفه یم نوته د خوشحالئ اظهار مه کوه .

مقصد دا چې زه په ټینشن کې یم او پریشانه یم نو داسې نه چې خوشحالي ستا په خفګان بدل نه شي .

زه به په یو مصیبت کې ګیر یم او ته به خاندې نو دا هم مناسب نه ده دې سره به زما په زړه کې ستا قدر ، احترام ختم شي .

بلکې کوشش کوه چې ته زما پرييشاني ختمه کړې او چې کله ته خفه ئې نو زه به دا کوشش کوم چې تا راضي کړم .

۷ ـ هغه زنانه چې هغه دنيا پرستې وي ، فيشن پرستې وي ، بې پردې او بې پردګي کونکې وي د هغو زنانو سره دوستي او ډير تعلق به نه ساتې البته رسمي سلام کلام ورسره کولے شې د هغو په خبرو به نه دوکه کيږې .

۸ ـ د چا غيبت کول ، چغلي کول ، چاته کنځل کول ، چا پسې به بغير د تحقيق نه خبرې نه کوې ، د هرچا په مخکې فضول خندا کول دې نه ځان ساته ځکه که دا بيکاره عادات تا کې موجود وي نو هر څوک به درته په سپک نظر ګوري هر څوک به درنه نفرت کوي ، خلق به در باندې اعتماد نه کوي او خلق به درنه ځان ساتي بيا به خلق د هغه ځائ نه ځان ساتي په کوم ځاي کې چې ته موجوده ئې .

۹ ـ زما د رونو خوئيندو سره ښه اخلاق چلوه چې زما خويندې په تا فخر محسوس کړي او تا خپله خور ګڼړي ته د هغوي سره داسې رويه استعمالوه چې هغوي تا اووينې نو د هغوي زړونه باغ باغ شي چې هغوي تا د خپلو خوئيندو نه کمه اونه ګڼړي .

۱۰ ـ په مونځونو ، تلاوت ، صدقه ، ذکر اذکار کې سستي مه کوه .

د الله تعالى سره تعلق او ريشته داسې مضبوط کړه لکه د زنځير کړئ چې بو بل پورې مضبوط او پيوسته وي .

د نیکئ په هر کار کې جلتي کوه ، د مشرانو عزت کوه په کشرانو شفقت کوه هرچا سره په رونې تندي میلاویږه د هرې زنانه سره په داسې انداز میلاویږه چې هغوي ستا سره د بار بار میلاویدو ارمان کوي .

په دې باره هم نورې ډیرې خبرې دي خو زه اوس هغه نه ذکر کوم باقي چې ستا ذهن کې کومې مفیدې او دوخت سره مناسب او ضروري خبرې وي نو هغه هم اووایه ورته او آخره کې ورته دا هم اووایه چې ته به زما په خبرو پوره عمل کوې نو که ته په دې خبرو عمل اوکړې نو زه به درنه خوشحاله یم او چې کله زه درنه خوشحاله شم نو دومره ډیره مینه به درکړم چې دنیا به حیرانه شي او د مرګه پورې به ته داسې ژوند تیروې چې خلق به درته پسخیږي او د مرګه پورې به زه په تاباندې د ګل ګذار اونه کړم او زما د خولې نه به چرته هم بیکاره خبره وانه وري ته به زما د ښو اخلاقو حال اووینې او فخر به پرې کوې، او که بالفرض زما په دې خبرو دې عمل اونه کړو نو بیا به هره ورځ وهل ټکول ، جنګ جکړې وي او زه به درسره په نرمې خبرې او نکړم او ته به په ژوند ستومانه شې نو ستا څنګه خوښه ده په دې خبرو به عمل کوې او که نه؟ د هغې نه مطالبه د جواب به اوکړې چې څه مثبت جواب ئې درکړو نو الحمد لله او وایه بیا موبایل یا الارم ګھړئ په ټایم کړه چې سحر

وختي د ټولو خلقو نه مخکې پاڅې داسې نه چې ته اوده ئې او سحر نمر راوخيژي او خلق درته آوازونه کوي چې لالا پاڅه چائ اوڅکه .

يوه مشوره

د سرو زرو يا د سپينو زرو ګوتمه جوړه کړه او د واده په اوله يا دويمه شپه ئې د کورودانې په ګوته کې واچوه او ورته اووايه چې دا زما د طرف نه تاته ګفټ او تحفه شوه يا ورله ښائسته شان سوټ او کپړې واخله نو دې سره به د هغې په زړه کې ستا سره مينه سيوا شي.

بعض ضروري نصيحتونه

۱ ـ د خواخې ، سخر عزت کوه او وخت په وخت د هغوي تپوس کوه د هغوي سره نرمه لهجه کې خبرې کوه د خپل وس او طاقت مناسب د هغوي خدمت کوه او د هغوي سره تعاون کوه که الله تعالى درله مال درکړے وي نو هغوي له ترې لږ ډير ورکوه او د هغوي په مخکې د خپلې ښځې بد مه وايه ځکه دا د هغوي لور ده د هغوي زړه ته پرې درد رسيږي .

۲ ـ بعض هلکان د واده نه ډير يريږي چې څنګه چل به وي او څه به کيږي؟

او په ذهن کې ئې ناشنا ناشنا وسوسې راځي يو ملګرے ورته يو شان خبره کوي او بل ورته بل شان خبره کوي نو هغه غريب مينټل کيدو ته قابو شوے وي او د واده د نوم نه ئې الرجي شي .

نو پريشانه او غمژن کيږه مه او خفه کيږه مه همت مه بيله حوصله ښکته پورته نه کړې هيڅ به هم نه کيږي ښځه يو کمزورے مخلوق دے هغه بلا او زمرے نه دے چې کمرې ته ننوتو سره به هغه تا روغ تير کړي د هغې نه ولې يرپږې هغه خو څه پيرے (جن) نه دے .

هاں : (بې ادبي معاف) هغه کس چې هغه خپله ځواني په زناګانو کې او مشت زنئ کې او په نورو بې هوده طريقو باندې تيره کړي وي هغه خو به خامخا يريږي ځکه چې هغو له خو به کورودانه پيغور ورکوي د دې خبرې نور تفصيل زه نه کوم مخکې مې کړے په باب د جنسي تعلقاتو کې هلته اوګوره .

۳ ـ بعض زنانه د واده په شپه پوډرميک اپ اوکړي نو بيا مونځ اودس ته ئې خاص زړه نه کيږي وائي چې زما مخ خرابيږي نو په دې معامله کې ورسره نرمي مه کوه چې خير که نن مونځ اونه کړې نو څه مسئله نده بلکې ورته اووايه دا پوډرميک اپ بيا هم کيږي ليکن د جهنم نه بچاؤ ممکن نه دے.

د الله تعالی په وعدو باندې یقین ساته

د ابو عثمان النسابوري نه چا تپوس اوکړو چې ته د الله تعالی نه په کوم عمل باندې د ثواب او اجر زیات اومید ساتې ؟

نو هغه ورته اوویل : چې زما ځواني وه او کوروالاؤ مې په واده باندې جلتي کوله او ما ترینه ا نکار کولو لیکن هغوي ویل چې زمونږ خواهش دے چې تاله واده اوکړو یو ځل یو زنانه زما خواله راغله ماته ئې اوویل : چې ابو عثمانه زما ستا سره ډیره مینه ده زه د الله تعالی نه سوال کوم چې زه ستا سره واده اوکړم، نو ما خپل پلار ته دا خبره اوکړه او هغه بې غرض انسان وو نو راضي شو او ما له ئې هغه جینئ واخستله او واده ئې راله اوکړو نو زه په زړه کې ډیر خوشحاله وم چې ما داسې جینئ سره واده اوکړو چې هغې زما سره د واده نه مخکې مینه لرله نو کله چې زه په خوشحالئ خوشحالئ کمرې ته داخل شوم او په هغې مې نظر اولګیدو نو د رنګ نه تکه توره وه او کنړه هم وه خبرې ئې نه اوریدې نو زه ډیر خفه شوم او په خپل قسمت باندې حیران وم لیکن هغې واقعي زما سره محبت کولو او د محبت اندازه د دې نه لګیدے شي چې هغې به ما ته ویل بهر ته ډیر مه ځه زما سره کینه زما سره خبرې کوه زه غواړم چې هر وخت دې زما په تا باندې سترګې لګي تا ته په کتو باندې زما سترګې یخیږي زه به هم اکثر د هغې دلجوئي دپاره کیناستم ما چرته هم د

هغې نه نفرت نه دے کړے او نه مې ورسره په زړه کې بغض ساتلے دے او ما هغې ته دا خبره نه ده محسوس کړې چې ګنې زه ورسره محبت نه کوم بلکې په خپل زړه کې مې د صبر یو لوي کانړے ایښودے وو او هغه مې نه پوهه کوله صرف د دې دپاره چې د هغې زړه ته درد ونه رسیږي تردې چې ما د هغې سره ۱۵ کاله داسې تیر کړل بیا هغه وفات شوه نو زه د الله تعالی نه امید ساتم چې هغه به رانه په دې عمل خوشحاله شوے وي .

دیته کمال وائي او هوښیاران خلق داسې زندګي تیروي .

اے ځوانه !

دا سوچ مه کوه او دا خبره ذهن ته مه راوله چې تا ته به داسې ښځه ودیږي چې هغه به د باز پشان غټې غټې سترګې لري نرئ او وړه پوزه به لري ، نرئ نرئ سرې شونډې به لرې غټ ویښته د سر به لري ، دنګه ځواني به لري او د رنګه نه به د شودو پشان سپینه وي داسې به عادات لري ، او داسې به قابلیت لري ، دا سوچونه مه کوه او مه دا طمع کوه مونږ ډیر داسې نوجوانان لیدلي دي چې هغوي د الله تعالی نه دا غواړي چې الله تعالی ماله تعلیم یافته او مزیداره او سپینه ښځه راکړي او دا سوال نه کوي چې الله تعالی ماله دین داره ښځه راکړه نو چې کله ورله الله تعالی سپینه او بد اخلاق ښځه ورکړي نو هغه ورته په شین آسمان کې سپین ستوري اوښائي نو چې

بيا ترې ملګري تپوس او کړي چې زندګي دي څنګه تيريږي نو بيا هغوي له مشوره و رکوي چې ګورئ هر څه کوئ خو چې سپينه ښځه ونه کړئ بيا هغه هوښيار شي او نورو ته نصيحت کوي بيا نورو له مشوره ورکوي چې تاسو خو ئې خورئ نه چې سپينه کوئ توره واخلئ خو ديندار ه واخلئ بعضی خلقو بچي نه وي نو هغوي هر وخت دعاګاني غواړي چې اے الله ! ماله بچي راکړه او داسې نه وائي چې نيک بچي را کړه ديندار ه بچي راکړه نو الله تعالی ورله ښه ډير بچي ورکړي تقريباً در جن ته اورسيږي نو بيا هره ورځ کور ته يوه جګړه راوړي چې ګوري نو د ورځې به خامخا يو سړے دروازه ټکوي چې که دا ځوي ستاسو وي نو برابر ئې کړئ ګڼې مونږ به ئې درله برابر کړو .

نو مقصد مې دا دے چې هميشه دپاره د خير سوال کوه **مثلاً** : داسې وايه چې اے ! الله داسې ښځه راکړه چې زما په کې خير وي اګر که د رنګ نه هر څنګه وي خو چې ديندار ه وي ديندار ه ښځه اخله نو هغه به صبر هم کوي اخلاق به ئې هم ښه وي ستا عزت به هم کوي ستا خيال به هم ساتي مختصر به دا اووايم چې ديندار ه ښځې سره واده اوکړه نو د ژوند په خوګوالي به نه مړيږي ډير خلق په دنيا کې شته چې د هغوي ښځې د رنګ نه تورې وي ليکن هغوي دومره د خوشحالئ زندګي تيروي چې خلق ورته حيرانيږي او ډير خلق

داسې شته چې د هغوي ښځې د رنګ نه سپینې وي لیکن د ښځې د لاس نه په اور کې وي او دومره ترینه تنګ وي چې زړه کې وائي اے الله ! یاما مړ کړي او یا دا ښځه چې زه ترینه اوزګار شم.

نو چې ستا واده د یو داسې زنا نه سره اوشي چې د هغې اخلاق او کردار ښه وي نو د الله تعالی شکر اوباسه .

د بچو تربیت به څنګه وې

که ته پلار ئې او الله تعالی د اولاد نعمت ورکړے وي تاله نو ستا په ذمه باندې د هغوي هم حقوق دي .

د هغې د حقوقو خیال به سا تې یواځې بچي راوړل څه کمال نه دے بلکې د بچې صحیح تربیت کول دا اصل کې لوي کمال دے ډیر داسې خلق وي چې هغوي د بچو تربیت له څه خاص اهمیت نه ورکوي بچي خپلې مرضئ ته پریږدي چې هغوي هر څومره بداخلاقیانې کوي نو مور او پلار ورته څه نه وائي : صرف دې وجې نه هغه نیازبین وي او مور او پلار وائي چې دا لا ماشومان دي په خپله به پوهه شي او بعض وائي چې زمونږ لاس نه ورځي د دې د وهلو دپاره نو چې کله ماشوما ن خپلې مرضئ ته پریښودے شي نو هغوي دومره وران شي چې خلق او ګاونډیان ترینه تنګ شي .

زه یو ځل د یو ملګري په حجره کې ناست ووم نو یو سړے راغے او هغه ملګري ته ئې شکایت اوکړو چې ستا سو ماشومان دا ورانے

کوي لږ وخت پس بل سړے راغے هغه هم شکایت اوکړو لږ وخت پس بل کس ورته فون اوکړو چې ستاسو ماشوم زما ځوي وهلے دے.

نو زه هم حیران شوم روستو مې د خپل ملګري نه تپوس اوکړو چې دا څه مسئله ده نو هغه راته بهانه اوکړه چې زمونږ د ګاونډیانو ماشومان ډیر زیات وران دي خلق ټول د هغوي نه تنګ دي نو زه خو پوهه شوم چې ماشومان خو د دې دي خو دا هسې ګاونډیان غریبانان بدناموي نو ما ورته اوویل دا ستاسو د ګاونډیانو بچي دي او که ستاسو د ګاونډیانو د ګاونډیانو بچي دي یعنی ستاسو بچي دي؟ نو هغه پوهه شو او راته ئې اوخندل نو بیا ئې راته اوویل چې مولانا زه هم دوي د لاسه ډیر تنګ یم په خبره دا ماشومان نه پوهیږي او وهلو له زما لاس نه ورځي نو ما ورته اوویل : د الله بنده که زه حیقیقت خبره او کړم نو د دې ماشومانو نه لوي مجرم ته ئې دا ورانے ماشومان کوي خو لیکن ته هم د دې سره شریک ئې د هغې وجه داده چې ته دوي ته غصه کیږي نه نو دا نه یریږي او چې کله د دوي په زړه کې یره نه وي نو ظاهره خبره ده چې هغه خو ماشومان دي او ماشومان خو د عقل په لحاظ سره کمزوري وي نو هغوي خو به غلطیانې کوي نو چې ته ورته نه غصه کیږي او دا طمع ترینه ساتې چې دا به شیطاني نه کوي بلکې دا به نیک عمله وي نو د دې خو داسې مثال

دے چې ته یو ماشوم له لاسونه او ښپې اوتړې او د اوبو ډنډ یا ډرم ته ځي ګذار کړې بیا ورته وائي خیال کوه کپړې دې لمدې نه شي.
ماشومان هم مختلف قسم مزاج او طبیعتونه لري بعض ماشومان په وهلو باندې یریږي بعض ماشومان په غصه باندې یریږي بعض ماشومان صرف په نصیحت باندې پوهه شي نو ته د ماشوم طبیعت ته ګوره چې د هغه دپاره په دې درې واړو کې کوم کار مناسب دے نو هغه شان معامله ورسره کوه کله کله سختي کوه او کله ورته غصه کیږه او ډیر ورته نصیحت کوه .

خو یاد ساته

هر وخت وهل کول او هر وخت غصه کولو سره هم ماشوم بګړاو کیږي ورانیږي او هغه د وهلو سره عادت شي اوس نیمه ګینټه مخکې زه سکول کې کلاس ته داخل شوم د ماشومانو (هوم ورک) یعنی د کور کار مې چیک کولو نو یو ماشوم کاپي راوړه د چیک کولو دپاره ما چې کله هغه کاپي اوکتله نو زه پوهه شوم چې داخط د دې ماشوم نه دے ځکه هغه ماشوم په دویم کلاس وو او د خط نه داسې معلومیدل چې دا داسې چا لیکلے چې هغه کم از کم ۱۰ پورې سکول ویلے دے نو ما هغه ماشوم ته اوویل چې بچیه دا خط د چا دے ؟
نو هغه اویل چې سر ! دا زما خط دے نو ماله خندا راغله د هغه په

بې عقلئ باندې چې دا غريب اوس ماله دوکه راکول غواړي نو دا دې ته سوچ نه کوي چې څومره زما عمر وي نو دومره به زما د استاذ صرف تجربه وي بهر حال زه هغې ته سخت غصه شوم او ورته مې اووئيل : چې زه به نن تاله سخته سزا درکوم ځکه چې ته دروغ وائي د دهمکئ او غصې هره طريقه مې ازماؤ کړه ليکن ماشوم هم قسم کړے وو چې مړ به شم ليکن داسې به اونه وايم چې دا خط بل چا ليکلے دے پيريډ ختم شو او زه بل کلاس ته لاړم په څلورم پيريډ کې بيا هم هغه کلاس ته لاړم نورو ماشومانو ته مې اوويل چې تاسو ځان سره سبق واړوئ او هغه هلک مې راوغښتلو او په غوږ کې مې ورته اوويل : چې بچيه ريشتيا ريشتيا اووايه ستا کاپي چا ليکلے ده زه تاته هيڅ نه وايم او بل چا ته هم نه وايم نو هغې راته اوويل : چې ما له د ماما ځوې ليکلې ده .

نو مقصد مې دا دے چې بعض وخت به ماشوم غلطي اوکړي نو ته به د حکمت نه کار اخلې هغه ځان ته رانژدې کړه او په ښکلي انداز ورته اووايه چې بچيه دا کار دې ولې اوکړو ؟

دا کار نه وو پکار يا داکار دې ولې اونه کړو ؟ د دې کار کول ضروري وو يا هغه نه کومه غلطي اوشي نو ورته اوويه بچيه داسې کول نه وو پکار دا ښه عادت نه دے ستاسره دا کار ښه نه ښکاري بالفرض ستا ځوي راپاڅې او د ګاونډي ځوي اووهي نو هغه ته

نصیحت اوکړه چې بچیه ته ماته ډیر ګران ئې زه ستا سره ډیره مینه کوم خو ستا دا عادت زما نه دے خوښ چې کله ستا باره کې ما ته څوک ګیله اوکړي نو زه ډیر زیات خفه کیږم چې زما د ځوي په شان ماشوم به نه وي لیکن چې کله ستا دا شکا یتونه واورم نو زړه مې ډیر خفه شي نو ګوره دې سره زما هم بې عزتي ده او ستا خاندان هم په بدو الفاظو یادیږي د ګاونډیانو ماشومان خو ستا ورونړه دي او ورور سره څوک جګړه نه کوي دا ښه کار نه دے ګوره الله تعالی دې نه کړي که صبا مونږ ته څه تکلیف راورسیږي نو د ټولو نه اول به همدغه ګاونډیان زمونږ په کار راځي یا الله تعالی دې نه کړي ستا ځوي چا ته د مور او خور کنځل اوکړي نو ورته اووایه چې بچیه کنځل کول خو د فاسقانو او سپکو خلقو کار دے زمونږ نبي علیه السلام مونږ د دې نه منع کړي یو اوګوره بچیه ته غواړې چې خلق ستا مور په بدو الفاظو سره یاده کړي ؟

نو هغه به وائي چې نه ! زه نه غواړم نو ورته اووایه چې خلق هم داسې نه غواړي ې دهغې مور دې څوک په غلطو الفاظو او کنځلو یاده کړي او که تاته څوک د مور او پلار کنځل کوي نو دا په حقیقت کې خبل مور او پلار ته کنځل کول دي او دا کنځل تا پورې نه انځلي .

نو داسې ښکلي انداز کې د بچي تربیت کوه نو چې کله ته د هغې ذهن

سازي اوکړي په داسې انداز کې نو هغه به چرته هم غلط کار اونکړي او دا هم يا ساته چې ستا د پاره د الله د طرف نه لوي نعمت وي خو دا هغه وخت کې چې کله ته د هغوي تربيت اوکړې او چې تربيت ورله نه وي کړے نو دا اولاد ستاسو دپاره فتنه ده ، هلاکت دے او تباهي ده لکه الله تعالى فرمائي :

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ [1]

«ترجمه» : ستاسو مال او ستاسو بچي ستا دپاره امتحان دے .

او د بچو تربيت ستاسو په ذمه قرض او فرض دي لکه رسول الله عليه السلام فرمائي :

«كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ»[2]

«ترجمه» : په تاسو کې هر کس د شپونکي مثال لري څنګه چې د شپونکي نه د ګډو بيزو باره کې تپوس کيږي نو داسې به ستاسو نه هم د کشرانو او رعييت باره کې تپوس کيږي .

داسې مه وايه چې يره ما خو خپله غاړه ازاده کړې ده اوس د بچو خپله مرضي ده چې هر څه کوي د دوي خپل کار دے .

چې ځوي ئې فلمونه ګوري ، مونځ نه کوي ، لوپرانو سره ګرځي ، په

[1] [التغابن:15] ؛

[2] البخاري 2/ 901، ومسلم 3/ 1459.

بازارونو کې عبث ګرځي ګاني بجاني اوري ږيره خروي يانورې غلطياني کمزوريانې په کې وي .

نو اول هغه ته نصيحت اوکړه او که نصيحت پرې اثر نه کوي نو بيا ورته غصه کيږه او غصه پرې هم اثر نه کوي نو بيا ورله سزا ورکوه او که په وهلو هم نه سميږي نو بيا ئې د کورنه اوباسه ، خبرې ورسره مه کوه ، تعلقات ورسره ختم کړه ، او هغه کس چې د دې ماشوم ورسره ګډ شپ وي **مثلاً** : کاکا ، ماما ، د ترور ځوي ، د تره ځوي ، د ماما ځوي ، يا دهغې څه خاص ملګري هغه پوهه کړه او ورته اووايه چې زما فلانکے ځوي فلانکے کار کوي نو ته ورته نصيحت اوکړه کيدے شي ستا خبره اومني .

نو هغه ملګرے دې ورته نصيحت اوکړي کيدے شي چې د هغه خبره پرې اثر اوکړي.

دارنګه په خپله لور هم نظر ساته وخت په وخت ورته نصيحت کوه هغه د بې پرده ګئ نه منع کوه او د هغه کسانو نه ترې د پردې حکم کوه چې د هغې دپاره نا محرمه وي **مثلاً** : د کاکا ځوي ، د ماما ځوي ، د ترور ځوي ، او نور خپلوان وغيره .

د اولاد تربيت ، حقوق ، د تربيت فائدې او د نه کولو نقصانات .

تربيت ولې ضروري دے ؟

او د دې نه علاوه د اولاد د تربيت متعلق بې شماره واقعات او خبرې

زما په ذهن کې دي دلته مې صرف اشاره اوکړه ان شاء الله د هغې متعلق به زه مستقل کتاب ليکم د هغې کتاب انتظار کوئ د هغه کتاب مطالعه ستاسو دپاره ضروري ده .

بعض مهم سوالات او د هغې جوابات

سوال :

خانداني منصوبه بندي څه حکم لري ؟

جواب :

داسې دوائي او ګولئ او ستنې چې د هغې په استعال سره د زنانو حمل بنديږي نو دا ناجائز او حرام دي د دې وجې نه بچي بندول يا بچي نه راوړل چې د دې رزق به نه ميلاويږي او دا به کوم ځائ نه خوراک کوي ؟

زما سره دومره روپئ نشته ، زما کاروبار نشته ، زه په جاب نه يم لګيدلے او که بچي ډير شي نو بيا راته مسائل پيدا کيږي نو داسې سوچ کول په الله تعالى باندې بدګماني ده رزق ورکول د الله تعالى په ذمه دي ، په هغې توکل کوه ته دا فکر مه کوه الله تعالى فرمائي :

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ [1]

﴿ترجمه﴾ : تاسو خپل اولاد د لوږې د يرې نه مه وژنئ مونږ تاسو له

[1] سورة الأنعام ١٥١

هم رزق درکوو او ستاسو بچوله هم رزق درکوو .

بل ځائ کې الله تعالى فرمائي :

وَكَأَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ [1]

﴿ترجمه﴾ : څومره زنده سرى او حيوانات چې دي دوي په ځان پسې خوراک نه ګرځوي بلکې الله تعالى دوي له خوراک ورکوي او تاسو له هم .

او نبي عليه السلام فرمائي :

«تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ الْوَلُودَ فَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمُ الْأُمَمَ» [2]

﴿ترجمه﴾ : تاسو د داسې زنانو سره واده کوئ چې هغه محبت کونکي وي او ډير بچي راوړونکي وي ځکه د قيامت په ورځ به زه د خپل امت په اکثريت باندې فخر کوم .

شيخ ابن باز او ابن جبرين رحمهما الله نه چا تپوس اوکړو چې يوه زنانه خپل ماشوم له پيۍ ورکوي او په دې دوران کې هغه داسې ګولۍ استعمالوي چې حيض ئې نه بنديږي او حمل نه اخلي نو ايا دا جائز دي ؟ هغې جواب ورکړو چې آؤ ! هغه که دا کار په دې نيت

[1] سورة العنكبوت ٦٠

[2] رواه أبو داود رقم (2050) في النكاح، باب النهي عن تزويج من لم يلد من النساء، والنسائي 6 / 65 و 66 في النكاح، باب كراهية تزويج العقيم، وإسناده حسن، وله شاهد عند أحمد من حديث أنس، وصححه ابن حبان رقم 228 "

اوکړي چې زما ماشوم ته پئ مکمل میلاؤ شي او د هغې په صحت باندې اثر پرې نه وځي او د دې ماشوم حق ضائع نه شي نو بیا دا کار جائز دے یا د زنانه صحت خراب وي او بچے ئې بغیر د آپریشن نه نه کیږي او کوالیفائیډ ډاکټر یا ډاکټره ورله مشوره ورکړي چې ستا د مرګ خطره ده ته فی الحال مانع حمل ګولئ استعمال کړه نو ان شاء الله دا به جائز وي.

سوال :

د واده نه مخکې شرط لګول څنګه دي ؟ **مثلاً** : یوه زنانه دا اووائي چې زه ستا سره په دې شرط واده کوم چې ته به ما د واده نه پس د دیني تعلیم کولو نه نه منع کوې نو داسې شرط لګول څه حیثیت لري ؟

جواب :

که د نکاح نه مخکې یوه زنانه دا شرط اولګوي او خاوند ورسه اومني نو بیا د هغې پوره کول ضروري دي ځکه قرآن کریم کې الله تعالی فرمائي :

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ [1]

دارنګه نبي علیه السلام فرمائي :

[1] سورة المؤمنون ٨

چې په کومو شرطونو باندې تاسو شرمګاه حلالوئ نو د هغې پوره کول زيات مناسب او ضروري دي .[1]

سوال :

د کويژدن نه پس هلک او جينئ د يو بل سره لاس ميلاوولے شي او که نه يا په ټليفون خبرې کولے شي او که نه ؟

جواب :

د کويژدن نه پس هلک د جينئ سره لاس نه شي ميلاؤ ولے ځکه هلک په دغه وخت کې نا محرم وي ځکه عائشه رضي الله عنها فرمائي :

نبي عليه السلام چرته هم د نامحرمه زنانو سره لاس نه دے ميلاؤ کړے مَا مَسَّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ امْرَأَةً قَطُّ [2]

د اهل حديث ، احناف ، او شوافعو علماؤ دا مسلک دے چې د کويژدن نه مخکې هلک د جينئ سره لاس نه شي ميلاؤ ولے او په

---

[1] عَنْ عُقْبَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «أَحَقُّ مَا أَوْفَيْتُمْ مِنَ الشُّرُوطِ أَنْ تُوفُوا بِهِ مَا اسْتَحْلَلْتُمْ بِهِ الفُرُوجَ»

رواه البخاري 9 / 188 رقم ٥١٥١ في النكاح، باب الشروط في النكاح، وفي الشروط، باب الشروط في المهر عند عقدة النكاح، ومسلم رقم (1418) في النكاح، باب الوفاء بالشرط في النكاح،

[2] صحيح مسلم 1866

ټليفون باندې هم خبرې کول بلاضرورته د فتنې نه خالي نه دي البته په وخت د ضرورت کې سوال جواب کولے شي.

بعض خلق وائي چې دا خو زما خپله ښځه ده خير دے که زه ورسره خبرې کوم نو دا غلطه خبره ده کيدے شي چې ستاسو په مينځ کې د واده نه مخکې خفګان راشي او رشته مو ختمه شي .

نو بيا هلک يو بل ته قيصې کوي چې دې جينئ سره واده مه کوئ ځکه چې دې سره ما داسې داسې خبرې کړي دي نو د هغې جينئ زندګي تباه کړي او داسې ډير شوي دي .

سوال :

د بې نمازه سړي سره واده کول څه حکم لري ؟

جواب : چې څوک قصداً او عمداً مونځ نه کوي نو داسې کس سره د جينئ واده کول يا داسې کس له لور ، خور ورکول په نکاح سره حرام دي ځکه د ډيرو احاديثو نه دا خبره معلوميږي چې مونځ نه کونکے کافر دے لکه نبي عليه السلام فرمائي :

«إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكَ الصَّلَاةِ»[1]

«ترجمه» : د بنده او د کفر او ايمان په مينځ کې فرق کونکے شے هغه مونځ دے .

[1] صحيح مسلم 82

يعنى څوک چې مونځ کوي هغه به مسلمان وي او څوک چې مونځ نه کوي نو هغه مسلمان نه شمارل کيږي .

عمر رضي الله عنه به فرمائيل :

وَلاَ حَظَّ فِي الإِسْلاَمِ لِمَنْ تَرَكَ الصَّلاَةَ،[1]

امام نووي ، ابن تيميه ، ابن قيم شيخ عثيمن ، عبد الرحمن المباركفوي وغيره رحمهم الله ټولو دا خبره کړيده چې څوک مونځ نه کوي هغه کافردے او د اسلام نه خارج دے د تفصيل دپاره شرح مسلم للنووي اوګورئ[2]

لهذا دا خبره ثابت شوه چې مونځ نه کونکے کافر دے او نکاح ورسره جائز نه ده ليکن د افسوس خبره دا ده چې ډير خلق لورياني او خويندې بې نمازو له صرف د دې دپاره ورکوي چې هغوي مالداره وي د ګاړو او بنګلو مالکان وي نه نوکري لري نه تنخوا لري مقصد دا چې دخپلې لور خور دنيا نه کولو دپاره د هغې آخرت تباه کوي نو دا د نقصان خبره ده او دا کم عقل توب دے او د تعجب خبره خو دا ده چې بعض جينکئ او زنانه وائي چې زه د فلانکي سړي سره واده کوم اګر که هغه مونځ نه کوي اګر که هغه فلمونه

[1] موطأ الإمام مالك باب العمل فيمن عليه الدم من جرح , أو رعاف101 -

[2] ١٨٧\٤ اضواء البيان ٣١١\٤ تحفة الاحوذي ٤٠٧\٧ مجموع الفتاوى ٧\ ٩٧ كتاب الصلاة ص ٦٢ الصارم المسلول ٥٥٤ وغيره

ګوري اګر که شراب او چرس څکي نو دا څومره د افسوس خبره ده دا د هلاکت او تباهئ خبره ده بیا چې واده اوکړي نو ژاړي چې خاوند زما خیال نه ساتي زما حقوق نه پوره کوي زما سره ظلم کوي ماله وخت نه راکوي نو دې ته سوچ اوکړه چې کوم کس د الله تعالی حقوق نه اداء کوي د الله تعالی د احکامو خیال نه ساتي د اله تعالی عبادت له وخت نه ورکوي د خپل ځان سره ظلم کوي نو هغه به تا څه خوشحاله اوساتي او ستا به څه حقوق اداء کړي .

سوال :

آیا د یوې ښځې ګواهي په رضاعت کې قبلیږي ؟

جواب :

په باب د رضاعت کې د یوې ښځې ګواهي هم قبلیږي خو دا هغه وخت چې زنانه ریشتوني او ثقه وي داسې نه چې زنانه په کور کې د چا سره جګړه اوکړي او د هغې د کور ورانولو دپاره ورته اووائي چې دې فلانکې او فلانکئ له ما شوده (سینه) ورکړې ده یا یوه لیو نئ راپاڅي او اووائي چې فلانکي له مې سینه ورکړې ده .

نو دوي به بیا ګواهان راولي .

اوس که یو زنانه ښه عقلمنده وي او دا اوائي چې دې فلانکي او فلانکئ له مې سینه ورکړې ده نو د هغې یوې زنانه ګواهي به هم قبلولے شي .

په دې خبره دليل حديث د عقبه ابن الحارث رضي الله عنه دے چې يوه ښځه راغله او دې ښځې او خاوند ته ئې اوويل چې ما تاسوله سينه درکړې ده نو نبي عليه السلام دواړو ته اوويل چې د يو بل نه جدا شئ ځکه تاسو د يو بل خور او ورور ئې .

سوال :

د نکاح ټړلو څه طريقه د شريعت په رڼا کې وضاحت اوکړئ .

جواب :

د نکاح ټړلو طريقه انتهائي اسانه او مختصره ده چې کوم کس نکاح ټړي نو هغه دې مسنون خطبه اووائي کومه چې مونږ د کتاب په شروع کې ليکلې ده .

بيا هلک ته به د دوه ګواهانو په موجود ګئ کې اووائي چې ما ستا نکاح د فلانکئ جينئ سره (د جينئ نوم او د پلار نوم به ئې واخلې) د هغې د ولي په رضامندئ سره د دومره حق مهر په عوض اوټړه له (حق مهر به واضحه کړې) تا ته قبوله ده که هلک اووائي چې ما قبوله کړې ده نو د هغه نکاح اوشوه په دې الفاظو کې د زنانه نه تپوس کول ضروري نه وي ځکه د هغې ولي د هغې د رضامندئ ضمانت ورکوي .

سوال : چې يوې زنانه پسې بل چا د نکاح پيغام ليږلے وي نو ايا زه دغه زنانه پسې د نکاح پيغام ليږلے شم په دغه وخت کې ؟

جواب :

چې کله ستا ورور مسلمان د یوې زنانه غوښتلو دپاره جرګه ورلیږلي وي نو ستا دپاره جائز نه دي چې ته هم هغه زنانه پسې په هغه وخت کې جرګه اولیږې لکه رسول الله علیه السلام فرمائي :

ولا يَخْطُبِ الرجل على خِطْبة أخيه، حتى ينكِحَ أو يترك» [1]

«ترجمه» : **هیڅ څوک دې د خپل ورور مسلمان په جرګې پسې جرګه اونه لیږي تردې پورې چې هغه ورسره نکاح اوکړي او یا ئې پریږدي .**

او په بل حدیث د ابن عمر رضي الله عنه کې دي نبي علیه السلام فرمائي :

«وَلاَ يَخْطُبَ الرَّجُلُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ، حَتَّى يَتْرُكَ الخَاطِبُ قَبْلَهُ أَوْ يَأْذَنَ لَهُ الخَاطِبُ» [2]

«ترجمه» : **تاسو کې دې څوک د خپل مسلمان ورور په جرګه**

---

[1] رواه البخاري 9 / 171 في النكاح، باب لا يخطب على خطبة أخيه حتى ينكح أو يدع، وفي الأدب، باب ما ينهى عن التحاسد والتدابر، وباب: {يا أيها الذين آمنوا اجتنبوا كثيراً من الظن} ، وفي الفرائض، باب تعليم الفرائض، ومسلم رقم (2563) في البر والصلة، باب تحريم الظن والتجسس والتنافس،

[2] رواه البخاري 9 / 138 و 139 في النكاح، باب لا تنكح المرأة على عمتها، ومسلم رقم (1408) في النكاح، باب تحريم الجمع بين المرأة وعمتها أو خالتها في النكاح

باندې جرګه نه ليږي.

هاں : که هغه ئې په خپله پريږدي او تاته اجازه اوکړي امام نووي ابن قدامه ، سيد سابق ، عبد الله بسام ، صالح بن فوزان ، ابن تيميه ، سليم الهلالي او د جمهور علماؤ دا قول دے چې داسې کول حرام ناجائز دي.[1]

يو سړي خپل ملګري ته اوويل : چې فلانکي کور کې رشته ده او زه غواړم چې هغې کور کې واده اوکړم خو چونکې زه خپله نشم تلے ته زما دپاره په جرګه لاړ شه.

نو هغه اوويل : صحيح ده نو هغه کورته لاړو نو د کور ولاؤ ترينه تپوس اوکړو چې تاسو ولې راغلې ئې ؟

نو هغه ورته اوويل : چې زه خو دې دپاره راغلے يم چې تاسو خپله لور ماله په نکاح راکړئ ؟

نو هغوي اوويل : چې مونږ به پرې سوچ اوکړو صبا راشه .

صبا چې کله ورغے نو کوروالاؤ ورته اوويل : چې صحيح ده مونږ تا سره رشته کوو .

واپس چې راغے نو ملګري ورته اوويل : چې څنګه چل دے هغه زما کار به اوشي او که نه ؟

---

[1] تفصيل دپاره اوګوره نيل الاوطار ٤\ ٨٠ شرح مسلم ٥\٢١٤ فقه السنه ٢\١١٣ المغني ٩\٥٧٠ توضيح الاحكام ٥\٢٥٢ الملخص الفقهي ٢\٢٦٢ فتح الباري ١٠\٢٥٠

نو هغه ورته اوويل : آؤ ! کار خو ما شاء الله اوشو هغه جينئ خو ئي ماله په نکاح راکړه .

نو هغه ملګري ورته اوويل : چې ته خو ما دځان دپاره په جرګه ليګلے وې جينئ تا ولې واخسته ؟

نو هغه ورته په جواب کې اوويل : چې هغه خو ئي ماله ډيره په خوارو زارو راکړه نو تاله به ئي څه درکوله .

نو داسې کار به نه کوې دا ناجائز دے .

زما د مدرسې ملګرے وو په ګوجرانواله کې نو هغه راته قصه کوله چې ما يو معزز او ديندار سړي ته اوويل : چې فلانکي کور کې يوه ديندار او حيانا که جينئ ده زه غواړم چې د هغې سره واده اوکړم تاسو زما دپاره لاړ شئ او جرګه پرې اوکړئ .

نو هغه حاجي صاحب هغه کور ته لاړو هغوې ته ئي اوويل : چې يو کس ستاسو د جينئ رشته غواړي خو مرضي ستاسو ده که هغې له ئي ورکوئ او که زما ځوي له ئي ورکوئ هغه په څلورمه درجه کې سبق وائي او زما ځوي عالم هم دے او حافظ هم دے او اوس **a.--b** تيارے کوي او ما شاء الله اخلاقي هم دے نو هغه خلقو اوويل : چې مونږ به ستا د ځوي په باره کې سوچ اوکړو او هغه بل طالب العلم له ئي نه شو ورکولے.

بيا ئي هغه جينئ د حاجي صاحب ځوي له ورکړه او زه حيران پاتې

شوم.

نو داسې حاجې سره سړے څه اوکړي ؟

سوال :

په حالت د نشې کې طلاق واقع کيږي او که نه ؟

جواب :

د قرآن او سنت نه معلوميږي چې د نشې په حالت کې ورکړے شوي طلاقو باندې شرعي حکم نه لګي لکه الله تعالى تعالى فرمائي:

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لا تَقْرَبُوا الصَّلاةَ وَأَنْتُمْ سُكارى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ [1]

﴿ترجمه﴾ : اے ! د ايمان والاؤ د نشې په حالت کې مونځ ته مه نزدې کيږئ تردې پورې چې تاسو پوهه شئ چې څه وائي په خولو باندې .

د الله تعالى په نيزد د نشې قول له اعتبار نشته ځکه چې هغه ته پته نه وي چې د هغه د خولې نه څه وځي .

د علي رضي الله عنه نه نقل دي چې حمزه رضي الله عنه د نشې په حالت کې د علي رضي الله عنه اوښان مړه کړل نو نبي عليه السلام راغے او هغه ئې ملامته کولو چې اوئې کتل نو پته ورته اولګيدله

[1] [سورة النساء: 43]

چې حمزه رضي الله عنه د نشې په حالت کې دے نو حمزه رضي الله عنه نبي عليه السلام ته اوويل : چې ته خو زما د پلار غلام وې نو نبي عليه السلام چې د هغه دا حالت اوکتلو نو واپس شو بهر کيف حمزه رضي الله عنه چې د نشې په حالت کې کومه خبره اوکړه نو هغې له هيڅ قسم اعتبار نشته او که دا خبره ئې د نشې نه بغير کړې وے نو د اسلام نه به خارج شوے وے .

امام طاوس ، عطاء ، قاسم ، عمر بن عبد العزيز ، او عثمان رضي الله عنه د ټولو نه هم دا نقل دي چې د نشې په حالت کې طلاق نه واقع کيږي د تفصيل دپاره د امام ابن قيم رحمه الله کتاب ،،،زاد المعاد،،، [1] اوګوره .

بعض هغه کارونه چې اسلام مونږه د هغې نه منع کړي يود بدل نکاح

نکاح شغار (ادل بدل) شغار اصطلاحي مفهوم دا دے چې يو کس داسې اووائي : چې ستا ځوئې ، رور ، خور ئې وغيره له به مونږ خپله جينئ درکړو خو په دې شرط چې تاسو به هم د دې په بدل کې مونږ له جينئ راکوئ ديته مونږ ادل بدل وايو او د شريعت په رنړا کې ديته نکاح شغار وائې .

[1] ۵/۲۱۰تا ۲۱٤

نو دا حرام کار دے په صحيح حديث کې راغلي دي نبي عليه السلام فرمائي :

«لَا شِغَارَ فِي الْإِسْلَامِ»[1]

«ترجمه» : په اسلام کې شغار يعنی په بدل باندې رشته ورکول حرام دي د دې د حرمت وجه دا ده چې بالفرض که په يو کور کې نا چاقي ، اختلافات ، جنګ جګړې وغيره شروع شي نو په بل کور کې چې هلته به خه امن ، سکون ، خوشحالي ، راحت ، مينه ، محبت وغيره وي نو هغه کور هم انتقاماً تباه او برباد شي .

ځکه چې هغوي دا شکايت کوي چې دې زمونږ خور ، لور ، پريشانه کړې ده هغه ئې وهلي ده نو مونږ به ولې د دوي خور ، لور ، وغيره خوشحالئ ته پريدو ؟

د دې وجې نه په شريعت کې دا حرام کار دے ځکه چې يوه جينئ به ښه نيکه ، صالحه ، شريف النفس ، شريف الطبع، وفاداره ، مينه ناکه ، اطاعت ګذاره ، ولې نه وي خو د مد مقابل د وجې نه د هغې غريبې هم زندګي تباه او برباد شي .

مختصر دا چې هر هغه طريقه ، هر هغه صورت ، هر هغه شکل ، چې د هغې په وجه د بل چا کور تباه کيږي نو اسلام هغه حرامه کړيده .

[1] سنن ابن ماجه 1885

د دې متعلق ډیر حدیثونه دي زما مقصد د هغې ټولو بیانول نه دي .
په دې موضوع علماء کرامو کتابونه لیکلي دي هغه اوګورئ .
زما مقصد صرف اشاره کول وو .

د حيض په حالت کې جماع کول

د حيض په حالت کې د ښځې سره کوروالے کول حرام دے

الله تعالى فرمائي :

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ [1]

﴿ترجمه﴾ : اے نبي عليه السلام دا خلق ستاسو نه د حيض په باره کې تپوس کوئ نو دوي ته اووايه حيض ګندګي ده دحيض په ورځو کې د زنانو نه جدا شي (يعنى دهغوي سره کوروالے مه کوئ)

تر هغه پورې چې هغوي صفا شوي نه وي (يعنى غسل ئې نه وي کړي) او چې کله هغوي پاکې شي (غسل اوکړي) نو ورته راتګ کوئ د هغه ځائي نه د کوم اجازت چې تاسو ته الله تعالى کړے دے.

دلته د پوائنټ يوه خبره ده هغه دا ده چې يو کس که بالفرض خپلې ښځې ته حيض په ورځو کې راتګ کړے وي او هغه ته د دې ګناه او قباحت پته نه وي يعنى په غلطئ او لاعلمئ کې دا کار کړے وي نو هغه دې توبه اوباسي ځکه

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ

[1] [البقرة: 222]

﴿ترجمه﴾ : الله تعالى د توبه ویستونکو سره محبت کوي

وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

﴿ترجمه﴾ : محبت کوي د صفائي کونکو سره .

مقصدا دا چې حیض ګندګي ده نجاست دے نو هغه خلقو سره الله محبت نه کوي څوک چې داسې ګندګئ کې واقع کیږي بلکې د صفائي خوښونکو سره الله تعالى محبت کوي .

طب جدید او سائنس نه دا خبره ثابته شوې ده چې د حیض په حالت کې کوروالي کولو سره قسماقسم بیماریانې پیدا کیږي .

د هغې دپاره تفسیرمراغي وغیره کتابونه اوګورئ نبه په تفصیل سره پدې موضوع لیکل کړي دي .

ابن عباس رضي الله عنه فرمائي :

چې چا په حالت د حیض کې کوروالے اوکړو نو هغه به یو دینار صدقه کوي د فدیه په طور باندې .

ابن عباس رضي الله عنه وائي که د حیض په ابتداء ورځو کې جماع اوکړي نو ۱ دینار دے او که آخره کې اوکړي نو نیم دینار دے .

حسن بصري ، سعید بن جبیر ، قتاده ، اوزاعي ، اسحاق ، شعبي ، نخعي و مکحول ، ابوالزناد ، ربیعه ، حماد بن ابي سلیمان ، ابن مبارک ، ایوب سختیاني ، سفیان ثوری، شافعي ، لیث ، احمد ، وغیره

رحمهم الله نه هم داسې نقل دي چې يا به نيم دينار ورکوي يا به يو دينار.

امام مالک ، ابو حنيفه رحمهم الله په نيزد په داسې کس کفاره نشته البته صرف توبه ويستل دي او استغفار کول دي [1]

راجح دا ده چې صدقه به ورکوي خامخا البته ګنهګار هم دے نو په اخلاص به توبه هم اوباسي.

حق مهر نه ورکول

بعض ظالمان زنانه له حق مهر نه ورکوي حالانکې دا ډير لوي جرم دے لکه الله تعالى فرمائي :

وَآتُوا النِّساءَ صَدُقاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْساً فَكُلُوهُ هَنِيئاً مَرِيئاً [2]

﴿ترجمه﴾ : او زنانو له د هغوي حق مهر پوره ورکوئ په خوشحالئ سره.

هاں : که زنانه تاسو ته په خپله خوښه حق مهر درکړي يا کم کړي تاسو ته او يا معاف کړي تاسو ته نو بيا خه په خوشحالئ او شوق سره ئې خورئ.

---

[1] نيل الاطار ۱\ ٤٠٨

[2] [سورة النساء (4)]

بل ځائي کې فرمائي :

وَإِنْ أَرَدْتُمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا [1]

«ترجمه» : کله چې تاسو يوه ښځه پرينبودل غواړئ او بله کول غواړئ نو اګر که مخکنئ ښځې له مو لويه خزانه ورکړي وي نو د هغې نه هيڅ هم واپس مه اخلئ ايا اخلئ تاسو هغې لره په داسې حال کې چې بهتان ترونکې ئې او په ګناه ښکاره سره .

مقصد دا ے چې کوم مال تاسو ورله په خوښه ورکړے وي حق مهر کې نو هغه ترينه واپس مه اخلئ .

باقي پاتې شوه دا خبره چې حق مهر څومره مقررول پکار دي نو شريعت مطهره پدې باب کې تخصيص نه دے کړے بس د خپل وس مطابق مهر ورکول ضروري دي که وس کې دې يو توله کالے وي او که ۱۰تولې .

خو البته فضول خرچئ او اسراف نه به ځان ساتې دارنګه حديث کې دي نبي عليه

السلام فرمائي :

چې کوم کس د لږ يا زيات مهر په عوض کې يوې ښځې سره واده

[1] [سورة النساء (۲۰)]

اوکړي او په زړه کې دا اراده اوکړي چې زه به ښځې له حق مهر نه ورکوم نو دا په اصل کې هغې ښځې له دوکه ورکول دي نو که هغې حق مهر ورنه کړو او په داسې حال کې مړ شو نو د قيامت په ورځ به د الله تعالى مخې ته د زناکار سړي په حيثيت اودريږي.[1]

[1] طبراني

د ښځې په دبر کې جماع کول

ابو هريره رضي الله عنه فرمائي : چې رسول الله عليه السلام فرمائيلي دي

«مَلْعُونٌ مَنْ أَتَى امْرَأَتَهُ فِي دُبُرِهَا»[1]

﴿ترجمه﴾ : کوم کس چې ښځې ته د شا طرف نه راتګ اوکړي (د ډکو متيازو په ځائې کې) نو دا انسان لعنتي دے .

بل حديث کې راځي

«مَنْ أَتَى امْرَأَتَهُ فِي دُبُرِهَا فَقَدْ بَرِئَ مِمَّا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ»[2]

﴿ترجمه﴾ : کوم کس چې ښځې ته د شا طرف نه راتګ اوکړو نو هغه بيزاره شو د هغه څه نه چې نبي عليه السلام پرې راتګ کړے وي يعنې د قرآن سراسر خلاف کار ئې اوکړو .

دارنګه خزيمه ابن ثابت رضي الله عنه نه روايت دے چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي :

«لَا تَأْتُوا النِّسَاءَ فِي أَدْبَارِهِنَّ»[3]

﴿ترجمه﴾ : د شا طرف نه جماع مه کوئ .

---

[1] أخرجه أبو داود رقم (2162) في النكاح، باب جامع النكاح، وابن ماجة (1923)

[2] أخرجه أبو داود 3904

[3] سنن ابن ماجه 1924

جمهور محدثين وائي د زنانه شا طرف کې جماع کول حرام دي .[1]
هاں : د شا طرف نه که فرج کې (یعنی د تشو میتیازو په ځائ کې جماع کول غواړې نو کولے شې دې باره کې نور هم ډیر احادیث دي ما صرف اشاره اوکړه .[2]

[1] نيل الاوطار ٤\٢٩٠

[2] تفسير قرطبي فتح الرباني ابوداود ابن ماجه وغيره كتابونه شته هلته تفصيل اوګوره .

خلقو ته د کوروالي (جماع) خبرې کول

ابو سعيد الخدري رضي الله تعالى عنه نه روايت دے چې رسول الله عليه السلام فرمائي : د قيامت په ورځ به د الله تعالى په نيزد بدترين انسان هغه وي چې هغه د خپلې ښځې سره هم بستري (جماع) اوکړي او بيا سحر خلقو ته قيصې کوي چې بيګا مې داسې داسې کار اوکړو.

حديث کې راځي اسماء بنت يزيد رضي الله عنها فرمائي چې زه د نبي عليه السلام خواله ورغلمه هلته نور سړي او زنانه هم ناست وو نو نبي عليه السلام اووئيل : چې بعض سړي او زنانه چې کله د شپې يو بل ته نزدې شي نو سحر هغه ټوله قصه خلقو ته کوي نو داسې مه کوئ ځکه څوک چې داسې کوي نو د هغې مثال د زناکار شيطان دے چې د خلقو په مخکې زنا کوي.[1]

دارنګه نور هم ډير احاديث شته [2] اوس زه هغه ټول نه شم بيانولے.

[1] مستدرک حاکم

[2] صحيح مسلم ١٤٣٧ ابو داود ٤٨٧٠ احمد ١٦٩٣ .

په دوو ؤ ښځو کې عدل نه کول

په دوو ښځو کې عدل کول لازم دي لکه الله تعالى فرمائي :

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا [1]

﴿ترجمه﴾ : هیڅرې تاسو نه شي کولے چې انصاف اوکړئ په مینځ د زنانو کې اګر که حرص کوئ تاسو نو مه کږیږئ په پوره کږیدلو سره چې پرېږدئ هغه بله ښځه په شان د زوړندې .

حدیث کې دي ابو هریره رضي الله عنه فرمائي : چې رسول الله علیه السلام فرمائیلي دي :

«مَنْ كَانَتْ لَهُ امْرَأَتَانِ فَمَالَ إِلَى إِحْدَاهُمَا، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقُّهُ مَائِلٌ» [2]

﴿ترجمه﴾ : د کوم کس چې دوه ښځې وي او په دې کې یوې ته ډیر مائله وي یا په یوې باندې خرچه ډیره کوي نو د قیامت په ورځ به

[1] سورة النساء ١٢٩

[2] رواه أبو داود رقم (2133) في النكاح، باب القسمة بين النساء، والترمذي رقم (1141) في النكاح، باب ما جاء في التسوية بين الضرائر، والنسائي 7 / 63 في عشرة النساء، باب ميل الرجل إلى بعض نسائه دون بعض، وهو حديث صحيح.

په داسې حال کې راشي چې يو طرف به ئې کوږ وي لکه فالج چې وهلے وي .

نبي عليه السلام هم په خپله ۹ بي بيانې وې او هغه ورله نمبر مقرر کړے وو کله به ئې د يوې کره شپه تيره وله کله بلې کره .

د دې حديث نه دا خبره معلومه شو چې د چا دوه ښځې وي يا زياتې وي نو هرې يوې له به مناسب وخت ، جامې ، خوراک ، رهائش ، وغيره ورکول پکار وي او حتى الوسع د هغوي په مينځ کې عدل او انصاف پکار وي .

هاں : البته که د سړي د زړه مينه د يوې سره زياته وي د ښائست په وجه ، د اخلاقو په وجه ، د وفا په وجه ، د تابعدارئ په وجه ، د علم تعليم په وجه ، نو بيا خير دے په دې باندې الله تعالى انسان نه ګنهګاروي لکه نبي عليه السلام به د ټولو بي بيانو سره عدل او انصاف کولو ليکن د عائشه رضي الله عنها سره ئې د زړه مينه ډيره وه او دا دعاء به ئې کوله .

«اللَّهُمَّ هَذَا قَسْمِي، فِيمَا أَمْلِكُ فَلَا تَلُمْنِي، فِيمَا تَمْلِكُ، وَلَا أَمْلِكُ»[1]

[1] رواه أبو داود رقم (2134) في النكاح، باب في القسم بين النساء، والترمذي رقم (1140) في النكاح، باب ما جاء في التسوية بين الضرائر، والنسائي 7 / 64 في عشرة النساء، باب ميل الرجل إلى بعض نسائه دون بعض، وهو حديث صحيح.

ميرج کول

ميرج دې ته وائي جې يو هلک د يوې جينئ سره ناجائزه مينه کوي يا يوه جينئ د يو هلک سره نا جائزه مينه کوي اوهلک دا جينئ اوتختوي يا دا جينئ د مور او پلار رضا نه بغير د کور نه اوتختي او په عدالت کې واده اوکړي نو ديته ميرج وائي (پسند کی شادی) وائي : نو دا کار سراسر حرام دے او نن صبا دا بيماري د موبايل ، انټرنيټ ، فيس بک وغيره په وجه ډيره عامه شوې ده او دا د يهودو نصاراؤ سازش دے چې هغوي د مسلمانانو د بې لارې کولو دپاره د فحاشئ ، عريانئ ، بې حيائي ، بې غيرتئ ، زنا ، بې شرمئ عام کولو دپاره برائي نام مفکرين ، دانشور ، او وکيلان، پيدا کړي دي چې هغوي باقاعده د دې دپاره سرټيفيکټ ورکوي چې دا کار جائز او صحيح دے د دې وجې نه ډير معزز او شريف خاندانونه بدنام شوي دې نو داسې په خپله مرضئ واده کول جائز نه دي ځکه ابو موسى الاشعري رضي الله عنه فرمائي : چې رسول الله عليه السلام فرمائيلي دي :

«لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيٍّ»[1]

[1] رواه الترمذي رقم (1101) في النكاح، باب ما جاء لا نكاح إلى بولي، وأبو داود رقم (2085) في النكاح، باب في الولي، وهو حديث صحيح، وقال الترمذي: وفي الباب عن عائشة وأبي هريرة، وعمران بن حصين، وأنس.

«ترجمه» : د ولي نه بغير نکاح نه کيږي .

دارنګه عائشه رضي الله عنها فرمائي : چې رسول الله عليه السلام فرمائيلي دي : کومه زنانه چې په خپله مرضئ د ولي د اجازت نه بغير نکاح اوکړي نو هغه نکاح باطله ده باطله ده باطله ده .

ولي نه مراد پلار ، ورور ، تره ، ماما ، دي او چې کومې زنانه د ولي د اجازت نه بغير نکاح اوکړه نو دا به زناکاره شمارل کيږي او دا يقيني خبره ده چې داسې واده اکثر ناکام وي .

په دې مسئلې باندې ځان ښه پوهه کولو دپاره د ابو ادريس امين الله کتاب چې مسمى دے په ارشاد النبوي بعدم صحة النكاح الابولي يعنى بغير د ولي د اجازت نه نکاح نه کيږي) کتل پکار دي .

مشهوره خبره

دا تقريبا مشهوره او معروفه خبره ده چې کومه جينئ تا ته د .... ميرج دعوت درکوي او يا ستا سره د مينې اظهار کوي تو پوهه شه چې دې کې به ډيرې خامياني وي اصل کې تا ته د زنا دعوت درکوي ته د هغوي په خبرو مه دوکه کيږه .

د تجربې نه دا خبره ثابت ده چې داسې واده اکثر ناکام وي او دې باره کې زما مخې بې شماره واقعات دي ليکن هغه نه بيانوم البته د دفائدې دپاره او د عبرت دپاره يوه واقعه نقل کوم .

زما یو دوست دے په ګوجرانواله کې د هغه مور او پلار غوښتل چې هغه له په خپل خاندان کې واده اوکړي لیکن چونکې د هغه ملګري په ذهن کې دا خبره مخکې نه پرته وه چې زه لومیړ کوم بهر حال هغه د مور او پلار په خوښه واده او نه کړو او د یوې تعلیم یافته زنانه سره ئې د خوښې واده اوکړو په عدالت کې هغه زنانه د چا دپاره چې هغه مور اوپلار او رشتداران خفه کړل د هغې دلاسه اوس دومره تنګ دے چې په ژوند باندې ستومانه دے او دا سوال کوي چې الله تعالی دې زر تر زره دا دنیا نه ورکه کړي ځکه د دې په وجه زه د مور او پلار نه جدا شوم او خپلوان راله پیغورونه راکوي د مور او پلار خدمت رانه پاتې دے ځکه چې هغه زانانه ورته هره ورځ نوي نوي فرمائشونه کوي ، فضول خرچیانې کوي د خاوند اطاعت نه کوي د خپلې مرضئ مطابق ژوند تیرول غواړي .

نکاح شغار

د شغار لغوي معنی ده د سپي یوه خپه اوچتول او متیازې کول .

او اصطلاح کې دیته وائي چې یو سړے د خپل لور ، خور نکاح په دې شرط کوي چې ته به خپله لور یا خور زما د ورور دپاره راکوې او یا به زما د ځوي دپاره راکوې او زه به خپل لور یا خور تا له په بدل کې درکړم .

نو داسې نکاح حرامه ده عمر رضي الله عنه فرمائي چې رسول الله علیه السلام فرمائیلي دي :

«لَا شِغَارَ فِي الْإِسْلَامِ» [1]

د بدل نکاح په اسلام کې نشته .

بل حدیث کې دي نبي علیه السلام فرمائي :

«نهى عن الشِّغَار، وهو أن يزوجَ الرجلُ ابنتَه أو أُخته الرجلَ على

---

[1] رواه البخاري 9 / 139 في النكاح، باب الشغار، وفي الحيل، باب في الزكاة، ومسلم رقم (1415) في النكاح، باب تحريم نكاح الشغار وبطلانه، والموطأ 2 / 535 في النكاح، باب جامع لا يجوز من النكاح، وأبو داود رقم (2074) في النكاح، باب في الشغار، والترمذي رقم (1124) في النكاح، باب ما جاء في النهي عن نكاح الشغار، والنسائي 6 / 111 و 112 في النكاح، باب الشغار، وباب تفسير الشغار.

أن يزوِّجه ابنتَه أو أخته وليس بينهما صَداق» .[1]

نبي عليه السلام د نکاح شغار نه منع کړې ده او دا دیته وائي : چې سړے خپله لور بل چا له په دې شرط ورکړي چې هغه به ماله خپله لور لو په بدل کې راکویاو دواړه حق مهر مقرر نه کړي .

جمهور علماء مالک ، شافعي ، احمد ، ابن تیمیه ، شوکاني وغیره رحمهم الله ټولو ورته

حرام اناجائز ویلي دي .[2]

بعض هغه کارونه چې هغه جائز دي

عزل کول :

لفظ عزل د باب عزل یعزل (ضرب) نه دے مصدر دے د دې معنی ده جدا کول [3]

په اصطلاح کې دیته وائي چې سړے د خپلې ښځې سره کوروالے شروع کړي او چې کله د انزال وخت شي یعنی د مني د وتلو ټایم شي نو هغه خپل ذکر یعنی اله تناسل د ښځې د شرمګاه نه اوباسي او مني

---

[1] رواه البخاري 9 / 139 في النكاح، باب الشغار، وفي الحيل، باب في الزكاة، ومسلم رقم (1415) في النكاح، باب تحريم نكاح الشغار وبطلانه،

[2] بدائع الصائع ١٤٣١٣ کتاب الام نیل الاوطار کې نور هم ډیر احادیث دي لیکن د مؤمن دپاره یو حدیث هم کافي دے

[3] المنجد ص ٥٥٤

بهر توے کړي د دې په جواز باندې حدیث د جابر رضي الله عنه دلالت کوي جابر رضي الله عنه فرمائي :

«كُنَّا نَعْزِلُ على عهد النبي - صلى الله عليه وسلم- والقرآن ينزل»[1]

مونږ به د نبي علیه السلام په زمانه کې عزل کولو حالانکې قرآن به نازلیدلو.

لیکن مونږ ئې د دې نه نه یو منع کړي.

بل حدیث کې دي ابو سعید الخدري رضي الله عنه فرمائي : چې د نبي علیه السلام نه د عزل باره کې تپوس اوشو نو نبي علیه السلام اووئیل : په دې کې څه قباحت نشته چې کوم ماشوم الله تعالی پیدا کوي نو هغه د عزل باوجود هم پیدا کیږي.

په دې باره کې نور هم ډیر احادیث دي تفصیل دپاره نور کتابونه اوګوره.

[1] رواه البخاري 9 / 266 في النكاح، باب العزل، ومسلم رقم (1439) و (1440) في النكاح، باب حكم العزل، وأبو داود رقم (2173) في النكاح، باب ما جاء في العزل، والترمذي رقم (1136) و (1137) في النكاح، باب ما جاء في العزل.

حامله زنانه او پئ ورکونکې سره کوروالی کول

هغه زنانه چې هغه حامله وې که د حمل وخت ئې هر څومره شوے وي یا هغه زنانه چې هغه بچي له پئ ورکوي نو په دواړو حالتونو کې د هغوي سره کوروالے کولے شي .

جذامه بنت وهب رضي الله عنها فرمائي : چې رسول الله عليه السلام اووئيل :

«لقد هممتُ أن أنْهَى عن الغِيْلَةِ، حتى ذكَرتُ أن الرُّوم وفارسَ يصنعون ذلك فلا يضرُّ أولادَهم» [1]

ما دا قصد اوکړو چې زه منع اوکړم د کوروالي نه د هغه زنانه سره چې بچي له پئ ورکوي تردې چې ما دروم او فارس والا اولیدل چې هغوي به دا کار کولو او بچو ته به ئې ورله هیڅ قسم ضرر نه رسولو .

دارنګه هغه زنانه چې هغه حامله وي نو د هغې سره هم کوروالے کول جائزدے البته که هغې ته تکلیف وي یا ډاکټر ورته دا مشوره ور کړي وي چې خاوند ته مه نزدې کیږه نو خاوند له

[1] رواه مسلم رقم (1442) في النكاح، باب جواز الغيلة، والموطأ 8 / 607 و 608 في الرضاع، باب جامع ما جاء في الرضاعة، وأبو داود رقم (3882) في الطب، باب في الغيل، والترمذي رقم (2078) في الطب، باب ما جاء الغيلة، والنسائي 6 / 106 و 107 في النكاح، باب الغيلة.

مناسب دي چې هغه بیا صبر اوکړي ځکه هر هغه کار چې په هغې کې زنانه ته تکلیف وي نو هغې نه ځان ساتل پکار وي .

درمضان په شپو کې کوروالی کول

د روژې په مياشت کې د خپلې کورودانې سره کوروالے کول د شپې جائز عمل دے په ابتداء د اسلام کې نبي عليه السلام په دې باندې پابندي لګولې وه ليکن بيا هغه پابندې ئې روسته ختمه کړه لکه الله تعالى فرمائي:

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيامِ الرَّفَثُ إِلى نِسَائِكُمْ [1]

د روژې په شپه کې د خپلې کورودانې سره کوروالے کول جائز دے.

البته د ورځې کوروالے کول حرام عمل دے

د ښځې اوخاوند د صلح دپاره دروغ ويل

ام کلثوم بنت عقبه رضي الله عنها فرمائي: چې رسول الله عليه السلام فرمائيلي دي : هغه کس دروغژن نه دے چې هغه د خلقو په مينځ کې د صلح دپاره دروغ وائي :

او نبي عليه السلام په درې ځايونو کې د دروغو ويلو اجازت ورکړے دے

۱ ـ په جنګ کې .

۲ ـ دوه کسانو په مينځ کې د صلح راوستلو په وخت کې .

[1] [البقرة: 187] .

۳ ـ د خاوند ښځې ته دروغ ويل .[1]

طلاق ورکول

چې کله د ښځې او خاوند په خپل مينځ کې اختلافات شروع شي او يو ځائ ژوند تيرول ګران وي نو بيا خاوند کولے شي چې ښځې له طلاق ورکړې لکه الله تعالى فرمائي :

يا أيها النبيُّ إِذا طَلَّقْتُمُ النِّساءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لعِدَّتِهِنَّ [2]

اے نبي ! عليه السلام کله چې ته خپلو ښځو ته طلاق ورکول غواړې نو د عدت په ورځو کې طلاق ورکوه .

د طلاقو اختيار الله تعالى صرف خاوند ته ورکړے دے ښځه خاوند ته طلاق نه شي ورکولے او هسې په معمولي خبرو به ښځو له طلاق نه ورکوې بلکې چې کله سخت مجبوره شې **مثلاً** : ستا د ښځې د بل سړي سره ناجائز پټ تعلقات وي يا زنانه زنا اوکړي او يا مونځونه نه کوي يا هغه هميشه ستا نافرمائي کوي او تاته اولټه جوابونه ورکوي يا ستا په غير موجودګئ کې هغه په کلي کې يو ځائ او بل ځائ ګرځي په بازارونو کې ټوله ورځ تيروي او نصيحت نه قبلوي نو بيا ورته طلاق ورکولے شې خو اول به ورته ډير نصيحت

[1] مسلم ١٦٠٥

[2] [الطلاق: 1] »

کوې روسته به مجبوراً طلاق ورکوې داسې نه چې ته ورته اووائي ماله روتېئ راوړه او هغه اووائي صبر اوکړه او ته ورته غصه شې او ورته اووائي چې زه ته په ما طلاقه ئي .

یا هغه غصه وي او تا له په غصه کې جواب درکړي او ته ورته غصه شې چې تا کې دومره جرأت څنګه پیدا شو ته په ما طلاقه ئي ما ته خو پلار جواب نه دے راکړے نو ته څوک ئي ؟

زه د پلار خبره په غصه باندې نشم برداشت کولے نو ته د کوم باغ مولئ ئي:

نو په انګا بنګا خبرو به طلاق نه ورکوې .

دسپینو زرو ګوتمه اچول

د سړي دپاره سره زر استعمالول حرام دي البته سپین زر استعمالولے شي لکه عمر رضي الله عنه فرمائي : چې رسول الله علیه السلام د سرو زرو ګوتمه جوړه کړه نو صحابو هم جوړې کړې کله چې نبي علیه السلام ته پته اولګیده چې صحابو هم ګوتمې جوړې کړې نو نبي علیه السلام هغه ګوتمه ګذار کړه نو صحابو هم ګذار کړې بیا نبي علیه السلام د سپینو زرو ګوتمه جوړه کړه نو صحابو هم د سپینو زرو ګوتمې جوړې کړې د نبي علیه السلام د وفات نه پس هغه ګوتمه بیا ابو بکر رضي الله عنه استعمال کړه بیا د هغې نه پس عمر رضي الله عنه استعمال کړه بیا د هغه نه پس عثمان رضي الله عنه استعمالوه بیا عثمان رضي الله عنه نه د اریس کوهي ته پریوتله .[1]

[1] رواه البخاري ٥٨٦٦ في اللباس، باب خواتيم الذهب، وباب خاتم الفضة، وباب نقش الخاتم، وباب من جعل فص الخاتم في بطن كفه، وفي الأيمان والنذور، باب من حلف على الشيء وإن لم يحلف، وفي الاعتصام، باب الاقتداء بأفعال النبي صلى الله عليه وسلم، ومسلم رقم (2091) في اللباس، باب تحريم خاتم الذهب على الرجال، وباب لبس النبي صلى الله عليه وسلم خاتماً من ورق نقشه: محمد رسول الله،

د ښځې حق مهر اخستل

که يوه زنانه بغير د زبردستئ نه خپل حق مهر خاوند له ورکول غواړي نو ورکولے شي البته په زور او زبردستئ باندې د هغې نه مهر اخستل حرام دي لکه الله تعالى فرمائي:

وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا [1]

زنانو له د هغوي حق مهر په خوشحالئ سره ورکړئ هاں : که چرته هغه په خپله خوښه تاله څه درکول غواړي نو بيا هغه په ښه شوق او خوشحالئ سره خوره .

بعض خاوندان وائي چې مونږه د ښځې حق مهر ځکه خورو چې مونږ ته پته ده چې ښځه راته څه نه وائي او ښځه په مهر څه کوي او دا مونږ چا له ګټو ؟ مونږه چې ښځو له دومره دومره روپئ ورکړي دي مونږه خو ترينه تپوس نه دے کړے چې دا روپئ دې ولې لګولي دي او هغوي به زمونږ نه تپوس د خپل مهر کوي ؟

نو چې کله زنانه راضي نه وي نو د هغې نه حق مهر اخستل حرام دي او چې کله راضي وي نو بيا جائز دي .

[1] سورة النساء ٤

يو ځائ غسل کول

که ښځه او خاوند يو ځائ غسل کول غواړي په يو وخت کې نو دا جائز دي .

عائشه رضي الله عنها فرمائي :

«كنتُ أغتسلُ أنا ورسول الله - صلى الله عليه وسلم- من إناء واحد، تَخْتَلِفُ أيدينا فيه من الجنابة»[1]

ما او نبي عليه السلام به د جنابت غسل يو ځائ کول د يو لوخي نه به مو اوبه راخستلې .

بل روايت کې راځي چې ما به نبي عليه السلام ته ويل : چې ماله اوبه پريږده او هغه به ماته ويل : چې ماله اوبه پريږده مونږ کې به هر يو دا کوشش کولو چې د غسلو نه زه مخکې فارغ شم .

دوه يا دري ښځې کول

سړي له الله تعالى دا اختيار ورکړے دے چې هغه دوه يا دري يا څلو ښځې کول غواړي نو کولے شي الله تعالى فرمائي :

[1] رواه البخاري ٢٦٣في الغسل، باب غسل الرجل مع امرأته، وباب هل يدخل الجنب يده في الإناء قبل أن يغسلها إذا لم يكن على يده قذر غير الجنابة، ومسلم رقم (319) و (321) في الحيض، باب القدر المستحب من الماء في غسل الجنابة، وأبو داود رقم (77) في الطهارة، باب الوضوء بفضل وضوء المرأة، ورقم (238) و (257) في الطهارة، باب في مقدار الماء الذي يجزئ في الغسل، وباب فيما يفيض بين الرجل والمرأة من الماء،

فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً[1]

چې کومې زنانه تاسو ته ښې ښکاري نو د هغوي سره واده اوکړئ دوو سره کوئ که دريو سره او که څلورو سره .

خو په دې شرط که عدل په کې کولے شئ که مالي لحاظ سره کمزورے ئې يا جسماني لحاظ سره يا عدل او انصاف نه شي کولے نو بيا دې دويم واده نه کوي .

ځکه چې که ته غريب ئې او په قرضونو کې ډوب ئې د يوې خرچه نه شې برداشت کولے نو د دوو به څه برداشت کړې .

دارنګه که ته يوه ښځه په جسماني قوت نه شې مطمئن کولے کمزورے ئې نو بله زنانه به څه مطمئنه کړې ؟

دارنګه چې ته انصاف نه شې کولے او هره ورځ په کور کې لانجې ، جګړې ، وهل ټکول ، کيږي نو بيا د دويم واده څه فائده ؟

د مرګ نه پس يو بل له غسل ورکول

چې کله ښځه مړه شي نو خاوند ورله غسل ورکولے شي او چې خاوند مړ شي نو ښځه ورله غسل ورکولے شي .

بعض خلقو کې دا خبره مشهوره ده چې کله ښځه مړه شي نو په

[1] سورة النساء٣

خاوند باندې حرامه شي خاوند ورته کتلے هم نه شي غسل ورله هم نشي ورکولے او قبر ته ئې هم نه شي کوزولے نو دا خبره غلطه ده ځکه چې د شرعي دلائلو نه معلوميږي چې ښځه او خاوند يو بل ته غسل ورکولے شي .

اسماء بنت عميس رضي الله عنها خپل خاوند ابو بکر رضي الله عنه ته غسل ورکړي وو .

همدارنګه فاطمه رضي الله عنها هم وصيت کړے وو چې ماله غسل زما خاوند علي رضي الله عنه راکوي .

د مزيد وضاحت ديارہ المسائل الثلاثة لابي ادريس اوګوره .

د روژې په حالت کې يو بل ښکلول

سړي له الله تعالى دا اجازت ورکړے دے که هغه په روژه کې خپله ښځه ښکلول غواړي نو ښکلولے شي په دې شرط چې جماع به نه کوي عا ئشه رضى الله عنها فرمائي:

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «يُقَبِّلُ وَيُبَاشِرُ وَهُوَ صَائِمٌ، وَكَانَ أَمْلَكَكُمْ لِإِرْبِهِ»[1]

[1] رواه البخاري 4 / 131 في الصوم، باب القبلة للصائم، وباب المباشرة للصائم، ومسلم رقم (1106) في الصيام، باب بيان أن القبلة في الصوم ليست محرمة، والموطأ 1 / 292 في الصيام، باب ما جاء في الرخصة في القبلة للصائم، وأبو داود رقم (2382) و (2383) و (2384) و (2386) في الصوم، باب القبلة للصائم، وباب الصائم يبلع

نبي عليه السلام به په روژه کې خپلې بيبيانې سکلولې او د هغوي سره به ئې خپل جسم ملاوولو او نبي عليه السلام په تاسو ټولو کې د خپل ځان زيات کنټرول کونکے وو.

بعض هغه کارونه چې هغه ناجائز او حرام دي سبځه د ګناه کار ته مجبورول .

بعض کسان خپلې سبځې د ګناه کار ته مجبوره وي **مثلاً** : هغې ته وائي چې رمضان کې ما سره کوروالي ته تياره شه .

يا د مونځ په وخت کې ورته اووائي چې مونځ مه کوه ، يا ورته اووائي چې د فلانکي ملګري او دوست سره لاس ميلاؤ کړه نو داسې وخت کې په زنانه باندې ستا خبره منل لازم نه دي په دې کارونو به هغه نه مجبوره وې ځکه حديث کې دي

«لاَ طَاعَةَ فِي مَعْصِيَةٍ، إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي المَعْرُوفِ»[1]

د مخلوق تابعداري په هغه وخت کې نه شي کيدے چې د خالق

ريقه، والترمذي رقم (727) و (728) و (729) في الصوم، باب ما جاء في القبلة للصائم، وباب ما جاء في مباشرة الصائم.

[1] رواه البخاري 8 / 47 و 48 في المغازي، باب سرية عبد الله بن حذافة السهمي وعلقمة بن محرز المدلجي، وفي الأحكام، باب السمع والطاعة للإمام ما لم تكن معصية، وفي خبر الواحد، باب ما جاء في إجازة خبر الواحد الصدوق في فاتحته، ومسلم رقم (1840) في الإمارة، باب وجوب طاعة الأمراء في غير معصية وتحريمها في المعصية،

نافرماني کيږي .

جهيز غوښتل

جهيز د عربئ ژبې لغت دے چې د ج، ه،ز، نه مشتق دے د دې معنی ده تيارول ، انتظام کول ، يعنی د سفر سامان تيارول لکه قرآن کې دي

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ [1]

کله چې هغوې د دهغې دپاره د سفر سامان تيار کړو .

حديث کې راځي

«من جهَّز غازياً في سبيل الله فقد غزَا»[2]

چا چې د مجاهد دپاره سامان تيار کړو نو ګويا کې هغه خپله جهاد اوکړو .

عرف عام کې د جهيز نه مراد هغه سامان دے کوم چې جينئ له د هغه د واده په موقعه باندې د پلار د کور د طرف نه ميلاويږي .

---

[1] سورة يوسف٥٩

[2] رواه البخاري 6 / 37 في الجهاد، باب فضل من جهز غازياً، ومسلم رقم (1895) في الإمارة، باب فضل إعانة الغازي في سبيل الله، وأبو داود رقم (2509) في الجهاد، باب ما يجزئ من الغزو، والترمذي رقم (1627) و (1629) و (1630) و (1631) في فضائل الجهاد، باب ما جاء في فضل من جهز غازياً، والنسائي 6 / 46 في الجهاد، فضل من جهز غازياً.

نو دا د هندوانو رسم دے چې زمونږ مسلمانانو ته منتقل شوے دے.
جهیز مقصد دا چې هلک یا د هلک پلار د جینئ د پلار نه مطالبه اوکړي چې که خپله لور راله راکوې نو د هغې سره به د کور ټول سامان **مثلا** : فرنیچر ، فریج ، اے سي ، واشنګ مشین ، لوڅي ، پلاټ ، کور ، دکان ، یا ګاړے وغیره به راکوې او د جینئ پلار غریب وي د دې طاقت نه لري نو کله کله داسې اوشي چې جینکئ غریبانان په کورونو کې بوډئ ګانې شي کله کله داسې اوشي چې جینکئ بې حیایانې او زناګانې شروع کړي د خپل شهوت پوره کولو دپاره .
ما په خپله پنجاب کې سبقونه ویلي دي ماته پته ده چې هلته بعض زنانه د جهیز نه پیداکیدو په وجه خودکشیانې کوي په کارخانو او فکټریانو کې مزدوریانې کوي د نورو خلقو نوکریانې او غلامیانې کوي .
د نبي علیه السلام د لوریانو نه به لا هم زیات عزتمندې او قدرمندې او اوچتې زنانه د مرتبو په لحاظ سره وي ؟
هغوي له نبي علیه السلام جهیز نه دے ورکړے نو زما او ستا لور ، خور د هغوي په مقابله پ څه حیثیت لري (جهیز نه مراد داسې جهیز لکه نن صبا خلق ورکوي)
علي رضي الله عنه فرمائي : چې نبي علیه السلام خپلې لور فاطمه

رضي الله عنها له په جهيز کې سپين د وړئ څادر، يوه مشکيزه ، او د وخو نه ډک د چمړې يو بالخت ورکړے وو.[1]

د جهيز دومره نقصانات دي زه بغير د مبالغې نه دا خبره کوم چې په دې باندې ښه ضخيم کتاب ليکلے کيږي يو عالم په دې مسئله رساله هم ليکلې ده د هغې نوم دے ،،، جهیز کی تباہ کاریاں ،،، هغه اوګورئ ډيره مفيده رساله ده ما سره دلته ځائ نشته چې هر څه دلته بيان کړم .

البته يوه خبره به اوکړم چې کله تاسو د چا په لور ،خور پسې جرګه اوليګئ او ستاسو رشته اوشي نو د خپل سخر نه د جهيز مطالبه مه کوه بس چې هغه په خپله مرضئ خپلې لور له څه واخلي نو هغه کافی دي د داسې څيزونو مطالبه ترينه مه کوه چې د هغې په وس او طاقت کې نه وي او خپلې کورودانې له په دې پيغور مه ورکوه چې ستا پلار خو تا له هيڅ سامان نه دے کړے او ته خو ئې د لاس نه نيولې ئې او خالي لاس ئې رالږلې ئې .

[1] المجتبى من السنن = السنن الصغرى للنسائي 3384

زنا کارې ښځې سره واده کول

داسې زنانه چې د هغې ورځې او شپې په بازارنو کې په بې حيائي او زناګانو کې تيروي نو د هغې سره نکاح کول حرام دي الله تعالى فرمائي :

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ [1]

زنا کونکے سړے د زناکونکي ښځې سره واده کوي او زناکونکې ښځه د زناکونکي سړي سره واده کوي او دا نکاح په مؤمنانو باندې حرام کړے شوي ده .

اسلام دا نه غواړي چې يو مسلمان سړے دے د يوې زنا کارې ښځې سره واده اوکړي او يا دې يو پاکه ښځه د زنا کار سړي سره واده اوکړي .

زمونږ ډير مسلمانان د کافرو او زنا کارو ښځو سره واده کولو ته خوشحاليږي .

بلکې ما د يو کس نه واوريدل چې هغه فاسق شانتې وو چې هغې د يوې ډمې اداکارې نوم واخستلو چې زما په زړه کې دا يو لوي ارمان دے چې زه د هغې سره واده اوکړم نو ما ورته اوويل : چې د الله بنده

[1] سورة النور ٣

داسې زنانه خو مشهورې وي په زنا او بې حیائي باندې او ته خواهش لرې چې دې سره واده اوکړې ؟

نو هغه اوویل : چې ما ته پته ده چې په ۱۰۰ کې ۹۰ فیصده زناکارې وي لیکن زما دا خوا هش دے چې د هغې سره واده اوکړم بلکې که یو کرور روپئ هغه غواړي او زما سره وي نو هم زه به ترینه منع نه کړم نو ما ورته اوویل : چې استغفرالله اووایه او ستا ذهن ، زړه او سوچ ګنده دي یو مؤمن له چې یو کس یو کرور روپئ ورکوي نو هم هغه دې ته نه تیاریږي چې د هغې سره واده اوکړي .

هاں : الته که یو زنانه مخکې زنا کړي وي اوس ترینه توبه اوباسي نو بیا هغې سره واده کول جائز دی .

بعض خلق وائي چې فلانکئ جینئ ګلوکاره فلانکئ جینئ فلانکئ اداکاره ډیره ښکلې ده او په هر قیمت دې سره واده کول پکار دے بلکې تاسو به د بعض فاسقانو نه داسې هم اوریدلي وي چې هغه سړے ډیر بختور او خوش نصیب دے چې د فلانکئ ډمې ، وزیرې سره ،کهلاړئ سره ، واده اوکړي .

نو دا د بې وقوف انسان سوچ وي د زناکارې ښځې سره واده کول نا جائز دي دې باره کې نور هم ډیره آیتونه او احادیث شته دے ما صرف اشاره اوکړه .

تصويران ويستل او فلم جوړول

بعض خلق په واده کې تصويران اوباسي او د واده ويډيوګانې جوړه وي حالانکې دا کار حرام دے .

ابو طلحه رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي :

«لاَ تَدْخُلُ المَلاَئِكَةُ بَيْتًا فِيهِ صُورَةٌ»[1]

ملائک هغه کور ته نه داخليږي په کوم کور کې چې تصويران وي.

بل حديث کې دي ابن مسعود رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي :

«إِن أشدَّ الناسِ عذاباً يومَ القيامة عند الله المُصَوِّرون»[2]

د قيامت په ورځ به د ټولونه سخت عذاب د هغه کس وي څوک چې تصويران جوړوي .

---

[1] رواه البخاري 10 / 325 و 326 في اللباس، باب ما وطئ من التصاوير، وفي المظالم، باب هل تكسر الدنان التي فيها الخمر، وفي الأدب، باب ما يجوز من الغضب والشدة لأمر الله، ومسلم رقم (2107) في اللباس، باب تحريم تصوير صورة الحيوان، والترمذي رقم (2470) في صفة يوم القيامة، باب رقم (33) ، وأبو داود رقم (4153) في اللباس، باب في الصور، والنسائي 8 / 213 في الزينة، باب التصاوير.

[2] رواه البخاري 10 / 321 و 322 في اللباس، باب عذاب المصورين يوم القيامة، ومسلم رقم (2109) في اللباس، باب تحريم تصوير صورة الحيوان، والنسائي 8 / 216 في الزينة، باب أشد الناس عذاباً.

د دې تصويرانو او ويډيوګانو ډير نقصانات دي د دې وجې نه ډيرکورونه وران شوي دي ډيرې دشمنيانې جوړې شوي دي ، ډير مرګونه شوي دي ، ډير عزتونه نيلام شوي دي ، ډيرې زنانه بې پردې شوي دي دا سخته ګناه ده .

ا بن عباس رضي الله عنه فرمائي چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي «كُلُّ مُصَوِّرٍ في النار، يَجعل له بكل صورة صَوَّرها نفساً، فَيعذِّبه في جهنم»[1]

هر تصوير جوړونکے به په اور کې وي د هغې جوړ کړے شوے هر تصوير نه به نفس جوړ کړے شي او هغه به ورته سزا وکوي .

نو په هيڅ صورت کې به تصويران نه اوباسي او نه به وډيوګانې کوې .

زنانو له ميراث نه ورکول

که سړے هر څومره ديندار ه ، عالم ، او خوش اخلاقه وي او د الله تعالى بندګي کوي ليکن خور،لور له ميراث نه ورکوي نو دا د الله تعالى په نيزد مجرم دے .

الله تعالى معافي اوکړي دا ګناه نن صبا عامه ده قرآن کې الله تعالى

[1] مسلم رقم (2110) في اللباس، باب تحريم تصوير صورة الحيوان، والنسائي 8 / 215 في الزينة، باب ذكر ما يكلف أصحاب الصور يوم القيامة.

بار بار دې طرف ته ترغیب ورکوي دې باره کې علماؤ مستقل کتابونه لیکلي دي هغې ته رجوع کول پکار دي ما صرف اشاره اوکړه دې دپاره چې ذهن کې مو خبره پرته وي بعض جاهلان وائي چې د ښځې حق لا په کې چا راوستے دے ؟

نو مونږ وایو چې الله تعالی راوستے دے کنه نور چا راوستے ؟

تعویذونه کول

بعض کسان یو ځائې کې رشته کول غواړي لیکن د جینئ پلار انکار اوکړي نو دا هلک راپاڅي او تعویذ ګر له ورشي هغې ته اووائي ماله تعویذ جوړ کړه چې دا فلانکے سړے ماله خپله لور یا خور راکړي .

نو دا هم ظلم دے بلکې شرک دے او هغه تعویذګر ظالم هم په زړه کې د الله تعالی نه یره نه لري او د خپلو روپو دپاره هغې ته تعویذ جوړ کړي د دې نه هم نااشنا نا اشنا کارونه او ظلمونه شوي وو او شودي دي او کیږي به .

د ې باره کې خو مستقل کتابونه او رسالې لیکلے شوي دي .

شیخ الاسلام ابن تیمیه ، سعید بن وهب القحطاني ، رحمهم الله او نورو علماؤ ډیر مفید کتابونه لیکلي دي او خاصکر د کارډ په شکل کې د ابوادریس په نوم د ،،،تعویذات په دین اسلام کې حرام دي،،، مطالعه کول ضروري دي خو زه به دلته یوځو احادیث اولیکم .

نبي علیه السلام فرمائي :

"من تعلق تميمة فقد أشرك"[1]

چا چې تعویذ ، تار کړئ ، وغیره په لاس ، غاړه ، کې واچولې په دې نیت چې دا به زما نه نقصان لرې کوي یا به ماته څه فائده اورسوي نو دې انسان شرک اوکړو .

سورت فاتحه ، اية الكرسي ، آمن الرسول ، او آخري درې سورتونه سحر ماښام په ځان وایه ان شاء الله د هر قسم مشکلاتو نه به دې الله تعالی محفوظ کړي .

رسول الله علیه السلام او صحابو چرته هم تعویذونه ،نه دي لیکلي او نه ئې د دې حکم کړے دے البته منع ترینه پرې ډیرو احادیثو کې کړې ده .

د تعویذونو زوړندول په الله تعالی باندې د یقین کموالے دے بې اعتمادي ده په تقدیر باندې اعتراض کول دي ، د الله تعالی په فیصلو باندې د خفګان اظهار کول دي

[1] أحمد (156/4) .

ساتلی شوي ماشوم شرعي څه حیثیت دی ؟

بعض خلق داسې هم وي چې هغوي یو ماشوم اوموي او یا ئې ورله ځوک ورکړي اکثر نن صبا چې د چا بچي نه کیږي نو خپل خپلوان ئې ورله ماشوم ورکړي نو هغه ماشوم اوساتي چې کله هغه لوي شي نو د چا نه چې پیدا وي هغوي کره ډیر نه ورځي او نه هغې ماشوم ته دا پته وي چې ګنې زما حقیقي مور او پلار دا دي د چا په کور کې چې لوي شوے وي نو هغوي ورله شناختي کارډ په خپل نوم جوړ کړي او چا چې ساتلے وي نو خلق ئې هغې ته منسوبه وي او د هغه کس وریږې ، خورزې ، لوریانې او ښځه ، ورنداریانې ، او د خاندان نورې زنانه ترینه ستر او پرده نه کوي نو دا حرام کار دے دا د جاهلیت والاؤ رواج وو او د اسلام په شروع کې هم دا سلسله جاري وه.

زید بن حارثه رضي الله عنه ته به خلقو زید بن محمد ویلو نو د سورت احزاب ایت بیا نازل شو الله تعالی اووئیل :

ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ [1]

د دې ساتلے شوو بچو نسبت د دې حقیقي پلارانو ته کوئ د الله

[1] سورة الأحزاب ٥

تعالی په نیزد هم دا انصاف دے .

زید بن حارثه رضي الله عنه چې کله خپلې ښځې ته طلاق ورکړو نو د الله تعالی په حکم سره نبي علیه السلام ورسره نکاح اوکړه .

مقصد ئې دا وو چې د ساتلے شوو ځامونو حقوق او احکام د حقیقي بچو بشان نه دي ځکه چې د حقیقي ځوي ښځې سره پلار واده نه شي کولے نبي علیه السلام به زید رضي الله عنه ته فرمائیل :

أنت أخونا ومولانا.[1]

ته زمونږ رور او دوست ئې .

نو لهذا د ساتلے شوي ماشوم نه پرده شته .

وبالله تعالی التوفیق

اللّٰهُمَّ صل وسلم علی نبینا محمد .

[1] رواه البخاري 7 / 385 - 391 في المغازي، باب عمرة القضاء، وفي الحج، باب كم اعتمر النبي صلى الله عليه وسلم، وباب لبس السلاح للمحرم، وفي الصلح، باب كيف يكتب هذا ما صالح فلان ابن فلان وفلان ابن فلان، وفي الجهاد، باب المصالحة على ثلاثة أيام، أو وقت معلوم، ومسلم رقم (1783) في الجهاد، باب صلح الحديبية في الحديبية.

د نن دور نوجوان او د هغه ذمه دارياني

اوس زه د نوجوان هغه ذمه دارياني کوم چې شريعت مطهره ورته په ګوته کړي هغه ذکر کوم .

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لانبي بعده اما بعد :

فأعوذ بالله من الشيطان الرجيم * بسم الله الرحمن الرحيم ط

قال الله تعالى في القرآن المجيد

{إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدى} [1]

وقال النبي صلى الله عليه السلام

اغْتَنَمَ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ [2]

﴿ترجمه﴾ : د الله نبي عليه السلام فرمائي : پنځه ځيزونه غنيمت اوګڼئ مخکې د پنځو نه .

١ ـ خپله ځواني غنيمت اوګڼه مخکې د بوډاوالي او ضعف نه .

زما عزتمندو ځواني د الله تعالى يو لوي نعمت دے په دې دور کې انسان هر کار کولے شي ،

غرونه ذري ذري کولے شي ،

د سمندرونو لاړې بندولے شي ،

---

[1] الكهف آية (13)

[2] «شرح السنة» 3916

د طوفانونو او مشکلاتو مقابله کولے شي ، په یو لمحه کې ناممکن ممکن کولے شي .

د خپل مټ په قوت باندې غټ غټ کا نړي درې درې کولے شي .

او بیا خصوصًا مسلمان نوجوان د خپل بې پناه صلاحیتونو په برکت باندې د شرق او غرب د شمال او جنوب کفارو غرور په خاورو کې میلاوولے شي .

د یهودو او نصاراؤ کبر او بد معاشیاني په سیند لاهو کولے شي .

او د تاریخ پا نې او کتابونه په دې ګواه دي چې مسلمانانو نوجوانانو داسې عظیمې کار نامې سر ته رسولي دي چې دنیا کې د هغې مثال په مشکله میلاویږي .

د محمد بن قاسم رحمه الله صوبه سندهته راتلل د یو مسلمانې ښځې د عزت د تحفظ دپاره او د هندوانو سرونه پریکول .

او د طارق بن زیاد خپلې کیشتیانې سوزول او خپل نوجوانانو ملګرو ته دا خبره کول چې اوس د واپسئ هیڅ لاره نشته دے یا به دا علاقه فتح کوو او یا به د شهادت جام څکو .

د عقبه بن نافع د افریقې سمندر پورې د اسلام د غلبې دپاره تلل او هلته دا خبره کول چې اے الله ! دې ځائ پورې مي اسلام راورسولو او که دا سمندر نه وے نو ما به مخکې هم د اسلام دا پیغام رسولے وے اے ! الله ته ګواه شه زما په دې قربانئ او ارادې باندې .

د ربعي بن عامر رضي الله عنه د وخت ظالم او کافر بادشاه رستم په سترګو کې سترګې ورکول او د هغه په مخکې د اسلام حقانيت واضح کول او د محمد رسول الله عليه السلام په باره کې په زړه پورې وينا کول چې مونږ د يو داسې نبي تابعداري شروع کړې ده الذي اخراج العباد من عبادة العباد إلى عبادة رب العباد .

هغه نبي چې بندګان د بندګانو د بندګئ نه د بندګانو د رب بند ګئ طرف ته رابلي . بر ملا اظهار کول .

د اسامه بن زيد رضي الله عنه پشان د ۱۷ کالو نوجوان د کبارو صحابو په موجودګئ کې د مجاهدينو قيادت کول .

د صلاح الدين ايوبي رحمه الله پشان بيت المقدس فتح کونکے .

يا د حنظله رضي الله عنه پشان نوجوان چې د واده په شپه د محمد رسول الله عليه السلام په اواز لبيک کونکے .

د سومنات بتان او مندرونه ټوټې ټوټې کونکے سلطان محمود غزنوي رحمه الله او د امام بخاري رحمه الله پشان د ۱۷ کالو په عمر کې صحيح البخاري ليکونکے .

د ابن تيميه رحمه الله پشان د تصنيف او تاليف او مناظرې په ميدان کې خپل مد مقابل ته شکست ورکونکے .

يا د ابن حجر ، امام نووي ، ملاعلي قاري ، ابن حزم ، وغيره رحمهم الله پشان د احاديثو خدمت کونکي .

د عبد الله بن المبارک او نور الدين زنګي رحمهمالله پشان توره چلونکي .

يا د امام ابو حنيفه ، شافعي ، مالک ، احمد رحمهم الله پشان د زهد او تقوى او استقامت غرونه او په دې فاني دنيا کې زليدونکي دا ستوري د دې أمت قيمتي سرمايا دي ليکن افسوس نن د مسلمانانو مئيندو غيرې د داسې قيمتي نوجوانانو نه خالي په نظر راځي د يو ارب نه زيات مسلمانان نوجوانانو په موجودګئ کې بيت المقدس ، فلسطين ، برما مسلمانان او ډاکټر عافيه صديقي د بے بسئ دا اوازونه کوي چې

وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا [1]

افسوس نن مسلمان نوجوان کم همته او بزدله شوے دے ځکه علامه اقبال ويلي وو

ارادے جن کے پختہ ھو نظر جن کی اللہ پر ھو
تلاطم خیز موجوں سے وہ گھبرایا نہیں کرتے

د امت مسلمه تقدير هم دا نوجوانان بدلولے شي .

د ا مت مړ ضمير دا نوجوانان راويښولے شي .

ځکه اقبال وائي :

[1] سورة النساء ٧٥

افراد کے ہاتوں میں ہے اقوام کی تقدیر
ہر فرد ہے ملت کی مقدر کا ستارا

مونږه نه غواړو چې زمونږ نوجوانان دې بې پرواه ، لاابالي ، ګمراه ، کم همته او د یهودو نصاراؤ ړوند تقلید کونکي ، د هغوي په اشارو باندې چلیدنکي ، د هغوي پشان ناسته پاسته ، خوراک څکاک ، خبرې اترې ، اخلاق عادات ، خپلونکي او د هغوي په رنګ کې رنګړے شوي وي بلکې مونږه غواړو چې زمونږ نوجوان دې د معاشرې یو ذمه دار فرد وي د دین اسلام د غلبې دپاره او د آخرت دائمي کور دپاره جد وجهد کونکے وي .

مونږه غواړو چې زمونږ نوجوان دې په معاشره کې داسې بې داغه او مثالي زندګي تیره کړي چې د هغې نه بغیر معاشره نیمګړې او ناقصه ښکاري .

او د معاشرې دپاره د یو نمونې او آئډیل کردار اداء کړي .

د معاشرې بګاړ ، فساد ، خرابیاني ، او نقصانات په خپل ښه کردار باندې ختمې کړي او د خلقو دپاره مشعل راه ثابت شي .

همیشه دپاره د انبیاؤ مقصد هم داسې صالح او پرهیزګاره نوجوانان تیارول وو .

او چې کله نوجوان یوه خبره د زړه په غوږ واوري او مطمئن شي نو هغه بیا هر قسم قرباني ورکولو ته تن ګدي .

ځکه خو فرعون د موسي علیه السلام په باره کې ویلي وو
سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ [1]

«ترجمه» : چې زه به د بني اسرائلو نوجوانان قتل کړم او د دوي ښځې به بې حیا کړم او مونږ په دې باندې قادر او زورور یو.

او د ښه نوجوانانو تیارولو دپاره نبي علیه السلام ډیرې قربانیانې ورکړي دي او تکالیف ځې تیر کړي.

د خلقو سپکې سپورې خبرې او کنځل ځې برداشت کړي او الحمد لله په دې مقصد او مشن کې نبي علیه السلام د الله تعالی په فضل سره کامیاب شوے وو.

او د صحابو په شکل کې ځې داسې نوجوانان شاګردان تیار کړل چې زمانه نن هم لاس په خوله ورته حیران دي چې آخر دا د کومې قیمتي خاورې نه جوړې ملغلرې وې چې د خپل نبي علیه السلام په یو اشاره باندې خپل تن من دهن قرابانولو ته لاس په نامه د یوې اشارې منتظر دي.

او د خپل نبي علیه السلام په اواز باندې لبیک ویلو دپاره د وداه د شپې پشان قیمتي شپه هم د هغې د اطاعت په لاره کې رکاوټ نه جوړیږي او به اسلامي تاریخ کې د ځلاندې ستوري پشان به تل

[1] [الأعراف: 127]

دپاره ځليږي .

بلکې زه به داسې اووايم چې اسلامي تاريخ دصحابو نه بغير چرته هم نه شي مکمل کيدے .

ليکن افسوس صد افسوس ! د نن دور مسلمان سره هر څه شته مګر صحيح اسلام ، صحيح ايمان ، صحيح عقيده ورسره نشته د نن دور نوجوان شکل وصورت ، چال چلن ، ناسته پاسته ويښته ، ګيره ، جامې ، غم ښادي ، معاملات او اخلاق د شريعت مطابق نه دي ډير نوجوانان به ته و يني چې د هغوي په لاس کې موبايل وي او په غوږونو کې هينډ پري ، مونځ کول خو لري خبره ده هغې ته دومره وخت او فرصت نه ميلاويږي چې هغوي آذان واوري او د هغې جواب ورکړي د نن دور نوجوان دا خيال کوي ګويا کې دا ځواني زما ده او دابه زه د خپل مرضئ مطابق تيروم او د دې باره کې مانه څوک د تپوس کولو حق نه لري ،، ليکن دا نادان په دې نه پوهيږي چې دا خو د الله تعالى امانت دے او دې امانت باره کې به هغه زما نه تپوس کوي .

د نن دور نوجوان د خپلې جسماني ضروریاتو خيال ساتي ، ښه خورا ک ، ښه لباس ، ښه ګاړے ښه رهائش دپاره کوشش کوي .

د جسماني بيماريانو نه د بچ کيدو دپاره ډاکټرانو ته ځي هر قسم پرهيز کوي ليکن د جهنم نه بچ کيدلو دپاره د ګناهونو نه پرهيز

کولو ته تيار نه وي د هغې زړه او روح بيمار وي ګانې ، بجانې اوري، مونځ نه کوي ، خيانت کوي ، فلمونه ګوري ، سګريټ څکي دروغ وائي ، د اسلام احکام ماتوي ، د مور اوپلار نافرماني کوي بغض حسد په زړه کې ساتي ، روح ئې ورځ په ورځ مړکيږي .

ليکن هيڅ احساس ورسره نه وي او د تعجب خبره دا ده چې د نن دور نوجوان سره چې ته ماښام ميلاؤ شي نو هغه به په فرياد شي چې يره نن خو ټوله ورځ زه مصروف ووم .

نو د آرام دپاره هغه بيا د نشې ګولئ خوري او سکون لټولو دپاره هغه تې وي ، وي سي آر، او موبايل ته کيني او که ته ترې تپوس اوکړي چې ستا نن څه مصرفيات وو ؟

مونځونه به ئې ټوله ورځ کې نه وي کړي ، تلاوت ، اشراق ، اذکار ، د مريض عيادت ، د جنازې اتباع او نوافل وغيره هيڅ به ئې نه وي کړي .

ليکن د دې هر څه نه علاوه هغې ټوله ورځ مصروفه تيره کړي وي.

افسوس د نن دور نوجوان ، ناسته پاسته ، مينه محبت تلل راتلل ، تعلق او دوستئ د بد کرداره ، فحاش او بې نمازه خلقو سره وي نوجوان نسل د مغرب ثقافت او تهذيب ، طور طريقې ، فيشن او عادات پيدا کولو دپاره هر ممکن کوشش کوي ، او يهود او نصاری هم د مسلمانانو نوجوانانو ګمراه کولو دپاره قسما قسم پلانونه او

طریقې جوړه وي ، پرون چې به د کومو نوجوانانو په لاسونو کې تورې ، غشي ، او نیزې په نظر راتلې نن د هغه نوجوانانو په لاسونو کې توري په ځائ بال او بیټ په نظر راځي ، پرون چې به کومو نوجوانانو خپل خالي اوقات په تیراندازئ ایزده کولو کې ،په ذکر کولو کې تیرول نن هغه نوجوانان خپل خالي اوقات په فلمونو کتلو کې ، ډرامو ، ګنده او بې هوده ډانګجسټو ، په فیسبوک ، انټرنیټ ، او ټیلي ویژن په کتلو خپل وخت بربادوي او ډکوي .

پرون چې به د کومو نوجوانانو په خوله باندې د حي علی الصلاة ، حي علی الجهاد او د تکبیر نعرې جاري وي .

نن د ځوارلسمې صدئ د نوجوان په خوله د انډیا او د نورو ملکونو ګانې جاري دي .

پرون چې به کوم نوجوان د خویندو د عزتونو محافظ وو د خپل وخت غټو غټو متکبرینو او ظالمانو بادشاهانو ته د جنګ دعوت ورکولو او د یوې مسلمانو ښځې د عزت د تحفظ دپاره به د مشرق نه مغربه پورې او شمال نه جنوب پورې تتل ، لیکن د نن دور نوجوان د خپلو مسلمانانو خویندو د عزت لوټ کونکے دے د **ilove you**, ، او زما زړګے او زما د سترګو تورې پشان ګنده او فحاش القاب ورکوي ، ټوله ورځ او ټوله شپه ئې په دې سوچونو کې تیریږي چې څنګه به زه دا خپله مسلمانه خور په خپل محبت مجبوره کړم ،

يا الله هغه د محمد بن قاسم او د معتصم بالله حقيقي وارثان چرته لاړل؟ پخوا به د مسلمان نوجوان په لاس کې د احاديثو يا د سيرت کتاب په نظر راتلو نن د هغه برائ نام مسلمان نوجوان په لاس کې ، ريموټ ، د شرابو بوتل ، رباب ستار او مبايل په نظر راځي ، پخوا چې به کله مسلمان نوجوان ته ټايم ميلاؤ شو نو هغه د خپل مور او پلار سره کيناستو د هغوي نه به دعاګانې اخستلې .

نن هغه نوجوان خپل فارغ وخت په بازارونو کې ، په کلبونو کې ، او بې حيائي په اډو او مراکزو کې تيره وي ، مسلمان نوجوانه لږ خپل ځان ته سوچ اوکړه چې ته د کومو بهترينو خلقو اولاد او وارث ئې ؟

ځکه خو علامه اقبال رحمه الله وائي :

کبھی اے نوجوان مسلم تدبر بھی کیا تو نے
وہ کیا گردوں تھا تو جس کا ایک ٹوٹا ھوا تارا
تجھے اس قوم نے پالا تھا آغوش محبت میں
کچل ڈالا تھا جس نے پاؤں میں تاج سر دارا

ليکن افسوس د نن دور نوجوان خپلې ذمه دارياني هيرې کړي دي او د زمانے بزدل ترينه جوړ شوي ، پکار خو داوه چې ته د دې شعر مصداق جوړ وي

تیغوں کے سائے میں ھم پل کر جوان ھوئے ھیں
خنجر ھلال کا ھے قومی نشان ھمارا

په دې پرفتن دور کې د امیدونو واحد ډیوي هغه دیني مدارس دي ، که دا مدارس زمونږ د معاشرې نه لرې کړے شي زمونږ معاشره به بد ترینه ، بد تهذیبه ، او بد کرداره معاشره پاتې شي او د نن دور معاشره خو ماډرن ، فیش پرسته ، او د یهودو نصاری په غلامئ باندې فخر کونکي معاشره ده.

د دې معاشرې او ښائست او ښکلا همدغه مدارس دي ته یو کالج او یونیورسټي ته د یوې ورځې دپاره لاړ شه او بیا یو دیني مدرسې ته لاړ شه.

والله تا ته به د دواړو په مینځ کې بعدالمشرقین په نظر راشي .

ته د زړه په سترګو علی وجه البصیرت د یو کالج او د مدرسې جائزه واخله نو تا ته به د دواړو په مینځ کې د زمکې او آسمان فرق معلوم شي.

زه به د کالجونو د خرابیانو او ماحول خبره نه کوم هغه هر سړے په خپله کتلے شي .

لیکن الحمد لله ته یو مدرسې ته داخل شه هلته به داسې نوجوانان تاته په نظر راشي چې کله د شپې ټول خلق اوده شي نو دا د مدرسې نوجوان به شپې په خاموشئ کې د تهجدو دپاره د الله تعالی مخې ته ولاړئي .

سحر مونځ به تکبیر اولی سره په مسجد کې اداء کړي د هغې نه روسته به اذکار کوي تلاوت کوي تر نمر ختو پورې چې کله نمر راوخیژي نو بیا دا نوجوان د اشراق مونځ کوي .

بیا معمولي شان ناشته کوي او د هغې نه روسته بیا د قال الله او قال الرسول ورد په خوله باندې جاري وي تر ماسپخین پورې .

د ماسپخین نه روسته بیا د هغه احادیثو تکرار ،، مازدیګر ، مابنام ، او ماسخوتن مونځ په جماعت سره اداء کړي بیا د اوده کیدو نه مخکې اودس ، اذکار او تلاوت اوکړي او اوده شي .

ټوله ورځ د الله تعالی په بندګئ کې تیریږي د الله تعالی په فضل سره د مدرسې نوجوان به سود خور ، رشوت خور ، حرام حور ، شرابي ، ډاکو ، ظالم ، حسد کونکے ، بې حیاء ، فیشن پرست ، د عزتونو پامال کونکے ، د کفارو همدرد ، بد تمیزه او بد کرداره نه وي ، بلکې د مدرسې نوجوان به خوش اخلاقه وي ، صبر کونکے ، حیاء دار ، د مشکلاتو مقابله کونکے په تقدیر ایمان لرونکے په معمولي خوراک او څکاک او جامو باندې ګذاره کونکے وي د الله او رسول سره محبت کونکے ، د خلقو خیرخواه ، د عباداتو پابند ، ریشتیاویونکے ، د الله په بندګانو شفقت کونکے ، والله دومره ډیرې خوبیانې د مدارسو په نوجوانانو کې موجود وي ګویا کې دا د نورو غافلو مسلمانانو نوجوانانو کفاره اداء کوي تجربه شوي خبره ده

تاسو یو جیل ته لاړ شي او د قیدیانو سره میلاؤ شئ نو هغې کې چې څومره ډاکوان ، زناکار ، حرام خور ، ظالمان ، قاتلان ، ، شرابیان ، پوډریان او په مختلفو کیسونو کې بندیان او قیدیان نو هغې کې ۹۸ فیصد د سکول ، کالج ، ستوډنټان او فارغ التحصل نوجوانان وي د مدرسې نوجوانان به بالکل نوي او که بالفرض موجود هم وي نو په سل ۱۰۰ کې به یو کس نیم وي د الله په فضل سره چې د کوم نوجوان صحیح دیني تربیت اوشي نو هغه نوجوان بیا د مرګ نه پس خپل مور او پلار په قبر اودریږي د هغوي دپاره د بخنې دعاګانې غواړي ، مور ، پلار سره نیکي او خیګړه کوي .

د هغوي په مخکې اوچتې خبرې نه کوي ، د خپلوانو سره ښه سلوک کوي .

بلکې زه به مختصر دا اووایم چې تربیت یافته نوجوانان د معاشرې سخت ضرورت وي.

د داسې نوجوانانو باره کې علامه اقبال فرمائي :

اس قوم کو شمشیر کی حاجت نہیں رھتی

ھو جس کے جوانوں کی خودی صورت فولاد

اوس د مدرسې د نوجوانانو دا ذمه داري جوړیږي چې هغه د ګناهونو په سمندر کې ډوب د انور مسلمانان نوجوانان نجات ورکونکي کشتئ ته اوخیژوي او دساحل غاړې ته په سکون سره

کوز کړي ، د فسق او فجور کارورنو نه ئې منع کړي ، د هغوي مینه او تعلق د الله تعالی سره پیدا کړي هغوي ته د هغوي د زندګئ اصل مقصد او هدف وراوښائي اوس زه د یو مسلمان نوجوان ذمه دارياني ذکر کوم .

په دې عالم انسانیت کې د ټولو نه اهم نوجوانان دي ځکه ماشومان د شریعت د احکاماتو مکلف ندي ، او د بوډاګانو په وینو کې هغه جوش او ولوله نه وي ، کوم جوش چې د نوجوان په وینه کې وي .

نبي علیه السلام به هم دا خبره کوله چې نوجوانانو سره ښه سلوک کوئ ځکه چې نوجونانو زما سره مرسته کړي ده او بوډاګانو زما مخالفت کړے دے .

مقدمه د ابن خلدون کې لیکلي دي چې د امت د مصلحینو په نیزد باندې د یو قوم د کامیابئ انحصار د هغې د نوجوانانو پورې خاص دے .

په ترمذي کې حدیث دے نبي علیه السلام خپله ځواني په یو داسې معاشره کې تیره کړه د کومې معاشرې خلقو به چې بربنډ او لغړ د بیت الله طوافونه کول لیکن په داسې ما حول کې هم نبي علیه السلام بې داغ او مثالي ځواني تیره کړه د دار ارقم سابقون الاولون کې اکثریت د نوجوانانو وو .

د نوجوانانو د ذمه دارئ متعلق د نبي علیه السلام درې اهداف وو.

۱ ـ تعليم وتربيت .

۲ ـ دعوت او تبليغ .

۳ ـ جهاد .

تعليم او تربيت متعلق ، د دين اغاز د اقراء نه شوے دے نبي عليه السلام به دا دعاء كوله

رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا [1]

او د نبي عليه السلام فريضه هم دا وه

وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ [2]

د علم طلب نبي عليه السلام د هر مسلمان دپاره ضروري ګرځولے دے د نبي عليه السلام د تربيت طريقه ډيره ساده وه نبي عليه السلام د هر نوجوان نه د هغې د صلاحيت مطابق كار اخستلو خصوصًا د اهل صفه والاؤ تربيت نبي عليه السلام په داسې انداز كې اوكړو چې هغوي بيا مستقبل كې د قومونو امامان او رهبران جوړ

شول .

طبقات د ابن سعد كې دي چې د نبي عليه السلام نه به د عربو يوې يوې قبيلې تعليم زده كولو .

---

[1] [طه، الآية: 114]

[2] سورة البقرة ۱۲۹

زيد بن حارث رضي الله عنه ته نبي عليه السلام حکم کړے وو چې د يهودو ژبه زده کړه .

د ځوان تربيت متعلق د نبي عليه السلام دا حديث دے

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ... وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ[1]

«ترجمه» : هغه نوجوان چې هغه خپله ځوانې د الله تعالى په عبادت کې زړه کړي دا به د قيامت په ورځ د الله د عرش د سوري دلاندې وي .

۲ ـ هغه ځوان چې هغه ته يوه ښکلې حسن داره او اوچت نسب والا زنانه د ګناه دعوت ورکړي او هغه ورته اووائي چې

إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ،

«ترجمه» : زه د الله تعالى نه يريږم .

د نوجوانانو اصلاح نبي عليه السلام په داسې طريقې سره کړې وه چې ورته اوئيل : د قيامت په ورځ به تاسو کې يو کس د خپل ځائې نه قدم کې نه ږدي تر څو چې هغه د پنځه خبرو حواب ورنه کړي .

[1] صحيح البخاري، كتاب الأذان، باب من جلس في المسجد، فتح الباري: (143/2) . ورواه مسلم: (715/2) ، ورقمه: (1031) والسياق للبخاري.

وَعَنْ شَبَابِكَ فِيمَا أَبْلَيْتَ [1]

﴿ترجمه﴾ : اول دا چې ځواني دې په څه کې تيره کړې وه ؟

او شعور ئې ورله داسې ورکړو چې ځواني غنيمت اوګڼره مخکې د بوډاوالي نه .

او د ځوانانو په ذهن کې ئې دا خبره واچوله چې همت اوچت اوساتئ ځکه

اوچت همت ساتل د ايمان حصه ده (بيهقي)

او له ذمه داري د نوجوان دا ده چې نوجوان به د الله تعالى عبادت کوي او د الله تعالى سره به شريک نه جوړوي لکه الله تعالى فرمائي:

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً [2]

بل ځائ کې وائي : چې د ټولو انبياؤ د راتلو مقصد هم دا دے

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ [3]

بل ځائي فرمائي :

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ [4]

دارنګه بل ځای کې الله تعالى فرمائي :

---

[1] ترمذي 5271

[2] [النساء: 36]

[3] سورة النحل ٣٦

[4] سورة الذاريات ٥٦

يا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ واحِدَةٍ [1]

يو بل ځائي کې وائي :

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ [2]

دويمه ذمه داري د مور او پلار خدمت کول بلکې قرآن کريم کې چې الله تعالى چرته د خپل عبادت حکم کړے دے نو ورسره ئې متصل دا خبره هم کړې ده چې مور او پلار سره احسان کوئ .

د هغوي دپاره دعاګانې غواړئ : لکه الله تعالى فرمائي :

رَبِّ ارْحَمْهُما كَما رَبَّيانِي صَغِيراً [3]

يو بل ځائي کې وائي :

وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا [4]

يو بل ځائي کې وائي :

وَاخْفِضْ لَهُما جَناحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ [5]

د هغوي په مخکې د اوچتو خبرو نه الله تعالى منع کړې ده لکه الله تعالى فرمائي :

---

[1] [سورة النساء 1]

[2] [الحجر: 99]

[3] سورة الإسراء (24)

[4] سورة الإسراء

[5] سورة الإسراء٢٤

فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا [1]

او رسول الله عليه السلام هم ډير تاكيدات كړي دي نبي عليه السلام فرمائي :

وَثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ: الْعَاقُّ لِوَالِدَيْهِ [2]

«ترجمه» : درې قسم كسان به جنت ته نه ځي يو هغه كس چې د مور او پلار نافرمانه وي .

بل حديث كې دي ابو امامه رضي الله عنه فرمائي : چې نبي عليه السلام فرمائيلي دي : چې درې قسمه انسانانو مونځ الله تعالى نه قبلوي

١ ـ د مور او پلار نافرماني كونكے .

٢ ـ احسان زباتونكے .

٣ ـ د تقدير انكاركونكے .

يو بل حديث كې دي نبي عليه السلام فرمائي :

لَعَنَ اللهُ مَنْ لَعَنَ وَالِدَيْهِ [3]

«ترجمه» : مور او پلار ته كنځل كونكي باندې د الله تعالى لعنت دے .

---

[1] سورة الإسراء 23

[2] سنن نسائي 2562

[3] صحيح وضعيف الجامع الصغير وزيادته 9243

دا د مسلمان نوجوان ذمه داري ده چې هغه به د خپل مور او پلار سره احسان کوي د هغوي خبره به مني د هغوي عزت به کوي هغوي سره به نرمي کوي ، هغوي دپاره به د الله تعالى نه دعاګاني غواړي او د خپل وس مناسب د هغوي خدمت به کوي .

دريمه ذمه داري :

عدل او انصاف به کوې لکه الله تعالى فرمائي :

اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى [1]

د بنو مخزوم يوې زنانه فاطمه بنت قيس غلا اوکړه نو د قبيلې خلق راپاځيدل او اسامه بن زيد رضي الله عنه ته ئې اوويل : ته سفارش اوکړه نبي عليه السلام ته نو نبي عليه لسلام پرې سخت غصه شو او اوئې فرمائيل :

لَوْ أَنَّ فاطمةَ بنْتَ محمدٍ سَرَقَت لقطعتُ يَدَهَا» .[2]

قسم په الله تعالى که زما لور فاطمه چرته غلا اوکړي نو زه به د هغې هم لاس کټ کوم .

مقصد دا که چرته د قضاوت عهده درته ميلاؤ شي نو د طمع ، لالچ ، دباؤ ، يرې ښکار کيږې به نه .

---

[1] سورة المائدة٨

[2] أخرجه البخاري 12 / 76 في الحدود، باب إقامة الحدود على الشريف والوضيع، ومسلم رقم (1688) في الحدود، باب قطع السارق الشريف وغيره،

دې باره کې بې شماره واقعات آياتونه ، احاديث دي زه صرف اشاره کوم ځکه چې بيا رانه مقصد پاتې کيږي .

څلورمه : ذمه داري :

عفت او عصمت :

لکه الله تعالى فرمائي :

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ [1]

مؤمن نوجوان به د خپل عورتونو شرمګاه حفاظت کوي .

نبي عليه السلام به د زنانو نه دا عهد اخستلو چې زنا به نه کوئ په حديث کې دي نبي عليه السلام فرمائي :

څوک چې ماله د عورت او ژبې ضمانت راکړي نو زه به ورله د جنت ضمانت ورکړم .

په بل حديث کې راځي نبي عليه السلام فرمائي :

«مَنْ يَضْمَنْ لِي ما بين رجليه، وما بين لحْيَيه أَضْمَنْ له الجنة» [2]

کوم نوجوان باندې چې جنسي شهوت غالب شي نو هغه دې واده اوکړي او که د واده طاقت نه لري نو بيا دې نفلي روژې نيسي .

په يو بل حديث کې دي نبي عليه السلام نوجوانانو ته حکم کړے

[1] سورة المؤمنون ٥

[2] رواه البخاري 11 / 264 في الرقاق، باب حفظ اللسان، وفي المحاربين، باب فضل من ترك الفواحش، والترمذي رقم (2410) في الزهد، باب ما جاء في حفظ اللسان.

دے په واده کولو باندې .

ځکه د دې په وجه به نوجوانان د زنا او بې حيائي نه بچ شي .

د نکاح په شکل کې نوجوان خپل خواهش او ځواني صحيح طريقې سره استعمالولے شي .

پنځم : ذمه داري :

غض البصر دے لکه الله تعالى فرمائي :

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ [1]

مؤمنانو ته اووايه چې خپل نظرونه دې ښکته کړي .

د شرم او حياء سترګې د يو نوجوان قيمتي سرمايه ده او د نظر صحيح نه استعمالولو په وجه نوجوانان د هر قسم ګناهونو ښکار شي او د بد او غلط نظر په استعمال باندې نوجوانان زنا طرف ته مائله کيږي .

شيږمه : ذمه داري :

د مشرانو عزت او اکرام کول .

په حديث د ترمذي کې دي نبي عليه السلام فرمائي :

کوم نوجوان چې د مشرانو عزت کوي نو کله چې دا نوجوان بوډا شي نو الله تعالى به په خلقو باندې د ده عزت کوي .

[1] سورة النور٣٠

بلکې په ځوانئ کې خدمت په بوډاوالي کې سهولت دے او د نبي عليه السلام دا عادت وو چې هغه به د مشرانو ډير عزت کولو بلکې يو حديث کې فرمائي : چې سپين ږيرونه الله تعالى حياء کوي نو زه به ولې نه کوم ؟

دارنګه په ماشومانو شفقت کول دا زمونږ د نبي عليه السلام طريقه ده نبي عليه السلام فرمائي :

لَيْسَ مِنا مَن لم يَرحَمْ صغيرَنا، ويُوَقِّرْ كَبيرنا»[1]

څوک چې د مشرا نو قدر نه کوي او په ماشومانو شفقت نه کوي نو دا زمونږ نه نه دے .

نبي عليه السلام به د ماشومانو سره ډيره مينه کوله او هغه به ئې د ځان سره په سورلئ باندې کينول ماشومان به ئې په غيږه کې اخستل او هغوي سره به ئې ټوقې کولې .

اوومه : ذمه داري :

تبليغ :

لکه الله تعالى فرمائي :

[1] أخرجه الترمذي رقم (1920) في البر، باب رقم (15) ، وقال الترمذي: هذا حديث غريب، وفي إسناده، زربي وهو ضعيف يروي مناكير، أقول: ولكن للحديث شواهد بمعناه يقوى بها، منها الذي بعده.

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ [1]

اے نبي ! هغه څه چې تا ته نازل کړے شوي دي نو هغه اورسوه .

په سورت ال عمران کې الله تعالى فرمائي :

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ [2]

تاسو کې دې يو جماعت داسې وي چې هغه دې خلقو ته دعوت ورکوي.

په حديث د مشکوة کې راځي

بلِّغُوا عني ولو آية [3]

ارسوئ زما د طرف نه اګر که يو ايت وي .

په حديث د ابو داود کې راځي نبي عليه السلام فرمائي : الله تعالى دې سرسبزه او شآداب ساتي هغه کس چې هغه زما حديث اوري او بيا هغه مخکې اورسوي .

نو دا د يو نوجوان ذمه دارى ده چې علم به يادوي او بيا به ئې مخکې خلقو ته رسوي .

---

[1] سورة المائدة ٦٧

[2] سورة آل عمران ١٠٤

[3] رواه البخاري 6 / 361 في الأنبياء، باب ما ذكر عن بني إسرائيل، والترمذي رقم (2671) في العلم، باب ما جاء في الحديث عن بني إسرائيل، وانظر شرح الحديث في " الفتح " 1 / 180 - 181.

بیا د دعوت څه اصول او طریقې دي لکه الله تعالی فرمائي :

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ[1]

د نوجوان مبلغ درې اوصاف دي .

۱ ـ موقع شناسي .

۲ ـ مزاج شناسي .

۳ ـ وقت شناسي .

د دې وجې نه په حدیث د ابن ماجه کې راځي نبي علیه السلام فرمائي:

د وخت او حالاتو او د خلقو د فهم مطابق هغوي سره معامله کوه .

د تبلیغ یو څو اصول دي.

۱ ـ تدریج .

لکه د شرابو حرمت په درې مرحلو کې اوشو ستپ بائي ستپ به کار کوې په یو ورځ به خلق نه مسلمانوي یو سړي له بالفرض د اودس طریقه نه ورځې او ته ورته وائي : چې د شپې تهجد کوه ، صلاة التسبیح کوه وغیره .نه اول ورته د اودس طریقه اوښایه بیا د مونځ شرائط بیا د مونږ طریقه او د مونځ اهمیت او فضیلت به ورته بیان کړې .

۲ ـ موعظة الحسنة :

[1] سورة النحل ۱۲۵

د سامع د جذباتو خيال به ساتې د ښه نتائجو ترغيب او خوشخبري به وله ورکوې او متنفره کوې به ئې نه .[1]

داسې انداز کې خبره کول چې د اوريدونکو زړه پرې مطمئن شي او هغه ذهني طور سره منلو ته تيار شي .

۳ ـ مجادله احسن انداز کې وي مخاطب له شکست ورکول مقصود نه وي بلکې غم خواري او دل سوزئ سره دعوت وکول پکار ئې .

ذهن کې دې دا وائې چې دې سړي ته څه خير او فائده اوسي.

٤ ـ عدم اکراه .

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ [2]

سختي به نوجوان زلمے د دعوت په ميدان کې نه کوي بلکې انتهائي نرمي او شفقت سره به خبره کوي او په چا باندې به زور هم نه کوي چې يو سړے دې دعوت نه قبلوي او ته ورپسې ډانګے راواخلې او سر پرې مات کړې يا ورله دهمکيانې ورکړې باقي هدايت د الله تعالى په لاس کې دے

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ [3]

دا د الله تعالى خوښه ده چې څوک په سمه لاره روانوي او که نه

[1] صحيح البخاري

[2] سورة البقرة ٢٥٦

[3] سورة القصص٥٦

روانوي.

پنځم : عقلي استدلال :

مبلغ له پکار دي چې مخاطب په عقلي دلائلو مطمئن کړي لکه الله تعالى فرمائي :

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ [1]

ځکه عقلي دلائلو سره زر پوهه کيږي .

لوازم التبليغ

١ ـ اعلان حق

فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ [2]

په حديث د دارمي کې نبي عليه السلام حق وينا کولو ته غټ جهاد ويلے دے او په حديث د مسلم کې نبي عليه السلام فرمائي :

«من رأى منكُم منكرًا فلْيُغَيِّره بيده، فإن لم يستطع فبلسانه، فإن لم

يستطع فبقلبه، وذلك أضعف الإيمان» [3]

---

[1] سورة آل عمران١٩١

[2] سورة الحجر٩٤

[3] مسلم رقم (49) في الإيمان، باب بيان كون النهي عن المنكر من الإيمان، والترمذي رقم

چې تاسو څوک په غلط کار اووينئ نو هغه په لاس سره منع کړئ که په لاس سره طاقت نه لرئ نو په ژبه او که په ژبې طاقت هم نه لري نو په زړه کې ورسره بغض ساته.

۲ ـ په قول او فعل کې مطابقت.

لکه الله تعالى فرمائي :

يا أَيُّها الذين آمنوا لِمَ تَقُولُونَ مالا تَفْعَلونَ[1]

اے د ايمان والاؤ تاسو ولې هغه خبرې کوئ چې هغه مو په خپله عملي کړې نه وي.

يوې زنانه خپل ماشوم نبي عليه السلام ته راوستلو او نبي عليه السلام ته ئې اوويل : چې دې ماشوم ته نصيحت اوکړه ځکه دا ګوړه خوري نو نبي عليه السلام ورته اوويل : چې صبا ئې راوله ځکه چې نبي عليه السلام په هغه ورځ باندې خپله ګوړه خوړلې وه.

د نبي عليه السلام دا خوبې وه چې هغه به څه ويل : نو اول به هغه پخپله عملي کول

هسې فلسفه به ئې نه پيش کوله.

(2173) في الفتن، باب ما جاء في تغيير المنكر باليد، وأبو داود رقم (1140) في صلاة العيدين: باب الخطبة يوم العيد ورقم (4340) في الملاحم: باب الأمر والنهي

[1] [الصف: -3]

لهذا په اسلام کې هغه علم معتبر دے چې د هغې سره عمل هم وي ځکه شاعر فرمائي :

واعظ کا ارشاد بجا تقریر بڑی دلچسپ مگر
آنکھوں میں سرور عشق نہیں چہرے پر یقین کا نور نہیں

3 ـ دفع ايذاء .

په مسند احمد کې راځي نبي عليه السلام فرمائي : په اسلام کې ضرر ورکول نشته .

د لارې نه تکليف ورکونکے څيز لرې کولو ته هم نبي عليه السلام نيکي او صدقه ويلې ده د نوجوان مبلغ دا ذمه داري ده چې هغه به د مضر څيزونو نه ځان ساتي او په حديث د مسلم کې راځي د الله نبي عليه السلام فرمائي :

«المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده» [1]

مسلمان هغه دے چې د هغه د ژبې او د لاس د ضرر نور مسلمانان محفوظ وي .

[1] البخاري 50/1، 51 في الإيمان: باب المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده. ومسلم رقم (40) في الإيمان: باب بيان تفاضل الإسلام، وأبو داود رقم 2481 في الجهاد: باب في الهجرة، والنسائي 105/8 في الإيمان: باب صفة المسلم.

٦ ـ خدمت خلق .

دا د عصر حاضر ده نوجوانانو اهمه ذمه داري ده او د تبلیغ بهترین اصول دي په حدیث د ترمذي کې راځي نبي علیه السلام فرمائي :

واللّٰهُ في عَونِ العبدِ ما كانَ العبدُ في عَونِ أَخيهِ [1]

الله تعالی د خپل بنده هغه وخته پورې مدد کوي د کوم وخته پورې چې بنده د بنده مدد کوي .

او په حدیث د نسائي کې راځي چې چا د خپل مسلمان رور حاجت پوره کړو نو الله تعالی به د هغې حاجت پوره کړي .

نبي علیه السلام به د غلام ، کمزوري ، بې کس ، مسافر ، او غریب د خپل وس مطابق خدمت کولو (زاد المعاد)

دارنګې په حدیث د خدیجة رضي الله عنها کې راځي چې هغې نبي علیه لسلام ته په وخت د اول وحي کې ویلې وو چې اے د الله رسوله تا به الله نه ضائع کوي ځکه چې ته خو صله رحمي

---

[1] رواه مسلم رقم (2699) في الذكر والدعاء، باب فضل الاجتماع على تلاوة القرآن وعلى الذكر، وأبو داود رقم (4946) في الأدب، باب في المعونة للمسلم، والترمذي رقم (1425) في الحدود، باب ما جاء في الستر على المسلم، ورقم (1931) في البر والصلة، باب ما جاء في الستر على المسلم، ورقم (2946) في القراءات، باب رقم (3) .

قائمونکے ئي د غريبانانو مدد کوي خلقو له روزګار ګورې .

د ابو بکر رضي الله عنه په باره کې راځي چې هغې به خفيه او پټې طريقې سره د غريبانانو او مسلمانانو او د کونډو زنانو خدمت کولو.

۷ ـ بل د مسلمان نوجوان ذمه داري دا ده چې هغه به حيادار وي او دا د محمد رسول الله عليه السلام صفت وو لکه الله تعالى فرمائي :

إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِيْ مِنْكُمْ [1]

يعنى د نبي عليه السلام په کور کې ستاسو کيناستلو سره نبي عليه السلام په تکليف کې کيږي ليکن هغه تاسو ته د حياء د وجې نه څه نه وائي .

نبي عليه السلام د ما شومواڼي نه د شرم او حياء نمونه وه او په حديث د مشکوة کې راځي نبي عليه السلام فرمائي : حياء نيم ايمان دے .

په يو بل حديث کې دي نبي عليه السلام فرمائي : هغه کس کا مل مؤمن نه دے چا کې چې حياء نه وي .

[1] سورة الأحزاب ٥٣

او د نبي عليه السلام باره کې راځي چې هغه به د پيغلې جينئ نه زيات حياناک وو.

که نن هم د نوجوانانو په سترګو کې شرم او حياء پيدا شوه نو د معاشرې ډيرې خرابياني به ختمې شي.

۸ ـ جهاد في سبيل الله :

د نوجوانانو دا ذ مه داري ده چې هغوي به د اسلام د غلبې دپاره جهادونه کوي لکه الله تعالى فرمائي :

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ [1]

په تاسو قتال فرض دے حالانکې دا تاسو بد ګڼرئ .

بل ځائې فرمائي :

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ [2]

تاسو ولې د الله تعالى په لاره کې قتال نه کوئ.

بل ځائې کې الله تعالى فرمائي :

فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً [3]

[1] سورة البقرة ٢١٦

[2] [النساء: 75]

[3] سورة النساء٩٥

الله تعالى مجاهدينو له په عا مو خلقو غوروالے ورکړے دے .

بلکې سورت انفال او توبه او احزاب او سورت محمد دا ټول د جهاد سورتونه دي .

حديث کې راځي نبي عليه السلام فرمائي : څوک چې په داسې حالت کې مړ شو چې نه ئې جهاد کړے وي او نه ئې د جهاد اراده کړي وي نو

مات على شُعْبَة من النفاق [1]

دا د منافقت په مرګ باندې مړ شو .

نبي عليه السلام به فرمائيل :

لوِدِدْتُ أن أغزوَ في سبيل الله، فأُقْتَل، ثم أغزو فأقتل، ثم أغْزُو فأقتل .

زه دا خواهش لرم چې د الله تعالى په لاره کې شهيد شم بيا ژوندے شم بيا شهيد شم بيا ژوندے شم بيا شهيد شم .

خالد بن وليد رضي الله عنه ته سيف الله لقب د جهاد په وجه

[1] مسلم رقم (1910) في الإمارة، باب ذم من مات ولم يغز ولم يحدث نفسه بالغزو، وأبو داود [ص:567] رقم (2502) في الجهاد، باب كراهية ترك الغزو، والنسائي 6 / 8 في الجهاد، باب التشديد في ترك الجهاد، وأخرجه أحمد في مسنده 3 / 374.

ورکړے شوے وو.

د نبي علیه السلام د زندګئ آخرنے عمل لشکر اسامه روانول وو.

نبي علیه لسلام په خپله ۲۸ غزاګانو کې شریک شوے وو.

بشر بن خصاصه رضي الله عنه ته نبي علیه السلام ویلې وو

«لَا صَدَقَةَ وَلَا جِهَادَ، فَبِمَ تَدْخُلُ الْجَنَّةَ؟»[1]

چې زکات نه ورکوې او جهاد نه کوې نو جنت ته به څنګه داخلیږې ؟

د نبي علیه السلام نه د غوره عمل په باره کې تپوس اوشو نو هغه ورته اوویل : چې جهاد في سبیل الله غوره عمل دے .دې باره کې هم بې شماره احادیث او ایتونه دي لیکن وخت کم دے .

نو مسلمانانو نوجوانانو له پکار دي چې د دنیا د یهودیانو او عیسایانو ، هندوانو ، او انګریزانو خلاف جهاد اوکړي او د دوي نه د وران شوي جماعتونو ، مدارسو ، او د خویندو ، میندو د عزت تپوس اوکړئ او هغه مسلمانان رونړه او خوئیدې چې د کفارو په جیلونو کې پراته دي او قیدیان دي د هغوي راخلاصول په مونږ او تاسو

[1] المعجم الأوسط١١٢٦

باندې قرض هم دے او فرض هم دے .

،،،،والسلام ،،،،

مصادر ومراجع

١ ـ القرآن الكريم .

٢ ـ صحيح البخاري . محمد بن إسماعيل أبو عبد الله البخاري الجعفي

٣ ـ صحيح مسلم . مسلم بن الحجاج أبو الحسن القشيري النيسابوري (المتوفى: 261هـ)

٤ ـ سنن الترمذي . محمد بن عيسى بن سَوْرة بن موسى بن الضحاك، الترمذي، أبو عيسى (المتوفى: 279هـ)

٥ ـ سنن ابن ماجه . أبو عبد الله محمد بن يزيد القزويني (المتوفى: 273هـ)

٦ ـ سنن ابي داود . أبو داود سليمان بن الأشعث بن إسحاق بن بشير بن شداد بن عمرو الأزدي السِّجِسْتاني (المتوفى: 275هـ)

٧ ـ سنن النسائي . أبو عبد الرحمن أحمد بن شعيب بن علي الخراساني، النسائي (المتوفى: 303هـ)

٨ ـ مسند احمد . أبو عبد الله أحمد بن محمد بن حنبل بن هلال بن أسد الشيباني (المتوفى: 241هـ)

٩ ـ بيهقي . أحمد بن الحسين بن علي بن موسى الخُسْرَوْجِردي الخراساني، أبو بكر البيهقي (المتوفى: 458هـ)

١٠ ـ مصنف ابن ابي شيبه . أبو بكر بن أبي شيبة، عبد الله بن محمد بن إبراهيم بن عثمان بن خواستي العبسي (المتوفى: 235هـ)
١١ ـ مصنف عبد لرزاق . أبو بكر عبد الرزاق بن همام بن نافع الحميري اليماني الصنعاني (المتوفى: 211هـ)
١٢ ـ مستدرک للحاكم . أبو عبد الله الحاكم محمد بن عبد الله بن محمد بن حمدويه بن نُعيم بن الحكم الضبي الطهماني النيسابوري المعروف بابن البيع (المتوفى: 405هـ)
١٣ ـ صحيح ابن حبان . محمد بن حبان بن أحمد بن حبان بن معاذ بن مَعْبدَ، التميمي، أبو حاتم، الدارمي، البُستي (المتوفى: 354هـ)
١٤ ـ مسند ابي يعلى . أبو يعلى أحمد بن علي بن المُثنى بن يحيى بن عيسى بن هلال التميمي، الموصلي (المتوفى: 307هـ)
١٥ ـ سنن الدارمي . أبو محمد عبد الله بن عبد الرحمن بن الفضل بن بَهرام بن عبد الصمد الدارمي، التميمي السمرقندي (المتوفى: 255هـ)
١٦ ـ مسند حميدي . أبو بكر عبد الله بن الزبير بن عيسى بن عبيد الله القرشي الأسدي الحميدي المكي (المتوفى: 219هـ)
١٧ ـ مشكوة . محمد بن عبد الله الخطيب العمري، أبو عبد الله، ولي الدين، التبريزي (المتوفى: 741هـ)
١٨ ـ تفسير ابن كثير . أبو الفداء إسماعيل بن عمر بن كثير القرشي البصري ثم الدمشقي (المتوفى: 774هـ)

١٩ ـ تفسير قرطبي . أبو عبد الله محمد بن أحمد بن أبي بكر بن فرح الأنصاري الخزرجي شمس الدين القرطبي (المتوفى: 671هـ)
٢٠ ـ فتح الباري . حافظ ابن حجر .
٢١ ـ نيل الاوطار . امام شوكاني .
٢٢ ـ تحفة الاحوذي . مباركفوري .
٢٣ ـ المغني . لابن قدامه .
٢٤ ـ فقه السنه . سيد سابق .
٢٥ ـ زاد المعاد . امام ابن قيم .
٢٦ ـ مجموع الفتاوى . شيخ الاسلام ابن تيمية .
٢٧ ـ لاتغضب . دكتور عائض القرني .
٢٨ ـ آداب الزفاف . امام الالباني .
٢٩ ـ لاتحزن . دكتور عائض القرني .
٣٠ ـ استمع بحياتك . عبد الرحمن العريفي .
٣١ ـ شوهر اپنی بیوی کادل کیسے جیتے . تفضيل احمد ضيغم .
٣٢ ـ نکاح کی کتاب عمران ايوب لاهوري
٣٣ ـ احكام ومسائل . مبشر احمد رباني .
٣٤ ـ دولھا کیلیے نصائح مولانا روح اللہ نقشبندي .
٣٥ ـ ٣٠ - تذاكر لتدخل قلوب الناس . شيخ محمود خليفه .
٣٦ ـ مثالي ازدواجی زندگی پیرذوالفقار نقشبندي

{وَمَا تُنفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ}

تاسو چې کوم مال خرچ کوئ نو الله تعالی په هغې پوهه دے .

محترمو رونو او خویندو !

دا خبره ستاسو په علم کې ده چې نن د فتنو دور دے هر طرفته فحاشي او بې حیائي په عروج ده په قرآن او سنت باندې د عمل نه کولو په وجه مسلمانان د ذلت او زوال سره مخامخ دي د قرآن او حدیث د تعلیم نه کیدو په وجه د معاشرې حالت قابل رحم دے په دې سلسله کې مونږ د شرک او بدعت د تیارو ختمولو دپاره او د توحید او سنت رڼا عام کولو دپاره او د طالب علمانو او طالباتو دیني تربیت دپاره په ضلع نوشهره رسالپور کې د یوې مدرسې جوړولو عزم کړے دے او دا هغه وخته پورې ممکن نه دے تر څو پورې چې د الله تعالی فضل او بیا ستاسو بهرپور تعاون او دعاګانې شامل نه وي .

نو د متېریل یا د نقدو په شکل کې د مدرسې سره تعاون اوکړئ نو ستاسو مال به ستاسو دپاره او ستاسو د بچو دپاره صدقه جاریه وي او دا تعاون په هغه ورځ پکار راځي چې ،

{يَوْمَ لا يَنْفَعُ مَالٌ وَلا بَنُونَ إِلا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ}

الله تعالی دې ستاسو په عمر او مال او اولاد کې برکت واچوي .

د رابطې نمبر : **03471000881**